

Народна банка на Република Македонија

**Квартален извештај
април, 2012**

СОДРЖИНА

Вовед	3
I. Макроекономски движења	6
1.1. Меѓународно економско окружување	6
1.2. Домашна понуда	11
1.3. Агрегатна побарувачка	14
1.3.1. Лична потрошувачка.....	15
1.3.2. Јавна потрошувачка.....	17
Прилог 1: Консолидиран буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондовите)	17
1.3.3. Инвестициска потрошувачка	19
1.3.4. Нето извозна побарувачка	20
1.4. Вработеност и плати	21
1.5. Биланс на плаќања	24
1.5.1. Тековна сметка	25
Прилог 2: Надворешнотрговска размена на стоки и движење на номиналниот и реалниот ефективен девизен курс (НЕДК и РЕДК)	26
1.5.2. Капитална и финансиска сметка.....	30
1.5.3. Бруто надворешен долг.....	32
1.6. Инфлација	35
Прилог 3: Инфлациските очекувања на економските субјекти во Република Македонија.....	37
II. Монетарна политика	40
Прилог 4: Промени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика на НБРМ.	43
2.1. Монетарни и кредитни агрегати	44
2.1.1. Монетарни агрегати.....	44
2.1.2. Кредитна активност	48
III. Берзански индекси и цени на недвижности	52
IV. Макроекономски проекции и ризици	56
4.1. Претпоставки во проекцијата за надворешното окружување	56
4.2. Проекција и ефекти врз монетарната политика	60
.....	+%

Вовед

На почетокот на првиот квартал на 2012 година, НБРМ ја оцени поставеноста на монетарната политика како соодветна и следствено ја задржа основната каматна стапка непроменета на нивото од 4%. Во овој период тековните движења од монетарен аспект беа поволни, а макроекономските прогнози за наредниот период не укажаа на пунктови коишто би значеле поголем ризик за монетарната политика. Расположливите информации за економските и финансиските услови при носењето на одлуката, главно, укажуваа на амбиент на забавен економски раст, забавена динамика на инфлацијата, „инертен“ кредитен пазар и надворешна позиција којашто не создава притисоци врз девизниот пазар и девизниот курс. Сепак, околу ваквите макроекономски услови за спроведување на монетарната политика и понатаму беше присутна прекумерна неизвесност поврзана со надворешното окружување. Економското здравување на евро-зоната повторно беше главниот извор на ризици. Слабиот раст на глобалната побарувачка, проблемите со јавните финансии на дел од земјите-членки и присутната воздржаност на економските субјекти претставуваа фактори коишто и понатаму ја намалуваа предвидливоста на патеката на економски раст во евро-зоната. Со оглед на отвореноста на домашната економија и ризикот од евентуален пренос на ваквите надворешни шокови, НБРМ продолжи да ги следи внимателно сите макроекономски показатели релевантни за спроведувањето на монетарната политика и одлучи да ја задржи истата поставеност и во првиот квартал на 2012 година.

Информациите за главните макроекономски параметри во периодот помеѓу двете проекции, во основа, покажаа континуитет на макроекономските движења и формирање нови оценки за наредниот период, коишто не значеа голема промена на сликата во однос на претходната проекција. Сепак, треба да се има предвид дека во овој период неизвесноста од глобалното окружување беше помала, во услови на стабилизирање на состојбите на финансиските пазари¹. Од аспект на движењата во домашната економија, на девизниот пазар Народната банка продолжи да откупува девизи, што имаше позитивен ефект врз девизните резерви и овозможи нивно повисоко ниво во однос на проекциите. Овие движења **укажаа на поповолна позиција на билансот на плаќања во однос на очекувањата,** главно како последица на понискиот дефицит во тековната сметка. Имено, и покрај пониската странска побарувачка и малку послабите извозни остварувања во однос на оцените, во првото тримесечје притисоците врз увозот беа многу послаби од очекуваните, а нето-приливите преку тековните трансфери ги надминаа очекувањата. При вакви почетни услови, новите оценки за дефицитот во тековната сметка покажаа надолна ревизија од 4,5% од БДП во претходната проекција на 3,1% од БДП за 2012 година. Во комбинација со оцените за поволни капитални текови, и априлската проекција укажува на дополнителен раст на девизните резерви, но со поголем интензитет, во споредба со претходните очекувања. Слично ниво на дефицит во тековната сметка се очекува и за 2013 година (3,2% од БДП), при оценки за бавно закрепнување на странската побарувачка, отсуство на поголеми ценовни шокови и постепено закрепнување на домашната економија. И покрај тоа што обемот на капиталните приливи во 2013 година се оценува како понизок во однос на 2012 година, како последица на одливите за отплата на долгот на државата, сепак и во 2013 година се очекува дополнителен прираст

¹Поради натамошното влошување на ситуацијата со долгот, во март Грција беше принудена повторно да се обрати до „тројката“ за втор спасувачки пакет во износ од 130 милијарди евра, којшто беше придружен и со спроведување програма за доброволен отпис на дел од долгот држен од приватните инвеститори во износ од околу 107 милијарди евра. Овие мерки имаа одредени позитивни ефекти врз финансиските пазари.

на девизни резерви и нивно одржување на соодветно ниво. Се очекува дека голем придонес во креирањето на девизни резерви во 2012 година и 2013 година ќе имаат странските директни инвестиции, коишто во услови на подобар глобален амбиент ќе претставуваат значаен дополнителен извор за финансирање на инвестициската активност во економијата.

Се очекува дека закрепнувањето на домашната економска активност ќе се одвива со не многу силен интензитет, при што се оценува дека растот на економијата ќе се одржува под потенцијалниот раст до крајот на 2013 година. Во однос на последните движења, податоците за БДП за последниот квартал од годината ги потврдија очекувањата на НБРМ за натамошно забавување на растот. Сепак, остварувањата покажаа посилно забавување, односно реалниот БДП порасна за 0,2% на годишна основа и е под оценките од јануарската проекција од 0,8%. Овие послаби остварувања, заедно со процените за подлабок пад на странската побарувачка во однос на претходните очекувања доведоа до надолна ревизија на БДП за 2012 година од 2,4% на околу 2%. Во 2013 година оцените покажуваат позитивни преносни ефекти од глобалното закрепнување врз потрошувачките и инвестициските одлуки на домашните субјекти и умерено забрзување на економскиот раст на околу 3,7%. **Се очекува дека придонес кон растот на економијата ќе има и финансиската поддршка преку кредитниот пазар на банките.** Сепак, последните поместувања во кредитната активност, како и целокупното „умерено“ макроекономско сценарио за следните две години покажуваат дека активността на кредитниот пазар во следниот период ќе биде умерена. Во првото тримесечје, кредитниот раст беше малку послаб во однос на очекувањата, но сепак за 2012 година и понатаму се очекува кредитен раст од над 7%. До крајот на годината се очекува дека банките ќе обезбедат дополнителен износ на кредити, во услови на расположливи средства за финансиска поддршка и при отсуство на драстични промени во макроекономските оценки. Се очекува дека кредитната активност ќе продолжи да расте и во 2013 година, при што темпото на активност во овој сегмент е исклучително неизвесно. Имено, тековните движења и процените до крајот на 2013 година покажуваат постоење на голем капацитет за кредитирање. Сепак, неговото искористување е условено од тоа како банките ќе го оценат ризикот на приватниот сектор, во согласност со што ќе ги прават приспособувањата на инструментите во своето портфолио. **Задржувањето на негативниот производствен јаз до крајот на 2013 година упатува на отсуство на притисоци преку побарувачката врз домашните цени.** Всушност, годишната стапка на инфлација во првиот квартал на 2012 година продолжи да забавува (2,6%, наспроти 3,2% во последниот квартал на 2011 година), а базичната инфлација се одржа на релативно ниско ниво. Овие движења, заедно со претпоставките за бавно економско закрепнување и отсуство на поголеми надворешни ценовни шокови доведоа до оценки за просечна инфлација во текот на оваа и следната година од околу 2%.

Сè на сè, макроекономската слика за наредниот период упатува на бавно закрепнување, ниска и контролирана инфлација, сè уште бавни кредитни текови и платнобилансна позиција којашто создава дополнителни девизни резерви. Овие оценки отвораат простор за монетарно олабавување, како придонес за поголем кредитен раст и со тоа поддршка на домашната економија.

Секако, околу последното макроекономско сценарио постојат ризици, коишто во овој период се поврзани со евентуалното побавно глобално закрепнување од очекуваното и поголеми неповолни шокови кај увозните цени (пред сè цените на нафтата). НБРМ и следниот период внимателно ќе ги следи овие ризици и доколку е

потребно ќе направи соодветни промени во монетарната политика со цел да ја задржи стабилноста на девизниот курс и ценовната стабилност.

I. Макроекономски движења

1.1. Меѓународно економско окружување²

Во четвртиот квартал од 2011 година глобалната економска активност продолжи да расте, но со забавена динамика. Забавувањето на растот се должи на влошувањето на состојбите во државниот и банкарскиот сектор во евро-зоната, што предизвика зголемена неизвесност и тензии на глобалните финансиски пазари. Остварувањето на надолните ризици во поглед на кризата со јавните финансии доведе до квартален пад на реалната економија во евро-зоната на крајот од годината. Сепак, подобрената економска активност во САД и политиките во рамки на евро-зоната како одговор на ескалирањето на должничката криза доведоа до подобрување на глобалното економско окружување на почетокот од 2012 година. Ова придонесе проектираниот глобален раст за 2012 година да биде умерено ревидиран во нагорна насока. Сепак, ризиците за проекцијата, и покрај тоа што се намалени, сè уште претежно се наоѓаат на негативната страна. Главниот ризик произлегува од евентуалното повторно избувнување на европската должничка криза, којашто овојпат би можела да зафати повеќе земји-членки и да предизвика посериозни потреси на регионално и глобално ниво. Најновите проекции на ММФ за инфлацијата во напредните земји и земјите во развој во 2012 година главно ќе следи надолна патека, во согласност со намалените инфлационски притисоци кај повеќето земји.

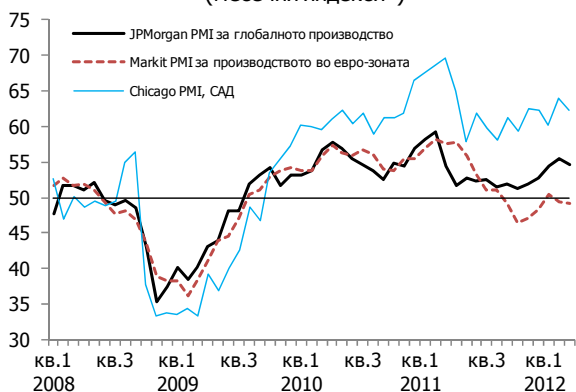
Во последниот квартал од 2011 година глобалната економија продолжи да забавува, при што стапката на глобалниот економски раст изнесуваше 3,2% (наспроти 3,7% во третиот квартал). Следствено на ова, намалена динамика на раст забележа и светската трговија. Зголемените тензии на глобалните финансиски пазари, започнатата консолидација на билансите на јавниот и приватниот сектор во развиените економии и неизвесноста предизвикана од должничката криза во евро-зоната беа главните фактори за забавувањето на глобалниот раст во четвртиот квартал. Сепак, најновите оценки³ се дека во текот на 2012 година трендот на економско забавување ќе запре, при што од вториот квартал се очекува постепено засилување на светската економска активност. Значително влијание за ова ќе имаат подобрените економски движења во САД и постојаниот силен раст на брзорастечките

² Анализата се заснова врз Месечниот билтен на ЕЦБ, февруари и март, 2012 година; „Светскиот економски преглед на ММФ“, јануари и април 2012 година; „Проекцијата за Европската Унија на Европската комисија“, февруари 2012 година; „Квартален извештај за евро-зоната“ од Европската комисија, март 2012 година; извештаите на „Капитал економикс“; неделните извештаи на Народната банка на Грција.

³ Според „Светскиот економски преглед“ на ММФ, април 2012 година.

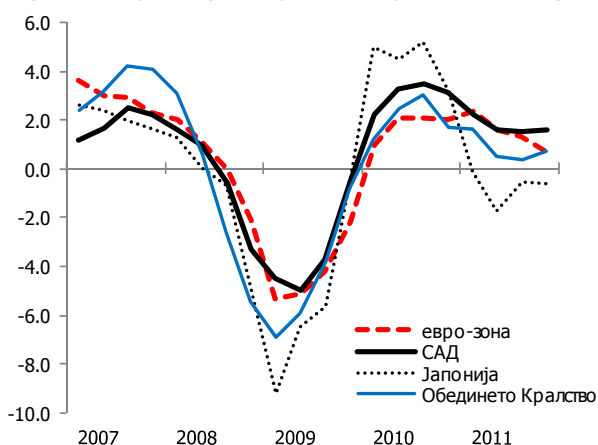

Индикатори за глобалната економска активност (месечни индекси*)

*PMI - индексот може да заеме вредност помеѓу 0 и 100. Тој се пресметува така што го зема предвид процентот на респоденти што пријавиле подобрување на економските услови во однос на претходниот месец. Референтната вредност на индексот е 50, што укажува на непроменети економски услови. Вредноста повисока односно пониска од 50 укажува на економска експанзија, односно контракција.
Извор: Bloomberg, Markit.

Реален раст на БДП во развиените земји (годишни процентуални промени; квартални податоци)

Извор: Еуростат.

економији. Оттука, во априлските проекции на ММФ за 2012 година беше извршена умерена нагорна ревизија на оценките за глобалниот раст, за кој се предвидува дека ќе изнесува 3,5% (3,3% во претходната проекција). На поволни светски економски движења укажуваат и водечките показатели на економската активност - ПМИ⁴. Така, глобалниот ПМИ во првиот квартал од 2012 година повторно се зголеми над неутралното ниво од 50, по падот во претходниот квартал, што сигнализира умерена експанзија на светската економија на краток рок. Од друга страна, ПМИ за евро-зоната и натаму бележи неповолни движења. **Ризиците за глобалниот раст во 2012 година, иако намалени, сепак сè уште се присутни.** Притоа, главните надолни ризици се поврзани со можното повторно ескалирање на должничката криза во евро-зоната, како и зголемената геополитичка неизвесност околу ситуацијата со Иран, којшто би можела да доведе до драстично зголемување на цената на нафтата. Од друга страна, побрзиот раст на САД од очекуваниот, како резултат на подобрувањето на пазарите на труд и недвижности и засилените инвестиции, би дало позитивен импулс за светската економија.

Трендот на намалување на годишната инфлација на глобално ниво, што започна во претходниот квартал продолжи и во првите два месеца од годината. Во овој период глобалната инфлација изнесуваше 4%, наспроти 4,4% во претходниот квартал. Притоа, инфлацијата кај напредните економии забави на 2,5%. Кај брзорастечките економии инфлацијата беше значително повисока и изнесуваше 6,4%⁵, но сепак беше пониска во однос на претходното тримесечје. Забавувањето на инфлацијата во голема мера е одраз на помалите ценовни притисоци од светските цени на храната. Притоа, кај напредните економии, инфлациските притисоци се задржаа на ниско ниво како резултат на недоволната искористеност на капацитетите и стабилните инфлациски очекувања. Од друга страна, кај брзорастечките економии повисокиот раст на инфлацијата во однос на развиените економии е последица на посилената домашна

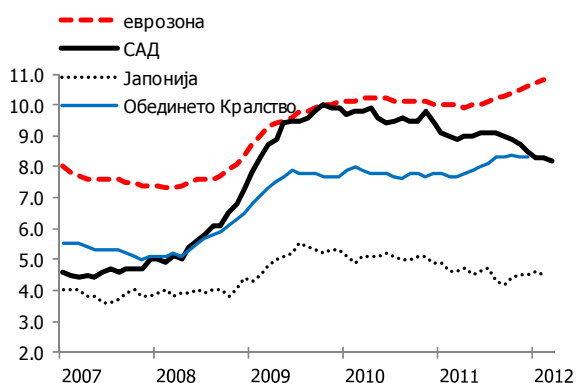
⁴ ПМИ (Purchasing Manager's Index - PMI) се засноваат врз анкетни истражувања на репрезентативен примерок на компании од производниот и услужниот сектор и често се користат како високофреквентни показатели за тековната и идната економската активност.

⁵ Податоци за јануари 2012 година.

Стапка на невработеност во развиените економии

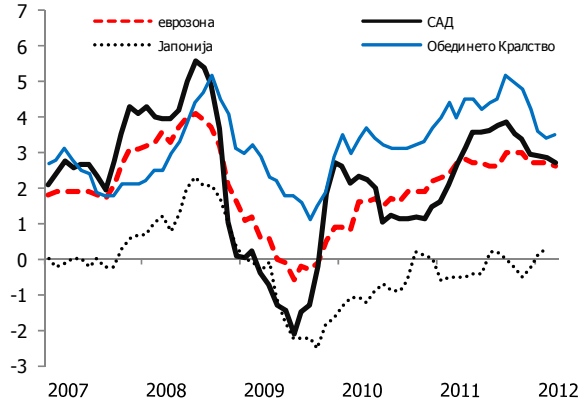
(процент; сезонски прилагодени; месечни податоци)

Извор: Еуростат.

Стапки на инфлација во развиените земји

(годишни процентуални промени; месечни податоци)

Извор: Еуростат и Национални статистички заводи.

побарувачка, поддржана од стимулативните монетарни политики. Се предвидува дека инфлацијата во напредните економии и во земјите во развој ќе продолжи да следи надолна патека, што ќе биде условено од намалувањето на цените на примарните производи и очекуваниот понизок глобален економски раст во 2012 година. Оттука, проекциите на ММФ покажуваат стапка на инфлација во 2012 година од 1,9% за развиените економии и 6,2% за брзорастечките економии и земјите во развој, и 1,7% и 5,6%, соодветно, во 2013 година (наспроти остварувањата од 2,7% и 7,1% во 2011 година).

Економската активност во еврозоната во четвртиот квартал продолжи да забавува. Растот на БДП на годишна основа се сведе на 0,7% (од 1,3% во претходниот квартал), додека на квартална основа тој за првпат по 2009 година премина во зоната на негативни промени и изнесуваше -0,3%. Ваквите движења се објаснуваат со присутната неизвесност од должничката криза во еврозоната, послабата глобална економска активност и негативните ефекти од процесот на фискална консолидација во повеќето земји-членки. Анализирани според структурата, кварталниот пад на БДП во четвртото тримесечје се должи на негативниот придонес од страна на домашната побарувачка, којшто само делумно беше компензиран преку остварениот позитивен придонес на нето-извозот. Во рамки на домашната побарувачка, зголемените цени на храната и енергијата, преку намалување на реалните плати доведоа до намалување на приватната потрошувачка, додека затегнатите услови за кредитирање претставуваа ограничувачки фактор за инвестициите. Воедно, движењата на пазарот на труд дополнително ја ограничија потрошувачката на домаќинствата, при што стапката на невработеност достигна рекордни 10,7% во декември 2011 година, со тенденција за натамошно зголемување. Јавната потрошувачка продолжи да се намалува како резултат на натамошното фискално затегнување во евро-зоната и нејзиниот придонес сè уште е ограничен.

Во првите три месеци од годината просечната стапка на инфлација во еврозоната умерено се намали, во споредба со претходното тримесечје и изнесуваше 2,7%. Порастот на индексот на потрошувачки цени беше предизвикан од зголемувањето на

берзанските цени на нафтата во овој период. Анализирано по компоненти, во првиот квартал од 2012 година енергијата оствари висок, но забавен, ценовен раст од 9%, додека растот на цената на храната минимално се намали во споредба со претходниот квартал (од 3,3% на 3,2%). Притоа, најголемо нагорно влијание врз вкупната инфлација во евро-зоната имаа цените на транспортните горива и гасот. Годишната стапка на базичната инфлација исто така умерено се намали и во првиот квартал се сведе на 1,5% (од 1,6% во претходниот квартал).

Централните банки на САД, Англија и на евро-зоната веќе подолг период спроведуваат стимулативна монетарна политика. Оттука, референтните каматни стапки во првите три месеци од годината се задржаа на истото ниво од крајот на 2011 година, коешто за ФЕД изнесува од 0% до 0,25%, за Банката на Англија 0,5% и за ЕЦБ 1%. Покрај политиката на ниска каматна стапка, ЕЦБ во почетокот на годината продолжи со спроведување и на неконвенционалните монетарни мерки во правец на поддршка на нормалните кредитни текови во евро-зоната. Оттука, на 29. февруари ЕЦБ ја спроведе и втората операција за долгорочно рефинансирање со тригодишно достасување во чии рамки обезбеди ликвидност за европскиот банкарски систем во износ од 529,5 милијарди евра⁶ по исклучително поволни услови⁷. Овие операции на ЕЦБ имаат за цел да спречат натамошно пренесување на ефектите од должничката криза на финансиските пазари, од една страна, и да овозможат олеснет пристап до финансирање за реалната економија како предуслов за нејзино побрзо заздравување, од друга страна. Како дополнителна мерка, на 18 јануари ЕЦБ ја намали и стапката на задолжителна резерва за банките, од 2% на 1%.

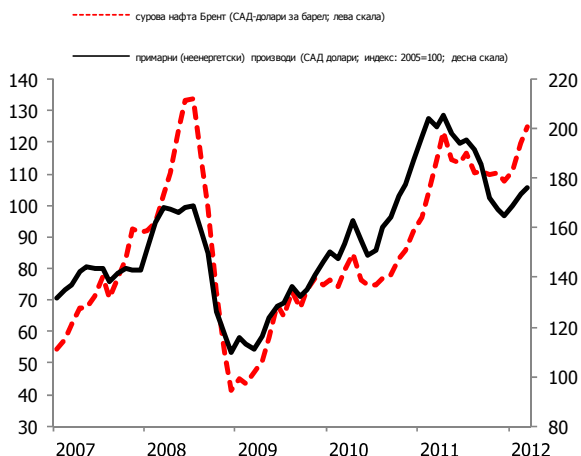
Во почетните месеци од годината курсот на еврото во однос на САД-доларот се одликуваше со променливи движења. Така, во текот на јануари и март дојде до намалување на вредноста на еврото, додека во февруари беше забележана позначителна

⁶ Заедно со првата ваква операција спроведена на 21 декември 2011 година вкупниот износ на обезбедени ликвидни средства изнесува повеќе од 1 трилион евра.

⁷ Каматната стапка на овие операции е определена како просек од стапките на основните операции за рефинансирање во текот на времетраењето на поединечната операција, коишто во моментот се исклучително ниски (1%).

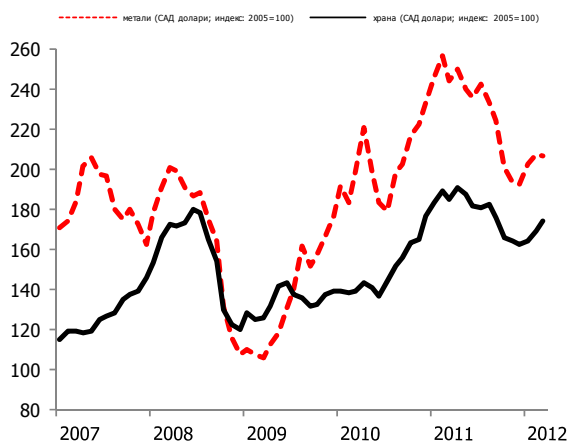

Цени на сурова нафта и на примарни производи (месечни податоци)

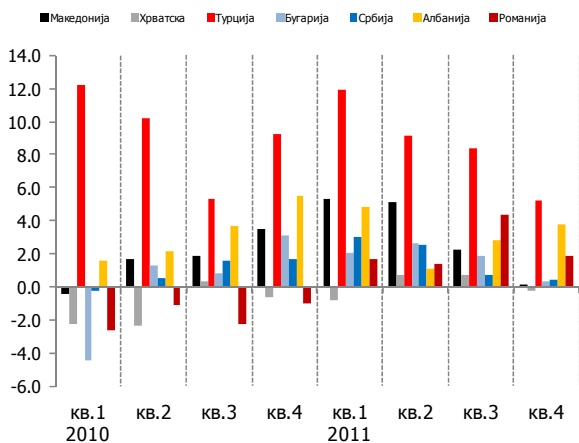
Извор: ММФ месечна база на податоци.

Цени на храна и на метали (месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци.

Реален раст на БДП во земјите од регионот (годишни процентуални промени, квартални податоци)

Извори: Еуростат и национални статистички заводи.

апрецијација (од 2,5% на месечна основа). Ваквите осцилации главно се должеа на промените во согледувањата на економските субјекти во поглед на одржливоста на јавните финансии во одредени земји од евро-зоната, како и на промените во каматните разлики помеѓу САД и евро-зоната. Просечниот девизен курс во март 2012 година изнесуваше 1,32 САД-долари за едно евро, што претставува апрецијација од 0,17% во однос на декември 2011 година.

Трендот на намалување на цените на нафтата и неенергетските примарни производи⁸, присутен во претходните два квартала, беше прекинат во првиот квартал од 2012 година. Така, просечната цена на суровата нафта од типот „брент“ во првите три месеци од 2012 година изнесуваше 118,5 САД-долари за барел, што претставува зголемување од 8,4% во споредба со последниот квартал од 2011 година (13% на годишна основа). Главни причини за ваквиот пораст на цената на нафтата на светските берзи беа намалената понуда⁹, сè посилените политички тензии помеѓу Западот и Иран¹⁰, како и зголемениот оптимизам во однос на растот на глобалната економија. **Цените на неенергетските примарни производи во првото тримесечје умерено се зголемија во однос на претходниот квартал**, при повисок раст на цените на металите од цените на храната (5,1% и 3,1%, соодветно). Притоа, порастот на берзанските цени на металите во голема мера се должеше на заздравувањето на глобалната преработувачка индустрија, додека ценовниот раст кај храната беше предизвикан од фактори и на страната на побарувачката (подобри глобални макроекономски услови), и на страната на понудата (производствени загуби поради неповолните временски услови во Јужна Америка).

Економската активност кај дел од земјите од регионот, освен Албанија, продолжи да забавува и во четвртиот квартал. Ваквите регионални остварувања беа во согласност со забавувањето на економскиот

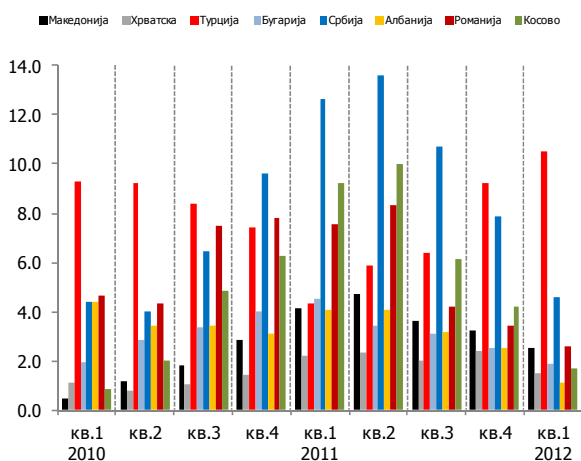
⁸ Ценовниот индекс на примарните производи ги вклучува: цените на храната, пијалациите, земјоделските сировини и на металите.

⁹ Од басените во Северно Море, Јужен Судан, Јемен, Сирија и Канада.

¹⁰ Се проценува дека премијата на цената на нафтата што се должи на случувањата со Иран е близу 10 САД-долари по барел што објаснува околу 50% од порастот на цената на нафтата од почетокот на годината (Capital Economics, март 2012 година).

Стапки на инфлација во земјите од регионот (годишни процентуални промени)

Извори: Еуростат и национални статистички заводи.

раст во евро-зоната, коешто беше придружено и со слабеење на домашната побарувачка во повеќето земји. Притоа, Хрватска беше првата земја којашто забележа негативна стапка на раст на БДП (-0,2%), главно како одраз на силниот пад на инвестициите. Значително намалена динамика на економски раст оствари Турција (5,2%, наспроти 8,4% претходниот квартал), што се должеше на комбинацијата од затегната монетарна и фискална политика и влошената економска состојба кај земјите коишто се нејзини најзначајни трговски партнери. Притоа, растот може да се објасни од позитивниот придонес на нето-извозот, во услови на забавена приватна потрошувачка и инвестиции. Забавената домашна побарувачка го објаснува понискиот економски раст и на Србија и Бугарија. Спротивно на нив, главен извор на растот на романскиот БДП беше потрошувачката на домаќинствата и претпријатијата, поттикната од зголемените реални плати и корпоративно кредитирање, додека нето-извозот имаше негативен придонес за растот. Инфлацијата кај земјите од регионот се движеше во иста насока како и растот на БДП. Забавувањето на стапката на инфлација во првите два месеца главно се објаснува преку постепено забавување на домашната побарувачка. Притоа, најзначително намалување на ценовниот раст имаше во Србија и Албанија, одразувајќи го падот на домашните цени на храната, додека единствено во Турција беше забележан засилен пораст на општото ниво на цени.

1.2. Домашна понуда

Забавувањето на динамиката на економската активност продолжи и во последното тримесечје на 2011 година. При стагнација на квартална основа, годишниот реален раст на БДП беше минимален и во последниот квартал изнесуваше 0,2%, наспроти 2,3% во претходниот квартал. Ваквите движења во реалниот сектор на економијата, во најголема мера, претставуваат пренесен ефект од влошениот глобален амбиент, што доведе до намалување на странската побарувачка и зголемена воздржаност на домашните економски субјекти. Послаба динамика на годишна основа во однос на претходното тримесечје беше забележана во сите дејности, со исклучок на трговијата и финансиското посредување. Во четвртиот квартал, поголем позитивен придонес кон годишниот раст на економијата имаа градежната активност и трговијата, упатувајќи на сè уште присутни позитивни импулси од домашната побарувачка. Од друга страна, дејноста сообраќај, складирање и врски и индустријата се дејности со најголем негативен придонес,

покажувајќи ги ефектите од влошувањето на глобалната конјunktура. Послабите економски остварувања во овој период се согледуваат и преку степенот на искористеност на индустриските капацитети, којшто во текот на последното тримесечје постојано се намалуваше.

Реални стапки на раст на одделните сектори од БДП и придонеси кон вкупниот пораст во Кв.4 2011 година

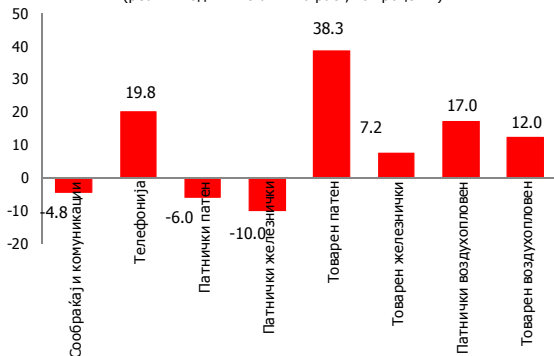

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

Сообраќајот и врските во 2011-Кв.4 (реални годишни стапки на раст, во проценти)

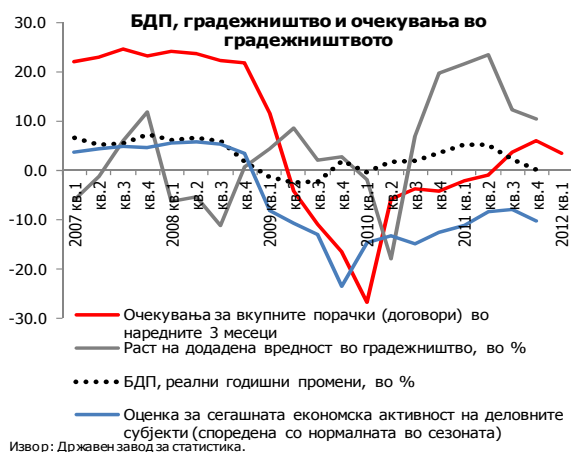
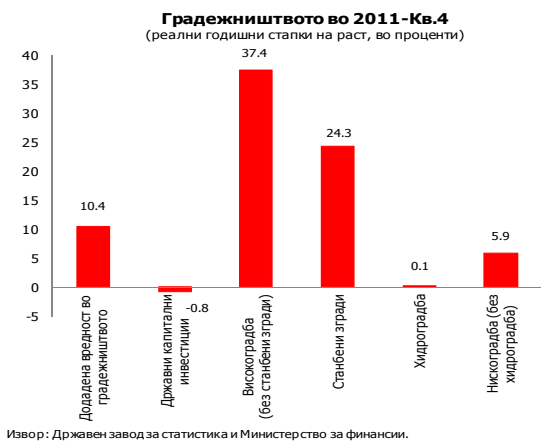

Извор: Државен завод за статистика.

Во последното тримесечје на 2011 година, бруто домашниот производ¹¹ забележа минимален квартален раст (0,1% сезонски приспособен), со што домашното производство значително забави на годишна основа (од 2,3% во претходниот квартал на 0,2%). Главен фактор за забавувањето на економската активност се намалената индустриска активност, а следствено на тоа и послабите остварувања во секторот „сообраќај, складирање и врски“. Имено, и покрај значителното забавување на кварталниот пад, на годишна основа, **индустриската активност** беше пониска. Ваквите остварувања следуваат по силниот годишен раст во првата половина на годината (близу 15% во просек) и стагнацијата во третиот квартал. Најголем придонес за падот имаше преработувачката индустрија. Пониската странска побарувачка и падот на извозните цени неповолно се одразија на дел од капацитетите ориентирани кон извоз, доведувајќи до намалување на производството. Дополнителен ефект имаше и падот на производството на нафтени деривати. Високата споредбена основа, како и забавувањето на економската активност доведоа до пад и во дејноста **сообраќај, складирање и врски**.

Резултатите од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија, делумно го потврдуваат влошениот амбиент и послабите остварувања на овој сегмент од реалниот сектор. Така, просечното искористување на капацитетите во последното тримесечје постојано се намалуваше. Тоа се сведе под просечното ниво од последните пет години. Воедно, значително се влошени оцените за постојниот обем на производство, а полоши се и согледувањата за тековната економска состојба. Гледано од аспект на ограничувачките фактори за зголемување на производството, Анкетата дава сигнали за зголемување на ограничувачкото влијание на неизвесното економско окружување и недоволната странска побарувачка. Исто така, оцените од Анкетите во првите два месеца на 2012 година веќе го истакнуваат значењето и

¹¹ Податоците за БДП за 2010 година се претходни податоци, додека за 2011 се проценети податоци од ДЗС.

на домашната побарувачка како ограничувачки фактор. Сепак, оцените на раководителите за следните три месеци се поповолни, со очекувања за раст на производството и вработените, што може да биде сигнал дека некои од тековните влошувања, главно поврзани со влошените временски услови на почетокот на годината, имаат привремен карактер¹².

Негативниот ефект врз домашната понуда од активната во индустријата и сообраќајот, во голема мера беше ублажен преку подобрите остварувања во градежништвото и трговијата. Позитивните поместувања во овие сектори упатуваат на сè уште присутен стимул од домашната побарувачка. Во последниот квартал, градежната активност продолжи да расте и на квартална и на годишна основа. Притоа, забавувањето на годишниот раст, присутно во текот на целата година продолжи и во последното тримесечје. Ваквото забавување, во голема мера, е одраз на базниот ефект, односно на посилен раст на јавните инвестиции од втората половина на претходната година. Позитивните поместувања во градежниот сектор претставуваат комбиниран ефект од сè уште стимулативната политика на јавни инвестиции, но и од позитивните импулси од приватниот сектор. Анкетите за деловните тенденции во градежништвото засега упатуваат на мало квартално влошување на оцените за тековната економска состојба и повторно актуализирање на проблемот на недоволната побарувачка во последното тримесечје од годината. Во однос на очекувањата на раководителите¹³ на градежните претпријатија за следните три месеци, мало влошување во однос на претходниот квартал се забележува кај очекувањата за склучување нови договори, со оцени за раст на продажните цени и бројот на вработувања. Во последниот квартал, позитивен придонес кон растот на економската активност имаше и **трговијата**, чијашто динамика на годишен раст беше блиска со онаа од претходниот квартал. Притоа, зголемувањето на додадената вредност во

¹² Покрај влошениот глобален амбиент, индустријата и извозот во првите два месеца од 2012 година беа под влијание и на неповолните временски услови во земјата и регионот, што го отежна одвивањето на транспортните активности, како и од привремениот недостиг на електрична енергија на регионалните берзи поради зголемената потрошувачка за греење.

¹³ Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС за четвртото тримесечје на 2011 година.

трговијата беше засилено во првата, наспроти втората половина на годината, што е во согласност со патеката на движење на личната потрошувачка. Оцените на раководителите во трговијата на мало¹⁴ во последното тримесечје се полоши и на квартална и на годишна основа. Притоа, се појавуваат првите сигнали за зголемување на значењето на слабата побарувачка од купувачите како ограничувачки фактор. Очекувањата на раководителите на трговските претпријатија за порачките за следните три месеци се релативно поповолни, при мало влошување на оцените за деловната состојба во следните шест месеци.

	годишни стапки на раст, во %					придонес во растот на БДП (во п.п.)				
	Кв.1 2011	Кв.2 2011	Кв.3 2011	Кв.4 2011	2011	Кв.1 2011	Кв.2 2011	Кв.3 2011	Кв.4 2011	2011
Земјоделство, лов, шумарство и рибарство	2.7	2.8	4.2	1.1	2.6	0.2	0.3	0.4	0.1	0.3
Вадење на руди и камен; Преработувачка индустрија и Снабдување со електрична енергија, гас и вода	15.8	14.2	-0.4	-4.1	5.8	2.7	2.4	-0.1	-0.7	1.0
Градежништво	21.6	23.4	12.3	10.4	15.6	0.7	1.1	0.7	0.6	0.8
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети за лична употреба и за домаќинствата	5.1	16.6	3.1	4.1	7.1	0.8	2.4	0.5	0.6	1.0
Хотели и ресторани	4.3	8.3	16.5	11.3	10.7	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1
Сообраќај, складирање иврски	6.9	1.2	3.5	-4.8	1.3	0.7	0.1	0.3	-0.5	0.1
Финансиско посредување; Активности во врска со недвижен имот, изнајмување и деловни активности; Други комунални, општи и лични услужни активности и Импутирани станарини	-3.2	-2.5	-2.5	0.9	-1.8	-0.6	-0.4	-0.4	0.1	-0.3
Јавна управа и одбрана, задолжителна социјална заштита; Образование; Здравство и социјална работа	1.8	3.1	2.7	1.5	2.3	0.3	0.4	0.3	0.2	0.3
Додадена вредност	6.2	8.1	2.2	0.4	4.0	5.4	6.9	1.9	0.3	3.4
Нето-даноци на производи	-0.7	-11.2	2.8	-0.9	-2.4	-0.1	-1.6	0.4	-0.1	-0.3
Бруто-домашен производ	5.3	5.1	2.3	0.2	3.0	5.3	5.1	2.3	0.2	3.0

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

1.3. Агрегатна побарувачка

Забавувањето на годишниот раст на економската активност во последното тримесечје претставува комбиниран ефект од побавниот раст на домашната и на извозната побарувачка. Во услови на неповолен глобален амбиент, намалени порачки од странските партнери и намалување на извозните цени, активноста во извозниот сектор продолжи да забавува. Неповолните остварувања на извозните капацитети предизвикаа и поголема воздржаност во однесувањето на домашните субјекти. Помалку повољните очекувања, заедно со забавената кредитна активност на корпоративниот сегмент, падот кај државните капитални трошења, како и намалената вработеност доведоа до забавување и на домашната побарувачка. Сепак, домашната побарувачка го задржа позитивниот придонес кон промената на БДП, при што инвестициската активност и натаму има главна улога за растот.

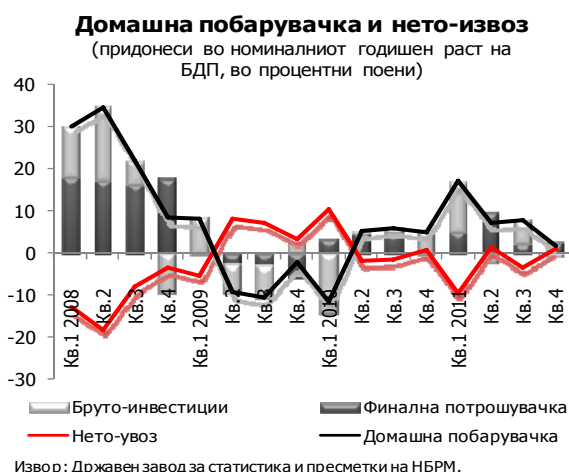
¹⁴ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС за четвртото тримесечје на 2011 година.

Во последниот квартал се намалија и притисоците врз увозот, што доведе до негово надолно приспособување, но со помал интензитет во однос на надолното приспособување на извозот. Оттука, нето-извозот во последниот квартал од годината имаше негативен придонес кон растот.

Забавувањето на годишниот раст на бруто домашниот производ во последното тримесечје на 2011 година од 2,3% на 0,2% се одвиваше во услови на побавен раст и на домашната и на извозната побарувачка. Гледано од аспект на одделните компоненти на домашната побарувачка, темпото на раст на личната потрошувачка забави умерено, додека забавувањето на растот на инвестициите беше значително. Сепак, и покрај ваквите поместувања, растот на економијата во последното тримесечје, во најголема мера, беше предизвикан од инвестициската побарувачка. Позитивен придонес имаше и потрошувачката на домаќинствата, додека јавната потрошувачка продолжи и понатаму да се намалува, но со значително побавно темпо. Структурно, како и во претходното тримесечје домашната побарувачка имаше позитивен придонес кон растот, наспроти негативниот придонес на нето-извозот.

Годишни стапки на реален раст (во %)

	2009-Кв.1	2009-Кв.2	2009-Кв.3	2009-Кв.4	2009	2010-Кв.1	2010-Кв.2	2010-Кв.3	2010-Кв.4	2010	2011-Кв.1	2011-Кв.2	2011-Кв.3	2011-Кв.4	2011
Лична потрошувачка	-3.2	-5.7	-5.6	-4.2	-4.7	2.2	5.4	3.7	-3.7036	1.7	3.7	7.8	2.0	1.6	3.7
Јавна потрошувачка	3.3	6.1	7.7	-12.1	0.5	3.1	-4.5	3.2	0.21054	0.4	-6.6	-1.6	-8.7	-4.8	-5.5
Бруто инвестиции	21.4	-9.7	-16.0	2.3	-1.5	-43.8	2.3	1.8	10.5	-6.3	69.7	-6.3	46.0	12.0	22.7
Извоз на стоки и услуги	-21.9	-13.8	-12.2	-17.5	-16.2	9.5	17.4	25.0	40.1	23.4	37.5	12.8	2.8	0.5	11.3
Увоз на стоки и услуги	-8.7	-14.9	-15.5	-19.6	-15.0	-8.5	14.7	21.1	18.7	11.6	37.9	7.1	12.0	5.7	14.1
Домашна потрошувачка	2.7	-5.5	-6.0	-3.9	-3.4	-7.7	3.2	3.3	0.2	-0.2	10.7	3.5	7.9	3.5	6.1
Нето-извоз*	15.6	-16.9	-23.3	-22.3	-12.9	-30.9	9.5	10.7	-10.3	-8.0	38.8	-4.3	39.7	16.6	20.5
							1.7	1.8	3.5	1.8	5.3	5.1	2.3	0.2	3.0

1.3.1. Лична потрошувачка

Во четвртиот квартал на 2011 година, потрошувачката на населението продолжи да се намалува на квартална основа, додека на годишна основа нејзиниот раст забави на 1,6%, наспроти

2% во претходниот квартал. Надолното приспособување на потрошувачката на домаќинствата може да се објасни со поместувањата на пазарот на труд. Намалувањето на бројот на вработените и падот на реалната плата се фактори коишто ја намалуваат доходната моќ и со тоа ја ограничуваат личната побарувачка. Повторното влошување на состојбите во глобалната економија и на меѓународните финансиски пазари, веројатно, делуваше и врз очекувањата и согледувањата на економските субјекти. Во услови на повторно зголемување на неизвесноста околу идниот расположлив доход, склоноста кон потрошувачка се намали, при истовремено зголемување на склоноста кон штедење. Од друга страна, во последното тримесечје кредитната активност во делот на финансирање на населението ја задржа динамиката на раст од претходното тримесечје. Оттука, и во четвртиот квартал на 2011 година, еден дел од потрошувачката беше финансиски поддржан преку банкарски кредити. Во последното тримесечје продолжи забавувањето на растот на домашното производство на потрошни добра, при истовремен реален раст кај увозот на стоки за широка потрошувачка. Ваквите движења покажуваат дека потребите за потрошувачка најверојатно, во голема мера, се покриени со увоз и залихи, со оглед на тоа што нивото на залихите на трговските претпријатија е на пониско ниво од она што е вообичаено во сезоната¹⁵. **Најновите расположливи податоци за првото тримесечје на 2012 година¹⁶ упатуваат на понатамошно надолно приспособување на личната побарувачка.** Имено, производството и увозот на стоки за широка потрошувачка бележат реален годишен пад, при реален пад на трговијата на мало. Од аспект на изворите на финансирање, нетоплатите, и покрај забавувањето на инфлацијата, бележат забрзан реален годишен пад, додека кредитирањето забавува. Единствено пензиите бележат нагорно поместување. На претежно понеповолни движења упатуваат и оценките на раководителите на трговските претпријатија за првиот квартал на 2012 година, со оглед на тоа што имаат понеповолни очекувања од аспект на

¹⁵ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС спроведена во четвртиот квартал на 2011 година.

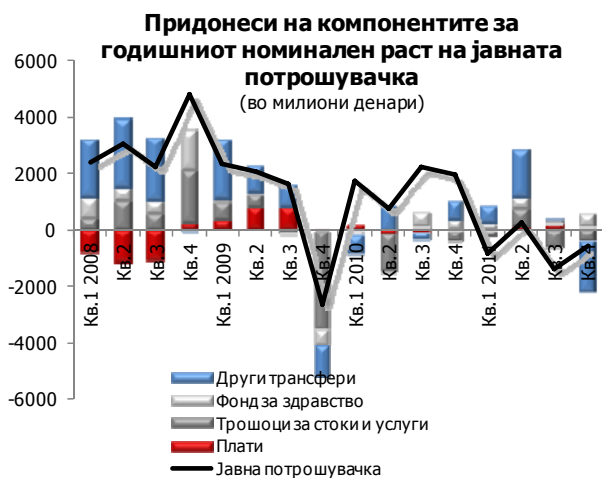
¹⁶ Податоците за домашното производство на потрошни добра, пензиите, ДДВ, увозот на стоки за широка потрошувачка и кредитите на населението се заклучно со февруари, додека податоците за платите и трговијата на мало се заклучно со јануари.

продажните цени и деловната состојба на претпријатијата¹⁷, а поповолни очекувања во поглед на порачките и бројот на вработените.

1.3.2. Јавна потрошувачка

Во последното тримесечје на 2011 година јавната потрошувачка оствари минимален квартален раст (0,3% сезонски приспособено), при што годишниот пад забави на 4,8% (пад од 8,7% во претходниот квартал). Трендот на намалување на трошоците за стоки и услуги продолжи и во последниот квартал, но со забавена динамика, што доведе до забавување на падот кај вкупната јавна потрошувачка. Согласно со остварените расходи на централната власт и фондовите во првите два месеца од 2012 година, за првото тримесечје се проценува дека јавната потрошувачка ќе оствари реален годишен раст.

Извор: Државен завод за статистика и Министерство за финансии.

Прилог 1: Консолидиран буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондовите)

Во последното тримесечје на 2011 година, консолидираниот буџет оствари дефицит во износ од 2.092 милиона денари, или 0,5% од БДП за 2011 година (0,4% во третиот квартал). На годишна основа, буџетскиот дефицит во последниот квартал е понизок за околу 47%, во услови на раст на вкупните приходи (за 3,2%) и пад на вкупните расходи (за 2%).

Во рамки на вкупните приходи, најголем придонес за растот имаа приходите врз основа на ДДВ коишто пораснаа за 14,1%, а раст забележаа и приходите врз основа на акцизи и персонален данок на доход (3,5% и 3,8%, соодветно). Од друга страна, увозните давачки се намалија (за 8,4%), а пад забележаа и приходите од данокот на добивка (за 28,3% на годишна основа). Неданочните приходи исто така забележаа пад, што во најголем дел се должи на исцрпувањето на ефектот од мерката на Владата со која се овозможи намалување на надоместокот за откуп на дворното земјиште во 2010 година. На страната на расходите, годишниот пад во четвртиот квартал на 2011 година во целост произлегува од помалите тековни расходи (годишен пад од 2,6%), во чишто рамки позначаен пад имаа трошоците за стоки и услуги (10,6%). Капиталните расходи имаа позитивна стапка на промена од 2,3% на годишна основа. За целата 2011 година е остварен буџетски дефицит од 11.483 милиони денари или 2,6% од БДП, во услови на посилен раст на расходите (од 4,2%) во однос на растот на приходите (од 3,8%).

¹⁷ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС спроведена во четвртиот квартал на 2011 година.

Буџет на централната власт и буџети на фондовите			
	Јануари	Февруари	Збирна промена (во %) јануари-февруари 2012
ВКУПНИ ПРИХОДИ	10,352	10,332	1.9
Даночни приходи и придонеси	8,985	9,009	1.9
Даночни приходи (ССП)	50	69	-13.1
Даноци	6,245	5,586	1.1
Персонален данок на доход	664	804	1.0
Данок на добивка	174	276	57.9
ДДВ	3,470	2,934	-2.8
Акцизи	1,363	970	0.7
Увозни давачки	263	344	22.6
Други даноци	311	258	1.8
Придонеси	2,690	3,354	3.8
Фонд за ПИОМ	1,817	2,271	3.6
Агенција за вработување	114	143	4.0
Фонд за здравствено осигурување	759	940	4.2
Неданочни приходи	824	1,043	3.9
Капитални приходи	437	138	44.1
Странски донации	69	108	12.0
Приходи од наплатени заеми	37	34	-75.3
ВКУПНИ РАСХОДИ	11,781	12,199	5.6
Тековни трошоци	10,102	10,634	2.7
Капитални трошоци	1,679	1,565	28.5
БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ / СУФИЦИТ	-1,429	-1,867	36.8
Финансирање	1,429	1,867	
Прилив	1,819	2,164	
Приходи од приватизација	0	0	
Странски заеми	122	203	
Депозити	1,298	1,968	
Државни записи	399	-7	
<i>Банкарски институции</i>	262	336	
<i>Небанкарски институции</i>	137	-343	
Продажба на акции	0	0	
Одлив	390	297	
Отплата на главница	390	297	
Надворешен долг	258	297	
Домашен долг	132	0	

Извор: Министерство за финансии

1.3.3. Инвестициска потрошувачка

Наспроти високиот квартален и годишен раст во третото тримесечје на 2011 година, **инвестициите во последниот квартал забележаа квартален пад (од 11,2%, сезонски приспособено). Тоа услови значително забавување на нивниот годишен раст на 12%, што доведе до забавување и на целокупната економска активност. И покрај тоа, инвестициите се**

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

компонентата со највисок придонес за растот на БДП во последното тримесечје на 2011 година. Се проценува дека растот на инвестициите е ефект на зголемени залихи, при оценето намалување на инвестициите во основни средства. На овој заклучок упатуваат високофреквентните показатели. Така, реален годишен пад бележат увозот на средства за работа, државните инвестиции, како и данокот на добивка од претходниот квартал, додека забавена динамика на раст бележат домашното производство на капитални добра и долгорочните кредити на претпријатијата. Притоа, се оценува дека побарувачката за кредити во најголем дел е за потребите од инвестиции во залихи и обртен капитал¹⁸, со што се потврдува растот на залихите во последното тримесечје. Од останатите показатели, извршените градежни работи бележат мало забрзување на растот, додека странските директни инвестиции во акционерски капитал бележат зголемување за 2,3 пати. **За првите три месеци во 2012 година**, очекувањата на економските субјекти и дел од расположливите податоци¹⁹ упатуваат на остварување **мала стапка на пад**. Показатели коишто упатуваат на надолни движења претставуваат извршените градежни работи, домашното производство на капитални производи и странските директни инвестиции. Имено, по неколку квартали на постојан раст започнат во втората половина на 2010 година, овие показатели забележаа значителен пад во првото тримесечје на 2012 година.

1.3.4. Нето извозна побарувачка

Како и во претходното тримесечје, и во последниот квартал на 2011 година нето извозната побарувачка имаше негативен придонес кон годишниот раст на економската активност. Притоа, во согласност со влошениот глобален амбиент и преносните ефекти врз домашната економија, забавување на годишниот раст беше забележано и на извозната и увозната страна.

Во последното тримесечје на 2011 година, извозот на стоки и услуги оствари раст на квартална основа (3,7%, сезонски

¹⁸ Од Анкетата за кредитната активност на НБРМ, од февруари 2012 година.

¹⁹ Податоците за извршените градежни работи и за странските директни инвестиции (во акционерски капитал) се дадени заклучно со јануари, додека останатите податоци се дадени заклучно со февруари.

приспособено) и минимален реален годишен раст од 0,5%, наспроти 2,8% во третиот квартал. Падот на странската ефективна побарувачка, како и неповолните промени кај цените на металите се главните фактори коишто доведоа до побавна активност во извозниот сектор. Забавување на годишниот раст забележа и увозот, од 12% во третиот квартал на 5,7% во последното тримесечје на 2011 година, при пад на квартална основа (од 5,1%, сезонски приспособено). Имено, забавениот раст кај домашната побарувачка, како и речиси стагнантниот извоз, условија значителна надолна корекција во динамиката на раст кај увозот.

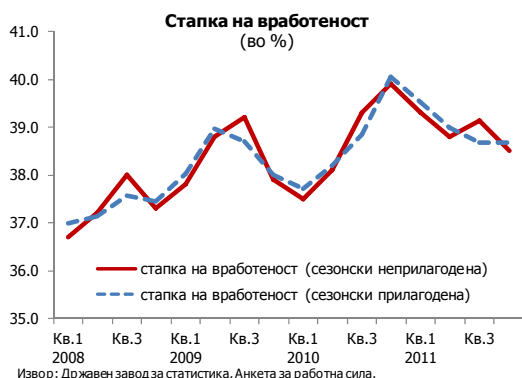
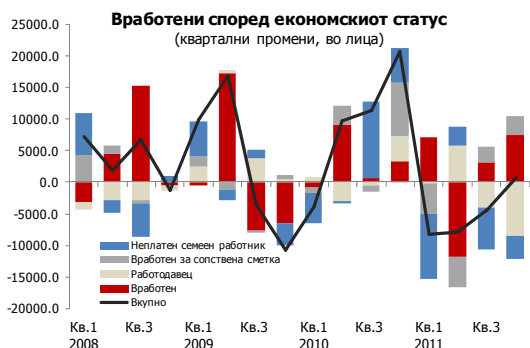
Очекувањата за продлабочување на кризата во евро-зоната, при понеповолни очекувања на компаниите за обемот на производство, за набавните и продажните цени за првиот квартал²⁰, упатуваат на натамошни надолни поместувања во надворешната трговија. Тоа го потврдуваат остварувањата за првите два месеца од првиот квартал (според надворешнотрговската статистика), коишто упатуваат на годишен пад на извозот во првото тримесечје, но и посилно надолно приспособување на увозот.

1.4. Вработеност и плати

И покрај значителното забавување на економската активност во втората половина на годината, во последниот квартал надолните приспособување на вработеноста не продолжија. Така, по постојаното квартално намалување на вработеноста во првите три квартали на 2011 година, во последното тримесечје дојде до стабилизирање на состојбата на пазарот на труд. Сепак, сè уште анемичната побарувачката за труд услови пораст на невработеноста и на стапката на невработеност на годишна и на квартална основа. Одредено влошување се забележува и на страната на цената на трудот, каде што е забележано забавување на номиналниот годишен раст и продлабочување на реалниот пад на просечните исплатени плати. Во поглед на идните движења на пазарот на работна сила, нагласени се негативните ризици имајќи го предвид значителното забавување на економскиот раст на домашната економија во четвртиот квартал на 2011 година, падот на индустриското производство во првите два месеци на 2012 година и натамошната надолна корекција на очекуваниот раст на европската економија.

Во последното тримесечје на годината беше прекинат трендот на намалување на побарувачката за работна

²⁰ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС спроведена во февруари 2012 година.

сила, што започна од почетокот на годината. Имено, наспроти забележаниот квартален пад од 1,2% во првите два квартала и 0,7% во третиот квартал од годината, бројот на лица кои работат во четвртиот квартал се задржа на нивото од претходниот квартал²¹. Согласно со сезонски приспособните податоци, стагнација е забележана и кај стапката на вработеност. Големото надолно приспособување на вработеноста, пред сè во првата половина на годината, тешко може да се објасни со динамиката на економската активност низ годината и главно произлегува од високата споредбена основа од втората половина на 2010 година, кога беше забележана невообичаено висока побарувачка за работна сила. Анализата на вработеноста според економскиот статус на вработените покажа дека стабилизирањето на побарувачката за труд во последните три месеци од годината главно се објаснува со растот на категоријата вработени лица²². **На годишна основа, вработеноста се намали за 3,1%**, што главно ја одразува високата споредбена основа.

Идното движење на побарувачката за работна сила тешко може да се процени врз основа на краткорочните очекувања на производителите. Имено, производителите во индустријата и во градежништвото имаат поповолни очекувања во однос на минатиот квартал, додека во трговијата очекувањата за идни вработувања се во надолна насока²³. Сепак, последните случувања во домашната економија (забавен раст на економијата во четвртиот квартал на 2011 година и пад на индустриското производство и на вработеноста во индустријата во првите два месеци на 2012

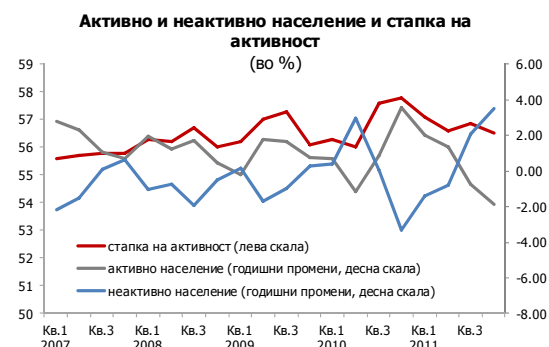
²¹ Анализата на кварталната динамика на вработеноста, невработеноста и на вкупното активно население е направена со сезонски приспособени податоци. Сезонско приспособување не е направено единствено кај вкупното работоспособно население, заради отсуство на сезонска динамика кај оваа серија.

²² Државниот завод за статистика, од јануари 2011 година, ја примени новата Национална класификација на дејностите (НКД рев. 2) за прибирање и обработка на податоците за пазарот на труд (плати и вработеност). Промената во класификациите ја оневозможи анализата на вработеноста, платите, продуктивноста и на трошоците за труд по единица производ во одделните економски дејности. Споредливи податоци по дејности според новата класификација се расположливи само за годишните промени кај платите.

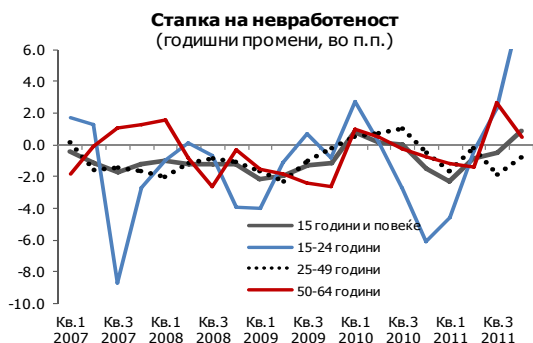
²³ Извор: Државен завод за статистика, анкети за деловните тенденции во преработувачката индустрија (февруари 2012 година), градежништвото (четвртиот квартал на 2011 година) и во трговијата (четвртиот квартал на 2011 година).

година), како и влошените очекувања за странската побарувачка ги потенцираат негативните ризици коишто, во иднина, неповолно би се одразиле на пазарот на трудот.

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Извор: Државен завод за статистика.

Годишни промени во просечната исплатена нето-плата по сектори во К4. 2011 година (во %)

	номинални промени	реални промени
земјоделство, шумарство и рибарство	6.8	3.5
рударство	-1.2	-4.3
преработувачка индустрија	1.9	-1.3
снабдување со електрична енергија	0.7	-2.4
снабдување со вода	2.4	-0.8
градежништво	1.2	-2
трговија	-1	-4.1
транспорт и складирање	1.7	-1.5
објекти за сместување	0.4	-2.7
информации и комуникации	-3.3	-6.2
финансиски дејности	4.8	1.5
дејности со недвижен имот	3.9	0.7
научни дејности	15.3	11.7
административни дејности	-3.7	-6.6
јавна управа и одбрана	0.2	-2.9
образование	-0.8	-3.9
здравство	1.7	-1.5
уметност	9.8	6.4
други услужни дејности	5.5	2.2

Извор: Државен завод за статистика.

Стабилизирањето на побарувачката за работна сила во четвртото тримесечје од годината беше придружено со мал раст на понудата на работна сила. По негативните квартални придвижувања во првите три квартали, активното население во четвртиот квартал се зголеми за 0,4%, додека стапката на активност достигна 56,5%. **Сепак, во споредба со крајот на 2010 година вкупното активно население е пониско за 1,8%, при истовремено намалување кај стапката на активност 1,3 п.п.** Забавување на растот на стапката на активност е тренд започнат од 2005 година. Притоа, понискиот раст на активноста од 2009 до вториот квартал на 2011 година и годишниот пад во третиот квартал на 2011 година главно се објаснува со пониската партиципација на младото население на пазарот на труд, најверојатно заради промена на склоностите кон работењето за сметка на продолжување на образованието. Сепак, намалувањето на понудата на труд во четвртиот квартал произлегува од намалената склоност за работа главно кај лицата на возраст од 25 до 49 години. Имајќи предвид дека активноста на оваа старосна група најчесто е одраз на цикличната позиција на економијата, ваквото движење претставува потенцијален показател за влошување на состојбата на пазарот на труд во поглед на пронаоѓање на соодветни работни места.

Умерениот раст на понудата за работна сила, во услови на сè уште анемична побарувачка за труд во последните три месеци од годината доведе до мал квартален раст на невработеноста. Така, вкупниот број на невработени лица порасна за речиси 1% додека стапката на невработеност достигна 31,8%. На годишна основа, исто така, се забележува зголемување на невработеноста (1%) и на стапката на невработеност (1 п.п.). Од аспект на старосната структура, годишниот раст на вкупната невработеност произлегува од зголемувањето на невработеноста кај лицата на возраст од 15 до 24 години и кај лицата постари од 50 години.

Растот на просечните номинални плати продолжи и во четвртиот квартал

Извор: Државен завод за статистика.

на годината, но со забавена динамика.

Така, номиналните нето и бруто-плати се зголемија за 0,8% и за 0,6%, на годишна основа (наспроти 1,6% и 1,5% во третиот квартал). Дополнително, во последниот месец од годината беше забележан годишен пад на платите. Во споредба со претходниот квартал, исплатени се умерено повисоки плати (1,2% на нето и 1,1% на бруто-основа). Раст на платите на годишна основа се забележува во поголем дел од економските дејности, со исклучок на рударството и на неколку услужни дејности (трговија, информации и комуникации, административни дејности и образование). Во повеќето економски дејности е забележан раст и на квартална основа²⁴. **И покрај забавувањето на инфлацијата во последните три месеци од годината, понискиот номинален раст на платите доведе до влошување на реалната куповна моќ на населението.** Имено, во четвртиот квартал од годината е забележано продлабочување на годишниот пад на просечните реални плати (околу 2,4% наспроти 1,9% во претходниот квартал) и забавување на кварталниот раст (околу 0,6% наспроти 1,7% во претходниот квартал).

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

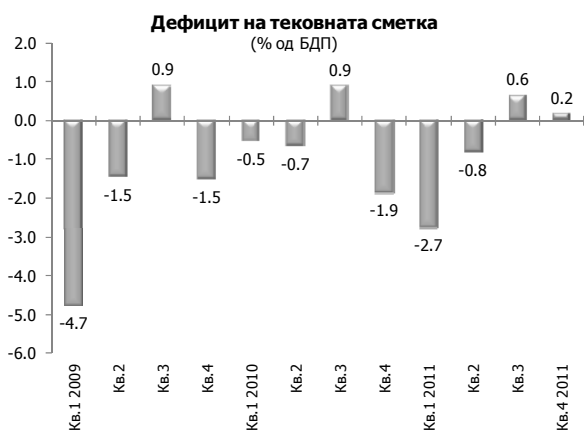
Продуктивноста на трудот продолжи да се зголемува и во четвртото тримесечје од годината кога беше забележан годишен раст од 3,1%. Годишниот раст на продуктивноста се објаснува со пониската вработеност во овој квартал, при непроменето ниво на производство. Во споредба со претходниот квартал не се забележуваат позначителни придвижувања - во услови на стагнација на производството и на вработеноста продуктивноста на трудот се задржа непроменета. **Посилниот раст на продуктивноста од растот на просечните бруто-плати во економијата услови пад на трошоците за труд по единица производ за 2,5%, на годишна основа.** Од друга страна, при непроменета продуктивност и умерен раст на цената на трудот, трошоците за труд по единица производ во четвртиот квартал од годината беа повисоки за 1,2% во однос на претходниот квартал.

1.5. Биланс на плаќања

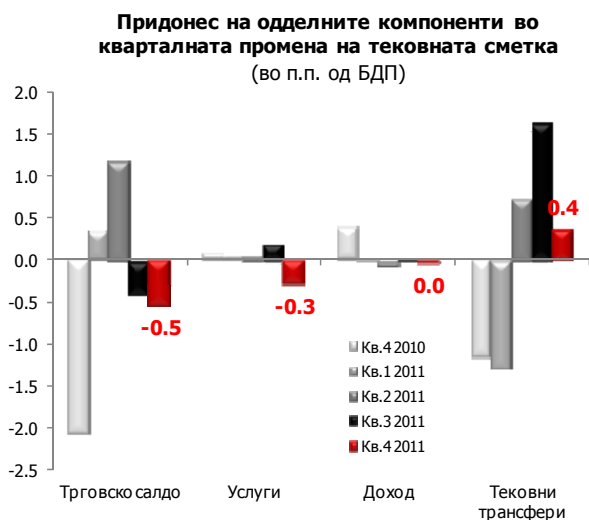
²⁴ Исклучок се неколку услужни дејности, дејноста „снабдување со вода“ и рударството, каде што се исплатени пониски плати во однос на претходниот квартал.

Салдото во тековната сметка на билансот на плаќања во последниот квартал на 2011 година отстапи од вообичаената квартална динамика. Имено, во последното тримесечје од годината, невообичаено за овој период, во тековната сметка беше остварен суфицит од 0,2% од БДП. Главниот причинител за отстапувањето се неочекувано високите нето-приливи од тековни трансфери, коешто во најголем дел се должи на зголемената замена на евра во денари на менувачкиот пазар, под изразено влијание на неизвесноста и шпекулациите за иднината на еврото во овој период. За значителното подобрување на салдото во однос на истиот квартал минатата година, дополнително влијание има и стеснувањето на трговскиот дефицит. Во финансиската сметка на билансот на плаќања во последниот квартал беа забележани високи нето-приливи, предизвикани од задолжувањето на државата и директните инвестиции. Растот на приливите врз основа на директни инвестиции претставува сигнал за подобрување на генералните согледувања на странските инвеститори во однос на вкупниот ризик, како и во однос на привлечноста на македонската економија за нови инвестиции. Позитивните салда во тековната и финансиската сметка овозможува значително зголемување на девизните резерви, чиешто ниво на крајот на годината ги надмина очекувањата. Релативно поволните движења во билансот на плаќања беа присутни и во текот на првото тримесечје од 2012 година, кога спротивно на очекувањата за намалување на девизните резерви, тие забележаа минимален раст²⁵.

Извор: НБРМ.

Извор: НБРМ.

1.5.1. Тековна сметка

Во последниот квартал на 2011 година, тековната сметка на билансот на плаќања забележа суфицит од 12 милиони евра или 0,2% од БДП, што е невообичаено за овој период од годината. Во однос на остварениот суфицит во претходниот квартал, салдото на тековната сметка бележи само благо влошување. Ова главно произлегува од невообичаено високите приливи од тековни трансфери, коишто на квартална основа имаат позитивен придонес од 0,4 п.п. од БДП²⁶ во промената на тековната сметка. Приливите кај оваа категорија се резултат на повисоките официјални трансфери и особено високите приватни трансфери заради зголемената понуда на девизи (односно евра) на менувачкиот пазар заради нивна конверзија во денари²⁷. Остварените нето-приливи од тековни трансфери во голем дел го неутрализираа

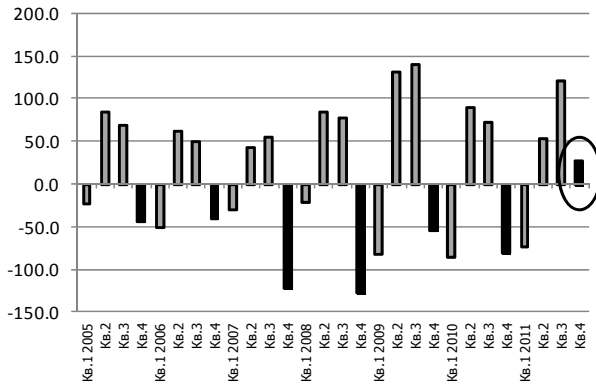
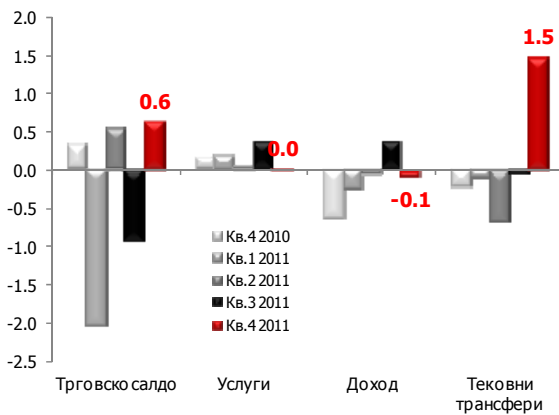
²⁵ Без курсните разлики и ценовните промени на златото.

²⁶ За прв пат од 2003 година наваму е забележано квартално подобрување кај трансферите во последниот квартал од годината, кога тие вообичаено бележат влошување (во просек за околу 1,2 п.п. од БДП).

²⁷ Овие движења беа најизразени во декември, пред одржувањето на Самитот на ЕУ. Иако движењата се стабилизираа во третата декада на декември, тие придонесоа за остварување значителни нето-приливи на менувачкиот пазар во четвртиот квартал, во износ од 349 милиони евра.

Тековни трансфери, нето

(квартална промена, милиони денари)

Придонес на одделните компоненти во годишната промена на тековната сметка
(во п.п. од БДП)

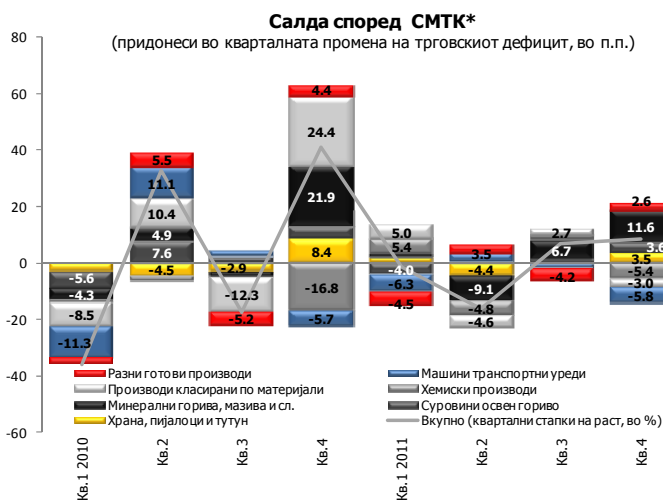
Извор: НБРМ.

негативниот придонес од малото квартално продлабочување на трговскиот дефицит (-0,5 п.п. од БДП) и од понискиот суфицит кај услугите (-0,3 п.п. од БДП).

Во споредба со четвртиот квартал од минатата година, остварениот суфицит во тековната сметка претставува подобрување на салдото за 2 п.п. од БДП. Во услови на речиси непроменети салда од размената на услугите и доходот, ваквото подобрување се должи пред сè на повисоките нето-приливи од тековни трансфери, а во помал дел и на стеснувањето на трговскиот дефицит. Годишниот раст кај тековните трансфери (од 1,5 п.п. од БДП) во најголем дел се должи на зголемените приливи од приватни трансфери, односно од нето откупената ефективна на менувачкиот пазар. Трговскиот дефицит бележи стеснување за 0,6 п.п. од БДП. Притоа, забавениот увоз на сировини услови поголемо забавување на растот на увозот од извозот, а со тоа и подобрување на трговското салдо. **Според најновите податоци за јануари 2012 година,** тековната сметка оствари дефицит, којшто на годишна основа бележи стеснување условено од понискиот трговски дефицит и повисоките приливи од тековни трансфери.

Прилог 2: Надворешнотрговска размена на стоки²⁸ и движење на номиналниот и реалниот ефективен девизен курс (НЕДК и РЕДК)

Растот на надворешнотрговската размена продолжи и во четвртото тримесечје од 2011 година. Ваквите движења во целост се последица на повисокиот

Извор: ДЗС и НБРМ.

* Негативен знак претставува влијание во насока на стеснување на дефицитот.

увоз, којшто оствари раст од 2,8% во однос на претходниот квартал. Извозот, од друга страна, се намали за 0,2% на квартална основа, што претставува прво намалување по остварените позитивни стапки на раст во шест последователни квартали. Зголемениот увоз на стоки, при забавување на домашниот извоз, доведе до проширување на трговскиот дефицит за 8,4% на квартална основа. Во услови на надолно квартално приспособување на домашната побарувачка, големи притисоци врз увозот преку потрошувачката на домаќинствата и инвестициите на корпоративниот сектор не беа

²⁸ Според Методологијата за надворешнотрговска размена податоците за извозот на стоки се објавуваат на ф.о.б., а за увозот на стоки на ц.и.ф.-основа.

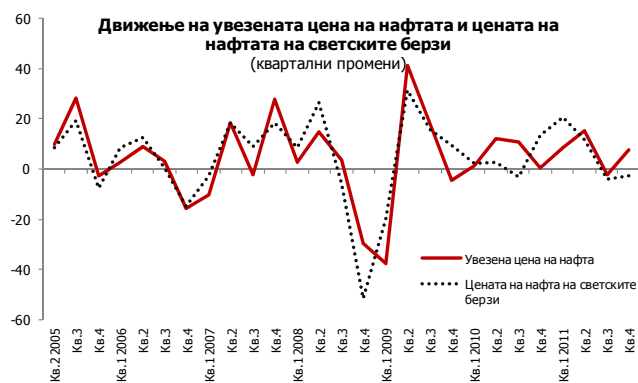
забележани. Оттука, главниот фактор за продлабочувањето на јазот во трговската размена во последното тримесечје е **проширувањето на енергетскиот дефицит.** Зголемениот увоз на нафтени деривати, исклучително високата потрошувачка на електрична енергија заради временските услови, како и одредени структурни промени во домашното производство на енергија се главните фактори коишто предизвикаа проширување на енергетското салдо. Неповолните поместувања предизвикани од размената на енергија, делумно, беа ублажени преку **позитивните промени во неенергетското салдо.** Имено, зголемувањето на **позитивното салдо од размената на железо и челик, како и зголеменото искористување на производниот потенцијал на новите капацитети ориентирани кон извоз, при истовремено стабилизирање на нивната увозна побарувачка, придонесоа за намалување на нето-увозот кај неенергетското салдо.**

Табела
Размена на енергија

УВОЗ НА ЕНЕРГИЈА	Кв.3 2011	Кв.4 2011	Кв.3 2011	Кв.4 2011	квартална промена			придонеси во квартална промена		Образложение за промената
					во милиони евра	во %	во количини %	од количината во процентни поени	од цената	
- нафта и производи од нафта	199.9	209.2	330,927.7	318,484.5	9.4	4.7	-3.8	-3.8	8.4	- Раст на увезените цени, при намалување на цените на нафтата на светските берзи (за 2,8%).
- гас - природен или индустриски	11.6	20.1	18,695.2	30,437.6	8.5	73.1	62.8	62.8	10.2	- Стартување на производството на новата гасна електрана.
- електрична енергија	38.8	49.3	788.2	872.1	10.6	27.3	10.6	10.6	16.6	- Зголемена потрошувачка на електрична енергија во дистрибутивната мрежа.

ИЗВОЗ НА ЕНЕРГИЈА	Кв.3 2011	Кв.4 2011	Кв.3 2011	Кв.4 2011	квартална промена			придонеси во квартална промена		Образложение за промената
					во милиони евра	во %	во количини %	од количината во процентни поени	од цената	
- нафта и производи од нафта	71.5	46.7	109,412.2	75,581.0	-24.8	-34.7	-30.9	-30.9	-3.8	- Намален извоз кон Косово.
- гас - природен или индустриски	0.9	0.4	783.5	268.9	-0.5	-50.5	-65.7	-65.7	15.2	
- електрична енергија	7.6	4.3	149.1	71.2	-3.4	-44.1	-52.3	-52.3	8.1	

Извор: ДЗС и НБРМ.

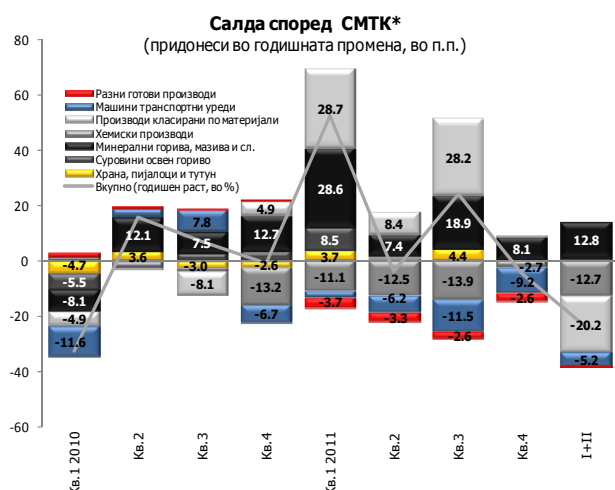
Извор: ДЗС и БЕО.

Од друга страна, на годишна основа **трговскиот дефицит во четвртиот квартал бележи стеснување од 4,6%, при повисока стапка на раст на извозот (од 16,6%) во споредба со растот на увозот (од 7,8%).** Анализата и на годишна основа потврдува дека **енергетското салдо** е најзначаен фактор за проширување на трговскиот дефицит (учество од 63%), поради проширеното негативно салдо во рамената на нафта и нафтени деривати, надолнетото со повисокиот увоз на електрична енергија и природен гас.

Растот на увезената нафта и нафтени деривати е целосно ценовен ефект, при пад на увезените количини. Спротивно на движењата кај енергетскиот дефицит, неенергетското салдо се стесни на годишна основа и придонесе за стеснувањето на целокупниот надворешнотрговски дефицит. Најголем придонес за ваквите движења кај неенергетското салдо има стеснувањето на салдото во размената на **машини и транспортни уреди**, поради зголемениот извоз на компаниите од индустриската зона. Ефектот од странските директни инвестиции врз подобрувањето на трговското салдо во овој квартал е видлив и кај еден капацитет во индустриската зона, чијшто главен извозен производ се хемиски материјали и производи. Зголеменото производство, а со тоа и порастот на извозот, придонесоа за позначително подобрување на салдото кај хемиските производи. На годишна основа, традиционалните извозни производи (**тутунот, текстилот и железото и челикот**) остварија пораст на суфицитот во размената.

Последните податоци за **јануари и февруари** укажуваат на понатамошно стеснување

Извор: ДЗС и НБРМ.

* Негативен знак претставува влијание во насока на стеснување на дефицитот

на трговскиот дефицит, од 24% на годишна основа. Највисок придонес во стеснувањето имаат производите класифицирани по материјали, што делумно е ефект од високата споредбена основа²⁹ поради значително повисокиот увоз на обоени метали во првите два месеца од 2011 година, а во помал дел и поради подобреното салдо кај железо и челик³⁰. Остварениот позитивен нето-извоз кај хемиските производи, како и добрите извозни остварување кај машините и транспортните уреди дополнително го подобрија трговското салдо, додека основен фактор за негово проширување повторно е енергијата.

САЛДА, СТОКИ	Кв.4 2010	Кв.3 2011	Кв.4 2011	годишна промена		квартална промена		придонеси во годишна промена	
				во милиони евра	%	во милиони евра	%	процентни поени	%
ВКУПНО	-505.0	-444.7	-481.9	23.2	-4.6	-37.2	8.4	-4.6	100.0
Производи за храна	-54.5	-45.7	-72.8	-18.4	33.8	-27.1	59.3	3.6	-79.4
- месо и преработки од месо	-20.6	-26.0	-23.7	-3.1	15.1	2.3	-8.7	0.6	-13.5
- жита и преработки од жита	-8.0	-5.2	-12.0	-4.0	50.7	-6.8	131.6	0.8	-17.4
- овошје и зеленчук	24.7	30.1	19.4	-5.2	-21.1	-10.6	-35.3	1.0	-22.5
Тутун и пијалаци	26.3	32.2	43.6	17.4	66.1	11.4	35.6	-3.4	74.9
Суровини освен гориво	-27.1	-12.8	-28.6	-1.6	5.8	-15.8	123.8	0.3	-6.8
- метална руда и метални отпадоци	-18.5	-10.1	-19.1	-0.6	3.3	-9.1	90.1	0.1	-2.6
Минерални горива, мазива и сл.	-192.3	-181.7	-233.3	-41.0	21.3	-51.6	28.4	8.1	-176.9
- нафта и производи од нафта	-138.9	-128.4	-162.5	-23.6	17.0	-34.2	26.6	4.7	-102.0
- гас - природен или индустриски	-13.4	-10.7	-19.6	-6.2	46.0	-8.9	83.4	1.2	-26.7
- електрична енергија	-30.1	-31.1	-45.1	-15.0	49.9	-13.9	44.8	3.0	-64.7
Животински и растителни масла	-10.1	-10.5	-14.5	-4.4	43.3	-4.0	38.0	0.9	-19.0
Хемиски производи	-7.6	-18.1	6.0	13.6	-178.9	24.2	-133.2	-2.7	58.9
- хемиски материји и производи	69.5	71.6	84.7	15.2	21.8	13.1	18.3	-3.0	65.5
Производи класирани по материјали	-119.7	-133.1	-119.9	-0.2	0.2	13.2	-9.9	0.0	-0.9
- железо и челик	98.3	90.2	115.3	17.0	17.3	25.1	27.9	-3.4	73.4
- обоени метали	-76.0	-83.5	-70.8	5.2	-6.9	12.7	-15.2	-1.0	22.6
Машини и транспортни уреди	-175.3	-154.6	-128.8	46.4	-26.5	25.8	-16.7	-9.2	200.5
- електрични машини, делови-неспоменато	-36.5	-15.1	-10.9	25.6	-70.1	4.2	-27.8	-5.1	110.3
- друмски возила	-44.1	-71.3	-47.1	-3.0	6.7	24.2	-33.9	0.6	-12.8
Разни готови производи	55.3	80.1	68.3	13.1	23.6	-11.8	-14.7	-2.6	56.4
- облека	98.3	108.4	111.1	12.8	13.0	2.7	2.5	-2.5	55.3

Извор: ДЗС.

Анализата на надворешнотрговската размена на Република Македонија според трговските партнери укажува дека на годишна основа негативното салдото во размената со земјите на Европската Унија бележи стеснување, при што од вкупно дваесет и седум земји-членки подобрување е остварено во размената со дванаесет³¹. Позитивните

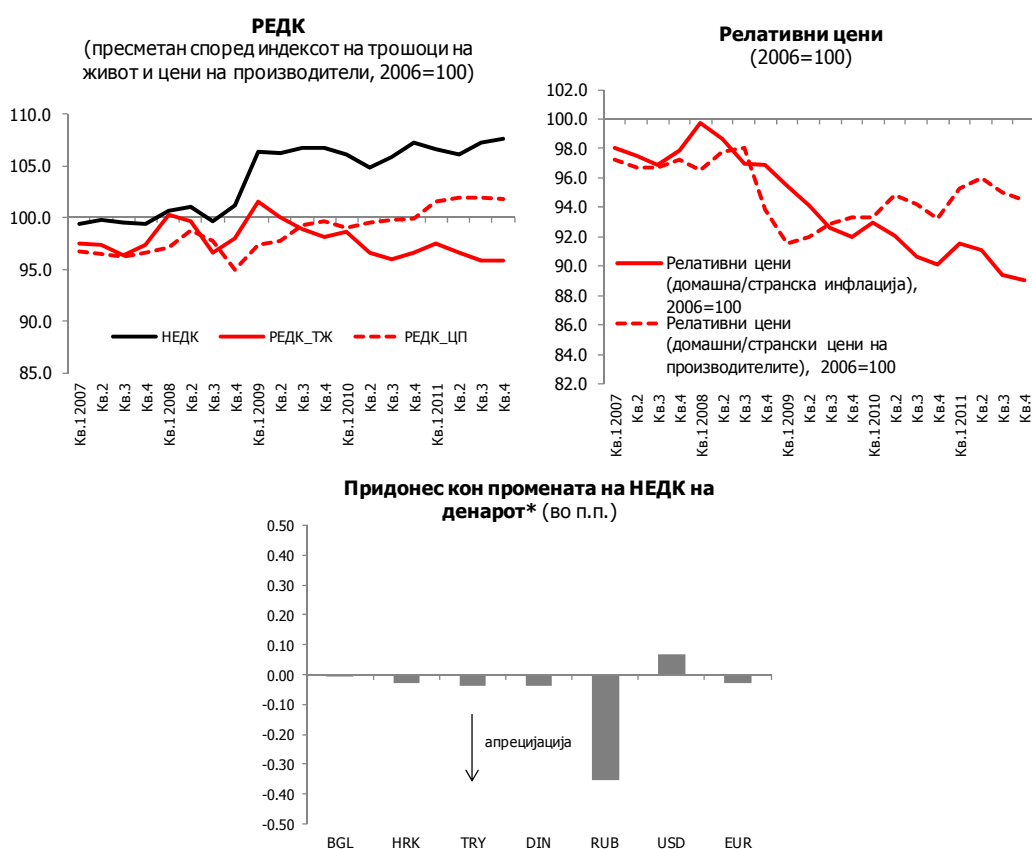
²⁹ Во јануари 2011 година беше остварен висок увоз на обоени метали, суровина на еден поголем капацитет во индустриската зона.

³⁰ Во првите два месеци од 2012 година е забележано значително забавување на увозот на железо и челик, при благ пад на извозната страна.

³¹ Кај салдата во надворешнотрговската размена со девет земји-членки на ЕУ не се остварени забележителни промени.

придвижувања во размената со нашиот најзначаен трговски партнер се должат на повисокиот суфицит со Германија, остварениот нето-извоз во Словачка и намалениот трговски дефицит во рамената со Велика Британија. Од друга страна, неповолни промени се забележани во трговските салда со Грција и Бугарија, предизвикани од зголемениот увоз на енергенти од овие две земји. Повисокиот увоз на енергенти предизвика проширување и на дефицитот во размената со земјите од групата ЕФТА³² и земјите во развој, каде што дефицитот бележи проширување и поради повисокиот увоз од азиските брзорастечки економии³³. Пад на нето-извозот на годишна основа е забележан и во рамената со земјите од Западен Балкан, па главно може да се забележи дека позитивните движења во трговското салдо се должат на подобрената позиција на Република Македонија во размената со развиените земји, вклучително и земјите-членки на ЕУ, а остварената нето-размена со земјите во развој и земјите од регионот влијае во спротивна насока. **Последните податоци за надворешнотрговската размена** покажуваат понатамошно стеснување на трговското салдо во размената со земјите од ЕУ и останатите развиени економии³⁴, каде што за прв пат е остварен суфицит во размената, додека во размената со останатите трговски партнери (земјите од Западен Балкан, земјите во развој и земјите од ЕФТА) е забележано продлабочување на трговскиот дефицит.

* За еврото се користи агрегиран пондер од пондерите на земјите во евро-зоната, коишто се вклучени во пресметката на РЕДК.
Извор: НБРМ.

³² Во четвртиот квартал се засилува увозот на електрична енергија од Швајцарија, што доведе до проширување на негативното салдо во размената со оваа земја-членка на ЕФТА.

³³ Во надворешнотрговската размена со Кина растот на дефицитот се должи на побрзиот пораст на увозот, во споредба со извозот во четвртиот квартал. Дополнително е зголемен и увозот на сировини за металопереработувачката индустрија од Индонезија.

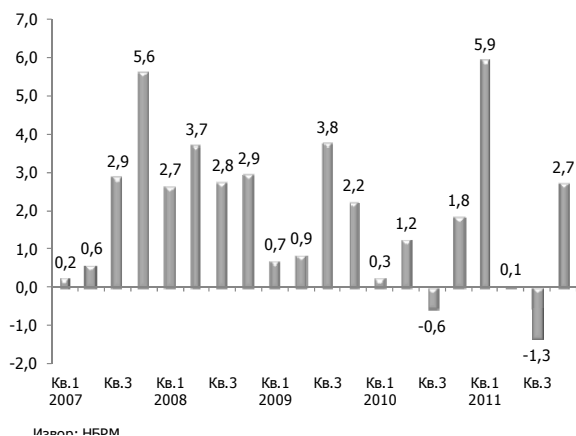
³⁴ Зголемениот извоз на железо и челик во Јужна Кореја и Тајван придонесоа за остварување позитивен нето-извоз во размената со останатите развиени економии.

Показателите на ценовната конкурентност во последниот квартал од 2011 година укажуваат на подобрување на конкурентноста на домашната економија. РЕДК мерен и според двата индекса (трошоци на животот и цени на индустриските производители) забележа депрецијација на квартална основа, од 0,03% и 0,1%, соодветно. Во услови на апрецијација на НЕДК од 0,4% (главно заради апрецијацијата на денарот во однос на руската рубља), ваквата промена е одраз на поволниот ценовен однос (побрзиот раст на странските од домашните цени). Наспроти тоа, најновите податоци за **јануари и февруари 2012 година** (просечните индекси) покажуваат апрецијациски движења во однос на последното тримесечје од 2011 година според двата индекса. Апрецијацијата на РЕДК-ТЖ и РЕДК-ЦП од 2,1% и 0,1%, соодветно, се должи на влошувањето на односот на домашните и странските цени, во услови на депрецијација на просечниот НЕДК од 0,2%.

1.5.2. Капитална и финансиска сметка

Во последниот квартал на годината беа забележани значителни нето-приливи во капиталната и финансиска сметка, во износ од **198,6 милиони евра (или 2,7% од БДП)**. Овие приливи, заедно со приливите во тековната сметка, придонесоа за висок раст на девизните резерви во последниот квартал. Нето-приливи се забележани кај речиси сите капитални текови, со исклучок на портфолио-инвестициите, коишто бележат умерени нето-одливи. Најзначаен извор на капитални приливи во ова тримесечје се **директните инвестиции**, со 126 милиони евра (или 1,7% од БДП), од кои најголем дел се во форма на акционерски капитал, а помал дел се реинвестирана добивка, при отплати на меѓукомпанискиот долг. Трендот на раст кај овие недолжнички капитални текови во последните два квартала сигнализира постепено зголемување на довербата и интересот на странските инвеститори за македонската економија. **Во рамки на останатите инвестиции**, значајна приливна ставка се **нето-заемите** (134,4 милиони евра, или 1,8% од БДП), поради задолжувањето на државата врз основа на гаранцијата од Светската банка (ПБГ, во декември). Од друга страна, значителни нето-одливи се забележани кај категоријата „валути и депозити“ (83,2 милиона евра, или 1,1% од БДП), кај двата сектора (банките и населението). Притоа, кај населението е забележано засилено повлекување девизни средства надвор од банкарскиот сектор, коишто потоа, во голем дел беа претворени во денари, како одраз на зголемената неизвесност за иднината на еврото.

Капитална и финансиска сметка
(без официјални резерви, во % од БДП)

Финансиска сметка, по компоненти
(% од БДП)

Од аспект на промената, подобрување на капитално-финансиската сметка се забележува и на квартална и на годишна основа. За високиот раст на

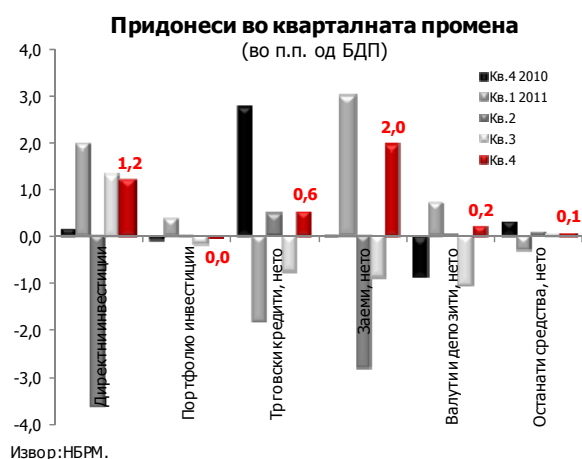

квартална основа (за 4 п.п. од БДП) најмногу придонесуваат директните инвестиции и нето-заемите. Подобрувањето на годишна основа е поумерено (за 0,9 п.п. од БДП), а најголемо влијание имаат повисоките директни инвестиции. Позитивниот придонес на нето-заемите во целост е неутрализиран преку нето-одливите кај трговските кредити.

Најновите податоци за јануари 2012 година покажуваат натамошни нето-приливи во капитално-финансиската сметка, во најголем дел врз основа на меѓукомпаниското задолжување, трговските кредити и повлекувањата на банките од своите депозити во странство.

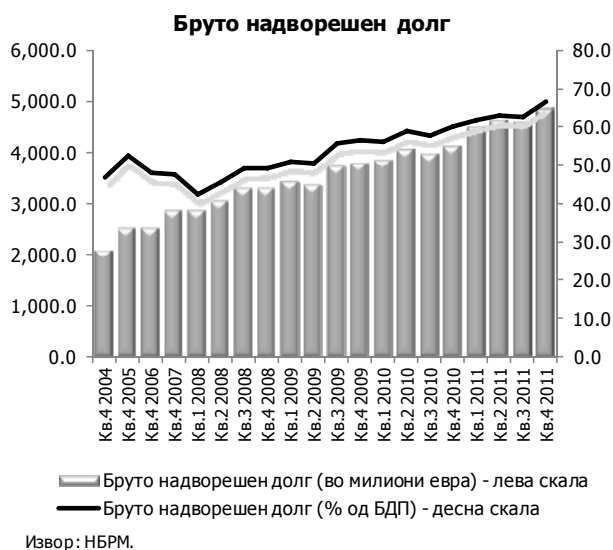
Во 2011 година, дефицитот во **тековната сметка** изнесуваше 201,1 милион евра, или 2,8% од БДП, што е за 0,6 п.п. од БДП повеќе во однос на претходната година. Промената речиси во целост се должи на влошувањето на негативното салдо во надворешнотрговската размена (за 1,8 п.п. од БДП), поради влошувањето на енергетското трговско салдо, во услови на стеснување на неенергетскиот трговски дефицит. Трговскиот дефицит во најголем дел беше покриен со нето-приливите од приватни трансфери, коишто во 2011 година забележаа раст од 0,6 п.п. од БДП, условен од зголемениот нето-откуп на менувачкиот пазар. Во **капитално-финансиската сметка** беа забележани нето-приливи од 539,8 милиони евра, или 7,4% од БДП, што претставува раст на годишна основа за 4,6 п.п. од БДП. Растот во најголем дел се должи на зголеменото надворешно задолжување на државата и порастот на странските директни инвестиции, при значително намалување на приливите од трговски кредити и зголемениот одлив на средства кај валутите и депозитите. Капиталните приливи во 2011 година овозможија целосно финансирање на дефицитот на тековната сметка и дополнителен раст на девизните резерви.

Бруто девизните резерви достигнаа 2.068,9 милиони евра на крајот на 2011 година и во однос на крајот на 2010 година се повисоки за 354,4 милиони евра. Најголем дел од растот се должи на повлечените средства од кредитната линија за претпазливост на ММФ (ПЦЛ, во март) и задолжувањето на државата врз основа на гаранцијата од Светска банка (ПБГ, во декември). Според последните расположливи податоци, на крајот на март 2012

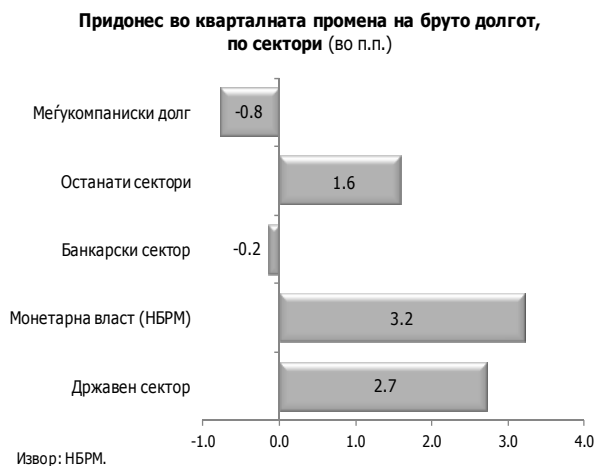

година состојбата на девизните резерви изнесува 2.067,9 милиони евра, во услови на висок откуп на девизи на девизниот пазар од страна на НБРМ во текот на кварталот, неутрализиран од трансакциите за сметка на државата и намалувањето на задолжителната резерва на банките во девизи.

1.5.3. Бруто надворешен долг³⁵

На крајот на последното тримесечје од 2011 година, бруто надворешниот долг достигна **4.874,8 милиони евра, или 66,7% од БДП**. Ова претставува *квартален пораст* од 301,2 милиона евра, или 6,6%, што речиси во целост се објаснува со зголемиениот долг на јавниот сектор³⁶ (придонес од 94,8%). Анализирани од аспект на *рочноста*, поголем придонес (од 78,9%) има растот на краткорочниот долг. Од аспект на институционалните сектори, најголемиот дел од растот на задолженоста на квартална основа произлегува од **монетарната власт**, односно од зголемените краткорочни обврски врз основа на репо-трансакции³⁷, а потоа и од повисокото долгорочно задолжување на **државата** кај странските комерцијални банки (користење ПБГ-заем - Policy Based Guarantee, гарантиран од Светската банка, во декември), делумно неутрализирано од намалените обврски кон нерезиденти врз основа на

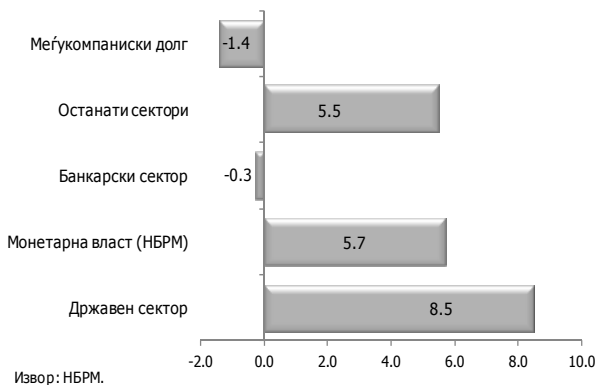
³⁵ Согласно со најновите податоци за бруто надворешниот долг од 30.3.2012 година, состојбата на бруто-долгот на крајот на третото тримесечје на 2011 година е ревидирана на 4.573,6 милиони евра од 4.623,3 милиони евра, колку што беше со претходната објава на податоците.

³⁶ Во долгот на јавниот сектор се опфатени: долгот на централната државна власт и фондовите, на монетарната власт, на јавните претпријатија и на Македонската банка за поддршка на развојот, а во долг на приватниот сектор се опфатени: долгот на банките (без Македонската банка за поддршка на развојот), долгот на останатите сектори (без јавните претпријатија) и меѓукомпанискиот долг.

³⁷ Во второто тримесечје НБРМ започна со склучување репо и обратни репо-трансакции. При склучувањето на репо-трансакциите, се создаваат обврски (класифицирани под категоријата заеми) коишто придонесуваат за зголемување на нивото на бруто-долгот. Истовремено, при склучувањето обратни репо-договори, создадените побарувања придонесуваат за зголемување на бруто-побарувањата. НБРМ врши истовремено врзано склучување репо и обратни репо-договори, во речиси идентични износи. Гледано во целина, бидејќи истовремено се склучуваат, на нето-основа овие трансакции имаат неутрален ефект, односно се јавуваат во речиси идентичен износ и на страната на обврските, и на страната на побарувањата, поради што не се одразуваат на вкупниот нето надворешен долг. Со исклучување на репо-трансакциите, бруто-долгот претставува 63,5% од БДП, а неговиот квартален пораст би изнесувал 3,5%.

Придонес во годишната промена на бруто долгот, по сектори (во п.п.)

еврообврзници³⁸. Останатиот дел од порастот на долгот е создаден од страна на **останатите сектори во економијата**, чишто зголемени обврски најмногу се однесуваат на краткорочните трговски кредити. Од друга страна, меѓукомпанискиот долг на поврзаните субјекти и долгот на банкарскиот сектор забележаа пад во споредба со претходното тримесечје. Така, во рамки на **заемите меѓу поврзани субјекти**, повисоките отплати на долгорочни заеми кон директните инвеститори го надминаа ефектот од зголемувањето на краткорочните обврски. Намалувањето на задолженоста на **банките** беше условено од падот на обврските врз основа на депозити на нерезиденти, наспроти растот на задолжувањето преку долгорочни заеми.

Анализирано на годишна основа, бруто надворешниот долг бележи зголемување за 741 милион евра, или за 17,9%. Во текот на 2011 година, бруто-задолжувањето на јавниот сектор во најголем дел (85,8%) придонесуваше за годишниот пораст на бруто-долгот, а од аспект на *рочноста*, задолжувањето на долг рок имаше поголем ефект врз зголемувањето на вкупниот долг (придонес од 56,7%). Повеќе од половина од растот на *јавниот надворешен долг* произлегува од зголеменото долгорочно задолжување на **државата** преку повлекувањето средства од Кредитната линија за претпазливост во март, и од ПБГ-заемот во декември. Долгот на **монетарната власт** претставува дополнителен фактор за зголемувањето на бруто надворешниот долг, што се должи исклучиво на растот на обврските врз основа на репо-транзакции³⁹. Останатиот дел од зголемувањето на бруто-долгот на јавниот сектор отпаѓа на задолжувањето на Македонската банка за поддршка на развојот (МБПР) врз основа на кредитната линија од Европската инвестициска банка (ЕИБ) за поддршка на малите и средни претпријатија и на долгот на јавните претпријатија. Растот на задолженоста на *приватниот сектор* во целост се должи на зголемените финансиски потреби на останатите сектори во економијата (корпоративниот сектор), во услови кога долгот на банкарскиот сектор и меѓукомпанискиот долг бележат намалување во споредба со претходната година.

Показатели на надворешната задолженост	Солвентност			
	Сервисирање на камата/Извоз на стоки и услуги и други приливи	Бруто долг/Извоз на стоки и услуги и други приливи	Бруто долг/БДП	Сервисирање на долгот/Извоз на стоки и услуги и други приливи
	во %			
31.12.2004	2.24	120.1	49.3	11.5
31.12.2005	2.33	128.5	56.3	9.7
31.12.2006	2.88	109.8	51.8	18.2
31.12.2007	2.38	102.3	53.2	16.6
31.03.2008	2.30	87.5	47.9	8.8
30.06.2008	2.30	93.6	51.2	8.8
30.09.2008	2.30	100.7	55.1	8.8
31.12.2008	2.30	101.1	55.3	8.8
31.03.2009	2.10	102.3	52.9	10.2
30.06.2009	2.10	101.1	52.2	10.2
30.09.2009	2.10	111.7	57.7	10.2
31.12.2009	2.10	113.3	58.5	10.2
31.03.2010	2.79	114.3	57.0	12.0
30.06.2010	2.79	120.1	59.9	12.0
30.09.2010	2.79	117.8	58.8	12.0
31.12.2010	2.79	122.2	61.0	12.0
31.03.2011	2.71	125.6	64.5	14.6
30.06.2011	2.71	128.5	66.0	14.6
30.09.2011	2.71	127.8	65.6	14.6
31.12.2011	2.71	136.2	69.9	14.6
Критериум за умерена задолженост	12 - 20%	165 - 275%	30 - 50%	18 - 30%

*Критериумот за умерена задолженост е земен според методологијата на Светската банка за изработка на показатели на задолженост, којашто подразбира користење на тригодишни подвижни просеци на БДП и извозот на стоки и услуги и други приливи, како именители во пресметката на показателите.
Извор: НБРМ.

³⁸ Намалените обврски врз основа на еврообврзници се должат на откупот од страна на домашните пензиски фондови и намалувањето на пазарната цена на еврообврзниците.

³⁹ Доколку се исклучат репо-транзакциите, порастот на вкупниот бруто-долг на годишна основа изнесува 12,3%.

Показатели на надворешната задолженост	Ликвидност		
	Девизни резерви/ Краткорочен долг	Девизни резерви/ Краткорочен долг, резидуално доспевање*	Краткорочен долг/ Вкупен долг
	сооднос	сооднос	во %
31.12.2004	1.14	0.89	30.3
31.12.2005	1.67	1.04	26.7
31.12.2006	1.95	1.34	29.0
31.12.2007	1.35	1.08	39.8
31.03.2008	1.51	1.03	35.1
30.06.2008	1.39	1.06	36.4
30.09.2008	1.35	1.04	38.1
31.12.2008	1.29	0.95	35.2
31.03.2009	1.03	0.78	36.0
30.06.2009	1.07	0.79	33.2
30.09.2009	1.26	0.93	32.5
31.12.2009	1.29	0.94	32.9
31.03.2010	1.33	0.90	31.2
30.06.2010	1.32	0.97	31.9
30.09.2010	1.36	0.92	31.3
31.12.2010	1.29	0.89	32.1
31.03.2011	1.44	1.04	29.3
30.06.2011	1.27	0.93	31.4
30.09.2011	1.31	0.94	30.9
31.12.2011	1.25	0.92	33.8
Критериум	1.00		

Изработено во согласност со "External debt statistics: Guide for compilers and users", издаден од страна на ММФ.

*Според Greenspan-Guidotti правилото, потребно е земјата да одржува целосна покриеност на краткорочниот долг (резидуално доспевање) со девизни резерви.

Извор: НБРМ.

Показателите за солвентноста на домашната економија во однос на обврските кон странство, мерени според методологијата на Светската банка⁴⁰, бележат умерено влошување. Сепак, ваквата констатација треба да се толкува со одредена резерва доколку се има предвид ниската појдовна основа кај речиси сите показатели. Имено, просекот е утврден врз основа на остварувањата од последните три години, кога економијата, а особено извозот беа погодени од светската економска криза. Така, најголемо влошување е забележано кај показателот **брuto-долг/извоз на стоки и услуги** (за 13,9 п.п.), а негативна промена (од 2,6 п.п.) бележи и соодносот меѓу **отплатата на долгот и извозот на стоки и услуги**. Наспроти тоа, показателот **отплата на камата/извоз на стоки и услуги** укажува на подобрување на надворешната позиција во однос на крајот на претходната година. Според наведените показатели, нашата земја спаѓа во групата на помалку задолжени земји, додека единствено според учеството на **брuto надворешниот долг во БДП**, таа е во групата на високозадолжени земји. На крајот на 2011 година, соодносот меѓу бруто-долгот и БДП достигна 69,9%, што претставува влошување од 8,9 п.п., во услови на повисока стапка на раст на бруто-долгот во однос на стапката на раст на домашната економија. Во доменот на **показателите за ликвидност**, може да се даде главно поволна констатација. Имено, девизните резерви и понатаму обезбедуваат речиси целосна покриеност на краткорочниот долг⁴¹, а неговото учество во вкупниот бруто надворешен долг (од 33,8%) бележи мал пораст, но сè уште е во контролирани рамки. Покрај тоа, треба да се има предвид дека во структурата на задолжувањето на краток рок, околу 70% од обврските се однесуваат на увозот на стоки (комерцијалните кредити) или на поврзаните субјекти (меѓукомпанискиот долг), што посочува на помала екстерна ранливост на економијата во споредба со тоа што го покажува агрегатниот показател.

⁴⁰ Методологијата на Светската банка подразбира користење тригодишни подвижни просеци на БДП и на извозот на стоки и услуги и други приливи (во коишто се опфатени: приливите врз основа на доход од инвестиции, надомест од вработени и дознаки), како именители во пресметката на показателите. Оваа методологија дефинира и критериуми на задолженост, како референтни вредности за степенот на задолженост.

⁴¹ Доколку се исклучат репо-трансакциите, покриеноста на краткорочниот долг со девизни резерви изнесува 1,46.

1.6. Инфлација

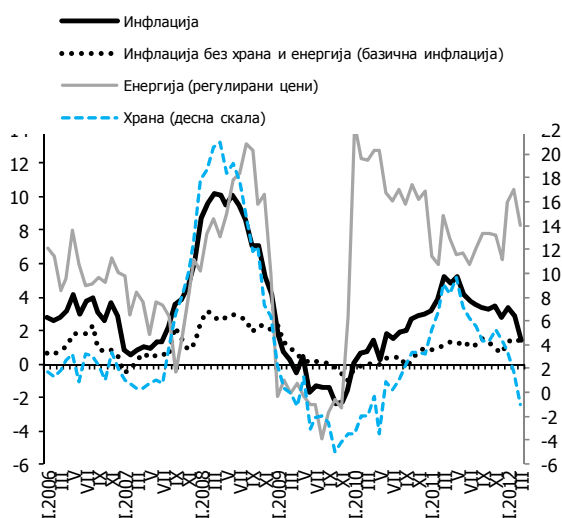
Во првото тримесечје на 2012 година годишната стапка на инфлација забави на 2,5%. Сепак, на квартална основа дојде до забрзување на растот на домашните цени, во услови на пораст на светската цена на нафтата и зголемување на цените на електричната и топлинската енергија од јануари 2012 година. Растот на цените на енергијата имаше и преносен ефект врз долгорочната компонента на инфлацијата. Сепак, базичната инфлација и натаму е на ниско ниво (1,4% во првиот квартал) и е релативно стабилна. Динамиката на цените на домашните производители и на трошоците по единица производ не упатува на поизразени инфлациски притисоци во наредниот период. Овие остварувања соодветствуваат со очекувањата за понатамошно забавување на домашните цени до крајот на годината.

Светски цени на храна и сурова нафта

Извор: ММФ - цени на примарни производи (IMF Primary Commodity Prices).

Инфлација и цени на храната и енергијата (годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Во првиот квартал на 2012 година, домашните цени се зголемија за 1,9% на квартална основа (0,8% сезонски приспособено). Со тоа, трендот на квартален раст на инфлацијата, што започна во претходното тримесечје, дополнително зајакна. Динамиката на инфлацијата во голем дел произлезе од растот на цените на енергијата, но и на сезонските фактори кај прехранбената компонента. Имено, зголемувањето на светските цени на нафтата (по два квартала намалување) услови раст на цената на горивата (4,8%), а во иста насока делуваше и зголемувањето на регулираните цени на електричната енергија и повторното⁴² зголемување на цените на централното греење, коишто на квартална основа се зголемија за 7,7% и 4,9%, соодветно⁴³. Со тоа, промените кај енергетската компонента имаа придонес од 0,9 п.п во вкупната инфлација. Дополнително беа зголемени и цените на храната (придонес од 0,7 п.п.), главно заради растот на цената на свежиот зеленчук од 20,7% (2,1% сезонски приспособено), којшто делумно беше неутрализиран од падот на цената на свежото овошје.

⁴² Регулаторната комисија за енергетика на 31.10.2011 година донесе одлука за зголемување на цената на топлинската енергија за 8,3%, во просек, важечка од 1.11.2011 година. Ваквата промена предизвика квартален пораст на цените во категоријата „греење и услуги“ за 2,3% во четвртиот квартал.

⁴³ Од 1 јануари 2012 година беше зголемена цената на електричната енергија за 7,83% и на парното греење за 10,8%. Ваквата промена предизвика квартален пораст на цените во категоријата „огрев и осветление“ за 6,8% во првото тримесечје. Доколку се исклучи ефектот од порастот на цената на електричната и топлинската енергија, инфлацијата во првото тримесечје би изнесувала 1,2% квартално, односно 1,5% годишно.

И покрај кварталниот раст на цените, **годишната инфлација продолжи да забавува и се сведе на 2,5%** (3,2% во претходното тримесечје). **Забавувањето на домашната инфлација соодветствува со постепено исцрпување на глобалните инфлациски притисоци, односно намалените светски цени на храната и забавениот раст на нафтата на годишна основа.** Имено, најголемиот дел од забавувањето на инфлацијата се објаснува со намалениот придонес на цените на храната, како резултат на постепениот пренос на падот на увозните врз домашните цени на храната, како и заради ефектот од преземените даночни мерки⁴⁴. Надолниот тренд на домашните цени на храната делумно беше неутрализиран од **растот на цената на електричната⁴⁵ и топлинската енергија.** Во услови на забавен годишен раст на цените на нафтените деривати, растот на регулираните цени во целост го објаснува повисокиот придонес на цените на енергијата во вкупната годишна инфлација. Странската ефективна инфлација во првото тримесечје изнесува 2,2⁴⁶%, наспроти 4,8% во претходното тримесечје.

Странски ефективни* и домашни цени на храна

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондеризиран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на РМ. Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Променлива (храна и енергија) и долгорочна компонента на инфлацијата

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Долгорочната компонента на инфлацијата умерено порасна во првото тримесечје од годината. Имено, базичната инфлација (ценовна компонента без храна и енергија) изнесуваше 1,4% на годишна основа, наспроти 0,7% во претходното тримесечје. Во отсуство на притисоци од домашната побарувачка⁴⁷, повисоката стапка на долгорочната компонента на инфлацијата се должи, пред сè, на повисокиот придонес на цените на сообраќајните средства и услугите за сместување, како и на забавениот пад на цените на сообраќајните и телекомуникациските услуги. И покрај умерениот раст, којшто во одредена мера го одрази преносниот ефект од цените на енергијата, сепак базичната инфлација е сè уште на ниско ниво и е релативно стабилна.

⁴⁴ Пад на цената на мастите поради даночни промени. Имено, со измените и дополнувањата на Законот за ДДВ од 3.10.2011 година, беше воведена повластена стапка на ДДВ од 5% за увозот и прометот на суровото масло за производство на храна за човечка исхрана.

⁴⁵ Во 2011 година, нагорната корекција на цената на електричната енергија беше извршена во март. Поради тоа, ефектот од промената на цената во јануари 2012 година е позабележителен во првото тримесечје.

⁴⁶ Вклучува остварување за јануари и февруари и проекција на странската инфлација за март 2012 година.

⁴⁷ Оценките на НБРМ покажуваат дека домашното производство сè уште е под потенцијалното ниво (негативен произведен јаз).

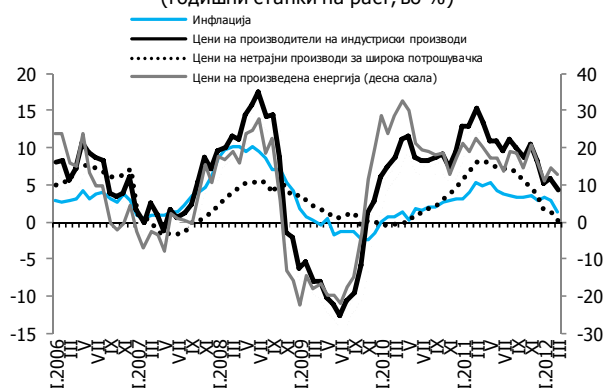
Одделни категории цени

	(годишни промени, во %)								(придонеси кон годишните промени, во п.п.)							
	2010	2011				2011	2012	2010	2011				2011	2012		
		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4				Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4				
Индекс на потрошувачки цени - вкупно	1.6	4.1	4.7	3.6	3.2	3.9	2.5	1.6	4.1	4.7	3.6	3.2	3.9	2.5		
Храна	0.3	7.1	8.4	5.4	4.7	6.4	1.4	0.1	2.7	3.3	2.1	1.8	2.5	0.6		
Свежа храна	-0.9	4.6	6.7	1.7	2.9	4.0	0.7	-0.2	0.8	1.3	0.3	0.5	0.7	0.1		
Преработена храна	1.3	8.5	9.9	8.4	6.2	8.3	2.0	0.3	1.7	2.0	1.7	1.3	1.7	0.4		
Енергија	11.2	7.1	6.9	7.0	7.2	7.1	9.4	1.4	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0	1.4		
Нафтени деривати	19.3	18.4	10.9	12.2	12.4	13.5	7.9	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.6	0.4		
Електрична енергија	9.8	1.8	5.4	5.4	5.4	4.5	11.5	0.6	0.1	0.4	0.4	0.4	0.3	0.8		
Топлинска енергија за греење	6.5	6.3	5.7	4.2	4.9	5.3	7.6	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2		
Храна и енергија (волатилни цени)	2.9	7.1	8.0	5.8	5.4	6.6	3.5	1.5	3.6	4.3	3.1	2.8	3.4	1.9		
Базична инфлација (без храна и енергија)	0.2	1.0	1.2	1.1	0.7	1.0	1.4	0.1	0.5	0.4	0.5	0.4	0.4	0.6		

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и цени на производители на индустриски производи

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Трендот на зголемување на цените на производителите на индустриски производи продолжи и во првото тримесечје на 2012 година. Оваа категорија на цени во првиот квартал забележа раст од 2,7% на квартална основа, наспроти 0,2% во претходниот квартал (раст од 2%, според сезонски приспособените податоци). Притоа, растот во најголема мера се должи на повисоките цени на енергијата, односно, нафтените деривати и во помала мера на електричната енергија. На годишна основа, продолжи забавувањето на растот (четврто последователно тримесечје) којшто се сведе на 5,1% (9,1% во претходното тримесечје). Овој раст во најголем дел се објаснува со растот на цените на енергијата, коишто и покрај забавувањето, сè уште во голема мера влијаат врз ценовното ниво. **Движењето на производствените цени коишто влијаат врз домашната компонента на инфлацијата⁴⁸ не упатуваат на позначителни инфлациски притисоци во наредниот период** (мал раст на квартална основа, при значително забавена динамика на раст на годишна основа од 7,6%).

Фактори коишто влијаат врз потрошувачките цени

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

До крајот на годината се очекува постепено намалување на интензитетот на инфлацијата. Ваквите очекувања се засноваат врз оцените за намалување на притисоците од увезените цени и натамошно отсуство на инфлациски притисоци преку побарувачката. Помали инфлациски притисоци се очекуваат и од трошоците за труд по единица производ. Ризиците околу инфлацијата главно се поврзани со неизвесната патека на движење на увозните цени.

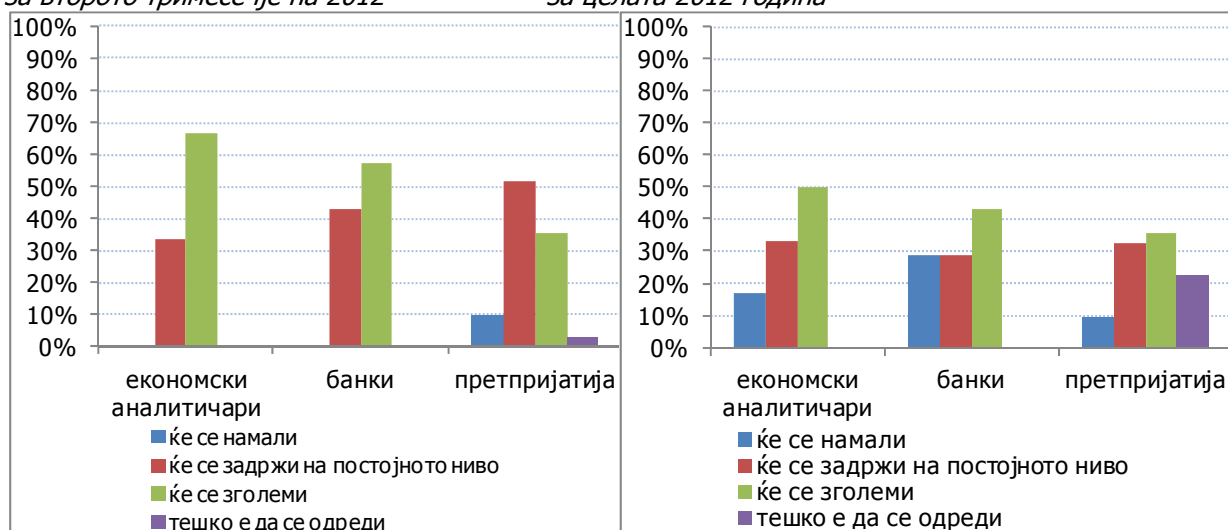
Прилог 3: Инфлациските очекувања на економските субјекти во Република Македонија

⁴⁸ Производи за широка потрошувачка (трајни и нетрајни) и енергијата.

Во Анкетата за инфлациските очекувања спроведена во април 2012 година⁴⁹, за крајот на второто тримесечје на 2012 година најзастапени се очекувањата за стабилна, како и за повисока инфлација (47,7% и 43,2% од испитаниците, соодветно). Притоа, само мал дел (6,8%) од испитаниците очекуваат нејзино намалување⁵⁰. Од аспект на одделни групи испитаници, повеќе од половина (51,6%) од анкетираниите **претпријатија** имаат очекувања за стабилна инфлација, помал дел (35,5%) имаат очекувања за повисока инфлација, додека 9,7% сметаат дека инфлацијата ќе биде пониска. Најголем дел од анкетираниите **банки** имаат очекувања за повисока инфлација (57%), додека останатите одговори упатуваат на очекувања за стабилна инфлација (43%). Слични очекувања имаат и **аналитичарите**, кај кои најзастапени се очекувањата за повисока инфлација од остварената во март (66,7%), додека 33,3% очекуваат стабилизирање на инфлацијата.

Распределба на одговорите за очекувањата за инфлацијата по групи испитаници за второто тримесечје на 2012 за целата 2012 година

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

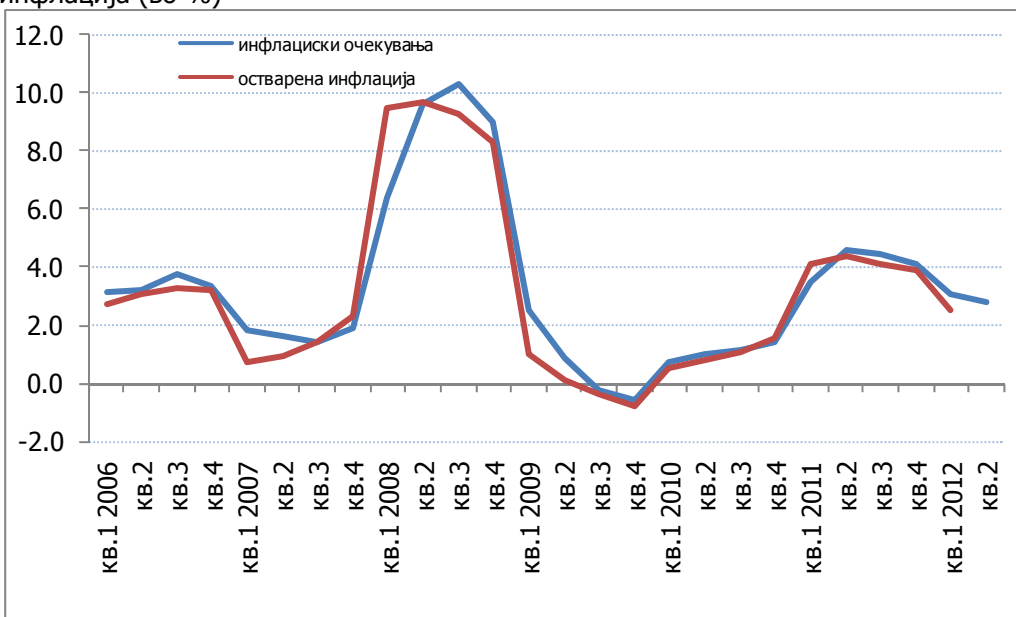
Во однос на целата 2012 година, превладуваат очекувања за повисока стапка на инфлација. Имено, најголем дел од испитаниците (38,6%) очекуваат дека годишната стапка на инфлација во 2012 година ќе биде повисока од остварената стапка на инфлација (2,5%) во првото тримесечје на годината, значителен дел од испитаниците (31,8%) имаат очекувања за стабилна инфлација, а 13,6% очекуваат пониска инфлација. Анализирани по групи на испитаници, 35,5% од анкетираниите **претпријатија** очекуваат зголемување на стапката на инфлација, 32,3% имаат стабилни очекувања, додека 9,7% очекуваат намалување. Кај очекувањата на анкетираниите **банки** најзастапени се одговорите за повисока инфлација (42,9%), а преостанатиот дел е подеднакво поделен помеѓу очекувањата за намалување и стабилна инфлација (по 28,6%). Кај **аналитичарите** се најзастапени очекувањата за повисока инфлација во 2012 година (50% од испитаниците), 33,3% очекуваат нејзино стабилизирање, а 16,7% нејзино намалување. *Просечната очекувана стапка на инфлација во 2012 година, врз основа на одговорите на анкетираниите економски субјекти, изнесува околу 2,8%, што претставува надолно приспособување на очекувањата за инфлацијата во однос на претходната анкета (околу 3,5%).*

⁴⁹ Анкетата имаше респонзивност од 60,3%, односно на анкетата одговорија 44 од 73 испитаници. Гледано по групи испитаници, кај банките респонзивноста е 100%, потоа следуваат претпријатијата со 58,5% и економските аналитичари со 46,2%.

⁵⁰ Процентот којшто преостанува до 100%, во целиот тек на текстот, се однесува на испитаниците кои се изјасниле за опцијата „тешко е да се одреди“.

Очекувања за просечната стапка на инфлација за целата година и остварена просечна збирна инфлација (во %)

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања и ДЗС.

Како главни фактори коишто придонесле за формирање на инфлациските очекувања на економските субјекти се посочуваат растот на светските цени на увозните сировини, суровата нафта и ризиците поврзани со движењата на девизните курсеви, како и нивниот преносен ефект врз цените на храната, регулираните цени на електричната енергија, парното греење и на нафтените деривати.

II. Монетарна политика

Во првото тримесечје на 2012 година НБРМ ја оцени основната каматна стапка како соодветна на тековните и очекуваните макроекономски движења. Следствено, каматната стапка на благајничките записи остана иста на нивото од 4%. Во овој период, на девизниот пазар НБРМ откупуваше девизи, а девизните резерви продолжија да се одржуваат на нивото оценето како соодветно. Инфлациските притисоци не беа изразени, при што во текот на овој период дојде до постепено забавување на инфлацијата. Оцените до крајот на периодот релевантен за монетарната политика беа повољни. Проекциите упатуваа на натамошно намалување на инфлациските притисоци и пораст на девизните резерви, во услови на повољна позиција на билансот на плаќања. И покрај домашниот релативно повољен амбиент, ризиците поврзани со глобалните случувања се задржаа на високо ниво, што наметна потреба од голема внимателност на НБРМ при спроведувањето на монетарната политика. Согласно со сегашните оценки, се очекува дека амбиентот на спроведување на монетарната политика ќе биде претежно повољен и во следниот период, но со сè уште нагласени ризици.

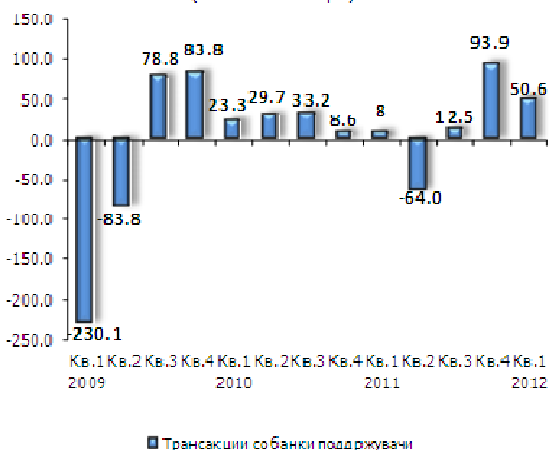

*Теко вен месец во однос на истиот месец од претходната година.
Извор: ДЗС и НБРМ.

Во првите три месеци на 2012 година, НБРМ ја задржа истата каматна стапка на благајничките записи од 4%. Одлуката за непроменетост на основната каматна стапка произлезе од оценките за нејзина соодветна поставеност согласно со тековните движења и очекувањата за следниот период. Имено, на крајот на 2011 година, девизните резерви го достигнаа историски највисокото ниво, а во последниот квартал од годината тековната сметка оствари суфицит од 0,2% од БДП. Притоа, ваквите остварувања беа поповољни во однос на очекувањата. Воедно, просечната годишна инфлација продолжи да забавува и во последниот квартал на 2011 година. Ваквите појдовни услови создадоа повољен макроекономски амбиент за спроведување на монетарната политика на почетокот на 2012 година. Во текот на првиот квартал од годината девизните резерви продолжија да растат, при што интервенциите на НБРМ беа во насока на нето-откуп на девизи. Движењата на девизниот пазар упатуваа на релативно повољна позиција на билансот на плаќања. Притоа, со оглед на очекувањата за намалување на девизните резерви во текот на првото тримесечје, остварениот раст сигнализира подобри текови во билансот на плаќања во однос на очекувањата. Воедно, во текот на првото тримесечје, согласно со очекувањата, просечната годишна инфлација продолжи да се намалува. И покрај релативно стабилниот домашен амбиент, тензиите на европските финансиски пазари и нагласените надолни ризици за економскиот раст на евро-зоната и во

Интервенции на НБРМ на девизниот пазар

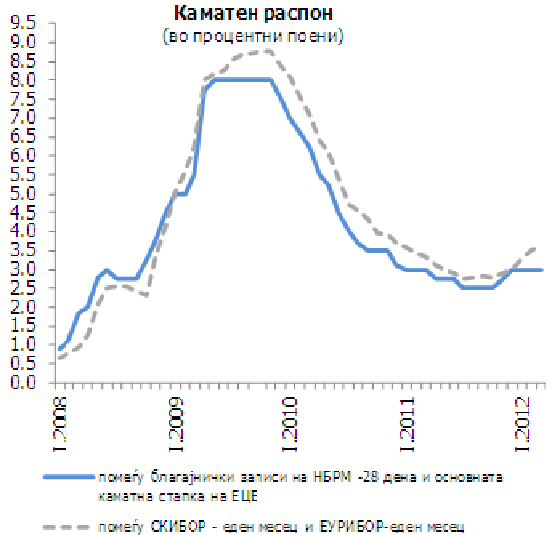
(во милиони евра)

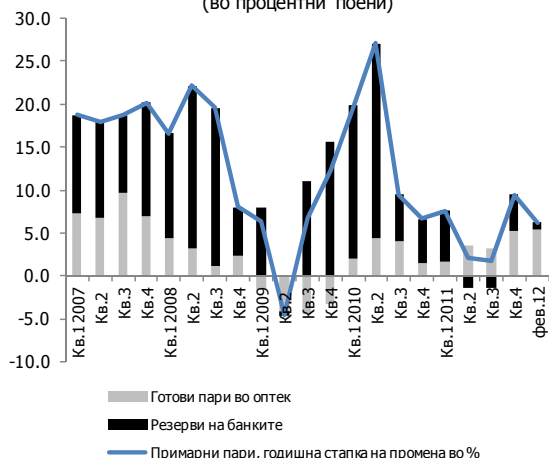
Извор: НБРМ.

Каматен распон

(во процентни поени)

Извор: НБРМ, ЕЦБ (www.ecb.int) и Централната банка на Холандија (www.statistiek.dnb.nl).**Придонес во годишната промена на примарните пари**

(во процентни поени)

Извор: НБРМ.

првиот квартал претставуваа ризик за домашната економија, пред сè за надворешниот сектор. Оттука е и потребата НБРМ да остане внимателна при спроведувањето на монетарната политика. **Согласно со постојните трендови и очекувања, амбиентот за спроведување на монетарната политика во следниот период може да се оцени како релативно поволен. Сепак, ризиците сè уште се нагласени и тие главно се поврзани со случувањата на глобален план.**

Каматниот распон на каматната стапка на благајничките записи и основната каматна стапка на ЕЦБ во првото тримесечје се задржа на нивото од 3%. Имено, по промените на каматната политика во неколку наврати во 2011 година, во првиот квартал на 2012 година ЕЦБ ја задржа истата основна каматна стапка, од 1%. Со тоа, се задржа и каматниот распон меѓу основните каматни стапки на НБРМ и ЕЦБ. Одлуката за непроменета каматна стапка на ЕЦБ се заснова врз оцените за задржување на инфлациските притисоци во контролирани рамки на среден рок. Ваквите оценки се поткрепени со умереното темпо на монетарен раст на почетокот на 2012 година. И покрај непроменетата каматна политика, во текот на првиот квартал ЕЦБ презеде дополнителни нестандартни мерки за обезбедување ликвидност во системот⁵¹. Во вакви услови, ЕУРИБОР на европскиот финансиски пазар имаше надолен тренд. Од друга страна, на домашниот финансиски пазар, кај СКИБОР⁵² беа забележани претежно стабилни движења. Оттука, каматниот распон помеѓу едномесечниот СКИБОР и едномесечниот ЕУРИБОР во март се зголеми и изнесуваше 3,7 процентни поени.

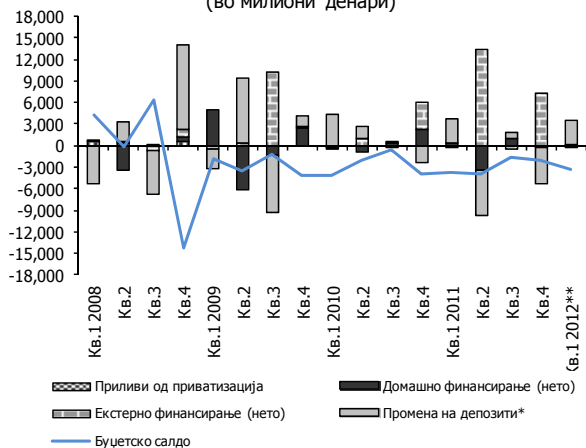
Гледано од аспект на повлечената ликвидност преку основниот монетарен инструмент, во текот на првиот квартал преку благајничките записи беа повлечени дополнителни 8.196 милиони денари. Притоа, на спроведените аукции, побарувачката за благајнички записи го надмина достасаниот износ за 7,4% и со состојба на 31.3.2012 година благајничките

⁵¹ Покрај вообичаените операции за подолгорочно рефинансирање до три месеци, во декември 2011 и февруари 2012 година ЕЦБ спроведе операции за долгорочно рефинансирање (LTRO) на три години преку кои обезбеди значајна ликвидност во системот.

⁵² Меѓубанкарска каматна стапка за денарски депозити, пресметана од котациите на референтните банки.

Финансирање на буџетското салдо (во милиони денари)

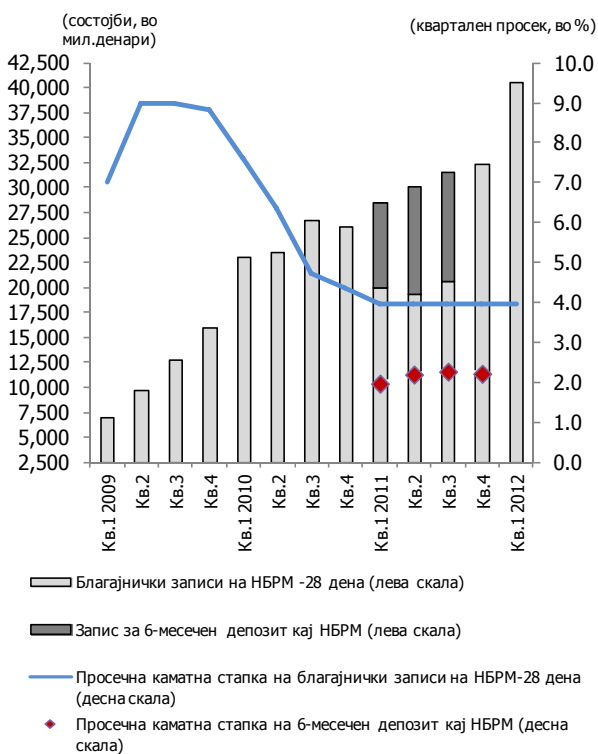

* Позитивна промена - повлекување депозити; негативна промена - кумулирање депозити.

** Се однесува на јануари и февруари 2012 година.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија

Монетарни инструменти на НБРМ

Извор: НБРМ.

записи изнесуваа 40.481 милион денари. На страната на факторите коишто делуваа за креирање на ликвидност, најзастапени во овој квартал беа девизните трансакции на НБРМ со банките-подржувачи, со вкупен ефект од 3.107 милиони денари. По високиот ефект во насока на повлекување ликвидни средства во последниот месец на 2011 година, готовите пари во оптек во првиот квартал исто така придонесоа за креирање ликвидност од околу 1.673 милиони денари. Трансакциите на државата (денарски депозити на државата и девизни трансакции на НБРМ за сметка на државата) со вкупен ефект од 1.037 милиони денари беа дополнителен фактор што делуваше во оваа насока. Збирниот ефект на автономните фактори врз ликвидноста изнесуваше 6.114 милиони денари и беше понизок во однос на повлечениот износ преку благајнички записи. Ваквите движења упатуваат на сè уште присутните склоности на банките да инвестираат во безризични инструменти, и покрај пониската камата во споредба со каматата на дел од останатите алтернативи за пласирање на средствата.

Сметките на банките кај НБРМ⁵³ на крајот на првиот квартал беа пониски за 2.082 милиона денари во споредба со крајот на претходниот квартал. Во однос на **задолжителната резерва**, износот на издвоена задолжителна резерва во денари продолжи да расте и на крајот на март изнесуваше 17.019 милиони денари што соодветствува на постојаниот депозитен раст на банките. Сепак, определено влијание за намалување на издвоената задолжителна резерва во периодот почнувајќи од август 2011 година има регулативата за примена на 0% стапки за задолжителна резерва на депозитите на домаќинствата орочени на две години⁵⁴, коишто во анализираниот период посилно растаа. Во однос на вишокот издвоен над обврската за задолжителна резерва (во денари)⁵⁵, во првиот квартал тој во просек

⁵³ Се однесува на денарските сметки на банките, коишто имаат обврска да издвојуваат задолжителна резерва.

⁵⁴ Одлука за задолжителна резерва („Службен весник на РМ“ бр. 126/2011)

⁵⁵ Од јануари 2012 година стапија во сила промените во Одлуката за задолжителна резерва (донесени на 15.9.2011 година). Со измените на одлуката, периодот на исполнување на задолжителната резерва започнува првата среда по прибирањето на податоците за задолжителната резерва, а завршува во вторник. Во случај кога среда е неработен ден во земјата, почетокот на периодот на исполнување се менува согласно со поместувањето на денот на одржување (порамнување) на редовните монетарни операции. Во случај кога среда е неработен ден

изнесуваше 1,6%, што е за 0,4 п.п. под просекот и за четвртиот квартал на 2011 година и за истиот период во 2011 година. Во февруари, годишната стапка на раст на примарните пари⁵⁶ изнесуваше 6,2%, наспроти 9,5% колку што изнесуваше на крајот 2011 година.

Во текот на првото тримесечје, забележана е зголемена активност на меѓубанкарскиот пазар на пари. Така, вкупниот тргуван износ во овој период изнесуваше 11.351 милион денари што е речиси двојно повеќе во однос на претходното тримесечје. Притоа, меѓубанкарската каматна стапка (МБКС)⁵⁷ во просек беше повисока во однос на претходниот квартал, а на крајот на март изнесуваше 2,11%. Од друга страна, меѓубанкарската каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ (МКДОНИА) во просек беше речиси на нивото од претходниот квартал, но со различна насока на движење по месеци. Во март, МКДОНИА изнесуваше 2,1%.

Прилог 4: Промени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика на НБРМ

Со цел да се прошири и да се зголеми флексибилноста на оперативната рамка, при истовремено натамошно поддржување на развојот на финансиските пазари, на 6.4.2012 година Советот на НБРМ донесе одредени измени во оперативната рамка на монетарната политика. Имено, заради поддршка на подолгорочните пласмани од страна на банките, Народната банка воведо редовни неделни репо-операции за обезбедување ликвидни средства во банкарскиот систем. Во однос на досегашната рамка, којашто нудеше можност за позајмување од НБРМ само преку расположливиот кредит преку ноќ, редовното спроведување на репо-аукциите од страна на Народната банка овозможува користење на ликвидноста по поволни услови за банките. Истовремено, се создаваат подобри услови и за развој на пазарот на пари во земјата, како значаен сегмент на финансирање во домашната економија.

Заради активна примена на репо-операциите, како и зголемување на меѓубанкарската активност, Народната банка ја намали фреквентноста на аукциите на благајничките записи на еднаш во рамки на периодот на задолжителна резерва и воведо ограничен износ на благајнички записи коишто се понудуваат. Притоа, максималната каматна стапка на аукцијата на благајнички записи е утврдена на тековното ниво од 4%, на годишна основа.

Понатаму, заради пофлексибилно управување со ликвидноста на банкарскиот систем, Народната банка воведо и расположливи депозити на седум дена, коишто им се ставаат на располагање на банките секоја среда, за пласирање средства кај НБРМ, на нивна иницијатива. Каматната стапка на расположливите депозити на седум дена е утврдена на 2%, на годишна основа.

во странство, почетокот на периодот на исполнување на задолжителната резерва во евра се поместува до следниот работен ден во странство.

⁵⁶ Ја вклучува и задолжителната резерва во девизи.

⁵⁷ МБКС - просечна каматна стапка на меѓубанкарскиот пазар на пари.

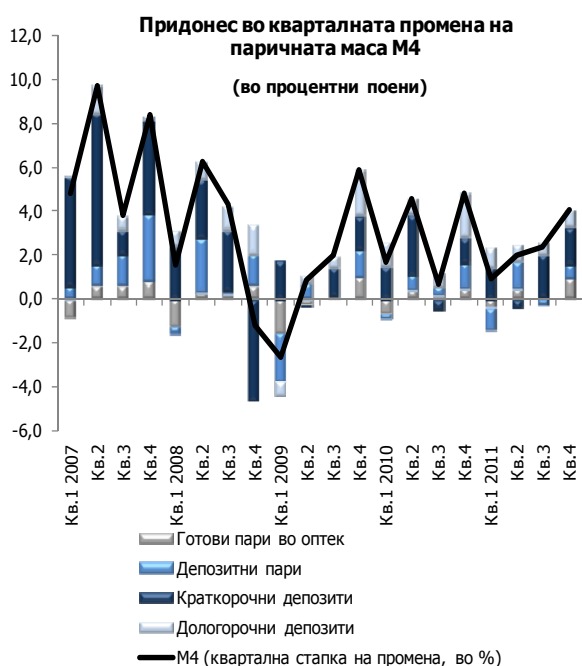

Покрај расположливиот кредит преку ноќ, чијашто каматна стапка се намали од 1,50 на 0,50 процентни поени над каматната стапка на благајничките записи, Народната банка воведи и расположлив депозит преку ноќ, којшто им е на располагање на банките секој ден по каматна стапка од 1%, на годишна основа.

2.1. Монетарни и кредитни агрегати

Во текот на последниот квартал на 2011 година паричната маса М4 забележа висок квартален раст. Забрзувањето на кварталниот монетарен раст во овој период претставува комбинација од сезонските поместувања и дополнителни специфични фактори. Имено, зголемената недоверба во однос на валутата евро се пренесе и во домашната економија преку зголемена побарувачка на денари. Овие движења особено беа изразени во декември, непосредно пред Самитот на ЕУ, доведувајќи до натпросечно високи приливи на денарски депозити во банкарскиот сектор и раст на готовите пари над вообичаената сезонска динамика. Дополнителните приливи кај домашните банки во последниот квартал во најголем дел беа пласирани во ликвидна актива, додека вкупните кредити на приватниот сектор остварија релативно умерен квартален раст, речиси во ист обем како и во претходниот квартал. Анализирани на квартална основа, поместувањата кај вкупните кредити и кај показателите за кредитните стандарди на банките не укажуваат на позначителни ограничувачки ефекти од зголемената глобална неизвесност врз кредитната активност, во споредба со претходниот квартал. Сепак, анализирано по месеци, карактеристично е што во декември растот на вкупните кредити значително забави, а оваа динамика беше задржана и во првите два месеца на 2012 година. Ваквите поместувања може да сигнализираат потенцијално приспособување на кредитната понуда и зголемена внимателност при одобрувањето кредити од страна на домашните банки, како реакција на зголемените ризици поврзани со перспективите на глобалната економија во следниот период.

2.1.1. Монетарни агрегати

Извор: НБРМ.

Во четвртиот квартал на 2011 година, растот на најшироката парична маса М4 забрза и изнесуваше 4,1% на квартална основа, наспроти 2,4% во претходниот квартал. Забрзувањето на растот на најшироката парична маса во четвртиот квартал претставува вообичаена сезонска динамика. Сепак, во овој квартал дополнително влијание врз динамиката и структурата на најшироката парична маса имаа и случувањата во евро-зоната. Имено, во услови на зајакнати шпекулации за ескалација на европската должничка криза и зголемена неизвесност околу иднината на заедничката евро-валута, домаќинствата реагираа со зголемена побарувачка на денари. Во тие рамки, покрај извршената трансформација на дел од постојните девизни депозити во денарски, домаќинствата, веројатно „извлекоа“ и дел од „девизните заштеди од под перница“ заради нивна конверзија во домашна валута.

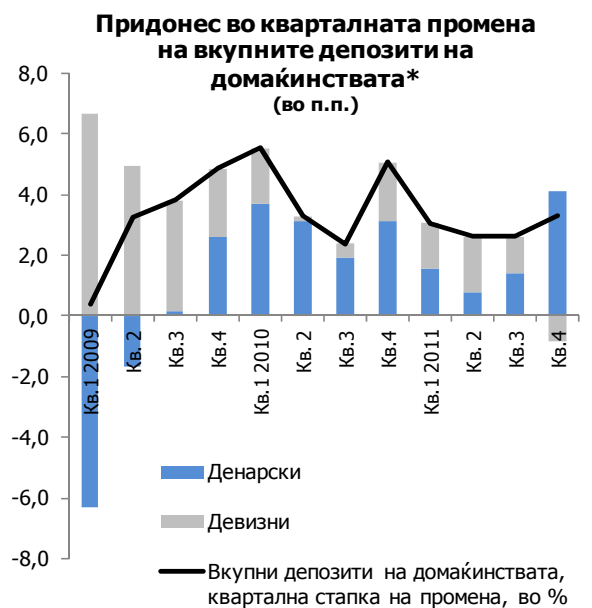
Основни монетарни индикатори

(квартални стапки на промена, во %)

	2011	
	Кв.3	Кв.4
Монетарен агрегат М4	2,4	4,1
Монетарен агрегат М2	2,0	3,8
Монетарен агрегат М1	-0,9	6,6
Вкупни депозити*	3,4	3,3
Денарски депозити	5,4	10,0
Девизни депозити	2,2	-1,0
Краткорочни депозити	3,9	2,8
Долгорочни депозити	1,6	5,0
Депозити на претпријатија	8,3	4,7
Депозити на домаќинства	2,6	3,3

* Вкупните депозити и соодветните категории во нивни рамки не вклучуваат депозитни пари.

Извор: НБРМ.

* Вкупните депозити и денарските депозити не вклучуваат депозитни пари.

Извор: НБРМ.

Ова најдобро се согледува преку остварувањата во декември, кога најшироката парична маса М4 забележа висок месечен раст, којшто главно произлезе од растот на најтесниот монетарен агрегат (готови пари во оптек и депозитни пари). Во вакви услови, најтесниот монетарен агрегат М1 на квартална основа беше повисок за 6,6%, придонесувајќи со 38% во растот на најшироката парична маса во последниот квартал. Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁵⁸ во последниот квартал на квартална основа се зголеми за 3,3%, што е речиси на нивото на растот од претходниот квартал. Ваквите поместувања укажуваат дека новите приливи во банкарскиот сектор врз основа на „заштеди од под перница“ веројатно во најголем дел останале во форма на најликвидна денарска актива. На влијанието на вонредни фактори укажува и анализата според динамиката, којашто покажува посилен раст на најшироката парична маса во втората половина од годината, кога економската активност имаше тренд на забавување. Од аспект на структурата, согласно со зголемената побарувачка за денари, растот на најшироката парична маса во последниот квартал во целост произлезе од зголемувањето на нејзината денарска компонента, додека девизните депозити забележаа намалување на квартална основа.

Растот на вкупните депозити на домаќинствата (без депозитни пари)⁵⁹ во четвртиот квартал на 2011 година забрза од 2,6% на 3,3%. **Притоа, високата неизвесност поврзана со европската должничка криза и опстанокот на еврото и нивните преносни ефекти врз однесувањето на домашните депоненти, јасно се согледува преку остварените промени во валутната структура на депозитите на домаќинствата во последниот квартал.** Имено, зголемената побарувачка за денарски депозити од страна на домаќинствата беше главна карактеристика на целиот квартал. Во првата декада на декември, непосредно пред Самитот на ЕУ, психолошките притисоци кулминираа (предизвикувајќи невообичаено висок пораст на денарските депозити во декември на месечна основа), додека во наредниот период состојбата се

⁵⁸ Се однесува на вкупните депозити без депозитните пари. Доколку се вклучат депозитните пари, кварталниот раст на вкупните депозити во четвртиот квартал на 2011 година изнесува 3,4%, наспроти 2,5% во претходниот квартал.

⁵⁹ Со вклучени депозитни пари, кварталната стапка на раст на вкупните депозити на домаќинствата во четвртиот квартал на 2011 година изнесува 4,2%, наспроти 2,1% во претходниот квартал.

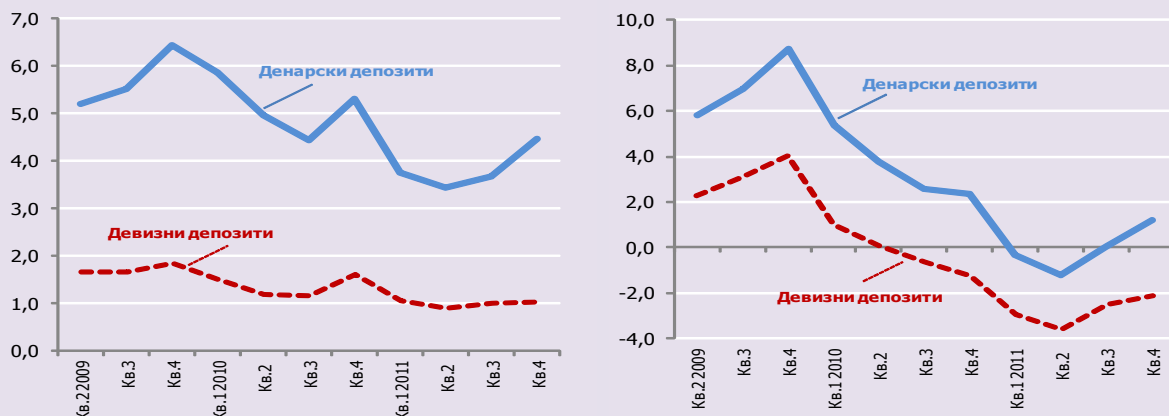
*Вкупните депозити и краткорочните депозити не вклучуваат депозитни пари.
Извор: НБРМ.

стабилизира. Во вакви услови, денарските депозити на домаќинствата (без депозитните пари) во последниот квартал остварија висок квартален раст, којшто гледано како процент од БДП, го надминува просечниот квартален прираст остварен во годините на најизразена „денаризација“ на македонската економија во периодот 2006-2007 година. Од друга страна, девизните депозити на домаќинствата на квартална основа се намалија, покажувајќи трансформација на дел од постојните девизни заштеди на домаќинствата во домашна валута. Анализирano од аспект на рочната структура, во последниот квартал се задржа трендот на позначителен пораст на краткорочните депозити на домаќинствата, коишто во последниот квартал објаснуваат околу 60% од растот на вкупниот депозитен потенцијал. **Растот на вкупниот депозитен потенцијал на домаќинствата во последниот квартал, односно на неговата денарска компонента, беше поддржан од повисоките каматни стапки на новопримените денарски депозити,** при натамошен раст и на реалниот принос на денарските штедни инструменти. Од друга страна, каматната стапка на новопримените девизни депозити во последниот квартал е сè уште стабилна, при што реалниот принос на овој тип на инструменти и натаму е во негативната зона.

Промена на условите на пазарот на депозити

Каматни стапки на новопримени депозити на домаќинствата, во %, на годишно ниво

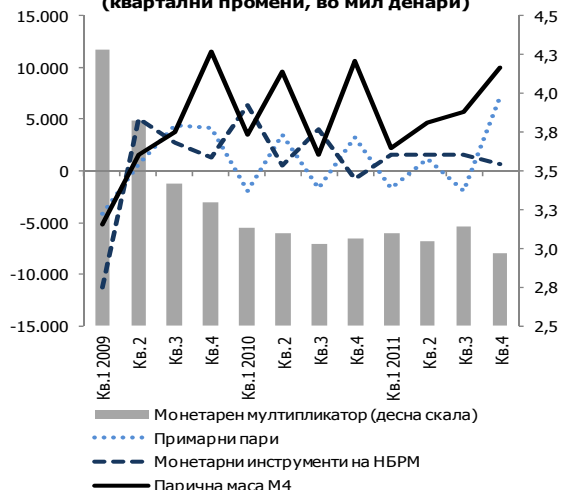

Каматни стапки на вкупни депозити, во %, на годишно ниво

Извор: НБРМ.

Компоненти на монетарен мултипликатор на паричната маса M4* (квартални промени, во мил денари)

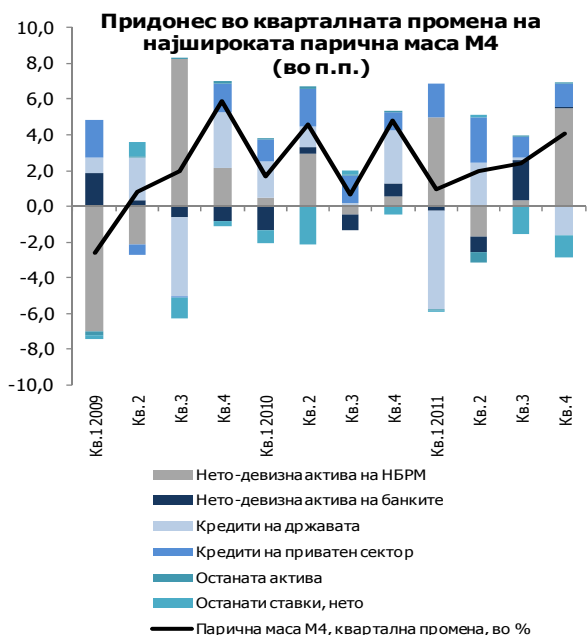

*Монетарниот мултипликатор претставува сооднос помеѓу најшироката парична маса M4 и збирот од примарните пари и монетарните инструменти.
Извор: НБРМ.

Во четвртиот квартал на 2011 година, вкупните депозити на претпријатијата⁶⁰ на квартална основа се зголемија за 4,7% (8,3%⁶¹, во претходниот квартал). Со тоа, депозитите на претпријатијата придонесоа со 27,5% кон растот на вкупниот депозитен потенцијал (без депозитни пари) во последниот квартал. Анализирани од аспект на валутната и рочната структура, како и во претходниот квартал, растот на вкупните депозити на претпријатијата во последниот квартал на 2011 година беше предизвикан од повисокото ниво на денарските депозити и депозитите орочени на краток рок.

⁶⁰ Се однесува на вкупните депозити без депозитните пари. Со вклучени депозитни пари, забележан е квартален раст од 2,6%, наспроти растот од 4,6% во претходниот квартал.

⁶¹ Високата стапка на квартален раст во третиот квартал во еден дел се објаснува со базниот ефект, односно пониската споредбена основа од претходниот квартал, кога заради исплата на дивиденда беа забележани високи одливи од депозитните сметки на претпријатијата, што услови пад на вкупните депозити на претпријатијата на квартална основа од 8,7%.

* Ануализиран номинален БДП, пресметан како подвижен збир од соодветните четири квартали.
Извор: НБРМ и ДЗС.

Растот на најшироката парична маса во четвртиот квартал беше остварен во услови на стабилна монетарна мултипликација, при релативно висок квартален раст на примарните пари и умерено зголемување на нивото на монетарни инструменти на НБРМ. **Во декември 2011 година, монетарниот мултипликатор⁶² на најшироката парична маса М4 изнесуваше 3, наспроти 3,1 колку што изнесуваше на крајот на третиот квартал.** Од билансен аспект, најголем придонес за кварталниот раст на М4 во последниот квартал имаше нето девизната актива на НБРМ, а позитивен придонес имаа и кредитите на приватниот сектор.

Анализирано на годишна основа, растот на најшироката парична маса М4 во декември 2011 година изнесува 9,7% (10,5% во септември) што е речиси двојно поголем раст во споредба со растот на номиналниот БДП⁶³. Во вакви услови, стапката на монетизација, мерена преку учеството на паричната маса во БДП, во четвртиот квартал зајакна и изнесува 56,7%, наспроти 54,9% во претходниот квартал. Структурната анализа на најшироката парична маса М4 покажува најголем придонес на денарските депозити за годишниот раст на најширокиот монетарен агрегат од 62%, по што следат девизните депозити со придонес од 21%, додека, најтесниот монетарен агрегат учествува со 18%. Во декември вкупните депозити (без депозитните пари⁶⁴) на годишна основа се повисоки за 10,6% (11,6% во септември), при годишен раст на депозитите на домаќинствата и депозитите на претпријатијата од 12,1% и 8,7%, соодветно (14,1% и 4,6%, соодветно во септември).

2.1.2. Кредитна активност

Во четвртиот квартал на 2011 година, вкупните кредити на банките на квартална основа се зголемија за 1,5%, што е речиси на нивото на квартален раст од претходниот квартал (1,4%). Ваквите движења на кредитниот пазар беа остварени во

⁶² Монетарниот мултипликатор е пресметан како сооднос помеѓу најшироката парична маса М4 и збирот од примарните пари и монетарните инструменти на НБРМ.

⁶³ Ануализиран номинален БДП, пресметан како подвижен збир од соодветните четири квартали.

⁶⁴ Со вклучени депозитни пари, годишната стапка на раст на вкупните депозити во декември изнесува 9,2%, наспроти 10,5% во септември 2011 година.

Основни кредитни индикатори

(квартални стапки на промена, во %)

	2011	
	Кв.3	Кв.4
Вкупни кредити	1,4	1,5
Денарски кредити	-0,2	0,8
Девизни кредити	6,0	3,4
Краткорочни кредити	-1,3	-0,3
Долгорочни кредити	1,6	2,3
Редовни кредити*	0,7	1,5
Сомнителни и спорни побарувања	8,1	1,8
Кредити на претпријатија	0,9	1,8
Кредити на домаќинства	2,1	1,0

*Вкупни кредити намалени за сомнителни и спорни побарувања и пресметана камата.

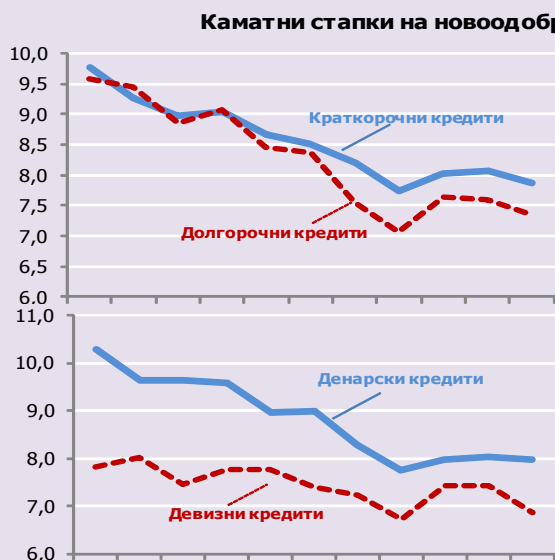
Извор: НБРМ.

услови на зголемени ризици за глобалната и домашна економска активност, согласно со влошувањето на состојбата со европската должничка криза во овој период. Притоа, имајќи предвид дека растот на вкупните кредити во последниот квартал не забележа позначителни промени во однос на претходниот квартал, се чини дека глобалните случувања немале позначителни ефекти за заострување на кредитните стандарди во овој период, во споредба со претходниот квартал. На ова упатуваат и согледувањата на банките дадени во Анкетата за кредитната активност од февруари 2012 година, каде што најголемиот дел од банките укажуваат на главно непроменети услови на кредитирање во последниот квартал. Позначителни поместувања не беа забележани и во динамиката на каматните стапки на новоодобрените кредити. **Сепак, во споредба со првата половина на годината, забележливо е забавување на кредитниот раст во текот на третиот и четвртиот квартал**, упатувајќи на потенцијална реакција на домашните банки на неповолните случувања на глобален план преку попретпазливо одредување на обемот на кредитна понуда кон приватниот сектор. За зголемувањето на претпазливоста на домашниот банкарски сектор веројатно може да придонесува и забавувањето на растот на домашната економска активност во втората половина на годината, како показател за потенцијално зголемени ризици поврзани со кредитоспособноста на приватниот сектор во следниот период. Анализирани според динамиката, во последниот квартал, позначително забавување на кредитниот раст беше забележано во декември, кога стапката на месечен раст на вкупните кредити се преполови (во споредба со претходниот месец), при што ваквиот послаб раст се задржа и во првите два месеца на 2012 година. Ваквите движења може да укажуваат на потенцијално временско задоцнување на преносните ефекти од глобалните и домашни случувања врз однесувањето на домашните банки, што наметнува потреба од внимателно следење на движењата на кредитниот пазар во следниот период.

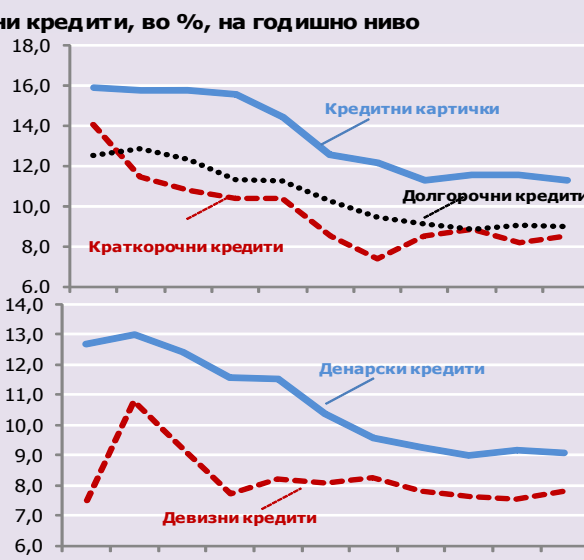

Промена на условите за кредитирање од страна на банките

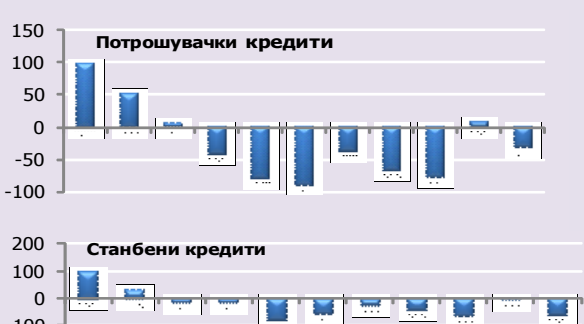
Кредити на претпријатија

Кредити на домаќинства

Промена во условите на кредитирање^{1/1}

Промена во каматните распони^{2/2}

^{1/1} На графиконите се претставени нето-проценти. Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“. (Извор: Анкета за кредитна активност на банките).

^{2/2} Нови активности - разлика помеѓу каматни стапки на новоодобрени кредити и новопримени депозити; Вкупни активности - разлика помеѓу каматни стапки на вкупни кредити и на вкупни депозити. Извор: НБРМ.

Растот на вкупните кредити во последниот квартал беше предизвикан од зголеменото кредитирање на корпоративниот сектор, при што вкупните кредити на претпријатијата на квартална основа се зголемија за 1,8% (0,9% во

претходниот квартал). Согласно со резултатите од Анкетата за кредитната активност, зголеменото кредитирање на претпријатијата во последниот квартал беше остварено во истите услови за кредитирање од страна на домашните банки и непроменета кредитна побарувачка од страна на претпријатијата. Притоа, како и во претходниот квартал, и во последниот квартал на 2011 година најзастапено беше кредитирањето на претпријатијата на долг рок и во странска валута. Во последниот квартал, редовните кредити придонесоа со 73% за растот на вкупните кредити на претпријатијата, наспроти нивното намалување во претходниот квартал.

Раст беше забележан и кај кредитите на домаќинствата, но со умерено забавена динамика во споредба со претходниот квартал. Така, вкупните кредити на домаќинствата на квартална основа беа повисоки за 1% (2,1% во претходниот квартал). Ваквите движења беа остварени во услови на главно непроменети услови на кредитирање од страна на домашните банки, согласно со оцените од Анкетата за кредитната активност. Од аспект на одделните типови кредити на домаќинствата, најголем раст и натаму бележат потрошувачките кредити, по што следуваат станбените кредити, чијшто раст во последниот квартал зајакна. Ваквите поместувања кај станбените кредити соодветствуваат со согледувањата на банките од Анкетата, за раст на побарувачката за станбени кредити во последниот квартал, при истовремено олеснување на условите за одобрување на овој тип кредити. Автомобилските кредити и кредитните картички продолжија да се намалуваат на квартална основа, а пад беше забележан и кај негативните салда на тековните сметки, којшто доаѓа по непрекинатиот раст во претходните три квартали.

Анализирано на годишна основа, растот на вкупните кредити во декември 2011 година изнесува 8,5% (8,1% во септември), што е за речиси за 3 п.п. повисока стапка на раст во споредба со номиналниот раст на БДП⁶⁵. Во вакви услови, учеството на вкупните кредити во БДП во последниот квартал изнесува 46,1%, наспроти 45,7%, во претходниот квартал. Движењата кај вкупните кредити и

⁶⁵ Ануализиран номинален БДП, пресметан како подвижен збир од соодветните четири квартали.

Вкупни кредити и номинален БДП

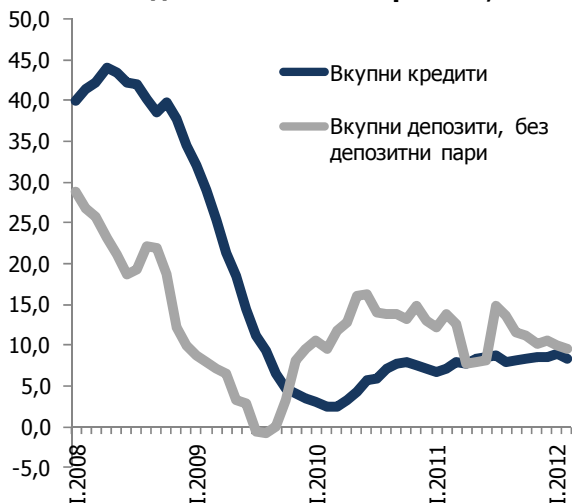

* Ануализиран номинален БДП, пресметан како подвижен збир од со одветните четири квартали.
Извор: НБРМ и ДЗС.

номиналниот БДП укажуваат на постоење на простор за зголемување на кредитната активност во домашната економија. Во иста насока се и движењата кај показателот покриеност на кредитите со депозити, којшто и во текот на последниот квартал продолжи да се одржува на стабилно ниво од околу 90%. Сепак, интересот на банките за инвестирање во високоликвидни инструменти продолжува, укажувајќи на сè уште конзервативно дефинирање на инвестициските одлуки од страна на домашните банки.

Најновите монетарни податоци за периодот јануари-февруари 2012 година укажуваат на забавување на стапката на годишен раст на вкупните кредити, којшто во февруари изнесува 8,3%. Ваквите поместувања укажуваат на потенцијално приспособување на кредитната политика на банките, како реакција на зголемената неизвесност на глобален план. Ова особено доаѓа до израз ако се има предвид дека растот на вкупните депозити продолжи и во првите два месеци на 2012 година, при што вкупните депозити на банките (без депозитните пари) во февруари на годишна основа беа повисоки за 9,5%.

Годишни стапки на промена, во %

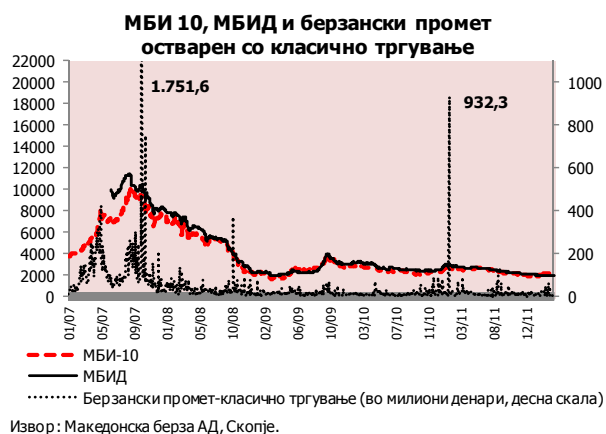
Извор: НБРМ.

III. Берзански индекси и цени на недвижности

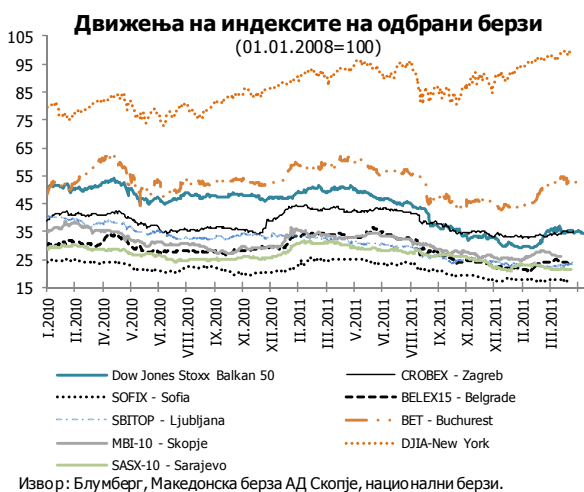
Трендот на намалување на македонските берзански индекси МБИ-10 и ОМБ беше прекинат во првото тримесечје на 2012 година. Во овој период, овие два индекса забележаа умерено квартално зголемување, за разлика од индексот МБИД којшто продолжи да се намалува. Слична динамика на движење беше забележана и кај регионалните берзански индекси, што се објаснува со ниската споредбена основа од декември 2011 година, но и со постепено стабилизирање на финансиската и економската состојба во евро-зоната. Цените на недвижностите останаа непроменети на квартална основа условени од фактори од страната на понудата и побарувачката, додека на годишно ниво забележаа умерен раст. Во наредниот период како резултат на очекуваното забавување на домашната економска активност, можно е цените на пазарот на капитал и на пазарот на недвижности да стагнираат.

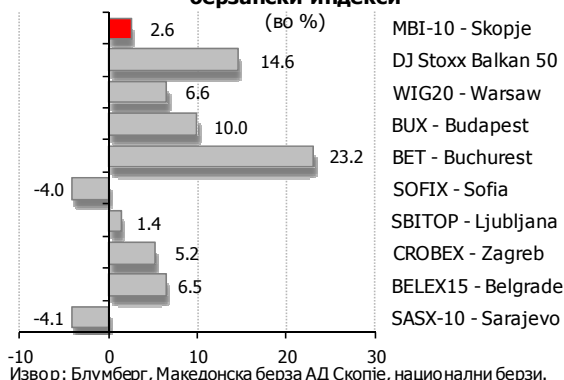

Трендот на постојано намалување на вредноста на македонскиот берзански индекс МБИ-10, што започна од втората половина на минатата година беше прекинат во првото тримесечје на 2012 година. На крајот на март 2012 година, МБИ-10 се постави на повисоко ниво за 2,6%, во однос на крајот на декември 2011 година. Притоа, во текот на првото тримесечје на годината карактеристично за МБИ-10 е тоа што постојано растеше во периодот јануари-февруари достигнувајќи ја највисоката вредност од 2167,7 индексни поени на 2 март, додека до крајот на месецот забележа надолни поместувања. Слична динамика на движење во текот на анализираниот период е забележана и кај индексот ОМБ којшто на крајот на март остана на истото ниво, во однос на крајот на декември 2011 година (минимален раст од 0,2%). За разлика од нив, индексот на јавно поседувани друштва МБИД бележеше постојано намалување и на крајот на март се намали за 8,2%, во однос на крајот на 2011 година. Во наредниот период, при оцени за забавување на домашната економска активност, можно е да дојде до стагнација на цените на пазарот на капитал.

Раст на вредноста во текот на првото тримесечје на годината беше забележан и кај дел од регионалните берзански индекси. Всушност, квартално зголемување забележаа речиси сите регионални берзански индекси, со исклучок на сараевскиот САСКС-10 и софискиот СОФИКС. Во рамките на групата земји од регионот, највисок квартален раст на берзанските индекси е остварен кај букурешкиот БЕТ и будимпештанскиот БУКС од 23,2% и 10%, соодветно. Порастот на вредноста на регионалните берзански индекси, вклучително и македонскиот МБИ-10 во првото тримесечје на 2012 година, е резултат на релативно ниската споредбена основа од крајот на декември, кога најголемиот дел од нив остварија најниска вредност од средината на 2009 година. Воедно, кварталниот раст на берзанските индекси соодветствува и со постепено стабилизирање на состојбата во евро-зоната поврзана со должничката криза, којашто ескалира во втората половина на минатата година. Тоа предизвика и стабилизирање на очекувањата за движењата на економиите од регионот, како и намалување на одбивноста кон ризик на инвеститорите на пазарот на капитал.

Квартални промени на регионалните берзански индекси

Извор: Блумберг, Македонска берза АД Скопје, национални берзи.

Извор: пресметки од страна на вработени во НРБМ врз основа на податоци од огласи за недвижности од дневните весници.

Цените на недвижностите, мерени преку индексот на цените на становите⁶⁶, се задржаа на речиси непроменето ниво во првиот квартал на 2012 година во споредба со претходниот квартал (минимален квартален раст од 0,1%), додека на годишна основа се зголемија за 1,6%. Ваквата квартална непроменетост на цените на недвижностите од страната на понудата на пазарот на недвижности, соодветствува со очекувањата на градежните фирми за умерено намалување на трошоците за градежни материјали и оценката за зголемена конкуренција во сопствениот сектор на крајот на претходната година. Воедно, овие движења соодветствуваат и со понеповолната оценка за тековните порачки за градежни работи во текот на првите три месеци на 2012 година⁶⁷. Дополнителен фактор од страната на понудата којшто соодветствува со умереното квартално намалување на цените на становите е намалувањето на вредноста на извршените градежни работи во јануари, како и значително намалениот број на одобренија за градба во периодот јануари-февруари 2012 година. Од страната на побарувачката за недвижности, еден од факторите којшто веројатно придонел за намалување на цените на недвижностите е постепеното забавување на економската активност во втората половина на 2011 година и во согласност со тоа очекувањата за зголемена неизвесност и можна стагнација на расположливиот доход во иднина. Дополнителен фактор којшто можеби исто така имал ограничувачка улога врз побарувачката за недвижности се и намалените извори за финансирање на домаќинствата преку банките. Имено, во текот на последното тримесечје на 2011 година, годишниот раст на станбените кредити умерено забави. Во наредниот период, очекувањата за понеповолна состојба за економската активност на градежните субјекти и дополнителни порачки на градежни работи се фактори коишто укажуваат на стагнација и можен пад на цените на недвижностите. Воедно, како показател од страната на побарувачката којшто исто така укажува на можна стагнација или пад на побарувачката на недвижности е задржување на истата годишна

⁶⁶ Хедонички индекс на цените на становите, изготвен од страна на НРБМ врз база на огласите за продажба во главниот град објавени од агенциите коишто се занимаваат со промет со недвижности. Цената на станот е функција од големината, населбата во која се наоѓа, катот, дали станот има централно парно греење и дали станот е нов.

⁶⁷ Извор: Анкета за деловните тенденции во градежништвото за четвртото тримесечје на 2011 година.

динамика на раст на станбените кредити на населението во јануари и февруари 2012 година, во споредба со истиот период од претходната година.

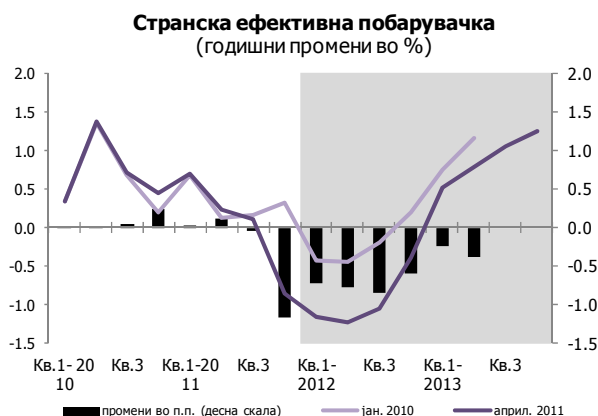

IV. Макроекономски проекции и ризици

Последните макроекономски проекции за македонската економија упатуваат на релативно стабилен амбиент. Послабите прогнози за глобалниот раст ги влошија изгледите и за домашната економија за 2012 година (раст на БДП од околу 2%, наспроти 2,4% со јануарските проекции), но сепак не доведоа до оценки за појава на поголеми нерамнотежи во надворешниот сектор. Се очекува дека неповолното надворешно окружување ќе доведе до побавен раст на извозната побарувачка, но истовремено ќе предизвика и побавно закрепнување на домашната побарувачка и помали притисоци врз увозот, во споредба со претходните оценки. Обемот на капиталните приливи и понатаму се оценува како доволен за финансирање на тековниот дефицит и обезбедување дополнителен прираст на девизните резерви. **Со тоа, постојното макроекономско сценарио до крајот на 2012 година не сигнализира појава на поголема нерамнотежа на домашниот девизен пазар и притисоци врз девизниот курс.** Во прилог на ова се и оцените за отсуство на инфлациски притисоци (инфлација од 2% во 2012 година) и со тоа понатамошно одржување на склоноста за располагање со домашна валута. **Проекциите за 2013 година не упатуваат на поголеми измени во макроекономската слика во споредба со 2012 година.** Во 2013 година се претпоставува умерено глобално закрепнување и забрзување на растот на домашната економија на 3,7%, додека за инфлацијата и понатаму се очекува дека ќе гравитира околу 2%. Не се очекува дека надворешната позиција ќе има поголеми промени во однос на 2012 година, при умерено закрепнување на извозот, сè уште слаби увозни притисоци преку домашната побарувачка и отсуство на поголеми промени во условите на размена. Капиталните нето-приливи, иако пониски главно заради сервисирањето на државниот долг, сепак ќе бидат доволни за пополнување на јазот во финансирањето и дополнителен раст на девизните резерви. **Ризиците** околу ваквото сценарио главно произлегуваат од оцените за динамиката на странската побарувачка и се во надолна насока. Дополнителен ризик се и цените на нафтата, со можност тие да се повисоки во однос на очекувањата.

4.1. Претпоставки во проекцијата за надворешното окружување

Изгледите за глобалната економија се влошени во однос на претходната проекција, што се огледа во послабите остварувања во четвртиот квартал, како и на повторната надолна ревизија на стапките на раст на земјите во евро-зоната. Имено, засилувањето на должничката криза во евро-зоната пред Самитот на ЕУ во декември 2011 година, повторно ги зголеми тензиите на финансиските пазари. Тоа доведе до зголемување на премијата за ризик и позаострени услови за кредитирање од страна на банките кај земјите-членки на евро-зоната. Овие промени релативно брзо се пренесоа врз реалната економија во евро-зоната и дополнително придонесоа за влошување на економските остварувања. Притоа, во четвртиот квартал на 2011 година во евро-зоната беше забележана негативна годишна стапка на раст на БДП. **Овие остварувања и претежно влошените согледувања за растот на евро-зоната и на светската економија во 2012 и 2013 година предизвикаа надолно ревидирање на стапките на раст на економиите на нашите најзначајни трговски партнери, во однос на**

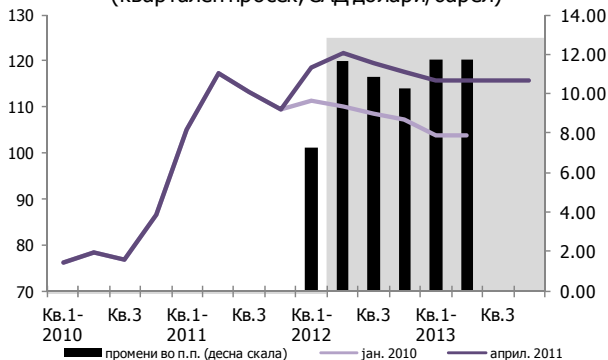
јануарската проекција. Така, растот на странската ефективна побарувачка на македонската економија за 2011 година се сведе на 0% од 0,3% во јануарската проекција, а поголемо продлабочување на падот е очекувано во 2012 година, односно -1%, наспроти очекуваниот пад од 0,3% со јануарската проекција. Се очекува дека постепено закрепнување на економиите на најзначајните извозни трговски партнери ќе даде позитивен сигнал за македонската економија во 2013 година, за кога се очекува дека растот на странската ефективна побарувачка ќе достигне 0,9%. Најголем позитивен придонес за странската ефективна побарувачка во 2012 и 2013 година ќе имаат Германија, Србија и Бугарија, додека релативно висок негативен придонес кон растот ќе има грчката економија како резултат на проектираните негативни стапки на раст на БДП (значително подлабок пад во однос на очекуваниот со јануарските проекции).

Во првиот квартал на 2012 година, остварената годишна странска ефективна инфлација беше пониска во однос на проектираната (2,1%, наспроти 3% во јануарската проекција). Надолна ревизија на странската ефективна инфлација од речиси 1 п.п. во споредба со јануарската проекција е направена за целата 2012 година, при што сега се очекува дека таа ќе изнесува 1,4%. Надолното отстапување на остварената инфлација за првото тримесечје на годината, како и за целата 2012 година главно се објаснува со пониските остварувања за првиот квартал, во однос на претходно очекуваните (кај Србија, Хрватска и Словенија), како и заради очекуваниот понизок ценовен раст до крајот на 2012 година во споредба со јануарските претпоставки. Забавениот раст на светските цени на храната, како и оценките за помали ценовни притисоци од страна на побарувачката се главните фактори коишто придонесоа за променети проценки. Од друга страна, промените во светските цени на нафтата делуваа во спротивна насока. Очекувањата во поглед на растот на цените кај земјите најзначајни трговски партнери за 2013 година се дека инфлацијата умерено ќе се засили и ќе достигне 2,1%.

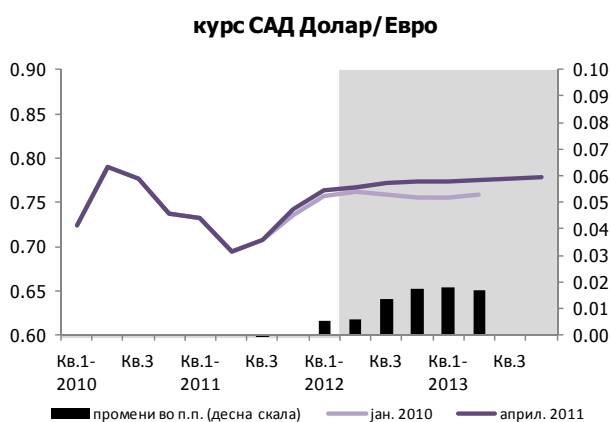
Странска ефективна инфлација
(годишни стапки на промени во %)

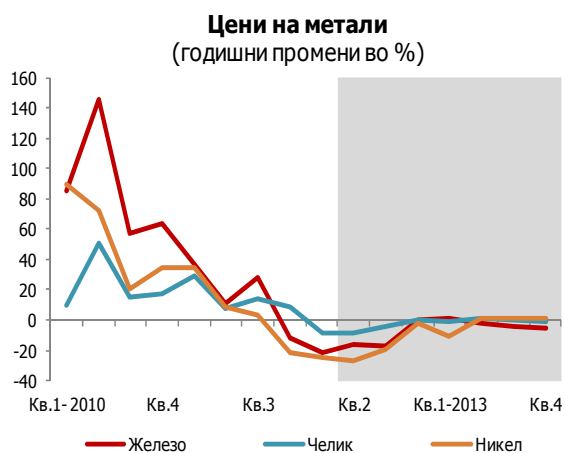
Еуробрент
(квартален просек, САД долари/барел)

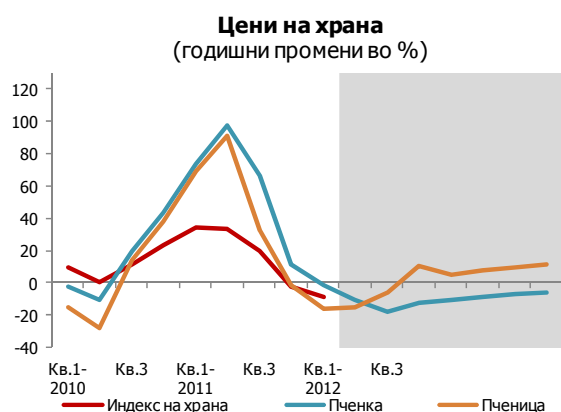
Во првото тримесечје на 2012 година, просечната цена на нафтата изнесуваше 118,6 САД-долари за барел и на годишна основа беше повисока за 16%, што претставува повисок годишен раст

во споредба со јануарските претпоставки од 10 п.п. Како резултат на повисокиот остварен годишен раст на цените на нафтата во однос на јануарските проценки, но и очекувањата за нивен посилен годишен раст до крајот на 2012 година, за 2012 година се очекуваат дека цените на нафтата во просек ќе бидат повисоки. Оценката е дека во просек тие ќе достигнат 119,3 САД-долари за барел, наспроти 109,3 САД-долари за барел во јануарската проекција, што во однос на 2011 година претставува годишен раст од 7,2%. Нагорната ревизија на просечните цени на нафтата произлегува од фактори на страната на понудата и е одраз на тековните геополитички тензии на Блискиот Исток и очекувањата за намален извоз на нафта од страна на Иран. Во 2013 година се очекува стабизирање на цените на нафтата, односно нивно умерено намалување на 115,6 САД-долари за барел. Воедно, годишниот раст на цените на нафтата изразени во денари би бил повисок и поради очекуваната апрецијација на САД-доларот во однос на еврото во 2012 и 2013 година.

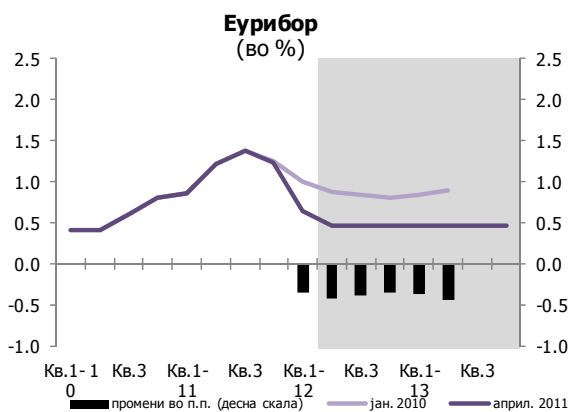

Нивото на **цените на металите** во текот на првиот квартал на 2012 година значително се намали на годишна основа. Притоа, од аспект на поодделните производи се забележани дивергентни промени во однос на претходната проекција. Очекуваниот раст на цените на железото во јануари не се оствари и овие цени во првиот квартал на 2012 година забележаа намалување. Од друга страна, зголемувањето на нивото на цените на никелот и челикот беше повисоко во споредба со оценките од јануари. Падот на дел од цените на металите се должи на намалената глобална побарувачка (главно заради забавената економска активност на Кина) и влошените очекувања за идната глобална економска активност. Воедно, се очекува дека забавувањето на глобалната побарувачка ќе предизвика натамошни ценовни намалувања на металите. Се очекува дека постојаното надолно движење на цените на железото, челикот и никелот ќе трае сè до втората половина од 2012 година. Се очекува дека овој ефект постепено ќе почне да се исцрпува, по што се очекува постепено стабизирање во текот на 2013 година. На годишна основа, кај овие цени се очекува намалување во 2012 година, додека во 2013 година движењата им се дивергентни, но во секој случај интензитетот на промена е исклучително мал.

Како резултат на забавувањето на глобалната економска активност и намалената побарувачка за храна пред сè од Кина и брзорастечките економии во светот, но и поради стабилната понуда на храна во светот, **цените на храната** во текот на првото тримесечје на 2012 година имаа значителен надолан тренд. Остварените движења кај цените на пченката и пченицата беа пониски во однос на јануарските очекувања. До крајот на 2012 и 2013 година се очекува дека цената на пченицата постојано ќе се зголемува, но со позабавено темпо во споредба со јануарските проценки, додека цената на пченката постојано ќе се намалува, но со позабавено темпо во однос на јануарските очекувања. На годишна основа, во 2012 година кај овие цени се очекува пад, по што во 2013 година се очекува да дојде до дополнително намалување на цените на пченката и до умерено зголемување на цените на пченицата.

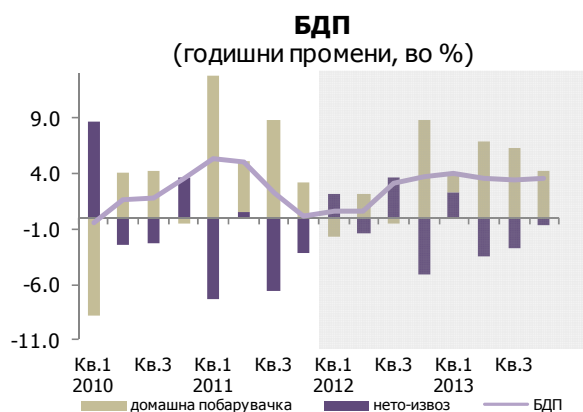
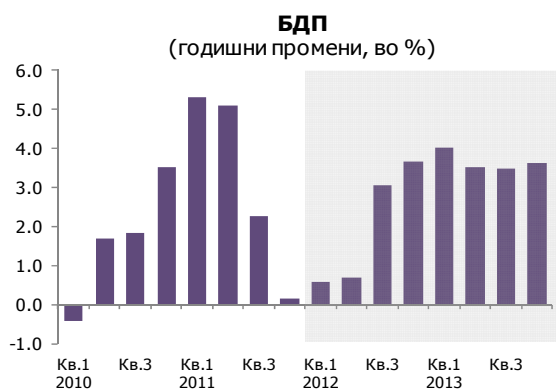
На краток рок, се очекува дека ризиците ќе бидат надолни за поголемиот дел од цените на неенергетските производи.

Во првиот квартал на 2012 година, **странската каматна стапка (1-месечниот ЕУРИБОР)** имаше надолан тренд, а воедно беше пониска во однос на претходните очекувања. Намалувањето на каматните стапки на финансиските пазари во еден дел е последица на приспособливата монетарна политика и преземените неконвенционални мерки на ЕЦБ во последниот квартал на 2011 година со цел да се поттикне кредитната активност и активностите на пазарот на пари од страна на банките. До крајот на 2012 година и 2013 година се очекува дека странската камата ќе се задржи на историски најниското ниво, остварено во март 2012 година. Ваквите оценки произлегуваат од сè поголемата неизвесност за растот во евро-зоната што соодветствува со повторната надолна ревизија на растот за 2012 и 2013 година, а со тоа и отсуство на притисоци од страна на побарувачката врз инфлацијата.

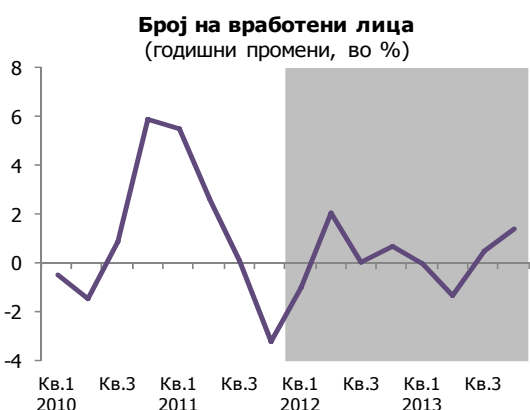
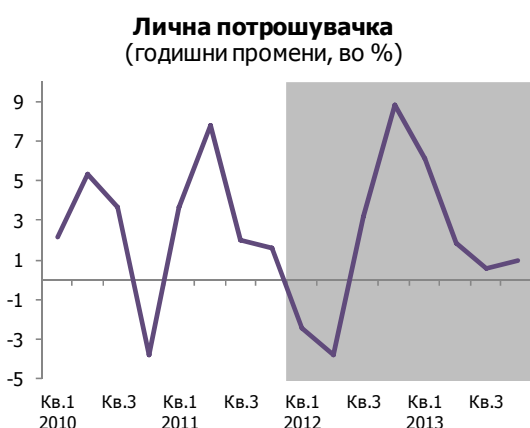
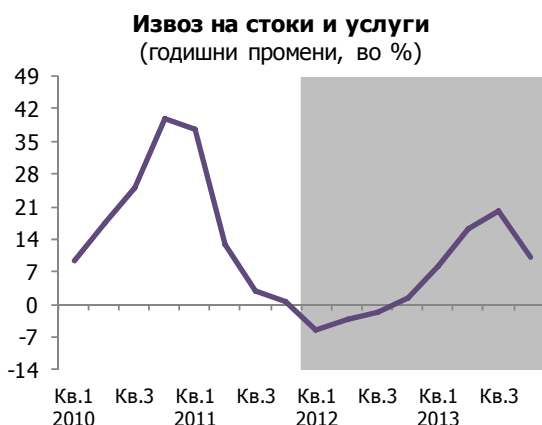

4.2. Проекција и ефекти врз монетарната политика

Последните трендови и прогнози за глобалната економска активност и движењата на финансиските пазари имаат преносни ефекти врз домашната економија и врз монетарните услови. Оцените за повторна рецесија во евро-зоната и намалувањето на ЕУРИБОР во првиот квартал на 2012 година значат проширување на **каматниот диференцијал со странската камата**. Не се очекува дека влошувањето на глобалните услови ќе предизвика поголеми шокови во надворешниот сектор на домашната економија, при што нивото на девизните резерви и во следните две години се оценува како комфортно. Со тоа, **премијата за ризик на домашната економија во однос на евро-зоната се намалува и покажува простор за олабавување на монетарните услови**.

Повторното забавување на глобалните трговски и финансиски текови се пренесе во забавување на растот на домашната економија во втората половина на 2011 година, со малку поголем интензитет во однос на претходните оценки. При вакви почетни услови и надолна корекција на странската побарувачка извршена е и ревизија на оцените за економските изгледи за домашната економија во наредната година. Така, во 2012 година, се очекува дека растот на македонската економија ќе забави на околу 2% (наспроти 2,4% со јануарската проекција), при оцени за побрзо закрепнување во втората половина на годината. Умерено забрзување на стапката на економски раст се очекува во текот на 2013 година, одразувајќи ги директните и индиректните ефекти од подобрата странска побарувачка. Имено, најновите податоци покажуваат оценки за намалување на странската побарувачка за македонски производи во 2012 година и нејзино влегување во зоната на позитивни промени во 2013 година. Се очекува дека овие поместувања ќе предизвикаат намалување на реалниот **извоз во 2012 година, по што се очекува повторно подобрување на извозните остварувања во 2013 година**. Се очекува дека ваквото глобално окружување ќе доведе и до пониски извозни цени во 2012 година, што дополнително би предизвикало побавно зголемување на искористувањето на извозниот потенцијал во споредба со претходната година. Во 2013 година, се смета дека подобрата

глобална конјunktура значително ќе го забави падот на извозните цени, намалувајќи го нивниот негативен ефект врз извозната активност. Сепак, во текот на 2012 година и 2013 година, се очекува поголем ефект врз вкупниот извозен потенцијал од активноста на дел од новите странски компании, коишто постепено ја зголемуваат искористеноста на своите капацитети.

Амбиентот на неизвесност и сè уште изразена воздржаност во 2012 година ќе се пренесе и врз **домашната побарувачка**, чијшто раст ќе забави во споредба со претходната година, а воедно е побавен и во однос на претходните очекувања. Се очекува дека сигналите за послабата позиција на глобалната економија ќе делуваат врз довербата на домашните потрошувачи, забавувајќи го растот на **личната потрошувачка** во однос на претходната година и во однос на претходната проекција. Сепак, потрошувачката на домаќинствата и понатаму ќе се одржува во позитивната зона, поддржана од оценетите поместувања на **пазарот на труд, односно од очекуваниот раст на реалните плати и вработените во текот на годината**. Дополнителен фактор за растот на потрошувачката е и намалувањето на приносите на штедењето и со тоа намалување на неговата привлечност, а зголемување на склоноста кон потрошувачка. Во согласност со влошувањето на општиот економски амбиент и оцените за послаба извозна и лична потрошувачка, се очекува дека ќе дојде и до послабо темпо на закрепнување на **инвестициската активност**. Фактор којшто исто така значи надолна корекција на оцените за инвестицискиот раст е и оцената за помал обем на јавните инвестиции во однос на претходните очекувања. Интензитетот на забавување на приватните инвестиции, во голема мера, ќе зависи од согледувањата на инвеститорите за времетраењето на финансиската и должничката криза и големината на нејзините ефекти. Во секој случај, **инвестициската активност** и во 2012 година има позитивен придонес кон растот, поддржана од планираните државни капитални инвестиции и очекуваните странски директни инвестиции. Во согласност со оцените за засилување на глобалните трговски и финансиски текови и позитивните преносни ефекти врз домашниот извозен сектор, **во 2013 година се очекува зајакнување на растот на домашната побарувачка**. Забрзувањето на растот во 2013 година се очекува кај

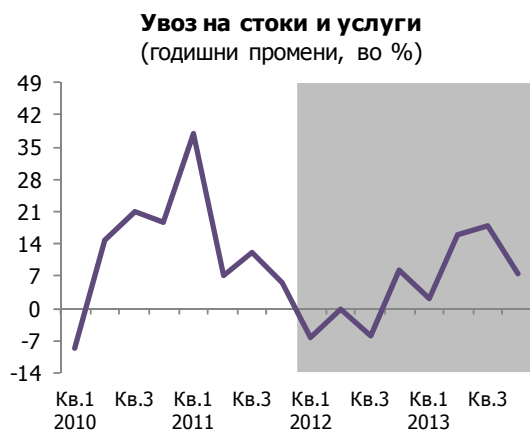

личната потрошувачка, во услови на постепено зајакнување на довербата на потрошувачите. Воедно, се оценува дека економското закрепнување ќе доведе до позитивните поместувања на пазарот на труд преку умерен раст на вработеноста и реалните плати. На ваков начин се создава можност за финансирање на дополнителната потрошувачка во економијата. Позитивните импулси од глобалното окружување ќе придонесат и за подобрување на **волјата за инвестирање** во домашната економија и ќе доведат до забрзување на растот на инвестициите. Особено стимулативен ефект се очекува од странските директни инвестиции, за кои во 2013 година се очекува дека во голем дел ќе бидат во форма на нови инвестиции и ќе имаат мултипликативни ефекти врз вкупната економска активност.

Се очекува дека придонес кон растот на побарувачката во 2012 година и 2013 година ќе има и финансиската поддршка преку кредитниот пазар на банките. Сепак, последните поместувања во кредитната активност, како и целокупното „умерено“ макроекономско сценарио за следните две години покажуваат дека раздвижувањето на кредитната активност во следниот период сепак ќе биде умерено. Во првото тримесечје на 2012 година, кредитниот раст беше малку послаб во однос на очекувањата, но сепак и понатаму за 2012 година се очекува кредитен раст од над 7%. Имено, до крајот на годината се очекува дека банките ќе обезбедат дополнителен износ на кредити, во услови на постоење расположливи средства за финансирање на приватниот сектор и при отсуство на драстични промени во новите макроекономски оценки. Воедно, стимулативен ефект врз кредитната активност се очекува и од последното олабавување на монетарната политика. Се очекува дека кредитната активност ќе продолжи да расте и во 2013 година со стапка од над 8%, при умерено зголемување на релативното значење на кредитите за вкупната економија (умерен пораст на учеството на кредитите во БДП). Сепак, темпото на активност во овој сегмент е исклучително неизвесно. Имено, тековните движења и процените до крајот на 2013 година покажуваат постоење на релативно голем капацитет за кредитирање. Во текот на 2012 година и 2013 година, во согласност со претпоставките за главните фундаменти, се очекува дека депозитите како основен извор на финансирање ќе растат со стапка од 10,7% и

12,3%, соодветно. Сепак, искористувањето на капацитетот за кредитирање е условено од тоа како банките ќе го оценат ризикот на приватниот сектор, во согласност со што ќе ги прават приспособувањата на инструментите во своето портфолио. Оттука, и во текот на 2012 година и 2013 година, во услови на расположливи средства за поголема кредитна активност, критичен фактор за поголем кредитен раст ќе бидат согледувањата на банките за степенот на ризичност на новата побарувачката и за нејзините одложени ефекти врз квалитетот на кредитното портфолио. Што се однесува до побарувачката за кредити, претпоставките за подобар глобален амбиент, подобри услови на пазарот на труд, умерена инфлација и поволни поместувања на девизниот пазар доведуваат до оцени за умерен пораст на склоноста кон ново задолжување во 2013 година.

Намалениот извоз надолполнет со умереното забавување на домашната побарувачка ќе доведат до пад на **увозот на стоки и услуги**. На ваков начин очекувањата за послаби остварувања на извозниот сектор се ублажени со поголемото приспособување на увозот заради падот на извозната и послабиот раст на домашната побарувачка. Со тоа, се очекува дека јазот во трговскиот дефицит во 2012 година ќе биде малку потесен во споредба со претходната година и со претходната проекција.

Од аспект на останатите компоненти на тековната сметка, **приватните трансфери** на крајот на 2011 година претставуваа значаен извор на приливи на девизниот пазар. Должничката криза во евро-зоната и неизвесноста околу иднината на валутата евро, доведоа до зголемена замена на еврата за денари и нето-откуп на девизи на девизниот пазар над очекувањата. Овие движења, иако со помал интензитет, се задржаа и во првиот квартал на годината, кога беа остварени поголеми приливи на девизи во однос на вообичаената сезонска динамика. Со постепено нормализирање на тековите се очекува дека овој ефект ќе се исцрпи до крајот на 2012 година. Сепак, подобрите остварувања во првиот квартал доведоа до мал раст на девизните приливи преку овој канал, наспроти очекуваниот пад во претходната проекција и нивно натамошно задржување на релативно високо ниво од 19% од БДП во 2012 година. Во 2013 година се очекува умерено намалување на релативното значење на овие приливи во БДП

(18% од БДП). Сепак, тие и понатаму ќе финансираат значителен дел од дефицитот во тековните трансакции. Ваквите очекувања се поткрепени и со прогнозите за **домашната инфлација**, коишто не упатуваат на поголеми инфлациски притисоци во 2012 и 2013 година. Во ваков амбиент, мала е веројатноста за драстично намалување на приливите преку приватни трансфери и зголемување на склоноста за располагање со странска готовина.

Сè на сè, очекувањата во 2012 година се во насока на мало проширување на дефицитот во тековната сметка во однос на претходната година. Дефицитот во тековната сметка се оценува на 3,2% од БДП во 2012 година, а неговото зголемување во однос на 2011 година е последица на оцените за помалото релативно учество на приватните трансфери во БДП. Ваквите очекувања за тековните трансакции надополнети со оцените за повисоки капитални текови обезбедени во најголем дел преку задолжување на државата и на приватниот сектор и преку странски директни инвестиции упатуваат на поволна надворешна позиција на економијата и дополнителен раст на девизните резерви. Исто ниво на дефицит во тековната сметка се очекува и за 2013 година при оцени за бавно закрепнување на странската побарувачка, отсуство на поголеми ценовни шокови и постепено закрепнување на домашната економија. Притоа, во услови на речиси непроменет неенергетски трговски дефицит, надолна корекција се очекува кај трговското салдо, при оценет пад на светските цени на нафтата. И покрај тоа што обемот на **капиталните приливи** во 2013 година се оценува како понизок во однос на 2012 година, главно како последица на одливите за отплата на долгот на државата, сепак и во 2013 година се очекува дополнителен прираст на девизни резерви и нивно одржување на соодветно ниво. Голем придонес во креирањето на девизните резерви во 2012 година и 2013 година се очекува од странските директни инвестиции, коишто во услови на подобар глобален амбиент ќе претставуваат значаен дополнителен извор за финансирање на инвестициската активност во економијата.

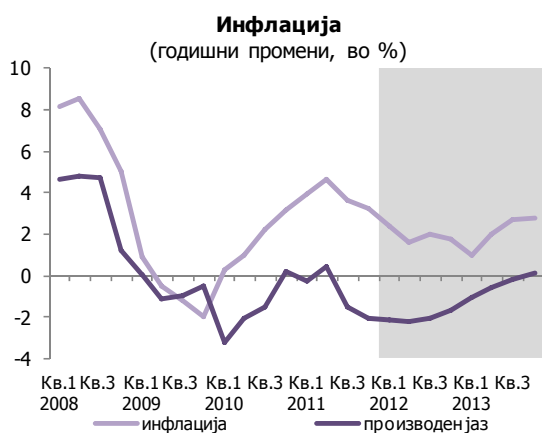
Последните оцени за девизните приливи од директни инвестиции упатуваат на задржување слично ниво на странски инвестиции како и во претходната година. Имено, и покрај

Проекција на Билансот на плаќања (% од БДП)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Тековна сметка	-12.8	-6.8	-2.2	-2.8	-3.2	-3.2
Трговско салдо	-26.2	-23.3	-21.3	-23.0	-22.2	-21.3
Услуги, нето	0.1	0.2	0.7	1.3	1.3	1.3
Доход, нето	-1.4	-0.7	-1.4	-1.5	-1.8	-1.6
Тековни трансфери, нето	14.7	16.9	19.8	20.4	19.5	18.5
Капитална сметка	-0.2	0.3	0.2	0.3	0.0	0.0
Финансиска сметка	11.9	5.9	1.7	6.4	7.1	5.2
Странски директни инвестиции, нето	6.1	2.0	2.3	4.1	4.0	4.7
Портфолио инвестиции, нето	-0.8	1.6	-0.9	-0.6	-0.2	-2.3
Останати инвестиции, нето	6.5	2.4	0.3	2.8	3.3	2.9

прогнозите за повторно влошување на глобалното економско окружување, подобрите остварувања кај странските директни инвестиции во последниот квартал од годината и првите месеци од 2012 година упатуваат на веројатноста тие да бидат стабилни. Оттука, очекуваното ниво на овие приливи и понатаму ќе остане блиску до нивото остварено во 2011 година од околу 4% од БДП. Постепеното подобрување на глобалниот раст и очекувањата за постепено враќање на довербата на странските инвеститори во 2013 година, ќе доведат до повисоки приливи од странски директни инвестиции за кои се очекува дека ќе достигнат 4,7% од БДП.

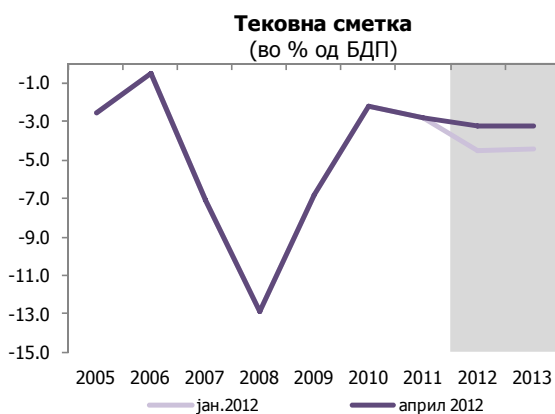
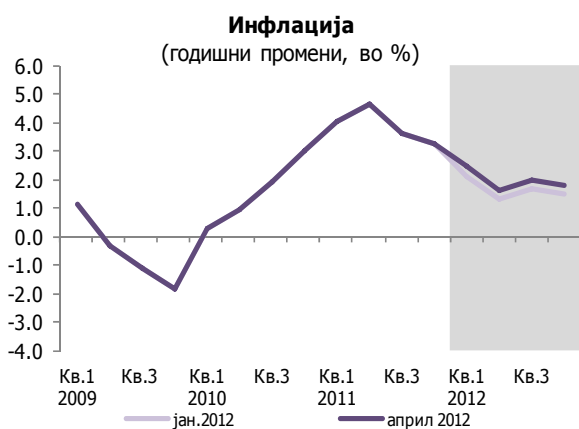
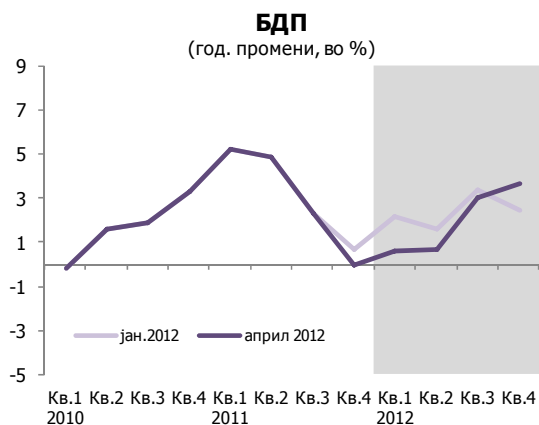
Во 2012 година просечната стапка на инфлација ќе изнесува околу 2%⁶⁸, што претставува значително забавување во однос на претходната година (3,9%). Забавувањето на инфлацијата во 2012 година претставува ефект од оцените за постепено исцрпување на инфлациските притисоци од увозните цени и понатамошно отсуство на притисоци од побарувачката. Во 2013 година се очекува дека инфлацијата ќе се задржи на истото ниво (од 2%), согласно со бавното економско закрепнување и тековните претпоставки за отсуство на поголеми надворешни ценовни шокови.

Споредба со претходната проекција

Споредбата на тековната со претходната проекција покажува подобра надворешна позиција на економијата во 2012 година, при помали увозни притисоци од претходно очекуваните, повисок раст на приливите од приватни трансфери и повисоки капитални приливи. Послабата увозна динамика е во согласност со надолната ревизија на извозната и домашната побарувачка, во услови на влошени економски изгледи на нашите најважни трговски партнери. Оцените за инфлацијата во 2012 година, во основа, останаа исти.

Постепеното остварување на дел од ризиците идентификувани во јануарската проекција доведе до **надолна ревизија на проекцијата за економскиот раст за 2012**

⁶⁸ Проекцијата за инфлацијата за 2012 година ги вклучува веќе донесените одлуки на Регулаторната комисија за енергетика за поскапување на цените на електричната енергија и парното греење од почетокот на 2012 година коишто исто така беа вклучени во претпоставките во октомвриската проекција.

година (2% наспроти 2,4% во јануарската проекција), при надолна ревизија на растот на сите расходни компоненти на БДП. Претпоставките за понизок очекуван раст на странската ефективна побарувачка упатуваат на забавување на растот на инвестициската активност и намалување на извозот. Минимална надолна ревизија е направена и кај личната потрошувачка, во услови на послаба економска активност. Забавувањето на растот на извозот и надолната ревизија на растот на домашната побарувачка се фактори со кои се објаснува надолната ревизија на увозот на стоки и услуги.

Проекцијата за инфлацијата за 2012 година не претрпе значајни промени во однос на јануарската проекција, односно и понатаму се очекува инфлација од околу 2%. Во првото тримесечје беше остварена повисока инфлација од проектираната. Сепак, при процена за подлабок негативен производствен јаз, отстапувањата кај почетните услови не се пренесоа во проектираната динамика на инфлацијата до крајот на годината. Кај влезните претпоставки за увозните цени, цените на нафтата за 2012 година се ревидирани во нагорна насока, додека кај светските цени на храната има умерена надолна ревизија. Ваквите промени кај егзогените претпоставки доведоа до оценки за повисок раст на домашните цени на енергијата, што беше неутрализирано со помалиот раст на домашните цени на храната.

Промените во егзогените претпоставки и понискиот раст на домашната економија се одразија и врз **движењата во надворешниот сектор**. Имено, во согласност со надолната корекција на странската и на домашната побарувачка е направена надолна ревизија на проекцијата за надворешнотрговската размена. Сепак, истовременото намалување на извозот и увозот на стоки и услуги не доведе до влошување на трговското салдо во однос на јануарската проекција. Дополнително, најновата проекција претпоставува повисоки нето-приливи врз основа на тековни трансфери, како резултат на повисоките остварени приливи во првото тримесечје на годината. Ваквите движења доведоа до **стеснување на дефицитот во тековната сметка на 3,2% од БДП во 2012 година во однос на јануарската проекција кога се очекуваше дефицит од 4,5% од БДП**. Финансирањето на планираниот дефицит во тековните трансакции, како и во јануарската проекција, ќе биде во целост покриено од капиталните нето-

Проекција на селектирани макроекономски варијабли

годишни стапки на промени (во %)	2011	2012 проекција	
	остварено	јануари	април
БДП	3.0	2.4	2.0
Лична потрошувачка	3.7	1.3	1.3
Инвестициска потрошувачка	22.7	5.4	2.7
Јавна потрошувачка	-5.5	3.6	2.5
Извоз на стоки и услуги	11.3	0.3	-2.3
Увоз на стоки и услуги	14.1	1.0	-1.3
Инфлација	3.9	2.0	2.0
Дефицит во тековна сметка (% од БДП)	-2.8	-4.5	-3.2

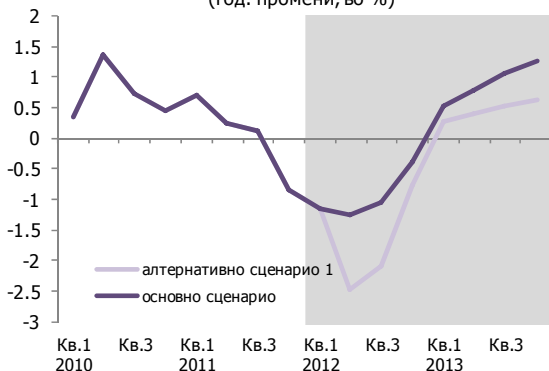
приливи. Притоа, имајќи ги предвид непроменетите претпоставки за движењето на клучните категории во капитално-финанасиската сметка, проекцијата на капиталната сметка не отстапува значително од јануарската проекција. Во вакви услови капиталните нето-приливи се оценуваат како доволни за покривање на дефицитот во тековните трансакции и за дополнителен раст на девизните резерви, повисок во однос на претходната проекција. Притоа, тие ќе останат на нивото на покриеност на увозот повисоко од 4 месеци.

Алтернативни сценарија

Главните ризици за последните макроекономски проекции се однесуваат на фактори од надворешното окружување, односно 1) подлабок пад на странската побарувачка, заради можноста за повторна ескалација на должничката криза, 2) повисок раст на цената на нафтата од претпоставениот во проекцијата. Со цел да се оцени големината на ефектите од евентуално остварување на овие ризици врз домашната економија, изработени се две алтернативни сценарија.

Странска ефективна побарувачка

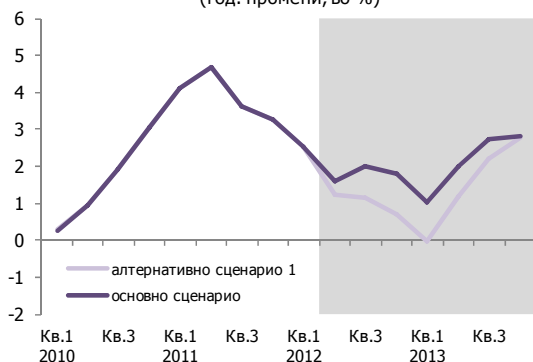
(год. промени, во %)

Алтернативно сценарио - подлабок пад на странската ефективна побарувачка

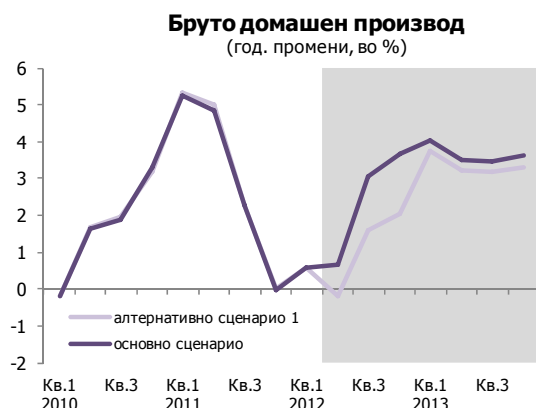
Можноста за повторна ескалација на должничката криза во евро-зоната создава голема неизвесност околу капацитетот за побрзо закрепнување на европската економија. Оттука, **еден од клучните ризици за постојната проекција се однесува на очекуваната патека на движење на странската ефективна побарувачка.** Притоа, и покрај направената надолна корекција на оцените за растот на економиите-партнери во 2012 година, ризиците околу оваа проекција и натаму се главно негативни. Оттука, првото алтернативно сценарио претпоставува поголемо влошување на странската побарувачка во текот на 2012 година во однос на основното сценарио (пад од 1,6% во 2012 година, наспроти пад од 1% во основното сценарио). За 2013 година, како и во основното сценарио се предвидува закрепнување на странската побарувачка, но со побавна динамика (раст од 0,5% наспроти 0,9% во основното сценарио).

Стапка на инфлација

(год. промени, во %)

Имајќи ги предвид каналите на пренос, подлабокиот пад на странската побарувачка во 2012 година директно ќе влијае врз извозната

побарувачка, што би довело до понизок реален извоз на стоки и услуги во однос на основното сценарио. Дополнителни негативни ефекти се очекуваат и врз домашната побарувачка, преку пониската потрошувачка на домаќинствата и намалувањето на инвестициската побарувачка, при влошување на довербата на субјектите, веројатно полоши услови на пазарот на труд и отежнат пристап до финансирање. Во вакви услови би се очекувал и подлабок пад на увозот на стоки и услуги заради послабите извозни остварувања, но и заради намалувањето на домашната побарувачка, што ќе доведе до позитивен придонес на нето извозната побарувачка кон растот, наспроти очекуваниот негативен придонес во основното сценарио. Од друга страна, овие позитивните ефекти ќе бидат во целост неутрализирани заради влошување на домашната побарувачка.

Резултатот од ваквите можни остварувања е понизок раст на БДП и пониска стапка на инфлација во 2012 година во споредба со основното сценарио. Растот на економијата ќе биде понизок од основната проекција и во текот на 2013 година. Притоа во 2013 година, во услови на постепено закрепнување на странската побарувачка, се очекува закрепнување на реалниот извоз. Увозот исто така ќе се зголемува, но со забавена динамика, заради сè уште депрецираната домашна побарувачка. Структурата на растот ќе биде слична како во 2012 година - позитивен придонес на нето-извозот, наспроти негативен во основното сценарио и значително понизок позитивен придонес на домашната побарувачка, во споредба со основното сценарио.

Намалувањето на реалниот извоз и увоз во 2012 година, при непроменети претпоставки за извозните и увозните цени, ќе доведе и до вредносен пад на извозот и увозот на стоки и услуги. Притоа, подлабокиот пад на увозот во однос на извозот би предизвикал подобрување на трговското салдо во билансот на плаќања во однос на основната проекција. И покрај тоа што продлабочувањето на кризата во евро-зоната најверојатно би било придружено со пониски приливи од нето приватните трансфери, **подобрувањето на трговското салдо ќе услови стеснување на дефицитот во тековната сметка во однос на основното сценарио.** На страната на капитално-финансиската сметка би се очекувале промени во надолна насока во однос на основното сценарио. Имено, продлабочувањето на кризата

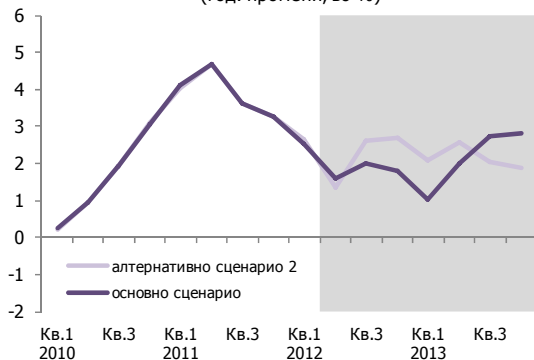
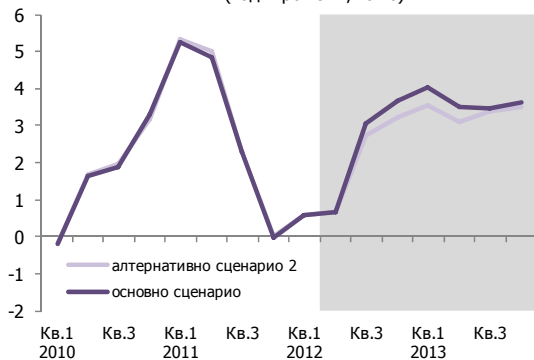
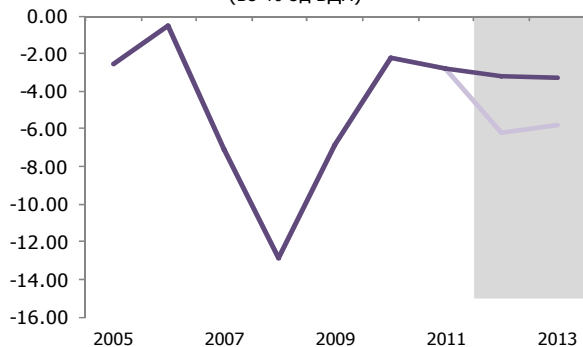
во евро-зоната би довело до влошување на согледувањата на странските инвеститори за македонската економија. Воедно, постои можност при побавен економски раст да се намали потребата за надворешно задолжување на домашниот приватен сектор. Сепак, оценето е дека капиталните приливи нема да бидат многу пониски од основното сценарио. Оваа оцена се должи на фактот што основната проекција на странските директни инвестиции главно е заснована врз веќе отпочнати инвестициски проекти и врз најавени странски директни инвестиции. Во вакви услови, **евентуалното остварување на алтернативното сценарио би довело до малку понизок раст на девизните резерви во однос на основното сценарио во 2012 година.** Во 2013 година се очекува натамошно стеснување на дефицитот во тековната сметка при подобрување на трговскиот биланс заради побавното закрепнување на увозот, во услови на сè уште депрецирана домашна побарувачка. Негативниот ризик во поглед на проекцијата на странските директни инвестиции и евентуално пониски нето капитални приливи во однос на основното сценарио е сè уште присутен и во 2013 година. **Сепак, имајќи го предвид подобрувањето на салдото на тековната сметка, се очекува дека девизните резерви ќе се задржат на соодветното ниво и во текот на 2013 година.**

Алтернативно сценарио - повисок раст на цената на нафтата

Второто алтернативно сценарио го оценува ефектот од можното нарушување на глобалната понуда на нафта како резултат на воведеното ембарго од страна на ЕУ за увозот на нафта од Иран и наметнатите санкции од страна на САД за финансиските институции од земјите коишто ќе вршат трговија со Иран, што ќе стапат на сила во јули 2012 година. Дополнително, доколку ризикот од избивање на воен конфликт помеѓу Израел и Иран се оствари, ова би предизвикало нарушување на слободниот проток на нафта преку Ормускиот Теснец преку кој поминуваат 20% од глобалната потрошувачка на нафта⁶⁹. ММФ проценува дека **непосредниот ефект од ваквиот негативен шок би бил зголемување на светската цена на нафтата во однос на основното сценарио**

⁶⁹ Извор: Капитал економикс, Фокус на примарните производи, 30 март 2012 година.

Стапка на инфлација
(год. промени, во %)**Бруто домашен производ**
(год. промени, во %)**Тековна сметка**
(во % од БДП)

за околу 50% во првите две години⁷⁰. Слично на ваквите оценки, второто алтернативно сценарио претпоставува пораст на цената на нафтата за 55% во 2012 година и мал пад од околу 3% во 2013 година.

Високиот раст на светската цена на нафтата директно влијае врз **стапката на инфлација во економијата којашто во 2012 и 2013 година е значително повисока во однос на основното сценарио**. Повисоката инфлација, при непроменети претпоставки за движењето на номиналните плати, ќе доведе до намалување на реалната куповна моќ на домаќинствата и оттука, до пониска лична потрошувачка и мало надолно приспособување на очекуваниот раст на БДП во периодот 2012-2013 година.

Евентуалното остварување на овој ризик би значело влошување на движењата во надворешниот сектор. Имајќи ја предвид високата зависност на македонската економија од увоз на сурова нафта и нафтени деривати, повисоката цена доведува до поголемо зголемување на номиналниот увоз во однос на извозот, што би довело до проширување на трговскиот дефицит во текот на 2012 година, а оттука и на дефицитот во тековната сметка во однос на основното сценарио. Во текот на 2013 година, со оглед на претпоставеното стабилизирање на цената на нафтата, се очекува мало стеснување на салдото на тековната сметка во однос на 2012 година. Ваквите движења, при непроменета проекција за капитално-финансиската сметка во 2012 и 2013 година во однос на основното сценарио, би довеле до понизок раст на девизните резерви во однос на основното сценарио. **Иако ова сценарио упатува на поголем негативен ефект врз девизните резерви во однос на претходното сценарио, сепак се проценува дека девизните резерви, и при остварување на ваквиот ризик, ќе се задржат околу соодветното ниво.**

⁷⁰ Извор: ММФ, Светски економски преглед, април 2012 година.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ

Табели од реалниот сектор

Табела 1: Бруто домашен производ

Табела 2: Цени

Табела 3: Индекс на индустриското производство

Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија

Табела 5: Плати

Табела 6: Државен буџет

Табели од монетарниот сектор

Табела 7: Биланс на НБРМ

Табела 8: Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Табела 9: Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Табела 10: Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници

Табела 11: Монетарни агрегати и нивните компоненти (недвижен сектор)

Табела 12: Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

Табела 13: Обврски на депозитните банки

Табела 14: Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити

Табела 15: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

Табела 16: Задолжителна резерва на банки и штедилници

Табела 17: Каматни стапки на државни хартии од вредност

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

Табела 18: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци

Табела 19: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци

Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - услуги

Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - доход

Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансвери

Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - капитална финансиска сметка

Табела 24: Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена

Табела 25: Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори по земји

Табела 26: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори

Табела 27: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008

Табела 28: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби

Табела 29: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби

Табела 30: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба

Табела 31: Бруто надворешени побарувања на Република Македонија - состојба

Табела 32: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба

Табела 33: Девизни резерви

Табела 34: Девизен курс на денарот (просек за периодот)

Табела 35: Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

Табела 36: Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Методолошки објаснувања

Табели од реалниот сектор

[Табела 1: Бруто домашен производ](#)

[Табела 2: Цени](#)

[Табела 3: Индекс на индустриското производство](#)

[Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија](#)

[Табела 5: Плати](#)

[Табела 6: Државен буџет](#)

Табела 1

Бруто домашен производ (според производниот метод)

Во милиони денари (по постојани цени - референтна 2005 година) и реални годишни стапки на раст (во %)

	БДП вкупно	%	Земјоделство, лов, шумарство и рибарство		Вадене руди и камен, преработувачка индустрија и снабдување со електрицитет, гас и вода	Градежништво		Трговија на големо и трговија на мало	Хотели и ресторани	Сообраќај, складирање и врски	Финансиско посредување, активности во врска со недвижен имот и други деловни и услужни дејности		Јавна управа и одбрана					
			A+B	%		V+Г+Д	%				Ѓ	Е		Ж	З	S+И+Љ	J+K+Л	
1997 ¹	242107	1,4	30099		45646		12570		26280		2844		15378		38109		35331	
1998	250294	3,4	31090	3,3	46303	1,4	13537	7,7	26379	0,4	3052	7,3	19453	26,5	38109	0,0	35759	1,2
1999	261176	4,3	31370	0,9	47089	1,7	14946	10,4	27179	3,0	3804	24,7	22792	17,2	38838	1,9	37226	4,1
2000	273030	4,5	31689	1,0	51493	9,4	15335	2,6	28005	3,0	3375	-11,3	24723	8,5	39887	2,7	37261	0,1
2001	260674	-4,5	28268	-10,8	49140	-4,6	13122	-14,4	27771	-0,8	3223	-4,5	22666	-8,3	40720	2,1	36387	-2,3
2002	262899	0,9	27693	-2,0	48741	-0,8	13203	0,6	29276	5,4	3759	16,6	22268	-1,8	39218	-3,7	37649	3,5
2003	270314	2,8	29030	4,8	51214	5,1	14957	13,3	29796	1,8	4121	9,6	22366	0,4	37794	-3,6	39501	4,9
2004	282748	4,6	30888	6,4	52648	2,8	15810	5,7	33282	11,7	4051	-1,7	21292	-4,8	43010	13,8	39264	-0,6
2005	295052	4,4	30991	0,3	55052	4,6	15761	-0,3	38649	16,1	4245	4,8	23459	10,2	42625	-0,9	40670	3,6
2006	309895	5,0	32465	4,8	56465	2,6	16513	4,8	40528	4,9	4309	1,5	25759	9,8	46139	8,2	41301	1,6
2007	328951	6,1	31508	-2,9	63607	12,6	17063	3,3	43186	6,6	4677	8,5	28460	10,5	48015	4,1	42274	2,4
2008	345239	5,0	33293	5,7	65133	2,4	16125	-5,5	46014	6,5	4954	5,9	31920	12,2	51177	6,6	44175	4,5
2009	342062	-0,9	34175	2,6	58159	-10,7	16835	4,4	48974	6,4	4528	-8,6	31563	-1,1	53556	4,6	45215	2,4
2010 ²	348125	1,8	35610	4,2	58937	1,3	17192	2,1	50766	3,7	4302	-5,0	32832	4,0	53544	0,0	46038	1,8
2011 ³	358678	3,0	36527	2,6	62342	5,8	19879	15,6	54386	7,1	4763	10,7	33267	1,3	52561	-1,8	47091	2,3
2005 Кв.1	63697	2,3	5291	-2,6	12563	9,1	2133	-21,7	7730	14,4	906	-0,8	5058	0,8	10662	-0,9	10157	3,8
Кв.2	74535	8,2	6871	0,3	14503	15,6	3956	-6,0	9899	25,7	1022	3,7	5883	10,7	10734	-0,6	10229	4,5
Кв.3	75061	4,4	7439	2,2	13793	0,1	4585	6,3	9672	14,2	1229	8,7	6386	17,9	10569	-1,8	10164	3,7
Кв.4	81760	2,6	11390	0,5	14194	-4,2	5086	11,5	11348	11,5	1088	6,6	6132	10,7	10660	-0,2	10121	2,3
2006 Кв.1	67610	6,1	5414	2,3	11822	-5,9	2777	30,2	9843	27,3	922	1,8	5966	18,0	11137	4,5	10321	1,6
Кв.2	77191	3,6	7455	8,5	14042	-3,2	4821	21,9	9709	-1,9	1047	2,4	6336	7,7	11676	8,8	10307	0,8
Кв.3	80100	6,7	7937	6,7	14883	7,9	4634	1,1	10312	6,6	1238	0,7	6732	5,4	11616	9,9	10308	1,4
Кв.4	84994	4,0	11659	2,4	15718	10,7	4281	-15,8	10664	-6,0	1102	1,3	6726	9,7	11710	9,8	10365	2,4
2007 Кв.1	72083	6,6	5803	7,2	14342	21,3	2606	-6,2	9362	-4,9	923	0,1	6325	6,0	11474	3,0	10465	1,4
Кв.2	81116	5,1	7533	1,0	15540	10,7	4763	-1,2	10570	8,9	1185	13,2	6846	8,0	11873	1,7	10553	2,4
Кв.3	84493	5,5	7535	-5,1	16417	10,3	4910	6,0	11136	8,0	1391	12,4	7317	8,7	12218	5,2	10577	2,6
Кв.4	91259	7,4	10635	-8,8	17308	10,1	4785	11,8	12118	13,6	1178	6,9	7973	18,5	12450	6,3	10678	3,0
2008 Кв.1	76552	6,2	5885	1,4	15484	8,0	2443	-6,3	10290	9,9	1056	14,4	7223	14,2	12395	8,0	10908	4,2
Кв.2	86448	6,6	8059	7,0	16443	5,8	4511	-5,3	11544	9,2	1225	3,4	8032	17,3	13050	9,9	11019	4,4
Кв.3	89403	5,8	8514	13,0	17199	4,8	4360	-11,2	11744	5,5	1456	4,7	8231	12,5	12851	5,2	11094	4,9
Кв.4	92836	1,7	10834	1,9	16007	-7,5	4812	0,6	12436	2,6	1218	3,4	8433	5,8	12881	3,5	11155	4,5
2009 Кв.1	75516	-1,4	6042	2,7	13398	-13,5	2551	4,4	10785	4,8	1002	-5,1	7243	0,3	13249	6,9	11135	2,1
Кв.2	84368	-2,4	7873	-2,3	14443	-12,2	4897	8,6	11957	3,6	1135	-7,3	7847	-2,3	13404	2,7	11345	3,0
Кв.3	87495	-2,1	8821	3,6	14659	-14,8	4446	2,0	12546	6,8	1346	-7,6	8253	0,3	13554	5,5	11328	2,1
Кв.4	94683	2,0	11439	5,6	15658	-2,2	4942	2,7	13685	10,0	1045	-14,2	8220	-2,5	13348	3,6	11407	2,3
2010 ² Кв.1	75197	-0,4	6352	5,1	12905	-3,7	2504	-1,8	11167	3,5	871	-13,0	7214	-0,4	13411	1,2	11538	3,6
Кв.2	85811	1,7	8222	4,4	14660	1,5	4027	-17,8	12486	4,4	1102	-2,9	8201	4,5	13431	0,2	11438	0,8
Кв.3	89108	1,8	9153	3,8	15233	3,9	4751	6,9	13134	4,7	1300	-3,4	8019	-2,8	13493	-0,5	11462	1,2
Кв.4	98009	3,5	11883	3,9	16138	3,1	5910	19,6	13979	2,1	1029	-1,5	9397	14,3	13210	-1,0	11599	1,7
2011 ² Кв.1	79190	5,3	6525	2,7	14949	15,8	3046	21,6	11741	5,1	909	4,3	7713	6,9	12988	-3,2	11744	1,8
Кв.2	90193	5,1	8451	2,8	16743	14,2	4968	23,4	14560	16,6	1193	8,3	8302	1,2	13100	-2,5	11799	3,1
Кв.3	91138	2,3	9535	4,2	15175	-0,4	5337	12,3	13540	3,1	1515	16,5	8303	3,5	13149	-2,5	11770	2,7
Кв.4	98158	0,2	12015	1,1	15475	-4,1	6527	10,4	14545	4,1	1145	11,3	8949	-4,8	13324	0,9	11778	1,5

¹ Реалната вредност на БДП и додадената вредност по сектори од кв.1 1997 до кв.4 2003 се пресметки на НБРМ врз основа на податоци од ДЗС.² Претходни податоци.³ Проценети податоци.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Табела 3

Индекс на индустриското производство (стапки на раст)

Годишни стапки на раст (%)

	По сектори				По група на производи				
	Вкупно	Рударство и вадење на камен	Преработувачка индустрија	Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	Енергија	Интермедиирни производи, освен енергија	Капитални производи	Трајни производи за широка потрошувачка	Нетрајни производи за широка потрошувачка
2002	-5,3	-24,5	-4,7	-3,8	-16,8	-8,0	53,3	-22,6	-2,4
2003	4,7	-39,1	5,9	9,8	28,7	-12,1	-9,0	36,9	19,0
2004	-2,2	-5,0	-2,1	-2,6	-1,8	0,9	-20,1	9,1	-3,4
2005	7,0	40,4	7,3	2,5	4,6	14,2	-3,2	-14,9	3,8
2006	5,9	11,1	6,4	0,8	3,2	10,1	6,1	-17,1	4,7
2007	3,9	10,0	5,5	-9,5	-6,9	11,8	25,0	9,3	-1,3
2008	5,1	9,4	5,9	-3,1	-0,1	7,5	-1,0	64,6	2,8
2009	-8,7	-12,4	-10,4	8,7	2,5	-14,9	-23,1	-21,6	-3,3
2010	-4,8	-3,8	-7,5	14,4	6,8	-12,8	-10,8	-1,0	-1,8
2011	3,3	7,4	5,5	-11,1	-10,6	2,1	41,1	57,2	3,5
2005 Кв.1 ¹	4,8	-19,7	5,8	3,7	2,0	14,0	-1,7	-19,3	0,7
Кв.2	13,5	14,0	16,3	-0,3	5,8	24,6	-2,2	10,0	8,8
Кв.3	6,0	62,4	5,5	2,0	3,8	9,8	-5,4	-10,7	5,1
Кв.4	4,1	95,1	2,5	3,7	6,9	9,5	-7,1	-26,3	0,1
2006 Кв.1	3,0	37,9	2,4	-0,7	4,7	5,8	-18,0	2,1	2,2
Кв.2	4,2	23,6	3,9	1,0	-2,9	4,1	27,3	-37,9	7,4
Кв.3	10,5	2,8	11,5	4,6	5,2	18,6	11,6	-5,4	6,2
Кв.4	5,4	-4,8	6,9	-0,4	5,3	11,3	1,0	-16,7	2,4
2007 Кв.1	11,0	14,3	15,2	-9,0	-2,1	20,9	60,3	10,3	6,0
Кв.2	-2,6	16,6	-1,2	-20,7	-16,7	6,9	-1,2	25,3	-7,3
Кв.3	1,5	16,0	1,9	-8,6	-4,5	7,0	30,2	-2,3	-4,9
Кв.4	6,9	-3,7	8,6	-1,1	-6,3	15,3	27,0	7,7	2,9
2008 Кв.1	6,0	10,5	6,9	-0,8	1,7	9,2	28,5	74,6	-1,3
Кв.2	11,4	13,1	12,3	1,8	15,9	13,0	29,9	73,7	2,4
Кв.3	12,4	2,5	13,8	1,9	3,4	26,8	-16,7	52,1	2,9
Кв.4	-8,2	11,9	-8,6	-12,1	-15,3	-18,3	-31,5	60,3	6,1
2009 Кв.1	-12,3	-12,2	-14,0	-1,6	-0,1	-27,2	-22,7	-16,1	-0,6
Кв.2	-14,5	-18,8	-16,9	15,5	-0,9	-25,1	-39,7	-31,7	-1,0
Кв.3	-13,4	-11,4	-15,4	10,3	-5,2	-22,1	-17,7	-14,2	-4,1
Кв.4	6,4	-7,4	6,3	14,2	16,1	22,2	-5,1	-22,4	-6,5
2010 Кв.1	-9,3	-6,4	-14,6	19,1	-2,5	-15,5	-27,7	-1,3	-6,2
Кв.2	-0,9	-0,4	-5,8	38,5	28,6	-5,1	-5,9	1,9	-8,1
Кв.3	-3,6	5,1	-5,1	6,9	8,5	-12,6	-12,7	-5,8	3,0
Кв.4	-6,0	-12,5	-5,9	-3,8	-1,7	-17,6	5,1	1,1	2,9
Јануари	-2,8	8,8	-8,0	16,8	6,6	-10,1	-36,7	5,9	0,0
Февруари	-10,6	1,0	-17,9	31,3	7,2	-21,4	-26,5	0,0	-10,2
Март	-13,3	-22,9	-16,6	10,6	-20,9	-13,8	-22,3	-8,5	-7,4
Април	-7,2	-14,2	-11,4	29,6	2,5	-4,8	-24,3	10,3	-12,4
Мај	-1,1	-3,2	-6,1	37,6	55,1	-12,0	-21,4	-17,3	-6,9
Јуни	5,5	20,6	0,1	49,7	33,3	2,1	31,3	14,1	-5,2
Јули	8,0	10,7	5,0	35,1	24,3	17,8	4,2	1,5	-4,0
Август	-2,5	6,1	-3,2	-0,1	9,7	-13,2	-13,9	-3,3	6,2
Септември	-14,0	-0,5	-14,9	-10,8	-12,4	-29,0	-22,4	-13,2	7,9
Октомври	-4,7	-7,5	-4,1	-8,2	-10,1	-9,3	2,9	-1,0	2,3
Ноември	-2,9	-11,4	-1,0	-14,3	-4,3	-11,2	-16,7	-0,8	6,7
Декември	-10,0	-18,8	-12,2	10,0	8,7	-30,7	28,1	5,5	-0,6
2011 Кв.1	13,8	7,9	18,4	-3,1	6,8	19,9	64,5	65,2	3,8
Кв.2	5,3	14,6	9,7	-21,6	-23,3	4,2	44,7	117,5	9,7
Кв.3	1,4	-5,2	4,0	-16,7	-18,2	2,3	43,0	59,8	0,6
Кв.4	-4,7	13,4	-5,6	-4,1	-9,9	-11,3	18,6	-1,5	0,6
Јануари	4,9	2,4	8,0	-4,8	-6,1	16,8	72,6	19,5	-1,8
Февруари	10,9	-2,7	16,6	-7,9	1,2	18,2	81,9	22,4	3,2
Март	24,5	24,4	28,9	4,1	31,8	23,6	47,4	150,2	9,3
Април	11,8	20,8	14,7	-6,3	12,9	4,7	44,8	107,0	7,3
Мај	6,9	27,3	11,9	-24,4	-30,1	12,2	87,0	103,9	10,2
Јуни	-1,8	-2,8	3,4	-33,5	-45,7	-3,6	17,6	139,8	11,4
Јули	5,5	2,2	9,0	-18,7	-15,5	2,6	26,1	181,1	6,3
Август	0,9	-8,9	3,1	-12,9	-21,1	9,9	55,0	3,8	-3,1
Септември	-2,3	-8,6	-0,3	-18,8	-17,9	-5,3	48,1	8,7	-1,8
Октомври	-3,8	11,7	-5,3	1,2	-11,3	-10,6	17,3	-1,7	4,0
Ноември	-5,3	15,5	-7,6	5,7	-4,2	-12,6	70,3	-0,7	-6,6
Декември	-4,8	13,2	-3,8	-15,3	-13,6	-10,8	-12,7	-2,0	5,4
2012 Кв.1									
Јануари	-8,0	-12,1	-4,6	-20,4	-22,6	5,6	-9,1	-34,4	-4,8
Февруари	-8,8	-15,7	-8,5	-7,9	-14,6	-9,3	-18,2	-19,8	-1,5

¹ Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 4

Вработеност и продуктивност во целата економија

	Вкупно работоспособно население	Активно население:			Број на вработени лица по економски дејности*:			Продуктивност /1
		Вкупно	Вработени	Невработени	Земјоделство	Индустрија	Услуги	
1996	1.436.602	789.081	537.591	251.489	100.067	193.975	243.548	-
1997	1.489.625	800.513	512.301	288.213	84.256	163.988	264.056	-
1998	1.503.365	823.826	539.762	284.064	107.249	190.674	241.839	-
1999	1.518.250	806.674	545.222	261.452	115.361	185.283	244.580	-
2000	1.534.256	811.557	549.846	261.711	119.971	187.066	242.809	-
2001	1.554.420	862.504	599.308	263.196	131.094	190.458	277.755	-
2002	1.566.953	824.824	561.341	263.483	134.293	186.917	238.868	-
2003	1.579.450	860.976	545.108	315.868	120.132	184.855	238.583	-
2004	1.594.557	832.281	522.995	309.286	88.050	171.390	261.810	-
2005	1.607.997	869.187	545.253	323.934	106.533	175.868	261.523	0,2
2006	1.618.482	891.679	570.404	321.274	114.777	186.085	268.117	0,5
2007	1.628.635	907.138	590.234	316.905	107.717	184.928	294.305	2,3
2008	1.633.341	919.424	609.015	310.409	119.749	190.530	297.189	1,9
2009	1.638.869	928.775	629.901	298.873	116.668	187.077	324.410	-4,2
2010	1.648.522	938.294	637.855	300.439	121.771	185.243	328.778	0,4
2011	1.656.215	940.048	645.085	294.963	120.893	193.554	328.206	2,0
2005 Кв.1	1.603.675	827.428	507.397	320.030	76.546	181.450	251.307	5,3
Кв.2	1.606.833	883.522	552.797	330.724	126.194	174.588	251.112	6,0
Кв.3	1.609.071	889.725	564.880	324.845	135.712	170.157	257.804	-1,7
Кв.4	1.612.410	876.074	555.938	320.136	87.921	180.089	286.837	-7,8
2006 Кв.1	1.615.584	877.798	559.702	318.096	103.319	190.355	264.550	-2,5
Кв.2	1.617.423	885.609	566.293	319.316	128.519	189.630	246.842	0,6
Кв.3	1.619.447	899.732	576.813	322.919	125.322	187.760	262.480	3,6
Кв.4	1.621.475	903.576	578.810	324.766	101.948	176.592	298.599	0,3
2007 Кв.1	1.624.611	902.588	579.301	323.287	95.384	186.975	293.629	4,0
Кв.2	1.627.216	906.199	589.254	316.944	112.982	184.622	288.104	-0,4
Кв.3	1.630.010	909.466	598.327	311.139	117.531	181.993	294.863	0,9
Кв.4	1.632.702	910.301	594.054	316.247	104.975	186.122	300.622	4,9
2008 Кв.1	1.635.058	920.512	600.593	319.919	121.238	178.848	298.110	3,0
Кв.2	1.633.339	917.566	607.125	310.441	129.711	186.184	289.783	3,3
Кв.3	1.631.646	925.073	619.802	305.271	119.149	198.499	301.415	2,3
Кв.4	1.633.321	914.547	608.541	306.006	108.896	198.590	299.451	-0,9
2009 Кв.1	1.634.986	919.026	618.189	300.837	120.186	181.567	314.199	-3,7
Кв.2	1.637.828	933.878	636.156	297.722	122.958	188.433	322.983	-7,3
Кв.3	1.640.302	940.661	642.541	298.120	119.474	189.239	333.028	-5,2
Кв.4	1.642.360	921.534	622.720	298.814	104.055	189.069	327.428	-0,6
2010 Кв.1	1.644.423	925.613	615.962	309.651	109.821	182.562	321.505	0,3
Кв.2	1.648.132	923.323	627.129	296.194	121.442	183.307	320.243	3,0
Кв.3	1.649.507	949.313	648.773	300.540	128.825	186.077	332.186	1,1
Кв.4	1.652.026	954.928	659.557	295.371	126.995	189.024	341.179	-2,7
2011 Кв.1	1.653.275	944.216	649.575	294.641	118.837	192.349	335.187	0,2
Кв.2	1.655.188	936.256	642.809	293.448	122.698	194.047	323.785	2,4
Кв.3	1.657.216	942.395	648.617	293.778	123.973	197.175	325.504	2,4
Кв.4	1.659.180	937.326	639.340	297.986	118.065	190.645	328.349	3,1

¹ Годишни стапки на раст во (%). Пресметките се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

* Од јануари 2011 година ДЗС ја примени новата Национална класификација на дејностите (НКД Рев.2) за прибирање и обработка на податоците за вработените лица. Напомена: поради методолошките промени, податоците за 2011 година по економски дејности не се целосно споредливи со податоците за претходниот период.

Извор: Државен завод за статистика - Анкета за работна сила и пресметки на НБРМ.

Табела 6

Буџет на Република Македонија (Централен Буџет и Буџети на Фондови)

	2010				Вкупно 2010	2011				Вкупно 2011	2012	
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4		Вкупно 2011	Јан.
ВКУПНИ ПРИХОДИ	29.521	32.322	36.134	34.173	132.150	31.422	36.042	34.444	35.258	137.166	10.352	10.332
Даночни приходи и придонеси	25.295	28.151	29.176	29.818	112.440	27.332	29.519	30.461	31.357	118.669	8.985	9.009
Даночни приходи (ССП)*	177	160	196	282	815	192	146	151	215	704	50	69
Даночи	16.009	18.528	19.209	19.192	72.938	18.002	19.411	20.247	20.546	78.206	6.245	5.586
Персонален данок на доход	2.111	2.116	2.085	2.560	8.872	2.242	2.325	2.288	2.658	9.513	664	804
Данок на добивка	879	623	1154	1034	3.690	920	1496	731	741	3.888	174	276
ДДВ	8.204	9.734	9.929	9.827	37.694	9.834	10.140	11.037	11.213	42.224	3.470	2.934
Акцизи	3.140	3.542	4.304	3.939	14.925	3.423	3.687	4.326	4.077	15.513	1.363	970
Увозни давачки	953	1.772	903	1.084	4.712	809	950	1.027	993	3.779	263	344
Други даночи	722	741	834	748	3.045	774	813	838	864	3.289	311	258
Придонеси	9.109	9.463	9.771	10.344	38.687	9.138	9.962	10.063	10.596	39.759	2.690	3.354
Фонд за ПИОМ	6.162	6.385	6.613	6.977	26.137	6.188	6.740	6.792	7.170	26.890	1.817	2.271
Агенција за вработување	400	400	412	439	1.651	388	425	434	452	1.699	114	143
Фонд за здравствено осигурување	2.547	2.678	2.746	2.928	10.899	2.562	2.797	2.837	2.974	11.170	759	940
Неданочни приходи	3.703	3.020	6.284	3.563	16.570	2.922	3.585	3.358	2.979	12.844	824	1.043
Неданочни приходи (ССП)	1.864	1.431	1.821	1.320	6.436	1.677	1.536	1.523	1.260	5.996	411	690
Профит од јавни финансиски институции	495	63	3157	764	4.479	12	22	281	47	362	9	0
Народна банка на РМ	408	0	0	0	408	0	0	0	0	0	0	0
Агенција за управување со средства	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Други приходи од имот	77	37	632	748	1494	6	22	222	28	278	0	0
Камати од депонирани средства во НБРМ	8	26	15	15	64	6	0	59	19	84	0	0
Дивиденди	2	0	2510	1	2.513	0	0	0	0	0	0	0
Административни такси	448	474	381	472	1.775	439	565	383	428	1.815	130	126
Партиципација за здравствени услуги	85	80	75	75	315	82	90	77	78	327	28	27
Други административни такси	133	137	115	158	543	127	196	162	183	668	50	47
Други неданочни приходи	247	289	145	203	884	245	718	425	549	1.937	78	53
Надоместоци за Агенција за патешта	358	446	574	449	1.827	340	458	507	434	1.739	118	100
Капитални приходи	268	331	227	333	1.159	605	2558	232	392	3.787	437	138
Странски донации	201	648	281	329	1459	231	277	254	325	1087	69	108
Приходи од наплатени заеми	56	173	166	130	525	332	103	139	205	779	37	34
ВКУПНИ РАСХОДИ	33.625	34.293	36.644	38.130	142.692	35.148	40.048	36.103	37.350	148.649	11.781	12.199
Тековни трошоци	30.396	31.563	31.703	33.696	127.358	31.133	35.164	31.830	32.812	130.939	10.102	10.634
Плати и надоместоци	5.751	5.636	5.588	5.663	22.638	5.755	5.773	5.821	5.798	23.147	1.871	1.896
Стоки и услуги	3.728	3.179	3.785	3.989	14.681	3.497	3.768	3.128	3.565	13.958	1.111	1.087
Трансфери	20.687	22.086	20.960	23.132	86.865	21.523	24.938	21.392	22.510	90.363	6.942	7.447
Трансфери (ССП)	264	309	369	243	1.185	173	211	218	195	797	56	78
Социјални трансфери	15.620	15.931	16.079	16.156	63.786	15.961	17.223	16.665	17.339	67.188	5.455	5.796
Фонд за ПИОМ	9.231	9.380	9.378	9.625	37.614	9.521	9.800	9.733	10.180	39.234	3.381	3.354
Агенција за вработување	495	525	518	656	2.194	488	552	561	668	2.269	149	188
Социјална помош	1.267	1.336	1.215	856	4.674	1.100	1.777	1.275	1.042	5.194	358	436
Здравствена заштита	4.627	4.690	4.968	5.019	19.304	4.852	5.094	5.096	5.449	20.491	1.567	1.818
Други трансфери	4.794	5.829	4.502	6.718	21.843	5.389	7.504	4.509	4.976	22.378	1.431	1.573
Бегалци	9	17	10	15	51	0	0	0	0	0	0	0
Каматни плаќања	231	661	1370	912	3.174	358	685	1.489	939	3.471	178	204
Камати по домашен долг	99	464	185	271	1.019	196	444	224	243	1.107	94	77
Камати по надворешен долг	131	198	1185	641	2.155	162	241	1.265	696	2.364	84	127
Гаранции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капитални трошоци	3.229	2.730	4.941	4.434	15.334	4.015	4.884	4.273	4.538	17.710	1.679	1.565
Инвестиции во постојани средства	2.387	1.816	3.623	3.301	11.127	3.358	3.793	3.324	3.645	14.120	1.380	1.406
Капитални трансфери	843	914	1318	1133	4.208	657	1091	949	893	3.590	299	159
БУЏЕТСКИ ДЕФИЦИТ / СУФИЦИТ	-4.104	-1.972	-510	-3.957	-10.543	-3.726	-4.006	-1.659	-2.092	-11.483	-1.429	-1.867
Финансирање	4.104	1.972	510	3.957	10.543	3.726	4.006	1.659	2.092	11.483	1.429	1.867
Прилив	4.699	5.504	1.545	6.276	18.024	4.518	7.810	2.559	4.697	19.584	1.819	2.164
Приходи од приватизација	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Странски заеми	337	1593	722	4.525	7.177	635	14.324	471	8.288	23.718	122	203
Депозити	4.440	1.616	129	-2.173	4012	3.199	-6.315	893	-5.092	-7315	1.298	1.968
Државни записи	-78	2.295	695	3884	6.796	615	-199	1.134	1.356	2.906	399	-7
Продажба на акции	0	0	0	40	40	69	0	61	146	276	0	0
Одлив	596	3.532	1035	2319	7.482	792	3804	900	2.605	8.101	390	297
Отплата на главница	596	3.532	1035	2319	7.482	792	3804	900	2.605	8.101	390	297
Надворешен долг	596	534	726	734	2.590	650	783	760	905	3.098	258	297
Домашен долг	0	2.998	309	1585	4.892	142	3021	140	1.700	5.003	132	0

*Сметки за сопствени приходи.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Табели од монетарниот сектор

[Табела 7: Биланс на НБРМ](#)

[Табела 8: Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници](#)

[Табела 9: Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции \(ОДИ-банки и штедилници\)](#)

[Табела 10: Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници](#)

[Табела 11: Монетарни агрегати и нивните компоненти \(недвижен сектор\)](#)

[Табела 12: Побарувања на останати депозитни институции \(банки и штедилници\)](#)

[Табела 13: Обврски на депозитните банки](#)

[Табела 14: Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити](#)

[Табела 15: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија](#)

[Табела 16: Задолжителна резерва на банки и штедилници](#)

[Табела 17: Каматни стапки на државни хартии од вредност](#)

Табела 7

БИЛАНС НА НБРМ 1,2,3,4)

	2009	2010												2011											
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	102010	103709	103882	103114	105478	107774	109433	105350	110091	112350	110622	111982	114473	113189	112959	138681	138380	142965	140365	146861	143536	139862	151305	153490	164498
1. Девизни средства	97807	99515	99697	98935	101310	103590	105246	101212	105896	104160	102450	103745	105495	105025	104760	116919	118563	122646	120236	124943	123392	119141	131031	132502	141624
1.1. Девизни резерви	97725	99435	99595	98837	101209	103485	105138	101126	105844	104119	102408	103707	105451	104979	104715	116881	115470	116006	112912	111589	113389	113644	113083	113577	127247
1.2. Останати девизни средства	83	80	102	99	102	105	108	86	53	41	42	38	45	46	45	38	3092	6640	7324	13354	10003	5497	17948	18924	14377
2. Побарувања од Државата	1327	1337	1347	1347	1355	1380	1394	1370	1381	5405	5402	5477	5493	5451	5468	19039	18451	18932	18750	19058	18739	19322	18884	19600	20098
2.1. Во денари	1318	1328	1338	1338	1346	1371	1383	1360	1371	5395	5392	5465	5479	5379	5395	5402	5209	5317	5281	5358	5278	5424	5314	5502	5647
2.2. Во странска валута	9	9	9	9	9	9	11	10	11	11	10	12	13	72	74	13637	13242	13615	13469	13700	13461	13898	13571	14099	14451
3. Други средства	2876	2857	2838	2832	2813	2804	2793	2768	2813	2784	2770	2760	3485	2713	2731	2722	1366	1387	1379	2859	1404	1398	1390	1388	2776
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	102010	103709	103882	103114	105478	107774	109433	105350	110091	112350	110622	111982	114473	113189	112959	138681	138380	142965	140365	146861	143536	139862	151305	153490	164498
1. Монетарна база	51892	52672	51077	50046	51684	52365	54127	52346	52903	51432	54313	53027	53917	53993	54389	61954	65852	65868	65572	69231	68663	63903	54810	54116	58879
1.1. Готови пари во оптик	19482	18431	17949	17995	17925	18576	18463	19752	19338	18879	19007	18507	20173	18875	19087	18744	19841	20592	20135	21418	20843	20357	20321	19711	22767
1.2. Останати депозитни институции	26639	28044	27090	26001	27345	27166	29001	27167	28000	26845	29445	28770	28830	29518	29633	37199	39600	38934	39148	41836	41799	37261	28471	28469	30877
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	14245	15704	14919	13761	14877	14760	16299	14479	15109	13804	16514	15849	15659	16123	15073	15083	16396	16023	14422	14824	15338	11987	14261	14438	16746
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	169	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1070	8597	9549	9120	10818	12997	12417	11086	0	0	0
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	12225	12189	12171	12240	12468	12406	12702	12688	12891	13042	12931	12921	13170	13395	13490	13519	13655	13791	13907	14015	14044	14188	14211	14032	14131
1.3. Локална самоуправа	2361	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452	3836	3716	3621	3273	3262	3471	3281	3113	2340
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	2361	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505	3124	3177	3452	3836	3716	3621	3273	3262	3471	3281	3113	2340
1.4. Останати финансиски институции	3410	3300	3415	3459	3484	3460	3484	2270	2195	2282	2328	2330	2409	2476	2492	2559	2575	2626	2668	2704	2759	2813	2736	2823	2895
2. Готови пари кај останати депозитни институции	3216	2906	2862	3151	2702	3071	2801	3024	3135	2934	2939	2922	3215	3061	3025	2801	3044	3311	3095	3332	3291	3172	3355	3084	3460
3. Останати депозитни институции - останати обврски	16676	18194	21033	23201	23447	25012	23660	22878	25427	27618	25623	27118	26867	27142	27388	19874	15946	19493	19219	15814	14765	20492	31151	31286	32230
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	814	417	215	246	215	197	185	62	985	986	924	984	923	923	923	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	15862	17776	20817	22954	23231	24814	23475	22816	24441	26631	24698	26133	25944	26218	26465	19874	15945	19492	19219	15813	14765	20491	31150	31285	32230
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
5. Девизни обврски	4561	4638	4719	4722	4777	4812	4903	4724	4993	4816	4788	4872	4886	4786	4832	4761	7688	11342	12000	17847	14452	10090	22415	23578	19121
6. Депозити на државата	12692	11385	9507	8242	7620	6112	6774	7807	8043	10435	8172	8024	9009	9659	8185	34240	32730	28990	26840	26347	26684	26633	24542	24675	33541
6.1. Во денари	2775	3110	3013	4206	2384	1546	2189	3995	4402	3485	2129	2875	5941	5515	4132	2906	5384	1315	2552	3696	4461	5011	4124	4599	7028
6.2. Во странска валута	9917	8274	6494	4035	5236	4566	4585	3812	3640	6950	6043	5149	3068	4144	4053	31334	27346	27674	24288	22651	22224	21622	20418	20076	26512
7. Останати обврски	16189	16820	17546	16903	17950	19474	19968	17594	18725	18049	17726	18941	19794	17610	18165	17852	16164	17272	16733	17620	18971	18744	18386	19830	20728

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен

депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од

3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да

биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на

Табела 9

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници) /1,2

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010											
	XII	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	65371	67722	88937	107524	109068	90980	94764	95012	92917	92943	96911	100656	99983	94424	97854	97099	96366	99436	99869
1. Девизни средства, нето	42096	41374	65725	84853	94424	90953	93246	94877	94978	94214	96534	96778	100343	96488	100903	99344	97662	98873	100610
1.1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	94979	91908	97807	99515	99697	98935	101310	103590	105246	101212	105896	104160	102450	103745	105495
1.2. Девизни обврски	-3982	-3457	-3863	-3249	-555	-955	-4561	-4638	-4719	-4722	-4777	-4812	-4903	-4724	-4993	-4816	-4788	-4872	-4886
2. Девизни средства, нето	23275	26348	23212	22671	14644	27	1518	135	-2061	-1271	377	1877	-360	-2064	-3049	-2245	-1296	563	-740
2.1. Девизни средства	33080	37106	37797	39732	38478	23904	30643	27146	25372	24694	26761	30269	28488	30044	28071	29002	30009	32411	35346
2.2. Девизни обврски	-9805	-10758	-14585	-17061	-23834	-23877	-29125	-27012	-27433	-25965	-26383	-28392	-28848	-32108	-31120	-31247	-31304	-31848	-36086
Б. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	43317	55212	57232	72912	121814	169749	178825	181649	184830	186027	188332	190973	193713	193501	195453	197962	201704	203991	206007
1. Побарувања од државата, нето	-4392	-4132	-15271	-21263	-8922	-5530	-2408	-91	2070	2145	2476	4153	5036	3675	4253	5726	8849	10365	11511
1.1. Побарувања од државата	3890	3495	3549	2519	1271	1304	1327	1337	1347	1347	1355	1380	1394	1370	1381	5405	5402	5477	5493
1.2. Депозити на државата	-12348	-12865	-24025	-34648	-20833	-12334	-12692	-11385	-9507	-8242	-7620	-6112	-6774	-7807	-8043	-10435	-8172	-8024	-9009
1.3. Побарувања од државата	6833	7333	7542	13646	12995	9380	13059	14021	14195	13056	12865	12800	14266	12764	13550	13580	14379	15932	18060
1.4. Депозити на државата	-2767	-2095	-2338	-2781	-2355	-3880	-4103	-4064	-3965	-4017	-4124	-3916	-3849	-2652	-2636	-2825	-2759	-3019	-3033
2. Побарувања од локалната самоуправа	2	20	13	0	0	24	20	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	2	20	13	0	0	24	20	20	20	19	18	18	17	18	17	16	16	15	15
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции	485	682	517	363	315	133	431	424	417	426	420	461	448	433	431	433	427	417	417
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	485	682	517	363	315	133	431	424	417	426	420	461	448	433	431	433	427	417	417
4. Побарувања од приватен сектор	47172	58639	71967	93803	130366	174782	180196	180710	181736	182852	184832	185758	187635	188797	190177	191215	191822	192617	193394
4.1. Побарувања од приватен сектор	-1	44	1063	1092	1412	1508	1512	1514	1493	1487	1468	1453	1444	1445	1492	1482	1475	1464	1455
4.2. Побарувања од приватен сектор	47173	58595	70904	92711	128954	173274	178684	179196	180244	181364	183364	184305	186191	187252	188686	189733	190347	191153	191939
5. Побарувања од останати финансиски институции	49	3	6	9	55	340	587	586	587	586	586	584	577	578	575	572	590	576	669
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	46	0	3	6	52	337	586	585	585	585	585	582	576	576	574	571	589	575	668
В. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	28265	28842	31354	36788	48858	56942	54584	52872	53367	52866	53508	56104	55706	55854	56966	57197	57301	57428	59867
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	14166	14150	14424	16187	17908	17601	16266	15525	15087	14844	15224	15505	15662	16728	16204	15945	16068	15585	16958
2. Обврски кон јавен сектор	0	0	679	635	1602	2823	2361	2896	2622	2592	2930	3162	3179	3157	3370	3425	3532	3420	2505
3. Обврски кон останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	2006	2794	3410	3300	3415	3459	3484	3460	3484	2270	2195	2282	2328	2330	2409
4. Депозитни пари	12782	13123	14676	18084	27342	33724	32547	31151	32242	31971	31871	33976	33381	33699	35198	35544	35373	36093	37995
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	166	324	150	98	85	69	6077	6291	6268	6211	6241	6237	6601	6402	6232	6288	6411	6589	6447
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Ограничени депозити	166	324	150	98	85	58	6077	6290	6268	6211	6240	6237	6600	6401	6231	6287	6411	6589	6446
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	52889	65708	78049	99754	128527	141406	155040	158153	157526	160461	164411	166504	167832	163449	166369	168113	170700	175124	175207
1. Орочени, штедни и девизни депозити	52889	65708	78049	99754	128527	141406	155040	158153	157526	160461	164411	166504	167832	163449	166369	168113	170700	175124	175207
Ѓ. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	0	0	0	15	346	10	397	398	396	379	378	363	348	415	402	383	357	365	407
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	346	10	397	398	396	379	378	363	348	415	402	383	357	365	407
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	38327	40727	45756	47644	52570	61474	65554	66408	67627	67758	68609	70473	71522	69495	71133	71132	71169	72798	72902
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-10959	-12667	-9140	-3863	496	828	-8062	-7460	-7437	-8705	-7903	-8053	-8313	-7690	-7796	-8052	-7870	-8877	-8953

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од Јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останатни депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници) / 1,2
во милиони денари

	2011											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	99191	99443	110825	108111	107580	104757	108683	113703	111001	109995	111657	124698
1. Девизни средства, нето	100239	99928	112158	110875	111304	108236	107096	108940	109051	108616	108923	122504
1.1. Девизни средства	105025	104760	116919	118563	122646	120236	124943	123392	119141	131031	132502	141624
1.2. Девизни обврски	-4786	-4832	-4761	-7688	-11342	-12000	-17847	-14452	-10090	-22415	-23578	-19121
2. Девизни средства, нето	-1048	-485	-1333	-2764	-3723	-3479	1587	4763	1950	1379	2734	2194
2.1. Девизни средства	33018	33332	34543	35503	35233	34985	39595	40137	37519	36897	36299	37287
2.2. Девизни обврски	-34066	-33817	-35876	-38267	-38956	-38464	-38008	-35375	-35570	-35518	-33565	-35093
B. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	205104	208176	198325	199754	204961	208906	211014	210630	211868	214535	217189	210005
1. Побарувања од државата, нето	10800	12210	-294	531	3682	5595	6364	5831	5658	7421	8771	518
1.1. Побарувања од државата	5451	5468	19039	18451	18932	18750	19058	18739	19322	18884	19600	20098
1.2. Депозити на државата	-9659	-8185	-34240	-32730	-28990	-26840	-26347	-26684	-26633	-24542	-24675	-33541
1.3. Побарувања од државата	17880	17833	17756	17605	16434	16354	16250	16474	15879	16159	16877	16737
1.4. Депозити на државата	-2872	-2907	-2849	-2795	-2695	-2669	-2596	-2698	-2910	-3081	-3031	-2777
2. Побарувања од локалната самоуправа	15	14	13	13	13	12	33	73	124	124	142	253
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	15	14	13	13	13	12	33	73	124	124	142	253
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции	410	414	400	292	290	290	290	269	273	271	318	321
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	410	414	400	292	290	290	290	269	273	271	318	321
4. Побарувања од приватен сектор	193216	194878	197557	198274	200308	202335	203629	203763	205139	206040	207304	208198
4.1. Побарувања од приватен сектор	1445	1437	1427	110	101	98	89	79	74	68	61	74
4.2. Побарувања од приватен сектор	191771	193441	196130	198165	200208	202237	203540	203684	205065	205973	207242	208124
5. Побарувања од останати финансиски институции	662	660	648	643	666	674	697	694	674	678	654	715
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	661	659	648	643	666	674	697	694	674	678	654	715
V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	57755	57299	57505	61008	61896	61637	61116	61263	60969	60808	59199	63641
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	15814	16062	15944	16797	17281	17040	18086	17552	17185	16966	16627	19308
2. Обврски кон јавен сектор	3124	3177	3452	3836	3716	3621	3273	3262	3471	3281	3113	2340
3. Обврски кон останати финансиски институции	2476	2492	2559	2575	2626	2668	2704	2759	2813	2736	2823	2895
4. Депозитни пари	36341	35567	35551	37801	38273	38308	37053	37691	37500	37825	36636	39098
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	6283	6416	6589	6627	6994	7326	6941	6812	6971	6999	6804	7783
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
2. Ограничени депозити	6283	6415	6589	6627	6993	7325	6940	6811	6970	6999	6800	7782
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	177402	179333	180670	177243	179846	181402	187563	188956	187603	189743	192792	193738
1. Орочени, штедни и девизни депозити	177402	179333	180670	177243	179846	181402	187563	188956	187603	189743	192792	193738
Ѓ. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	413	401	407	423	459	487	536	584	576	583	608	644
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	413	401	407	423	459	487	536	584	576	583	608	644
E. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	71610	73387	72944	72973	74481	74282	75948	78806	78831	79081	82197	82518
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-9169	-9217	-8964	-10410	-11135	-11470	-12407	-12087	-12079	-12684	-12754	-13619

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од Јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за Банки

Табела 10

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници /1,2

во милиони денари

	2003		2004	2005	2006	2007	2008			2009	2010											
	I	XII	XII	XII	XII	XII	X	XI	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	39125	46644	58298	70524	92017	128071	167606	169973	172150	178196	178702	179611	180722	182662	183668	185258	186222	187728	188609	189365	190133	190816
1. Во денари	33301	39368	46901	53297	68442	97352	129110	131432	133679	139197	139660	139771	140391	141241	141366	141971	143432	144184	144577	145072	144779	142457
1.1. Краткорочни кредити	15460	15975	17200	17800	22121	32070	43113	44516	44469	44529	44518	44621	45084	45791	46018	46099	46151	46266	46238	46156	46161	44287
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	36400	36099	35654	36159	36519	36657	36529	36595	36926	36878	36671	36626	35188
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	8130	8419	8967	8925	9272	9360	9570	9556	9340	9360	9485	9535	9099
1.2. Долгорочни кредити	9810	14347	20810	26065	36856	56324	75458	76171	78193	81155	80273	80265	80545	80346	79934	80684	81155	80648	81191	81733	82337	83433
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	28288	27841	27837	28200	28544	28906	29524	30007	29800	30386	31093	31804	33200
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	52866	52433	52428	52345	51802	51028	51160	51149	50848	50805	50641	50533	50233
1.3. Пресметана камата	521	406	385	485	578	752	1066	1138	1027	1788	1913	1880	1874	1890	1921	1907	1941	1971	1933	1992	1971	1713
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	7510	8640	8506	8947	8887	8206	9473	9607	9990	11725	12954	13004	12889	13212	13494	13281	14185	15300	15217	15191	14310	13024
2. Во странска валута	5824	7276	11397	17227	23575	30719	38496	38541	38471	38998	39042	39840	40331	41421	42302	43287	42790	43544	44032	44292	45354	48359
2.1. Краткорочни кредити	1361	1863	3246	3360	4654	6734	9889	9725	9829	8558	8303	8441	8704	8781	8705	8510	8084	8246	7964	7957	8007	8278
2.2. Долгорочни кредити	3295	4016	6993	12684	17692	22695	27058	27168	27064	26226	26256	26899	26963	28062	28543	29551	29805	30491	31338	31444	32468	35520
2.3. Пресметана камата	50	33	45	44	76	88	120	111	96	216	234	245	249	231	249	258	253	278	301	273	276	301
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1118	1364	1113	1139	1153	1202	1429	1537	1482	3999	4249	4255	4414	4347	4805	4968	4647	4529	4430	4619	4603	4260

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ			24,98	20,97	30,48	39,18	39,65	37,66	34,42	3,51	3,12	2,40	2,51	3,34	4,20	5,76	5,98	7,07	7,74	7,97	7,49	7,08
1. Во денари			19,13	13,64	28,42	42,24	41,51	40,11	37,32	4,13	4,28	2,78	2,55	2,98	2,94	3,72	4,39	5,13	5,49	5,74	4,75	2,34
1.1. Краткорочни кредити			7,67	3,49	24,28	44,98	42,73	45,15	38,66	0,14	-0,94	-1,83	-1,33	-0,66	0,50	1,98	1,81	3,03	3,91	7,47	6,15	-0,54
1.1.1. Во денари без валутна клаузула											-10,21	-12,53	-10,55	-7,47	-6,02	-5,24	-4,76	-2,32	-1,23	2,45	1,21	-3,33
1.1.2. Во денари со валутна клаузула											77,68	90,99	69,44	39,90	37,96	43,82	38,39	31,51	30,77	32,60	30,65	11,92
1.2. Долгорочни кредити			45,05	25,25	41,40	52,82	46,47	42,10	38,83	3,79	2,09	0,29	0,26	0,35	0,35	1,95	2,57	2,16	2,99	2,62	2,78	2,81
1.2.1. Во денари без валутна клаузула											-6,75	-10,11	-8,88	-0,13	2,15	4,00	6,62	6,55	9,05	11,01	13,71	17,36
1.2.2. Во денари со валутна клаузула											7,50	6,86	6,00	0,61	-0,64	0,80	0,33	-0,24	-0,32	-1,94	-3,08	-4,98
1.3. Пресметана камата			-5,17	25,97	19,18	30,10	43,09	49,74	36,57	74,09	24,01	21,15	17,93	17,06	13,69	13,43	12,65	8,06	4,99	7,69	3,51	-4,21
1.4. Сомнителни и спорни побарувања			-1,55	5,18	-0,67	-7,66	8,04	9,48	21,74	17,37	47,07	45,20	38,79	40,93	32,27	22,31	26,32	33,24	28,09	19,12	12,57	11,08
2. Во странска валута			56,64	51,15	36,85	30,30	33,75	29,93	25,24	1,37	-0,85	1,10	2,37	4,59	8,67	13,08	11,71	14,07	15,83	16,00	17,26	24,00
2.1. Краткорочни кредити			74,24	3,51	38,51	44,69	67,27	56,65	45,96	-12,93	-16,75	-17,02	-12,67	-15,79	-11,05	-10,57	-15,39	-11,74	-9,47	-10,33	-13,06	-3,27
2.2. Долгорочни кредити			74,13	81,38	39,48	28,28	26,61	23,24	19,25	-3,10	-1,14	2,19	3,60	9,78	12,14	18,05	18,84	21,68	24,98	24,92	28,24	35,44
2.3. Пресметана камата			36,36	-2,22	72,73	15,79	29,03	29,07	9,09	124,79	-3,73	-6,08	4,53	3,88	7,73	11,24	12,85	14,07	33,10	23,85	19,61	39,35
2.4. Сомнителни и спорни побарувања			-18,40	2,34	1,23	4,25	1,71	16,00	23,29	169,84	63,37	60,67	39,42	28,27	39,00	42,00	34,89	28,30	13,09	17,85	17,48	6,53

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 10

**Кредити на недржавен сектор дадени
од банки и штедилници /1,2**

во милиони денари

	2011											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	190799	192584	195209	196874	199135	201151	202374	202544	203972	205090	206390	207102
1. Во денари	142417	143569	144952	146645	147621	148839	148719	148038	148537	149069	150078	149789
1.1. Краткорочни кредити	44374	44943	45601	45807	45978	45785	45380	44098	44524	44362	44499	43915
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	35498	35907	36615	36794	37008	36782	36416	35431	35906	35933	36326	35775
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	8877	9036	8986	9012	8971	9003	8964	8666	8618	8428	8174	8140
1.2. Долгорочни кредити	82675	83370	84230	85504	86111	87663	87284	86989	87504	87735	88480	89422
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	33087	33784	34540	35802	35975	37123	36771	36600	36963	37089	37613	38144
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	49588	49586	49690	49702	50136	50540	50512	50389	50541	50646	50868	51277
1.3. Пресметана камата	1790	1790	1821	1870	1896	1895	1946	1940	1899	1984	1962	1874
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	13578	13466	13300	13465	13636	13495	14109	15011	14610	14989	15137	14579
2. Во странска валута	48382	49016	50257	50229	51514	52313	53655	54506	55435	56021	56311	57312
2.1. Краткорочни кредити	8312	8432	7264	7233	7572	7730	8143	8069	8312	9123	9063	8779
2.2. Долгорочни кредити	35444	35853	38102	38160	38765	39504	40195	41046	41667	41231	41520	42686
2.3. Пресметана камата	302	317	352	322	344	360	355	368	371	341	368	368
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	4324	4413	4540	4514	4833	4719	4961	5023	5084	5326	5360	5479

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ	6,77	7,22	8,02	7,78	8,42	8,58	8,67	7,89	8,15	8,30	8,55	8,53
1. Во денари	1,97	2,72	3,25	3,83	4,43	4,84	3,69	2,67	2,74	2,75	3,66	5,15
1.1. Краткорочни кредити	-0,32	0,72	1,15	0,03	-0,09	-0,68	-1,67	-4,69	-3,71	-3,89	-3,60	-0,84
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-1,67	0,71	1,26	0,75	0,96	0,69	-0,49	-4,05	-2,64	-2,01	-0,82	1,67
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	5,43	0,77	0,69	-2,80	-4,16	-5,92	-6,20	-7,21	-7,92	-11,14	-14,28	-10,54
1.2. Долгорочни кредити	2,99	3,87	4,57	6,42	7,73	8,65	7,55	7,86	7,78	7,34	7,46	7,18
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	18,85	21,36	22,48	25,43	24,46	25,74	22,54	22,82	21,65	19,29	18,27	14,89
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	-5,43	-5,42	-5,07	-4,06	-1,75	-1,21	-1,24	-0,90	-0,52	0,01	0,66	2,08
1.3. Пресметана камата	-6,44	-4,81	-2,81	-1,08	-1,32	-0,61	0,26	-1,54	-1,73	-0,41	-0,50	9,41
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	4,81	3,55	3,19	1,91	1,06	1,61	-0,54	-1,88	-3,99	-1,33	5,78	11,94
2. Во странска валута	23,92	23,03	24,61	21,26	21,78	20,85	25,39	25,17	25,90	26,48	24,16	18,51
2.1. Краткорочни кредити	0,10	-0,11	-16,55	-17,63	-13,02	-9,17	0,74	-2,14	4,38	14,66	13,19	6,06
2.2. Долгорочни кредити	34,99	33,29	41,31	35,98	35,81	33,68	34,86	34,61	32,96	31,12	27,88	20,17
2.3. Пресметана камата	29,36	29,70	41,09	39,76	37,96	39,88	40,29	32,19	23,48	25,11	33,46	22,45
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1,75	3,71	2,85	3,84	0,60	-5,02	6,76	10,92	14,77	15,32	16,46	28,60

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извеш

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компил

Табела 11
**Монетарни агрегати и нивните
 компоненти (недвижен сектор)
 1,2)**

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010											
	XII	XII	XII	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Готови пари во оптек	14166	14150	14424	16187	17908	17601	16266	15525	15087	14844	15224	15505	15662	16728	16204	15945	16068	15585	16958
2. Депозитни пари	14099	14692	16251	19966	29348	36518	35957	34451	35658	35430	35355	37437	36865	35969	37393	37827	37701	38423	40404
3. (1+2) Парична маса M1	28265	28842	30675	36153	47256	54119	52223	49976	50745	50274	50578	52942	52527	52697	53596	53772	53769	54008	57362
4. Краткорочни депозити	48986	61593	73802	94187	119697	124766	133761	136124	135063	136879	139799	141464	142646	138009	140246	141594	143320	146452	144217
4.1. во денари	15752	20722	24677	36742	55599	49584	45735	47145	46229	47695	49297	50090	51574	47799	49184	50072	51562	52980	51296
4.2. во странска валута	33234	40871	49125	57445	64098	75182	88025	88979	88835	89184	90502	91374	91072	90211	91062	91522	91758	93472	92921
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	44017	49564	55352	72895	102855	103703	97958	97121	96974	97969	99876	103032	104101	100495	102781	103844	105331	106988	108658
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	77251	90435	104477	130340	166953	178885	185984	186100	185808	187153	190377	194406	195173	190706	193842	195366	197089	200460	201579
7. Долгорочни депозити	3903	4115	4247	5567	8830	16640	21279	22029	22463	23582	24612	25040	25186	25440	26123	26518	27380	28672	30989
7.1. во денари	2625	2417	2264	2559	4672	7990	8791	9260	9617	10231	10769	11123	11242	11460	11845	12127	12760	13621	15118
7.2. во странска валута	1278	1698	1983	3008	4158	8650	12488	12769	12846	13351	13843	13918	13945	13979	14278	14391	14619	15051	15872
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	81154	94550	108724	135907	175783	195525	207262	208129	208271	210735	214989	219446	220359	216146	219965	221884	224469	229132	232569

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	-0,11	1,94	12,22	10,63	-1,71	-7,59	-2,45	-1,65	1,35	3,14	7,35	10,22	9,34	9,74	10,30	10,03	7,71	4,26
2. Депозитни пари	4,21	10,61	22,86	46,99	24,43	-1,54	2,21	6,29	10,22	10,28	13,85	10,29	8,95	7,33	13,07	9,23	11,08	12,37
3. Парична маса M1	2,04	6,35	17,86	30,71	14,52	-3,50	0,71	3,80	7,44	8,03	11,87	10,27	9,07	8,05	12,24	9,47	10,09	9,84
4. Краткорочни депозити	25,74	19,82	27,62	27,08	4,23	7,21	5,98	4,84	6,80	7,53	10,86	11,33	8,82	8,21	8,35	7,93	10,22	7,82
4.1. во денари	31,55	19,09	48,89	51,32	-10,82	-7,76	-6,54	-8,37	1,49	5,83	10,47	13,27	15,11	16,74	15,01	14,69	15,83	12,16
4.2. во странска валута	22,98	20,20	16,94	11,58	17,29	17,08	14,07	13,34	9,87	8,48	11,07	10,26	5,76	4,10	5,02	4,47	7,28	5,56
5. Парична маса M2 - денарски	12,60	11,68	31,69	41,10	0,82	-5,54	-2,94	-2,38	4,46	6,93	11,18	11,74	11,86	12,04	13,56	11,96	12,85	10,92
6. Парична маса M2 - вкупно	17,07	15,53	24,75	28,09	7,15	3,97	4,51	4,55	6,97	7,66	11,13	11,04	8,89	8,17	9,39	8,35	10,19	8,39
7. Долгорочни депозити	5,43	3,21	31,08	58,61	88,45	27,88	50,74	49,17	52,95	57,25	57,41	55,60	54,56	58,36	54,75	51,79	46,92	45,63
7.1. во денари	-7,92	-6,33	13,03	82,57	71,02	10,02	28,96	32,85	40,24	48,62	52,63	57,00	64,30	73,61	69,35	69,30	69,84	71,97
7.2. во странска валута	32,86	16,78	51,69	38,23	108,03	44,37	71,78	64,28	64,36	64,70	61,45	54,49	47,39	47,60	44,27	39,22	30,92	27,09
8. Парична маса M4 - вкупно	16,51	14,99	25,00	29,34	11,23	6,00	8,02	8,04	10,69	11,69	14,99	14,80	12,82	12,40	13,36	12,27	13,74	12,21

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 11
**Монетарни агрегати и нивните
 компоненти (недвижен сектор)
 1,2)**

во милиони денари

	2011											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Готови пари во оптек	15814	16062	15944	16797	17281	17040	18086	17552	17185	16966	16627	19308
2. Депозитни пари	38817	38060	38109	40376	40899	40976	39757	40449	40313	40562	39459	41993
3. (1+2) Парична маса M1	54631	54122	54053	57172	58180	58016	57843	58001	57498	57528	56086	61301
4. Краткорочни депозити	145550	146838	147519	143712	145763	146532	151671	152807	151223	152365	154760	155399
4.1. во денари	52544	53326	53281	50782	51460	51660	53018	53240	53698	54191	55419	58293
4.2. во странска валута	93006	93512	94238	92930	94303	94872	98654	99567	97526	98174	99341	97107
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	107175	107447	107334	107954	109640	109676	110860	111241	111195	111718	111505	119593
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	200181	200959	201572	200884	203944	204548	209514	210808	208721	209892	210846	216700
7. Долгорочни депозити	31852	32495	33150	33531	34083	34869	35891	36149	36380	37377	38031	38338
7.1. во денари	15777	16163	16549	16689	17063	17569	18401	18829	19264	19845	20497	21966
7.2. во странска валута	16074	16332	16601	16842	17020	17301	17490	17320	17115	17532	17534	16372
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	232033	233454	234722	234416	238026	239417	245406	246957	245101	247270	248877	255038

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	1,86	6,46	7,41	10,33	11,45	8,80	8,12	8,32	7,78	5,59	6,69	13,86
2. Депозитни пари	12,67	6,74	7,56	14,20	9,25	11,15	10,53	8,17	6,57	7,59	2,70	3,93
3. Парична маса M1	9,31	6,65	7,52	13,04	9,89	10,45	9,77	8,22	6,93	6,99	3,85	6,87
4. Краткорочни депозити	6,92	8,72	7,77	2,80	3,04	2,72	9,90	8,96	6,80	6,31	5,67	7,75
4.1. во денари	11,45	15,35	11,71	3,01	2,74	0,17	10,92	8,25	7,24	5,10	4,60	13,64
4.2. во странска валута	4,53	5,27	5,67	2,68	3,21	4,17	9,36	9,34	6,56	6,99	6,28	4,50
5. Парична маса M2 - денарски	10,35	10,80	9,56	8,09	6,41	5,36	10,31	8,23	7,08	6,06	4,22	10,06
6. Парична маса M2 - вкупно	7,57	8,15	7,70	5,52	4,91	4,80	9,86	8,75	6,84	6,50	5,18	7,50
7. Долгорочни депозити	44,59	44,66	40,57	36,24	36,11	38,45	41,08	38,38	37,19	36,52	32,64	23,72
7.1. во денари	70,38	68,07	61,76	54,98	53,40	56,28	60,57	58,96	58,85	55,52	50,48	45,30
7.2. во странска валута	25,89	27,14	24,34	21,66	22,29	24,07	25,11	21,31	18,93	19,93	16,50	3,15
8. Парична маса M4 - вкупно	11,49	12,09	11,38	9,04	8,47	8,65	13,54	12,27	10,46	10,16	8,62	9,66

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извешај

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се комплетни

Табела 12

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)

Период	Кредити				Пресмета на камата		достасани ненаплатени и сомнителни и спорни		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2010	I	63659	31173	35100	59732	596	204	7318	3813	0	0	351	6
	II	63838	31965	35486	60317	596	221	7331	3831	0	0	357	6
	III	64418	32248	36317	60349	565	226	7152	3978	0	0	357	6
	IV	64627	33277	37090	60815	572	210	7420	3900	0	0	357	6
	V	64199	33603	37126	60676	572	228	7352	4350	0	0	355	6
	VI	64377	34409	37112	61674	542	237	7107	4378	0	0	355	6
	VII	64959	34134	37008	62085	560	232	7876	4028	0	0	353	6
	VIII	64256	34910	37181	61985	559	256	8816	3898	0	0	351	6
	IX	64591	35396	36867	63121	525	278	8625	3789	0	0	350	6
	X	64702	35366	36802	63266	565	249	8610	3987	0	0	350	6
	XI	64948	36313	36935	64326	565	252	7883	4012	0	0	351	6
	XII	63994	39303	35705	67592	476	275	7388	3672	0	0	351	6
2011	I	63485	39205	35721	66969	522	275	7798	3733	0	0	355	6
	II	64583	39575	36521	67637	523	291	7828	3820	0	0	356	6
	III	65507	40447	35899	70055	528	323	7664	3927	0	0	356	6
	IV	66620	40210	36184	70646	569	291	7822	3911	0	0	355	6
	V	66683	41010	36532	71161	571	311	7867	4220	0	0	353	6
	VI	67179	41821	36501	72499	520	327	7828	4123	0	0	352	6
	VII	65850	42823	36643	72031	569	321	8357	4375	0	0	352	6
	VIII	63771	43556	35208	72119	547	332	9224	4426	0	0	350	6
	IX	64486	44301	35996	72791	501	336	8775	4492	0	0	348	6
	X	64271	44528	36497	72303	556	304	9035	4738	0	0	348	6
	XI	64664	44665	36695	72634	526	332	9303	4780	0	0	366	0
	XII	64916	45484	36333	74067	478	332	8939	4914	0	0	365	0

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Домаќинства

(Физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Кредити						
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според рочност		Според намена						
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Потрошувачки кредити	Автомобилски	За станбена маѓала	Рамковни кредити	Останати	За вршење на самостојна дејност	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2010	I	61003	3329	17663	46669	1316	29	5636	436	22220	4045	14211	17403	2850	3603
	II	60925	3318	17518	46725	1283	24	5673	425	22197	4028	14367	17246	2837	3568
	III	61069	3363	17411	47021	1308	23	5736	436	22346	3983	14498	17177	2854	3574
	IV	61363	3512	17426	47449	1317	21	5792	447	22585	3963	14678	17207	2919	3524
	V	61618	3591	17541	47667	1348	21	6137	454	22806	3918	14770	17312	2942	3461
	VI	62260	3599	17469	48390	1364	20	6169	589	23313	3897	14983	17257	2985	3424
	VII	62230	3693	17215	48708	1380	21	6304	619	23634	3823	15104	17003	3008	3351
	VIII	62535	3764	17315	48985	1410	21	6478	631	23845	3763	15217	17138	3061	3276
	IX	62721	3845	17317	49249	1407	21	6586	641	24187	3716	15226	17150	3048	3238
	X	63062	3977	17284	49755	1426	23	6576	631	24487	3664	15421	17120	3127	3220
	XI	63430	4127	17208	50348	1405	23	6423	590	24759	3617	15642	17087	3235	3216
	XII	63585	4460	16814	51231	1236	25	5631	588	25331	3579	15890	16719	3317	3210
2011	I	63456	4503	16938	51021	1267	27	5769	591	25203	3511	15888	16856	3338	3162
	II	63622	4665	16827	51461	1265	26	5627	593	25527	3444	16029	16732	3430	3125
	III	64219	4873	16939	52154	1292	28	5622	613	26071	3377	16199	16810	3536	3100
	IV	64548	5139	16787	52900	1300	30	5636	603	26615	3322	16368	16663	3620	3100
	V	65223	5285	16943	53565	1323	32	5762	613	27120	3260	16566	16826	3658	3080
	VI	66122	5372	16984	54510	1374	32	5667	596	27725	3210	16892	16868	3730	3068
	VII	66639	5477	16843	55272	1375	34	5751	586	28360	3151	17069	16721	3778	3036
	VIII	67108	5522	16922	55708	1391	35	5781	597	28773	3076	17195	16833	3779	2974
	IX	67302	5641	16824	56119	1397	35	5829	592	29256	2992	17304	16760	3788	2843
	X	67581	5787	16970	56398	1425	36	5954	588	29457	2927	17409	16920	3796	2859
	XI	68054	5883	16851	57087	1433	36	5834	580	29880	2856	17662	16826	3851	2863
	XII	68059	5945	16345	57659	1393	36	5640	565	30743	2790	17904	16375	3339	2853

Табела 12

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Останато

(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции	
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута	
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2010												
I	130	57	58	129	2	0	1	0	0		493	4
II	122	57	58	122	2	0	1	0	0		493	4
III	142	56	59	139	1	0	1	0	0		493	4
IV	147	55	57	145	1	0	1	0	0		493	4
V	134	54	55	133	1	1	5	0	0		494	5
VI	147	54	29	171	1	1	5	0	0		505	5
VII	118	62	12	168	1	1	5	0	0		505	5
VIII	123	63	16	170	1	1	5	0	0		505	5
IX	116	60	18	159	1	1	5	0	0		505	4
X	127	58	28	157	1	1	5	0	0		505	4
XI	120	36	25	131	1	1	5	0	0		509	4
XII	141	35	45	130	1	1	4	0	0		601	4
2011												
I	108	48	27	129	1	0	11	0	0		601	4
II	108	45	27	126	1	1	11	0	0		603	4
III	105	45	27	123	1	1	14	0	0		587	4
IV	142	44	68	118	1	1	7	0	0	0	587	4
V	183	41	74	150	2	1	7	0	0	0	594	4
VI	147	41	29	158	1	1	0	0	0	0	603	4
VII	176	39	38	176	1	1	0	0	4	0	615	4
VIII	207	37	37	208	2	0	6	0	4	0	614	4
IX	240	38	17	261	2	0	6	0	4	0	614	4
X	244	38	17	265	3	0	0	0	4	0	614	4
XI	262	35	16	280	2	0	0	0	4	0	593	4
XII	362	36	16	382	3	0	0	0	4	0	648	5

II. ДРЖАВА

Период	Кредити				Пресмета на камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни		Хартии од вредност		Акции	
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута	
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2010												
I	87	18	13	92	1	0	8	0	13533	362	0	0
II	87	18	14	91	2	0	8	0	13701	361	0	0
III	90	17	17	90	3	0	8	0	12542	374	0	0
IV	86	17	14	89	1	0	8	0	12360	370	0	0
V	85	17	14	88	3	0	8	0	12303	357	0	0
VI	88	17	17	88	4	0	9	0	13756	360	0	0
VII	85	17	15	88	1	0	9	0	12266	353	0	0
VIII	85	12	12	85	4	0	9	0	13036	365	0	0
IX	83	11	10	85	6	0	9	0	13060	367	0	0
X	82	11	10	82	2	0	9	0	13845	381	0	0
XI	81	11	11	81	5	0	9	0	15390	381	0	0
XII	80	10	11	80	11	0	9	0	17554	377	0	0
2011												
I	78	10	11	77	3	0	8	0	17385	379	0	0
II	75	9	8	76	9	0	8	0	17267	442	0	0
III	73	9	7	74	16	0	8	0	17181	446	0	0
IV	75	8	10	73	4	0	8	0	17044	450	0	0
V	74	7	12	69	14	0	8	0	15857	455	0	0
VI	72	5	11	67	24	0	8	0	15765	457	0	0
VII	66	4	7	63	32	0	8	0	15671	442	0	0
VIII	65	4	7	62	40	0	8	0	15886	435	0	0
IX	65	4	7	61	19	0	0	0	15316	437	0	0
X	64	4	8	59	35	0	0	0	15517	497	0	0
XI	62	4	8	58	45	0	0	0	16222	497	0	0
XII	62	3	8	56	56	0	0	0	16110	494	0	0

Табела 13

Обврски на депозитните банки 1,2)

во милиони денари

Период 1	Депозити										Хартии од вредност		Останати кредитни обврски		
	Во денари					Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)															
2010	I	17374	254	7766	7260	1044	490	8134	8561	297	1108	0	0	26	3
	II	18300	147	6280	6881	1039	479	7284	8630	273	1108	0	0	26	3
	III	17411	231	8980	4544	1008	507	7468	8817	219	1228	0	0	26	2
	IV	17217	154	8647	5486	960	526	9324	9487	231	958	0	0	26	2
	V	18776	375	6760	7394	1001	534	10305	9080	221	1453	0	0	26	2
	VI	18298	205	5980	8856	1003	512	9505	9277	206	1387	0	0	26	1
	VII	18233	307	5235	5043	977	500	9643	8107	206	1926	0	0	26	1
	VIII	20122	298	5567	5345	987	646	9356	8926	210	1528	0	0	26	1
	IX	20377	257	5069	6463	998	646	10023	9022	202	1428	0	0	26	1
	X	20388	303	4956	6993	1053	684	9175	9747	184	1673	0	0	26	0
	XI	20962	284	4830	8044	1058	631	9193	10259	57	1970	0	0	26	0
	XII	21180	276	3854	7510	1148	606	9885	9671	116	1288	0	0	26	0
2011	I	20545	248	4677	7680	1178	634	9584	9798	123	1393	0	0	26	0
	II	19412	242	5108	7573	1174	454	9196	9747	141	1954	0	0	26	0
	III	19568	106	6666	6468	1192	437	9666	10032	145	1383	0	0	26	0
	IV	20387	401	5337	4888	1166	447	10019	7924	68	1489	0	0	26	0
	V	21101	168	5584	5477	1226	410	9960	8163	69	1504	0	0	26	0
	VI	21136	181	5283	5715	1367	540	9634	8042	78	2104	0	0	26	0
	VII	19940	278	6064	6170	1684	478	12418	8903	92	1543	0	0	26	0
	VIII	21047	197	5954	6279	1781	525	12075	9563	97	1483	0	0	26	0
	IX	20906	137	4981	7472	1951	602	9707	9533	107	1180	0	0	25	0
	X	21231	203	4659	7977	1744	631	10464	10130	278	1269	0	0	25	0
	XI	19939	170	4312	9094	1922	638	11226	10260	284	1254	0	0	27	0
	XII	20678	202	5388	8916	1686	504	10179	9412	110	957	0	0	25	0
- Домаќин ства															
(Физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)															
2010	I	11943	2739	9010	13711	6374	318	19465	48340	12961	1509	0	0	10	0
	II	12142	2685	9463	14259	6612	334	19686	48688	13048	1589	0	0	10	0
	III	12725	2731	9820	14845	7118	338	19571	48434	13552	1557	0	0	12	0
	IV	12804	2906	9969	15482	7520	355	19037	48425	14040	1556	0	0	11	0
	V	13162	2828	10227	15880	7870	360	18776	48466	14148	1562	0	0	3	0
	VI	12787	2894	10590	16553	8124	369	18906	48621	14202	1602	0	0	5	0
	VII	13039	2748	10675	17011	8579	395	18643	48410	14246	1566	0	0	5	0
	VIII	12514	2619	10709	17504	8931	414	18817	48985	14557	1567	0	0	5	0
	IX	12597	2550	10707	17960	9220	430	18473	49202	14674	1554	0	0	6	0
	X	12859	2706	10738	18521	9606	443	18141	49682	14964	1535	0	0	6	0
	XI	13101	2624	10665	19105	10459	443	17996	50376	15517	1564	0	0	6	0
	XII	14981	2582	10628	19415	11697	434	18072	50589	16224	1463	0	0	9	0
2011	I	13634	2603	10809	19610	12277	476	17935	51021	16382	1503	0	0	9	0
	II	13960	2576	10920	20078	12593	493	17788	51495	16633	1565	0	0	9	0
	III	13879	2545	10658	20150	12924	529	17934	51861	16927	1595	0	0	10	0
	IV	15227	2780	10640	20126	13155	541	18006	51989	17248	1595	0	0	10	0
	V	15184	2743	10597	20145	13418	558	18326	52816	17464	1575	0	0	10	0
	VI	15174	2772	10592	20126	13772	581	18520	52994	17717	1581	0	0	5	0
	VII	14964	2723	10456	20423	14159	536	18764	53389	17913	1582	0	0	5	0
	VIII	14470	2635	10451	20890	14526	541	18540	54158	17758	1553	0	0	5	0
	IX	14725	2587	10475	21180	15051	515	18668	54758	17548	1516	0	0	6	0
	X	14490	2717	10455	21433	15749	573	18154	54669	17726	1513	0	0	6	0
	XI	14714	2703	10465	21807	16464	588	18344	54644	17682	1647	0	0	6	0
	XII	16667	2689	11067	23388	17935	601	19002	54118	16607	1579	0	0	7	0

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 13

Обврски на депозитните банки 1,2)

во милиони денари

Период	Депозити										Хартии од вредност		Останати кредитни обврски		
	Во денари					Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Останато															
(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)															
2010	I	1834	29	1753	3138	2452	65	486	698	174	13	0	0	380	0
	II	1801	40	1784	3182	2590	69	479	707	176	11	0	0	383	1
	III	1836	132	1550	3336	2724	62	786	715	176	11	0	0	361	0
	IV	1850	59	1225	3796	2926	55	450	655	172	10	0	0	359	0
	V	2038	48	1099	3893	2893	50	439	656	177	10	0	0	344	1
	VI	2296	36	1038	3836	2766	54	476	648	176	10	0	0	328	0
	VII	2427	8	1246	3953	2533	48	574	676	181	13	0	0	383	0
	VIII	2562	14	1342	4014	2592	47	508	689	183	13	0	0	370	0
	IX	2570	20	1287	3969	2562	62	483	655	185	13	0	0	351	0
	X	2126	20	1313	4138	2786	59	427	679	157	13	0	0	355	0
	XI	2029	19	1241	4335	2805	58	727	693	158	13	0	0	362	0
	XII	1835	20	1098	4146	2938	61	626	687	160	13	0	0	401	2
2011	I	2162	5	1050	4095	2927	50	497	679	155	11	0	0	407	3
	II	2194	40	1099	4079	3011	49	494	663	156	11	0	0	397	2
	III	2104	59	1020	3920	3089	67	478	640	165	11	0	0	398	2
	IV	2187	29	1185	3686	3022	68	601	661	161	11	0	0	405	0
	V	1989	40	1157	3823	3099	76	618	652	164	14	0	0	440	0
	VI	1998	42	1232	3841	3102	80	684	607	200	14	0	0	467	0
	VII	2149	56	1121	3949	3250	71	673	652	200	14	0	0	522	0
	VIII	2173	31	1106	3835	3247	70	790	653	204	14	0	0	569	0
	IX	1869	34	1163	3754	3011	49	603	807	201	13	0	0	560	0
	X	2104	33	918	3774	3120	50	606	596	287	13	0	0	568	0
	XI	1983	34	1097	3679	2892	50	611	564	346	13	0	0	581	12
	XII	1753	36	926	3762	3108	50	517	637	346	16	0	0	614	13
II. ДРЖАВА															
2010	I	1013	2	88	142	0	11	6	0	0	0	0	0	1920	868
	II	888	52	38	142	0	2	7	0	0	0	0	0	1954	871
	III	918	2	109	142	0	4	6	0	0	0	0	0	1971	814
	IV	1051	2	109	142	0	3	6	0	0	0	0	0	1903	816
	V	908	2	109	132	0	3	6	0	0	0	0	0	1935	789
	VI	929	2	37	132	0	4	5	0	0	0	0	0	1970	752
	VII	686	2	72	91	0	2	5	0	0	0	0	0	1035	746
	VIII	661	2	71	91	0	2	7	0	0	0	0	0	1041	748
	IX	905	2	72	91	0	2	5	0	0	0	0	0	1051	685
	X	861	2	72	91	0	13	4	0	0	0	0	0	1019	685
	XI	954	2	69	91	0	2	201	0	0	0	0	0	1028	658
	XII	949	2	97	107	0	2	164	0	0	0	0	0	1038	635
2011	I	952	3	37	106	0	2	114	0	0	0	0	0	1007	630
	II	928	3	38	167	0	2	107	0	0	0	0	0	1012	630
	III	888	3	37	167	0	1	103	0	0	0	0	0	1023	575
	IV	1001	2	2	167	0	1	95	0	0	0	0	0	943	576
	V	979	3	4	102	0	1	97	0	0	0	0	0	951	549
	VI	940	3	3	101	0	5	81	0	0	0	0	0	930	531
	VII	1007	3	7	101	0	5	88	0	0	0	0	0	941	531
	IX	1218	3	7	101	0	2	92	0	0	0	0	0	961	509
	X	1405	3	40	101	0	1	87	0	0	0	0	0	930	510
	XI	1359	3	40	110	0	1	90	0	0	0	0	0	939	482
	XII	1064	3	60	110	0	1	84	0	0	0	0	0	950	468

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 14

Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити

(во % на годишно ниво)

	XI.05	XII.05	XII.06	XII.07	XII.08	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.11	II.11	III.11	IV.11	V.11	VI.11	VII.11	VIII.11	IX.11	X.11	XI.11	XII.11
КАМАТНИ СТАПКИ НА КРЕДИТИ (ДЕНАРСКИ И ДЕВИЗНИ)						9,6	9,5	9,3	9,2	9,2	9,0	9,0	8,7	8,7	8,7	8,6	8,6	8,6	8,5	8,5	8,5	8,5	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3
КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕПОЗИТИ (ДЕНАРСКИ И ДЕВИЗНИ)						4,7	4,6	4,7	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2	4,2	4,0	4,0	3,9	3,9	3,8	3,8	3,9	3,8	3,7	3,8
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																														
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	12,1	12,1	10,7	9,9	9,8	10,3	10,2	10,0	9,8	9,8	9,6	9,6	9,2	9,2	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	9,0	8,9	8,9	8,9	8,8	8,9	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна клаузула	12,5	12,6	10,9	10,2	10,5	11,5	11,5	11,5	11,3	11,3	11,0	10,9	10,3	10,2	10,2	10,1	10,1	10,0	9,8	9,7	9,7	9,6	9,6	9,6	9,6	9,6	9,5	9,6	9,5	9,5
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити без валутна клаузула</i>	11,3	11,4	9,9	8,9	9,2	10,0	9,9	9,9	9,7	9,7	9,3	9,2	9,2	9,2	9,1	9,0	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,6	8,6
- на краткорочни кредити на претпријатија	10,7	10,7	9,5	8,6	9,0	9,9	9,8	9,8	9,7	9,6	9,2	9,2	9,2	9,1	9,1	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,6	8,6
- на краткорочни кредити на население	19,5	19,4	16,9	13,4	13,5	14,3	14,4	14,6	14,0	14,0	13,7	13,4	11,7	11,7	11,7	11,5	11,2	10,8	10,6	10,5	10,3	10,1	10,0	10,0	10,1	10,1	10,0	9,7	10,0	9,9
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити без валутна клаузула</i>	13,5	13,5	11,7	11,3	11,6	12,5	12,5	12,5	12,3	12,3	12,1	12,0	10,9	10,9	10,9	10,8	10,7	10,6	10,3	10,2	10,2	10,1	10,1	10,0	10,0	10,0	9,9	9,9	9,9	9,9
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,1	10,0	8,4	8,4	8,8	9,8	9,7	9,7	9,5	9,5	9,1	9,1	9,0	9,0	9,0	8,8	8,8	8,7	8,8	8,7	8,7	8,6	8,6	8,5	8,6	8,6	8,5	8,6	8,6	8,6
- на долгорочни кредити на население	15,4	15,3	14,3	13,3	13,4	14,6	14,5	14,5	14,3	14,3	14,1	13,9	12,1	12,1	12,1	12,0	12,0	11,9	11,3	11,3	11,2	11,2	11,1	11,1	11,1	11,0	10,9	10,9	10,9	10,8
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна клаузула	11,2	11,1	10,3	9,5	9,1	9,3	9,2	8,9	8,7	8,7	8,5	8,5	8,3	8,3	8,3	8,3	8,2	8,2	8,3	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,1	8,1
<i>Каматни стапки на краткорочни кредити со валутна клаузула</i>	9,4	9,0	8,1	7,2	7,4	8,9	8,8	8,7	8,7	8,6	8,5	8,4	8,4	8,3	8,3	8,3	8,2	8,3	8,3	8,2	8,1	8,1	8,0	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
- на краткорочни кредити на претпријатија	9,6	9,1	8,3	7,2	7,4	8,9	8,9	8,7	8,7	8,6	8,5	8,4	8,4	8,3	8,3	8,3	8,2	8,3	8,3	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
- на краткорочни кредити на население	8,1	8,1	7,0	7,1	7,3	8,2	8,2	7,7	7,8	7,7	7,8	7,8	7,5	7,8	7,9	7,8	7,7	7,4	7,6	7,8	7,6	7,3	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,7	7,5
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити со валутна клаузула</i>	11,5	11,5	10,6	9,6	9,2	9,3	9,2	8,9	8,7	8,7	8,6	8,5	8,3	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,3	8,3	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,1	8,1
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,9	11,0	10,4	9,3	9,0	9,7	9,5	9,5	9,4	9,4	9,2	9,2	9,1	9,1	9,1	9,0	9,0	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,7	8,7	8,7	8,6	8,6	8,6	8,5	8,5
- на долгорочни кредити на население	11,9	11,9	10,8	9,8	9,4	9,0	8,9	8,4	8,0	8,0	8,0	7,9	7,6	7,5	7,6	7,5	7,5	7,5	7,9	7,9	7,9	7,9	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	5,7	5,6	4,4	5,3	6,5	7,5	7,3	7,5	7,5	7,4	7,1	7,0	7,1	7,0	6,8	6,7	6,7	6,7	6,4	6,3	6,0	6,0	6,0	5,9	5,8	5,8	5,8	5,7	5,6	5,6
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула	5,8	5,7	4,5	5,6	6,8	8,4	8,0	8,0	8,0	7,9	7,6	7,5	7,3	7,2	7,1	7,0	7,0	7,0	6,7	6,6	6,2	6,1	6,1	6,0	5,9	5,9	6,0	5,9	5,8	5,8
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на претпријатија</i>	7,4	7,2	3,4	5,4	6,2	7,1	6,2	6,5	6,5	6,3	5,9	5,8	5,8	5,6	5,4	5,3	5,3	5,4	5,2	5,2	5,0	4,9	4,9	4,8	4,7	5,0	5,1	5,0	4,9	
- на депозити по видување	0,7	0,6	0,7	2,3	1,5	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
- на краткорочно орочени депозити	7,6	7,3	3,4	5,4	6,0	7,0	6,0	6,2	6,2	6,1	5,6	5,5	5,6	5,4	5,2	5,0	5,1	4,9	4,9	4,7	4,6	4,7	4,4	4,3	4,5	4,6	4,6	4,5	4,6	
- на долгорочно орочени депозити	7,3	7,3	6,7	7,5	8,6	9,1	9,1	9,1	9,0	8,9	8,8	8,8	8,6	8,6	8,5	8,5	8,4	8,2	8,1	7,9	7,8	7,9	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4	7,4
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на население</i>	4,8	4,8	5,0	5,7	7,0	8,7	8,5	8,4	8,4	8,3	8,0	8,0	7,7	7,7	7,5	7,4	7,4	7,3	7,0	6,9	6,5	6,4	6,3	6,2	6,2	6,2	6,2	6,1	6,0	6,0
- на депозити по видување	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,1	0,8	0,7	0,9	0,7	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- на краткорочно орочени депозити	6,9	7,0	6,7	6,9	7,9	9,1	8,9	8,7	8,6	8,4	8,0	8,0	7,6	7,6	7,3	7,3	7,3	7,1	6,7	6,6	6,1	5,9	5,9	5,8	5,6	5,6	5,7	5,6	5,4	5,3
- на долгорочно орочени депозити	7,9	8,0	8,0	8,3	9,1	10,7	10,7	10,5	10,8	10,8	10,7	10,6	10,2	10,1	10,1	9,9	9,7	9,6	9,3	9,2	8,8	8,8	8,7	8,6	8,5	8,5	8,4	8,3	8,2	8,1
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула	4,4	4,4	3,4	3,9	5,0	3,6	3,1	3,9	3,7	3,8	3,6	3,2	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,6	2,6	2,5	2,4	3,1	2,8	2,8	2,9	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на претпријатија</i>	4,4	4,4	3,3	3,9	5,0	3,5	3,0	3,8	3,7	3,8	3,6	3,2	2,6	2,6	2,5	2,5	2,4	2,6	2,5	2,5	2,4	3,1	2,8	2,8	2,9	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6
- на краткорочно орочени депозити	4,5	4,5	3,2	3,9	5,0	3,5	3,0	3,8	3,7	3,8	3,5	3,1	2,4	2,5	2,4	2,4	2,4	2,5	2,5	2,4	2,3	2,9	2,6	2,6	2,8	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5
- на долгорочно орочени депозити	3,8	3,7	5,8	4,0	4,3	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	7,0	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,8	7,8
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>			8,8	8,3	9,2	7,6	7,6	7,6	9,6	9,6	9,6	9,6	9,6	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	4,3	4,6	6,3	6,3	6,8	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
- на краткорочно орочени депозити			8,8	8,3	8,9	7,5	7,5	7,5	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	4,3	4,6	6,3	6,3	6,8	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
- на долгорочно орочени депозити				8,0	9,9	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0									

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Извештај за пондерирани каматни стапки на вкупно примени депозити и вкупно дадени кредити

(во % на годишно ниво)

	XI.05	XII.05	XI.06	XII.07	XI.08	XII.09	I.10	II.10	III.10	IV.10	V.10	VI.10	VII.10	VIII.10	IX.10	X.10	XI.10	XII.10	I.11	II.11	III.11	IV.11	V.11	VI.11	VII.11	VIII.11	IX.11	X.11	XI.11	XII.11	
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																															
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ	7,6	7,8	8,5	8,5	7,2	7,6	7,5	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,4	7,4	7,3	
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	7,6	8,1	8,4	8,1	6,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,4	7,5	7,6	7,6	7,5	7,4	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4	7,2	
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на претпријатија</i>	7,6	8,0	8,4	8,0	6,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,5	7,6	7,6	7,5	7,4	7,5	7,5	7,5	7,4	7,3	7,2	
- одобрени во ЕВРА	7,5	8,1	8,4	8,1	6,8	7,7	7,7	7,8	7,8	7,8	7,7	7,7	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,7	7,7	7,5	7,4	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4	7,3	
- одобрени во САД долари	7,9	7,4	8,0	6,8	3,1	6,0	6,0	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	6,7	7,0	7,0	6,6	6,6	6,9	6,9	6,9	6,1	6,0	6,0	
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на население</i>	16,1	16,2	13,3	12,4	12,8	9,6	9,6	9,2	9,1	9,1	8,8	9,1	8,8	8,8	8,3	8,3	8,3	8,7	8,8	8,7	8,7	8,7	8,7	8,8	8,6	8,4	8,5	8,6	8,6	8,6	
- одобрени во ЕВРА	16,1	16,2	13,3	12,4	12,8	10,0	9,6	9,2	9,1	9,1	8,8	9,1	8,8	8,8	8,3	8,3	8,3	8,7	8,8	8,7	8,7	8,7	8,7	8,8	8,6	8,4	8,5	8,6	8,6	8,6	
- одобрени во САД долари					3,0	2,0																									
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,6	7,8	8,5	8,7	7,5	7,6	7,5	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,5	7,4	7,4	7,4	7,4	7,3	
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на претпријатија</i>	7,5	7,6	8,4	8,7	7,3	7,3	7,2	7,1	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,2	
- одобрени во ЕВРА	7,5	7,6	8,5	8,7	7,4	7,3	7,2	7,1	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	
- одобрени во САД долари	6,9	6,9	7,6	7,1	3,7	6,5	6,5	6,4	6,5	6,5	6,7	6,6	6,6	6,6	6,5	6,5	6,5	6,4	6,4	6,1	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	7,0	6,4	6,4	6,2	6,3	
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на население</i>	10,5	10,4	9,2	8,6	8,5	10,2	9,7	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	7,9	
- одобрени во ЕВРА	10,5	10,4	9,2	8,6	8,5	10,2	9,7	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	7,9	
- одобрени во САД долари	4,2	4,2	4,1	4,7	3,0	2,8	2,8	3,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,4	2,4	2,4	2,7	
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ ДЕПОЗИТИ	1,3	1,4	1,8	2,0	3,0	3,4	3,3	3,3	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	
2.1. Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија	1,7	1,7	2,1	2,3	2,7	2,2	2,0	2,1	2,0	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,4	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,4	1,4	1,3	1,3	
- на депозити по видување	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
- примени во ЕВРА	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
- примени во САД долари	0,5	0,5	0,6	0,6	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
- на краткорочно орочени депозити	2,5	2,5	3,2	3,6	4,2	3,6	3,5	3,5	3,4	3,5	3,1	2,9	3,2	3,1	3,1	2,8	2,7	2,9	2,9	2,9	2,5	2,7	2,6	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	
- примени во ЕВРА	2,0	2,1	2,8	3,6	4,3	3,6	3,5	3,5	3,4	3,5	3,1	2,9	3,2	3,2	3,1	2,8	2,7	2,9	2,9	2,9	2,5	2,7	2,6	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5	
- примени во САД долари	3,2	3,3	4,3	3,8	3,1	2,4	2,4	2,3	1,9	1,7	2,5	2,3	2,5	2,3	2,5	2,5	2,5	2,2	2,1	2,1	2,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,7	1,7	1,7	1,7	
- на долгорочно орочени депозити				3,0	2,7	2,5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	5,1	2,7	2,7	2,7	2,7	3,9	3,9	3,2	3,4	3,4	3,3	2,7	4,4	3,1	
- примени во ЕВРА				3,0	2,7	2,5	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	5,1	2,7	2,7	2,7	2,7	3,9	3,9	3,2	3,4	3,4	3,3	2,7	4,4	3,1	
- примени во САД долари				2,5																											
2.2. Каматни стапки на девизни депозити на население	1,2	1,3	1,7	1,9	3,1	3,6	3,6	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4	3,3	3,3	3,4	3,4	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9	2,8		
- на депозити по видување	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
- примени во ЕВРА	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
- примени во САД долари	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	
- на краткорочно орочени депозити	1,7	1,8	2,3	2,6	3,9	4,3	4,3	4,2	4,1	4,1	4,0	4,1	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9	3,8	3,7	3,7	3,5	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4	3,3	3,3	3,2	3,1	
- примени во ЕВРА	1,8	1,8	2,3	2,6	4,1	4,5	4,4	4,3	4,3	4,2	4,3	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	3,8	3,8	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4	3,3	3,3	
- примени во САД долари	1,6	1,7	2,3	2,4	2,3	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	
- на долгорочно орочени депозити	2,8	2,9	3,7	3,7	4,8	5,5	5,5	5,5	5,4	5,4	5,5	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,2	5,1	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,7	4,6	
- примени во ЕВРА	2,9	2,9	3,8	3,9	4,9	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,6	5,5	5,4	5,4	5,4	5,4	5,3	5,3	5,2	5,1	5,0	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,6	
- примени во САД долари	2,4	2,5	3,1	3,0	2,8	3,6	3,6	3,7	3,7	3,1	3,6	3,6	3,6	3,1	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	3,0	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9	2,8	

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Табела 15

Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

(во %)

Период	Есконтна стапка	Референтна каматна стапка за пресметување на стапката на казнена камата	Активни каматни стапки - обезбедување на ликвидност		Пасивни каматни стапки - повлекување на ликвидност	
			Расположлив кредит преку ноќ	Аукциски репо-транзакции	Благајнички записи - основна рочност*	
					тендер со износи	тендер со каматни стапки
2003.XII	6,5		14,0			6,2
2004.XII	6,5		13,0		10,0	
2005.XII	6,5		13,0			8,5
2006.XII	6,5		9,5			5,7
2007.XII	6,5		7,5			4,77
2008.XII	6,5		8,5		7,00	
2009.XII	6,5	9,0	10,0		8,50	
2010.I	6,5	8,5	9,5		8,00	
II		8,5	9,0		7,61	
III		8,5	9,0		7,26	
IV		8,5	8,0		6,50	
V		8,5	7,5		6,24	
VI		8,5	6,5		5,46	
VII		5,0	6,5		5,00	
VIII		5,0	6,0		4,68	
IX		5,0	6,0		4,50	
X		5,0	6,0		4,50	
XI		5,0	6,0		4,50	
XII		5,0	5,5		4,11	
2011.I		4,0	5,5		4,00	
II		4,0	5,5		4,00	
III		4,0	5,5		4,00	
IV		4,0	5,5		4,00	
V		4,0	5,5		4,00	
VI		4,0	5,5		4,00	
VII		4,0	5,5	4,50	4,00	
VIII		4,0	5,5		4,00	
IX		4,0	5,5	4,50	4,00	
X		4,0	5,5		4,00	
XI		4,0	5,5		4,00	
XII		4,0	5,5		4,00	

* со рочност од 28 дена

Табела 16

Задолжителна резерва на банки и штедилници*

(во милиони денари)

Период	Стапки на задолжителна резерва на банки (%)			Задолжителна резерва на банки во денари						Задолжителна резерва на банки во евра		Задолжителна резерва на штедилници во денари		
	Обврски во домашна валута	Обврски во домашна валута со валутна клаузула	Обврски во странска валута	Процент од износот утврден од обврски во странска валута**	Задолжителна резерва	Просечно исполнување	Вишок/ Недостиг	Процент на исполнување (%)	Стапка на надомест (%)	Задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)
2003.XII	7,5		7,5	0,00	2.488	3.467	980	139,4	4,0	2.763	1,0	2,5	7	4,0
2004.XII	7,5		7,5	0,00	2.855	3.309	454	115,9	2,0	3.374	1,0	2,5	8	2,0
2005.XII	10,0		10,0	0,00	4.242	5.267	1.025	124,2	2,0	5.325	0,0	2,5	11	2,0
2006.XII	10,0		10,0	0,00	5.618	6.705	1.087	119,3	2,0	6.373	0,0	2,5	14	2,0
2007.XII	10,0		10,0	0,00	8.436	9.125	689	108,2	2,0	7.288	0,0	2,5	17	2,0
2008.XII	10,0		10,0	0,00	10.125	10.762	637	106,3	2,0	9.802	0,0	2,5	18	2,0
2009.XII	10,0	20,0	13,0	23,00	13.874	14.253	379	102,7	2,0	12.225	0,1	2,5	14	2,0
2010.I	10,0	20,0	13,0	23,00	14.097	14.549	452	103,2	2,0	12.151	0,1	2,5	14	2,0
II	10,0	20,0	13,0	23,00	14.212	14.606	394	102,8	2,0	12.144	0,1	2,5	14	2,0
III	10,0	20,0	13,0	23,00	13.914	14.217	302	102,2	2,0	12.237	0,1	2,5	14	2,0
IV	10,0	20,0	13,0	23,00	14.164	14.348	184	101,3	2,0	12.459	0,1	2,5	14	2,0
V	10,0	20,0	13,0	23,00	14.439	14.559	120	100,8	2,0	12.418	0,1	2,5	14	2,0
VI	10,0	20,0	13,0	23,00	14.843	15.152	309	102,8	2,0	12.693	0,1	2,5	14	2,0
VII	10,0	20,0	13,0	23,00	15.034	15.415	381	102,5	2,0	12.696	0,1	2,5	14	2,0
VIII	10,0	20,0	13,0	23,00	14.518	15.035	517	103,6	2,0	12.876	0,1	2,5	14	2,0
IX	10,0	20,0	13,0	23,00	14.420	14.887	467	103,2	2,0	13.030	0,1	2,5	15	2,0
X	10,0	20,0	13,0	23,00	14.572	14.919	347	102,4	2,0	12.942	0,1	2,5	15	2,0
XI	10,0	20,0	13,0	23,00	14.878	15.072	194	101,3	2,0	12.938	0,1	2,5	16	2,0
XII	10,0	20,0	13,0	23,00	15.284	15.595	311	102,0	2,0	13.170	0,1	2,5	17	2,0
2011.I	10,0	20,0	13,0	23,00	15.484	15.785	301	101,9	2,0	13.395	0,1	2,5	17	2,0
II	10,0	20,0	13,0	23,00	15.637	15.915	278	101,8	2,0	13.489	0,1	2,5	17	2,0
III	10,0	20,0	13,0	23,00	15.703	16.040	337	102,2	2,0	13.517	0,1	2,5	17	2,0
IV	10,00	20,00	13,00	23,00	15.770	16.291	521	103,3	2,0	13.656	0,1	2,5	18	2,0
V	10,00	20,00	13,00	23,00	15.923	16.226	302	101,9	2,0	13.768	0,1	2,5	18	2,0
VI	10,00	20,00	13,00	23,00	15.689	15.863	174	101,1	2,0	13.906	0,1	2,5	18	2,0
VII	10,00	20,00	13,00	23,00	15.896	16.111	216	101,4	2,0	14.019	0,1	2,5	18	2,0
VIII	10,00	20,00	13,00	23,00	15.959	16.182	223	101,4	2,0	14.066	0,1	2,5	18	2,0
IX	10,00	20,00	13,00	23,00	16.146	16.616	470	102,9	2,0	14.189	0,1	2,5	18	2,0
X	10,00	20,00	13,00	23,00	16.381	16.624	244	101,5	2,0	14.210	0,1	2,5	18	2,0
XI	10,00	20,00	13,00	23,00	16.505	16.692	187	101,1	2,0	14.030	0,1	2,5	18	2,0
XII	10,00	20,00	13,00	23,00	16.575	17.141	566	103,4	2,0	14.132	0,1	2,5	18	2,0

* Задолжителната резерва на банки во денари се одржува на просечно ниво, додека задолжителната резерва на банки во девизи и задолжителната резерва на штедилници во денари се одржува на фиксно ниво.

** Процент од износот утврден од обврски во странска валута кој се исполнува во денари. Остатокот го претставува износот на задолжителна резерва кој се исполнува во евра.

*** Пред 11 јули 2009 година, стапката на задолжителна резерва на обврски во домашна валута со валутна клаузула беше еднаква со стапката на задолжителна резерва на обврски во домашна валута.

Табела 17

Каматни стапки на државни хартии од вредност

(во %)

Период	во денари							во денари со девизна клаузула						
	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години	5 години	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години	5 години
2004.XII		9,2	10,4											
2005.XII		8,0	8,8	9,6										
2006.XII		6,3	7,0	8,9										
2007.XII		4,8												
2008.XII		7,48	7,84	7,00										
2009.XII									5,30					
2010.I										5,20				
II										5,00				
III										4,99				
IV										4,99				
V										4,99				
VI										4,99				
VII										4,70				
VIII			5,00							4,70				
IX			4,70							4,40				
X			4,70							4,40				
XI		4,50	4,50							4,30				
XII		4,46								4,30				
2011.I			4,30							4,15				
II		4,20								4,10				
III		4,20	4,30						4,10	4,10				
IV			4,30						4,10	4,10				
V		4,20							4,10	4,10				
VI		4,20							4,10	4,10				
VII		4,20							4,10	4,10				
VIII		4,20							4,10	4,10				
IX		4,20					5,70		4,10	4,10				5,50
X		4,20							4,10	4,10				
XI		4,20							4,10	4,10				
XII		4,20					5,70		4,10					5,50

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

[Табела 18: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци](#)

[Табела 19: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци](#)

[Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - услуги](#)

[Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - доход](#)

[Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансвери](#)

[Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - капитална финансиска сметка](#)

[Табела 24: Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена](#)

[Табела 25: Надворешно трговска размена на Република Македонија по сектори по земји](#)

[Табела 26: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори](#)

[Табела 27: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008](#)

[Табела 28: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби](#)

[Табела 29: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби](#)

[Табела 30: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба](#)

[Табела 31: Бруто надворешени побарувања на Република Македонија - состојба](#)

[Табела 32: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба](#)

[Табела 33: Девизни резерви](#)

[Табела 34: Девизен курс на денарот \(просек за периодот\)](#)

[Табела 35: Среден девизен курс на денарот \(на крај на периодот\)](#)

[Табела 36: Индекси на ефективен девизен курс на денарот](#)

Табела 18

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1

(во милиони САД долари)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
I. Тековна сметка	-82,5	-262,9	-298,9	-339,8	-286,5	-280,1	-65,6	-103,1	-235,4	-378,8	-185,5	-451,6	-159,3	-28,5	-605,7	-1235,8	-609,6	-200,0	-273,5
СТОКИ, нето	42,8	-184,9	-222,8	-314,7	-386,3	-515,6	-495,9	-690,8	-526,7	-805,6	-851,0	-1139,0	-1063,0	-1260,5	-1638,5	-2589,9	-2168,8	-1945,6	-2330,4
Извоз, ф.о.б	1055,3	1086,3	1204,0	1147,4	1236,8	1291,5	1190,0	1320,7	1155,4	1112,1	1362,7	1674,9	2040,6	2410,7	3391,5	3983,3	2702,3	3295,6	4428,9
Увоз, ф.о.б /2	-1012,5	-1271,3	-1426,8	-1462,1	-1623,1	-1807,1	-1685,9	-2011,6	-1682,2	-1917,7	-2213,7	-2813,8	-3103,6	-3671,2	-5030,0	-6573,2	-4871,0	-5241,2	-6759,2
УСЛУГИ, нето	-154,5	-155,1	-200,5	-156,2	-137,8	-59,8	38,9	48,7	-19,2	-22,1	-10,4	-57,1	-39,3	22,3	38,7	15,9	24,1	64,4	136,3
Прилив	84,0	172,0	185,2	154,3	138,1	149,3	272,8	316,7	244,6	253,1	381,2	453,4	516,6	603,5	822,3	1017,3	861,6	917,1	1113,9
Одлив	-238,5	-327,1	-385,7	-310,4	-275,8	-209,1	-234,0	-268,0	-263,8	-275,3	-391,6	-510,4	-555,9	-581,2	-783,6	-1001,4	-837,5	-852,7	-977,6
ДОХОД, нето	-56,7	-46,6	-39,6	-51,3	-54,4	-53,5	-72,1	-70,0	-27,2	-45,5	-60,0	-35,3	-109,2	-27,5	-389,3	-119,8	-66,9	-123,7	-152,9
Прилив	4,3	10,0	20,8	22,8	17,5	23,6	24,2	41,6	52,6	50,8	60,3	84,6	97,1	134,7	213,1	272,7	178,1	194,8	240,5
Одлив	-61,0	-56,6	-60,4	-74,2	-71,9	-77,1	-96,4	-111,7	-79,8	-96,3	-120,3	-119,9	-206,3	-162,2	-602,4	-392,5	-245,0	-318,5	-393,3
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	85,8	123,7	163,9	182,3	292,0	348,9	463,6	609,0	337,8	494,4	735,9	779,7	1052,2	1237,1	1383,4	1458,0	1602,0	1804,9	2073,4
Прилив	115,0	197,0	293,5	341,3	433,3	376,5	507,2	635,5	372,4	535,2	773,8	824,5	1094,9	1279,2	1480,9	1528,0	1668,4	1867,0	2140,3
Одлив	-29,2	-73,3	-129,5	-158,9	-141,3	-27,6	-43,6	-26,5	-34,6	-40,8	-37,9	-44,8	-42,7	-42,1	-97,5	-70,0	-66,4	-62,2	-67,0
II. Капитална и финансиска сметка	-12,9	162,3	280,6	318,2	349,6	296,3	-91,4	40,2	236,6	388,0	218,3	434,1	165,5	24,6	657,6	1266,7	569,2	175,9	286,0
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0,0	30,0	1,7	0,0	0,0	-1,8	0,0	0,3	1,4	8,3	-6,7	-4,6	-2,0	-1,1	4,9	-17,6	28,6	17,0	28,5
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-12,9	132,3	278,9	318,2	349,6	298,1	-91,4	39,9	235,2	379,7	225,0	438,7	167,5	25,7	652,7	1284,2	540,5	158,8	257,5
Директни инвестиции, нето	0,0	24,0	9,5	11,2	58,0	150,5	88,1	215,7	446,3	105,5	117,5	321,9	94,2	424,0	700,2	600,5	185,5	205,6	407,8
Директни инвестиции во земјата	0,0	24,0	9,5	11,2	58,1	150,5	88,4	215,1	447,1	105,6	117,8	323,0	97,0	424,2	699,1	587,0	197,1	207,5	410,0
Директни инвестиции во странство	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,3	0,6	-0,9	-0,1	-0,3	-1,2	-2,8	-0,2	1,1	13,5	-11,6	-1,9	-2,2
Портфолио-инвестиции, нето	0,0	0,0	2,7	0,3	1,3	-0,2	0,1	-0,9	3,5	1,2	5,7	11,5	238,6	92,4	155,2	-72,5	147,2	-78,4	-58,0
Средства	0,0	0,0	1,4	-0,5	1,7	0,2	0,1	-0,8	3,2	1,2	0,3	-0,9	0,8	-0,5	-2,8	-1,1	-51,3	-29,0	-10,7
Обврски	0,0	0,0	1,3	0,8	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	0,4	0,1	5,3	12,4	237,8	92,8	157,9	-71,4	198,5	-49,4	-47,3
Останати инвестиции, нето	44,0	150,2	367,4	300,8	294,1	201,1	-36,3	89,6	-137,6	133,4	152,8	124,8	249,7	-116,4	-69,4	676,2	355,1	108,7	351,8
Средства	32,0	34,7	39,9	77,7	-66,1	-58,9	-184,1	-63,0	-112,2	226,8	18,2	8,5	-47,0	-148,6	-80,9	297,7	-144,6	-206,3	-575,5
Обврски	12,0	115,5	327,5	223,1	360,3	260,0	147,8	152,6	-25,4	-93,4	134,7	116,3	296,8	32,2	11,4	378,4	499,7	315,0	927,3
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /3	-56,8	-41,9	-100,6	5,9	-3,8	-53,3	-143,3	-264,5	-77,0	139,7	-51,0	-19,5	-415,1	-374,2	-133,2	80,0	-147,3	-77,1	-444,1
III. Грешки и пропусти	95,4	100,6	18,3	21,6	-63,2	-16,2	157,0	62,9	-1,2	-9,2	-32,8	17,6	-6,2	4,0	-51,8	-30,9	40,4	24,1	-12,5

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

а. во септември 2011 година извршена е ревизија на податоците за:

- 2010 година во категориите: директни инвестиции, доход и останати инвестиции - поради вклучување на податоците од годишниот прашалник за странски вложувања ДИ 22 и подобар опфат на податоците за кредитната задолженост, вклучување на пресметана камата;

- услуги и тековни трансфери за 2010 година - како резултат на подобар опфат на податоците

-2009 година - стоки, услуги и трговски кредити, врз основа на дефинитивните податоци за надворешно - трговска размена .

- од 2003 година во билансот на плаќања е воведена пресметка за финансиските услуги-мерени индиректно (FISIM).

- од 2006 година во билансот на плаќања хартиите од вредност во рамки на девизните резерви се прикажани без ценовните промени.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф.

по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%,1996-14%,1997-10%,1998-5,02%,1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006, 2007-4,14%, 2008, 2009 и 2010 - 3,86%.

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ За периодот 2006-2010 година без ценовни промени и курсни разлики. За периодот до 2005 година без монетарно злато и курсни разлики.

Табела 22

Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери

(во милиони евра)

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	2011
Тековни трансфери, нето	646,1	628,2	853,3	981,9	1012,4	985,5	1133,3	1367,2	95,9	82,7	87,4	112,4	102,7	104,2	149,9	151,2	138,9	127,7	126,4	213,2	266,0	319,3	440,1	467,3	1492,6
- Прилив	679,5	664,2	887,5	1015,3	1081,3	1033,2	1181,0	1414,0	99,3	86,1	91,3	116,1	106,7	108,4	153,8	155,4	142,6	131,7	130,8	218,6	276,7	331,3	451,8	481,0	1540,8
- Одлив	-33,4	-36,0	-34,2	-33,4	-68,9	-47,7	-47,7	-46,9	-3,3	-3,4	-3,9	-3,7	-4,0	-4,3	-3,9	-4,1	-3,7	-4,1	-4,4	-5,3	-10,7	-12,0	-11,7	-13,8	-48,1
1. Држава - официјални трансфери	89,4	55,5	53,4	58,8	24,3	49,4	35,3	32,0	17,7	1,9	1,6	10,7	2,3	1,4	2,3	0,7	2,9	2,1	4,6	28,2	21,2	14,4	5,9	34,9	76,5
- Прилив	92,9	60,1	60,9	66,3	61,0	62,5	41,2	36,0	18,0	2,4	1,9	11,0	3,0	1,9	2,7	1,4	3,1	2,5	4,8	28,4	22,3	15,9	7,3	35,7	81,1
- Одлив	-3,5	-4,7	-7,6	-7,4	-36,7	-13,1	-5,9	-4,0	-0,3	-0,5	-0,3	-0,3	-0,7	-0,5	-0,4	-0,7	-0,2	-0,4	-0,1	-0,2	-1,1	-1,5	-1,3	-0,7	-4,6
2. Останати сектори - приватни трансфери	556,7	572,7	799,9	923,1	988,2	936,1	1098,1	1335,1	78,2	80,8	85,7	101,8	100,4	102,8	147,6	150,5	136,0	125,5	121,8	185,0	244,8	304,9	434,1	432,3	1416,2
- Прилив	586,6	604,1	826,5	949,0	1020,4	970,7	1139,8	1378,0	81,3	83,8	89,4	105,2	103,7	106,5	151,1	153,9	139,5	129,2	126,0	190,1	254,4	315,4	444,5	445,4	1459,7
- Одлив	-29,9	-31,3	-26,6	-25,9	-32,2	-34,6	-41,8	-42,9	-3,1	-2,9	-3,6	-3,4	-3,3	-3,8	-3,5	-3,4	-3,5	-3,7	-4,3	-5,1	-9,6	-10,5	-10,4	-13,0	-43,5
2.1. Дознаки од вработени	115,2	117,9	125,3	144,7	158,1	161,6	170,1	181,8	10,7	11,9	15,0	15,7	16,7	16,2	15,4	16,6	15,8	16,2	14,3	15,1	37,7	48,5	47,8	45,6	179,7
- Прилив	128,9	129,8	136,6	157,1	174,3	180,9	186,2	196,3	11,9	13,1	15,9	16,8	17,8	17,5	16,7	17,8	17,2	17,5	15,8	16,5	40,9	52,1	51,7	49,9	194,6
- Одлив	-13,6	-11,9	-11,3	-12,4	-16,2	-19,2	-16,0	-14,5	-1,2	-1,1	-0,9	-1,1	-1,1	-1,3	-1,3	-1,2	-1,5	-1,3	-1,5	-1,5	-3,2	-3,5	-3,9	-4,2	-14,9
2.2. Други трансфери	441,5	454,8	674,6	778,4	830,1	774,4	927,9	1153,4	67,5	68,9	70,7	86,1	83,7	86,6	132,2	133,9	120,2	109,3	107,4	170,0	207,1	256,3	386,3	386,7	1236,5
- Прилив	457,7	474,3	690,0	791,9	846,0	789,8	953,7	1181,8	69,4	70,7	73,4	88,4	85,9	89,0	134,4	136,1	122,3	111,7	110,2	173,6	213,5	263,3	392,8	395,5	1265,1
- Одлив	-16,2	-19,4	-15,3	-13,5	-16,0	-15,4	-25,7	-28,4	-1,9	-1,8	-2,7	-2,3	-2,2	-2,5	-2,2	-2,2	-2,1	-2,4	-2,8	-3,6	-6,4	-6,9	-6,5	-8,8	-28,6

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 24

Надворешно-трговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ						УВОЗ						ИЗВОЗ				УВОЗ				Вкупно	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009				2009					
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3		Кв.4
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	3.990,6	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,6	6.882,7	521,9	673,4	768,9	744,2	2.708,5	1.150,6	1.181,4	1.244,8	1.496,1	5.072,8
СМТК																						
Храна и живи животни	92,0	125,6	167,2	192,7	250,4	308,5	271,2	337,5	343,2	362,4	518,3	620,9	45,4	82,9	77,0	78,4	283,6	125,9	131,6	141,5	160,3	559,3
Пијалоци и тутун	137,1	127,8	163,1	193,6	209,6	218,8	24,2	28,0	31,1	31,8	38,3	51,2	26,5	66,8	66,2	37,6	197,1	8,6	13,7	12,8	16,5	51,7
Суровини освен гориво	39,9	44,1	67,8	113,6	170,6	272,0	60,0	77,4	106,7	133,5	298,2	351,0	26,7	37,7	50,2	59,1	173,7	34,4	45,6	53,0	70,6	203,5
Минерални горива, мазива и сл.	73,7	78,3	163,6	225,0	165,3	314,3	323,1	397,8	619,2	758,9	975,7	1.419,3	31,6	46,6	69,8	54,9	202,9	220,4	150,5	196,5	243,7	811,1
Животински и растителни масла	0,8	7,0	2,9	2,2	2,5	12,4	24,5	52,9	30,0	31,4	47,0	67,4	2,5	2,1	2,6	1,0	8,2	11,9	10,2	10,7	13,2	45,9
Хемиски производи	70,2	73,4	90,8	100,7	133,1	181,1	254,9	281,0	334,0	364,5	490,2	614,1	31,0	41,7	43,6	56,0	172,2	115,9	141,6	145,2	166,8	569,4
Производи класирани по материјали	398,1	552,7	682,8	853,8	1.513,2	1.602,8	333,2	740,8	950,5	1.121,0	1.509,2	1.862,9	141,6	188,2	224,0	217,7	771,5	239,9	307,7	308,3	358,1	1.214,0
Машини транспортни уреди	80,6	92,6	109,9	118,7	151,6	186,4	434,2	504,5	563,1	688,8	1.046,3	1.442,4	36,0	38,4	35,4	43,5	153,3	306,4	278,7	277,6	352,5	1.215,2
Разни готови производи	471,8	570,8	590,5	612,0	800,3	892,8	128,7	171,9	252,9	257,7	355,9	451,6	180,6	168,8	199,9	195,8	745,1	83,1	98,6	97,6	113,5	392,7
Трансакции и неспомнатата стока	2,7	3,5	3,7	3,0	1,8	1,4	452,4	340,1	2,1	2,1	1,8	1,7	0,1	0,2	0,4	0,1	0,8	4,4	3,1	1,6	0,8	10,0
Економска намена																						
Производи за репродукција	669,2	816,2	1.110,4	1.398,9	2.086,1	2.444,1	1.492,5	1.904,7	2.099,0	2.453,5	3.427,8	4.452,7	224,3	347,0	416,9	381,1	1.369,3	641,8	670,8	729,4	865,5	2.907,5
Средства за работа	22,3	30,6	39,9	51,5	76,6	133,9	285,9	312,8	348,5	421,4	643,7	939,1	33,3	31,1	27,7	33,7	125,8	228,1	188,9	186,4	236,3	839,7
Стокa за широка потрошувачка	674,5	827,7	891,2	964,7	1.235,6	1.412,6	525,2	711,8	783,2	875,3	1.207,5	1.489,2	264,3	295,3	324,3	329,5	1.213,3	278,0	319,7	328,3	393,9	1.319,9
Непознато	0,9	1,3	0,8	0,0	0,0	0,0	2,7	2,3	2,1	2,1	1,7	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	2,0	0,6	0,4	5,7

Извор: Државен Завод за статистика на РМ

Надворешно-трговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2010					2010					2011					2011				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно
ВКУПНО	666,7	781,5	887,8	965,8	3.301,8	1.117,4	1.335,5	1.349,4	1.648,4	5.450,7	978,2	1.186,1	1.172,8	1.118,3	4.455,4	1.653,7	1.785,5	1.802,6	1.765,4	7.007,3
СМТК																				
Храна и живи животни	60,7	80,8	90,3	96,9	328,7	128,4	132,2	127,4	170,1	558,1	68,1	109,2	102,4	93,5	373,2	153,7	159,2	167,7	191,4	672,0
Пијалоци и тутун	44,9	50,9	56,0	50,8	202,5	12,6	13,8	15,9	15,3	57,6	44,8	47,7	66,4	76,1	235,0	10,6	19,8	21,3	17,1	68,9
Суровини освен гориво	64,7	65,7	65,0	64,6	260,0	35,9	70,4	80,8	101,0	288,1	67,0	78,8	77,9	64,6	288,4	76,6	90,5	96,1	102,7	365,9
Минерални горива, мазива и сл.	50,3	59,7	83,3	64,1	257,4	197,5	215,1	229,4	324,8	966,8	76,7	112,6	113,3	69,8	372,4	349,2	334,5	370,3	382,9	1.436,9
Животински и растителни масла	2,1	2,4	1,8	5,0	11,3	9,1	10,3	13,7	18,7	51,8	2,7	4,1	5,7	5,3	17,8	14,4	15,7	20,6	24,9	75,6
Хемиски производи	53,1	81,3	89,8	157,6	381,8	151,2	165,2	177,6	168,6	662,6	198,0	191,3	174,3	183,5	747,1	243,3	207,6	200,9	175,7	827,4
Производи класирани по материјали	188,5	249,2	265,8	286,5	989,9	259,6	359,1	307,5	448,0	1.374,2	266,7	342,7	310,6	311,5	1.231,5	461,7	517,5	497,9	473,3	1.950,3
Машини транспортни уреди	26,1	36,4	43,0	47,2	152,8	234,8	275,8	296,0	284,3	1.090,8	63,0	87,9	95,7	105,9	352,6	259,8	319,9	314,8	278,8	1.173,2
Разни готови производи	176,1	154,3	192,2	192,4	715,1	84,8	93,2	100,8	116,9	395,6	190,6	210,4	225,8	207,7	834,5	83,6	120,0	112,3	115,8	431,7
Трансакции и неспомната стока	0,1	0,7	0,7	0,8	2,4	3,6	0,5	0,3	0,7	5,0	0,6	1,4	0,4	0,5	2,8	0,9	0,8	0,8	2,8	5,3
Економска намена																				
Производи за репродукција	374,6	474,5	524,0	576,2	1.949,3	678,1	846,7	837,7	1.084,2	3.446,6	621,8	737,1	720,5	659,6	2.739,0	1.178,1	1.183,2	1.212,4	1.184,2	4.757,8
Средства за работа	18,2	26,8	29,6	30,9	105,5	136,4	143,8	153,3	190,9	624,4	51,9	77,6	68,4	87,2	285,2	158,0	212,6	214,6	180,6	765,8
Стокa за широка потрошувачка	273,9	280,2	334,2	358,7	1.247,0	299,4	344,5	358,2	372,6	1.374,7	304,1	371,2	383,5	371,3	1.430,0	316,8	388,9	374,8	397,8	1.478,3
Непознато	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,4	0,3	0,7	4,9	0,3	0,2	0,4	0,1	1,1	0,9	0,8	0,8	2,8	5,3

Извор: Државен Завод за статистика на РМ

Табела 25

Надворешно-трговска размена на Република Македонија по земји*

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ						УВОЗ						ИЗВОЗ						УВОЗ			
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009				2009					
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	3.990,6	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,6	6.882,7	521,9	673,4	768,9	744,2	2.708,5	1.150,6	1.181,4	1.244,8	1.496,1	5.072,8
Србија и Црна Гора	275,0	347,6	459,7	559,6			212,8	243,7	264,2	283,4												
Србија					644,7	934,8					454,5	533,1	108,4	102,2	57,5	69,7	337,8	80,5	100,3	101,4	115,8	398,0
Црна Гора					28,0	39,0					1,4	1,2	4,5	5,8	7,4	7,1	24,9	0,4	0,4	0,5	0,4	1,8
Германија	279,4	317,2	364,2	381,2	501,8	564,9	304,8	368,2	336,1	372,3	533,1	652,9	116,2	103,3	110,5	125,8	455,9	113,4	129,6	130,6	148,0	521,7
Грција	180,4	228,8	313,2	361,3	424,7	536,4	300,6	282,6	297,7	306,4	416,2	511,7	58,1	84,4	77,7	71,5	291,6	84,0	100,8	120,8	136,2	441,9
Италија	95,4	134,6	169,8	238,5	349,9	321,4	123,1	168,8	194,1	228,3	313,3	390,2	43,1	44,2	67,1	63,9	218,3	70,4	103,8	87,6	106,7	368,5
Бугарија	25,8	51,5	76,1	130,9	243,9	379,3	149,2	209,7	234,4	251,3	271,1	327,9	29,8	51,5	75,0	60,7	216,9	49,4	61,7	64,1	69,1	244,3
Хрватска	66,2	80,2	81,1	124,7	165,1	230,5	63,5	65,8	75,3	79,0	110,8	137,8	35,5	44,9	32,2	40,1	152,7	25,5	26,0	30,9	36,0	118,4
Белгија	9,7	15,2	34,6	83,9	178,1	109,2	16,7	22,1	27,3	27,0	32,4	42,1	8,1	4,3	14,2	9,5	36,1	6,6	8,0	10,1	9,0	33,7
Босна и Херцеговина	23,8	33,2	50,5	65,8	89,0	104,8	11,8	16,3	23,6	26,5	34,9	52,6	16,9	20,5	23,5	25,8	86,7	9,0	11,7	12,6	13,2	46,5
Холандија	47,3	47,3	44,6	56,5	73,1	70,6	49,6	57,1	53,3	60,1	75,3	94,1	14,5	10,8	19,5	16,8	61,7	12,5	16,1	19,6	22,8	71,0
Турција	32,8	54,0	46,3	55,2	53,8	31,6	78,8	94,9	113,9	122,5	198,5	272,1	10,1	11,2	8,4	11,1	40,8	52,3	63,8	56,0	81,2	253,4
Шпанија	21,3	23,0	14,0	50,4	173,0	77,0	24,6	31,0	32,4	51,9	52,1	55,6	3,2	5,3	19,4	10,8	38,8	11,0	13,1	10,9	14,0	49,0
Словенија	21,3	27,2	31,8	41,4	69,1	65,1	139,1	140,3	128,0	129,6	156,1	203,4	6,7	7,8	10,3	9,5	34,3	43,8	43,7	47,3	56,0	190,9
Албанија	17,4	23,6	27,5	40,7	73,1	107,0	4,0	6,3	9,1	11,7	19,7	35,7	15,4	22,3	23,3	22,9	84,0	3,4	7,0	8,2	5,4	24,1
В.Британија	35,2	42,5	42,9	36,6	76,0	70,1	39,5	54,7	44,2	38,2	52,9	70,6	8,5	8,5	12,3	13,6	42,9	10,8	14,5	15,4	22,9	63,6
Русија	13,7	19,7	21,4	25,6	23,6	32,7	179,0	271,0	425,2	569,7	638,2	932,0	2,5	6,3	5,6	8,1	22,5	142,8	96,9	104,4	150,9	495,1
САД	72,8	72,1	44,4	22,4	52,7	11,2	56,6	48,0	45,2	40,3	78,5	101,6	1,6	2,3	2,3	3,2	9,5	24,3	19,9	30,0	36,7	110,8
Шведска	5,6	5,7	8,3	19,4	15,2	9,4	20,2	25,1	20,1	29,6	55,0	53,5	2,3	1,9	2,3	2,9	9,5	6,2	7,0	8,2	10,2	31,6
Австрија	7,7	8,5	9,0	15,0	20,0	22,5	56,2	68,9	69,2	80,5	102,7	119,9	3,4	4,6	5,1	5,9	19,1	18,9	26,3	25,3	29,8	100,3
Романија	1,4	1,8	4,2	13,4	19,3	33,5	14,4	113,1	64,9	91,9	96,7	117,7	2,9	3,4	5,9	7,9	20,0	17,6	21,7	26,9	42,6	108,8
Чешка	3,1	5,4	6,0	10,7	11,3	14,4	12,0	17,5	23,3	32,9	64,6	65,5	2,0	2,1	2,5	2,7	9,3	11,8	12,5	12,9	14,6	51,9
Франција	54,7	77,3	19,9	10,3	16,1	24,3	51,5	67,5	61,0	66,6	90,8	124,7	2,6	3,1	3,6	3,3	12,6	17,0	20,9	22,4	31,4	91,8
Швајцарија	19,3	6,4	7,5	10,2	10,8	16,2	27,2	45,7	63,9	59,2	114,7	292,8	2,3	3,3	6,3	5,5	17,4	51,4	25,4	25,9	21,6	124,3
Унгарија	2,8	2,2	2,7	6,5	6,7	7,2	29,1	31,0	36,3	37,6	55,2	80,6	0,5	1,0	1,3	1,1	3,8	11,0	12,8	13,4	13,6	50,9
Полска	0,5	2,6	4,0	6,4	11,2	16,8	26,4	78,3	94,6	117,8	162,7	265,3	2,2	1,9	1,5	2,4	8,1	18,4	24,0	21,6	19,2	83,2
Кипар	0,5	4,8	5,5	4,5	3,0	5,5	4,1	4,7	3,5	1,5	1,9	4,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	1,2
Австралија	2,5	2,5	1,7	2,3	3,6	3,3	6,7	2,7	4,3	1,8	3,4	3,3	0,4	0,9	0,7	1,8	3,9	0,7	0,9	0,9	0,6	3,1
Украина	1,8	2,2	2,0	1,8	2,0	3,0	88,0	74,1	72,1	105,7	104,4	203,0	1,9	5,4	1,7	1,2	10,1	15,0	18,1	27,0	24,4	84,5
Кореја	0,1	2,0	1,4	1,7	0,0	0,3	14,0	23,4	33,7	41,4	55,1	57,7	0,0	0,0	3,8	0,8	4,6	7,2	9,7	9,8	11,8	38,6
Кина	14,6	1,4	9,9	1,5	0,6	1,6	48,3	82,0	115,3	138,6	245,6	315,6	0,0	0,3	1,6	1,3	3,2	63,1	67,7	67,7	91,6	290,1
Данска	3,3	2,3	2,8	1,6	3,7	13,8	11,3	14,8	14,3	16,9	19,5	22,5	0,4	0,5	0,5	0,9	2,2	4,8	4,7	4,7	5,2	19,5
Јапонија	5,8	2,7	8,4	1,2	0,7	1,3	19,3	24,4	22,8	26,9	41,2	58,1	0,1	0,2	2,9	0,1	3,2	17,2	12,7	9,2	15,6	54,6
Канада	0,5	1,1	1,1	1,0	1,8	1,3	4,0	8,6	22,3	35,5	15,8	17,4	0,3	0,2	0,3	0,6	1,4	4,1	6,2	4,7	8,3	23,2
Белорусија	0,1	0,2	0,5	0,9	2,6	3,1	0,6	0,2	0,2	0,2	0,4	1,5	0,1	0,3	0,2	0,1	0,7	0,1	0,1	0,3	0,5	1,1
Хонг Конг	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	2,4	3,0	2,6	1,7	13,9	16,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,4	0,5	0,5	0,5	1,1	2,5
Лихтенштајн	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0	0,0	0,7	0,4	0,6	0,2	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Аргентина	0,0	0,3	1,6	0,0	0,0	0,0	5,6	9,9	8,7	10,1	13,4	14,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	2,6	3,5	6,2	15,0
Боливија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Бразил	0,0	0,0	0,9	0,0	0,1	0,0	23,3	41,1	37,7	38,2	75,4	121,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,3	12,7	20,4	13,8	62,3

Извор: Државен Завод за статистика на РМ

Надворешно-трговска размена на Република Македонија по земји*

(во мил. УСД)

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2010					2010					2011					2011				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Вкупно
ВКУПНО	666,7	781,5	887,8	965,8	3.301,8	1.117,4	1.335,5	1.349,4	1.648,4	5.450,7	978,2	1.186,1	1.172,8	1.118,3	4.455,4	1.653,7	1.785,5	1.802,6	1.765,4	7.007,3
Србија и Црна Гора																				
Србија	46,0	67,1	73,7	85,0	271,8	88,3	102,3	100,0	127,7	418,4	57,8	99,0	83,0	93,5	333,4	111,6	125,5	123,3	137,5	497,9
Црна Гора	4,9	8,3	7,0	7,2	27,4	0,2	0,3	0,4	0,6	1,4	6,0	10,0	10,1	8,2	34,2	0,2	0,4	0,7	0,7	2,1
Германија	134,9	143,8	173,4	240,5	692,5	117,2	156,8	163,7	172,4	610,1	301,1	329,8	297,0	314,0	1.241,9	171,2	194,8	183,6	179,4	728,9
Грција	60,6	67,2	65,5	51,9	245,1	88,9	96,5	105,3	157,9	448,6	43,7	59,2	58,7	53,7	215,2	102,2	158,6	135,7	169,8	566,3
Италија	48,7	56,6	63,6	65,7	234,6	70,3	89,8	75,4	91,8	327,3	57,3	78,5	82,5	71,5	289,7	70,9	133,8	115,7	98,4	418,8
Бугарија	67,8	73,2	76,5	76,5	294,0	54,9	72,8	79,8	94,2	301,6	72,4	85,1	77,7	72,6	307,7	96,2	117,5	131,7	112,3	457,7
Хрватска	31,2	29,1	30,6	32,8	123,6	23,8	27,3	29,8	32,4	113,3	37,1	39,6	33,4	29,5	139,6	27,2	35,9	36,5	33,5	133,1
Белгија	27,0	18,7	16,5	18,6	80,8	8,2	6,8	8,0	8,4	31,5	19,5	7,0	18,0	18,0	62,5	11,1	9,0	10,4	8,7	39,3
Босна и Херцеговина	15,7	22,7	21,2	25,3	84,9	9,4	11,9	13,9	13,9	49,1	17,1	27,0	24,7	24,3	93,1	16,6	25,1	27,2	21,3	90,1
Холандија	14,4	15,8	17,4	22,7	70,3	13,7	16,8	13,7	24,3	68,5	20,9	23,8	23,8	19,0	87,5	15,4	18,2	18,1	17,1	68,8
Турција	12,2	10,1	14,1	14,5	50,9	51,9	66,9	60,9	80,7	260,3	19,7	18,0	17,4	18,3	73,3	72,2	94,8	83,4	93,4	343,9
Шпанија	9,7	30,1	16,8	17,0	73,7	11,7	14,7	13,3	20,7	60,4	16,1	18,5	12,7	19,0	66,4	10,9	20,6	13,5	17,9	62,9
Словенија	9,2	15,9	23,4	20,6	69,1	37,8	35,3	45,0	47,0	165,1	22,6	26,5	23,1	16,0	88,2	39,8	50,3	50,8	44,5	185,4
Албанија	16,6	16,1	18,5	21,1	72,4	2,6	7,1	7,4	5,8	22,9	18,1	22,3	25,0	21,6	87,1	5,7	11,0	12,6	10,1	39,5
В.Британија	10,7	10,5	20,4	17,8	59,3	43,7	66,4	55,3	118,2	283,6	12,5	11,8	15,2	14,8	54,2	222,8	130,3	140,8	97,1	591,0
Русија	4,0	6,4	6,1	10,3	26,7	128,4	130,5	145,2	148,5	552,5	12,6	9,9	8,2	8,9	39,6	210,2	159,9	150,1	163,4	683,7
САД	2,0	3,3	2,4	6,6	14,2	24,2	23,4	31,8	23,0	102,4	8,4	4,9	5,6	17,1	36,0	16,3	17,0	22,7	32,7	88,7
Шведска	2,3	3,1	3,4	4,3	13,2	4,5	12,8	7,0	9,5	33,8	2,7	4,5	5,4	4,9	17,4	7,8	8,9	8,4	7,1	32,2
Австрија	6,3	10,3	9,2	11,1	37,0	17,0	23,4	26,0	27,2	93,7	8,8	10,6	10,6	8,2	38,3	25,4	36,8	34,7	36,1	133,1
Романија	6,2	11,5	21,4	15,2	54,3	34,0	33,2	28,3	30,7	126,2	9,4	13,4	13,4	10,1	46,2	32,3	20,0	24,7	17,3	94,3
Чешка	1,4	3,0	5,8	5,0	15,3	12,3	11,6	13,3	14,2	51,3	2,9	8,7	7,0	4,1	22,7	13,2	14,5	15,5	17,4	60,5
Франција	3,7	2,8	3,3	4,1	13,9	18,1	22,2	22,6	22,0	85,0	3,7	4,4	4,4	8,0	20,5	23,3	26,4	38,6	37,5	125,8
Швајцарија	3,6	4,5	5,0	5,6	18,8	21,2	19,0	19,1	38,2	97,5	6,2	9,6	8,3	7,4	31,5	40,9	39,6	41,7	49,8	172,0
Унгарија	2,0	1,5	2,2	3,0	8,6	12,2	11,2	12,5	11,7	47,6	1,7	2,0	2,7	2,0	8,4	10,0	12,1	13,3	14,2	49,7
Полска	2,4	3,9	10,1	7,8	24,2	12,8	14,7	20,9	21,4	69,8	4,9	9,2	5,9	5,4	25,3	18,9	21,3	20,7	21,1	82,1
Кипар	0,2	0,2	0,1	0,1	0,6	0,2	0,2	0,1	0,2	0,7	0,3	0,1	0,1	0,1	0,6	0,1	0,3	0,2	0,1	0,8
Австралија	0,9	0,8	0,7	1,4	3,7	0,6	0,7	0,5	0,7	2,4	1,1	0,9	1,1	1,8	4,9	0,4	1,8	1,6	0,7	4,5
Украина	0,3	5,1	5,7	10,2	21,3	24,5	35,5	22,0	34,6	116,6	26,7	24,7	31,7	12,8	95,8	48,2	35,2	53,3	20,9	157,6
Кореја	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	8,6	11,0	11,4	12,5	43,4	0,5	0,3	3,9	14,8	19,4	8,8	11,7	13,1	12,2	45,8
Кина	18,4	15,5	22,5	31,4	87,9	65,6	66,4	70,0	85,4	287,4	15,4	33,1	38,9	40,0	127,5	70,8	90,4	94,5	99,0	354,7
Данска	0,8	0,8	1,0	2,0	4,6	4,5	5,9	5,0	5,3	20,7	3,3	3,1	1,6	3,9	11,9	5,2	5,5	5,1	5,9	21,6
Јапонија	0,0	0,3	0,1	0,4	0,9	8,5	10,8	11,9	14,0	45,2	0,1	0,7	0,2	0,1	1,1	13,2	12,9	11,2	14,7	52,0
Канада	0,4	0,4	0,5	0,8	2,0	4,4	3,3	3,5	4,3	15,5	0,5	0,6	0,5	2,2	3,8	5,1	5,1	5,8	5,8	21,8
Белорусија	0,2	1,7	0,9	0,2	3,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,7	0,9	2,8	1,1	0,2	5,1	0,1	0,8	1,0	0,4	2,3
Хонг Конг	0,1	0,2	0,2	0,1	0,6	0,7	0,9	0,5	0,8	2,9	0,1	0,1	0,2	0,3	0,7	0,7	0,7	0,6	0,8	2,9
Лихтенштајн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Аргентина	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	3,3	3,5	3,9	14,8	2,1	1,1	0,2	1,4	4,7	2,8	3,7	4,0	4,7	15,3
Боливија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Бразил	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9	15,7	16,4	13,7	13,8	59,6	0,0	0,1	1,5	0,2	1,9	16,7	10,8	21,4	18,5	67,4

Извор: Државен Завод за статистика на РМ

Табела 26
Состојба на директни инвестиции во
Република Македонија - по земји -
1997-2010

во милиони евра

Земји	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Авганистан	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00
Албанија	0,03	0,02	0,01	0,01	0,03	0,01	0,11	0,02	0,60	0,06	2,06	0,18	2,04	0,16
Азербејџан														
Австралија	-0,08	-0,06	0,15	0,06	0,29	0,08	0,33	0,06	0,44	0,04	1,82	0,16	2,11	0,16
Австрија	17,56	12,43	30,15	11,15	39,47	10,97	32,99	5,69	36,78	3,54	37,69	3,25	42,82	3,31
Бахамски Острови									0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Барбадос														
Белгија	0,07	0,05	0,08	0,03	0,04	0,01	0,07	0,01	0,42	0,04	0,50	0,04	1,25	0,10
Бермуди														
Босна и Херцеговина	1,57	1,11	2,94	1,09	2,81	0,78	2,72	0,47	2,40	0,23	2,42	0,21	2,36	0,18
Белизе														
Британски Девствени Острови	0,07	0,05	0,15	0,05	0,49	0,14	1,41	0,24	3,86	0,37	7,00	0,60	11,33	0,88
Бугарија	2,58	1,83	3,35	1,24	2,90	0,81	3,55	0,61	6,57	0,63	11,68	1,01	23,28	1,80
Белорусија														
Канада	0,01	0,01	0,01	0,00	0,05	0,01	0,28	0,05	0,08	0,01	0,10	0,01	0,28	0,02
Кајмански Острови	0,07	0,05	0,06	0,02	0,10	0,03								
Централно Афричка Република														
Шри Ланка														
Кина	0,01	0,00	0,01	0,00	0,02	0,01	0,04	0,01	0,04	0,00	0,06	0,01	0,22	0,02
Тајван							2,77	0,48	4,21	0,41	3,48	0,30	3,28	0,25
Кукови Острови														
Костарика														
Хрватска	5,77	4,09	6,40	2,37	7,58	2,10	8,18	1,41	10,33	0,99	12,33	1,06	10,92	0,85
Куба														
Кипар	1,18	0,83	77,11	28,52	92,76	25,77	117,87	20,32	138,70	13,35	141,58	12,20	141,07	10,92
Чешка	0,01	0,01	0,07	0,02	0,10	0,03	0,13	0,02	0,14	0,01	0,18	0,02	0,22	0,02
Данска	0,02	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01	0,09	0,02	0,10	0,01	0,10	0,01	0,08	0,01
Доминиканска Република														
Ел Салвадор														
Естонија														
Финска														
Франција	0,23	0,16	0,35	0,13	0,42	0,12	7,99	1,38	5,89	0,57	10,75	0,93	15,18	1,17
Грузија														
Германија	9,33	6,61	14,12	5,22	15,92	4,42	50,18	8,65	54,57	5,25	52,47	4,52	57,26	4,43
Гибралтар	0,31	0,22	0,40	0,15	0,49	0,14	0,88	0,15	0,78	0,08	1,01	0,09	0,35	0,03
Грција	9,74	6,89	12,77	4,72	20,48	5,69	105,28	18,15	174,21	16,76	213,02	18,35	223,02	17,26
Хонг Конг					0,29	0,08	0,32	0,06						
Унгарија	0,02	0,01	0,02	0,01	0,02	0,00	0,01	0,00	300,58	28,93	300,10	25,86	313,37	24,25
Исланд	0,89	0,63	0,12	0,04	0,06	0,02	0,05	0,01	0,04	0,00				
Индија							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Иран	0,08	0,06	0,09	0,03	0,10	0,03	0,03	0,01	0,05	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00
Ирак	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00	0,05	0,00
Ирска	0,00	0,00	-0,05	-0,02	-0,06	-0,02	0,13	0,02	0,65	0,06				
Израел			0,15	0,06	0,10	0,03	0,11	0,02						
Италија	9,87	6,99	10,96	4,05	11,44	3,18	11,41	1,97	13,88	1,34	16,50	1,42	14,97	1,16
Јапонија							0,01	0,00	0,01	0,00				

Табела 26
**Состојба на директни инвестиции во
Република Македонија - по земји -
1997-2010**

во милиони евра

Земји	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Џонстон Остров														
Јордан	0,03	0,02	0,04	0,01	0,05	0,01	0,06	0,01	0,02	0,00	0,02	0,00		
Кореја, Република														
Либан														
Либија					0,00	0,00	0,00	0,00						
Лихтенштајн	0,18	0,12	3,77	1,40	10,24	2,85	4,76	0,82	6,49	0,62	4,07	0,35	22,00	1,70
Литванија														
Луксембург	0,20	0,14	1,80	0,66	1,88	0,52	2,28	0,39	2,33	0,22	2,30	0,20	2,24	0,17
Малезија													0,00	0,00
Малта									0,01	0,00	0,03	0,00	-0,03	0,00
Маврициус														
Мексико			-0,91	-0,34	0,15	0,04								
Молдавија														
Црна Гора														
Холандија	1,43	1,01	4,63	1,71	10,23	2,84	14,70	2,53	15,59	1,50	61,06	5,26	69,72	5,40
Холандски Антили														
Нигерија	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,00								
Норвешка					0,02	0,01	0,02	0,00	0,07	0,01	0,05	0,00	0,03	0,00
Маршалски Острови	1,25	0,89	0,65	0,24	0,67	0,19	0,11	0,02	0,21	0,02	0,19	0,02	0,25	0,02
Пакистан	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00
Панама	2,00	1,42	2,91	1,08	3,10	0,86	3,52	0,61	12,93	1,24	13,30	1,15	13,34	1,03
Полска			0,00	0,00	0,09	0,02	0,04	0,01	0,00	0,00	0,02	0,00	0,05	0,00
Португалија														
Романија							0,12	0,02	0,14	0,01	0,33	0,03	0,33	0,03
Русија	3,52	2,50	5,47	2,02	2,51	0,70	0,01	0,00	0,01	0,00	1,29	0,11	1,31	0,10
Сент Ките и Невис														
Сент Винсент и Гренадин														
Сан Марино											0,79	0,07	0,67	0,05
Саудиска Арабија														
Србија														
Сејшелски Острови							0,05	0,01	0,06	0,01	0,09	0,01	-0,12	-0,01
Сингапур														
Словачка	0,06	0,04	0,06	0,02	0,07	0,02	0,08	0,01	0,02	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Словенија	16,41	11,62	21,18	7,84	43,70	12,14	56,16	9,68	58,83	5,66	66,41	5,72	84,74	6,56
Јужна Африка													0,01	0,00
Шпанија							-0,01	0,00	0,03	0,00	0,02	0,00	-0,04	0,00
Шведска	1,40	0,99	1,63	0,60	1,72	0,48	2,21	0,38	1,10	0,11	2,34	0,20	1,96	0,15
Швајцарија	32,14	22,76	40,85	15,11	45,83	12,73	61,48	10,60	79,20	7,62	85,15	7,34	101,85	7,88
Сирија	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,09	0,01	0,18	0,02	0,15	0,01
Обединети Арапски Емирати							0,01	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00
Турција	0,70	0,50	1,15	0,42	14,24	3,96	16,12	2,78	16,23	1,56	17,98	1,55	18,86	1,46
Украина	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,18	0,01
Египет														
Велика Британија	5,27	3,73	5,85	2,17	4,19	1,16	30,17	5,20	19,03	1,83	12,75	1,10	23,13	1,79
Џерси														
Човечки остров														
САД	1,40	0,99	2,37	0,88	4,14	1,15	12,54	2,16	33,96	3,27	41,27	3,56	42,24	3,27
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,00	0,00	0,00	0,00					0,17	0,02	0,22	0,02	0,48	0,04
Узбекистан													0,00	0,00
Србија и Црна Гора	15,86	11,23	19,43	7,19	21,12	5,87	19,28	3,32	29,65	2,85	26,68	2,30	29,13	2,25
Меѓународна финасиска корпорација														
Европска банка за реконструкција и развој							9,332555	1,61	7,576185	0,73	9,193529	0,79	14,13	1,09
Банка за развој на Централно африкански земји														
Северноатланска алијанса за соработка														
ВКУПНО	141,2234	100,00	270,369	100,00	359,901	100,00	580,052	100,00	1039,1534	100,00	1160,7074	100,00	1.292,14	100,00

Табела 26
**Состојба на директни инвестиции во
Република Македонија - по земји -
1997-2010**

во милиони евра

Земји	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Авганистан	0,01	0,00	0,02	0,00	0,02	0,00	0,03	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00	0,01	0,00
Албанија	4,42	0,27	3,57	0,20	11,60	0,55	16,63	0,65	23,90	0,81	27,90	0,89	35,68	1,06
Азербејџан													4,02	0,12
Австралија	2,10	0,13	2,08	0,12	2,32	0,11	1,96	0,08	2,40	0,08	2,36	0,08	2,41	0,07
Австрија	62,29	3,87	57,72	3,26	219,41	10,46	238,29	9,36	334,58	11,27	362,58	11,54	371,88	11,10
Бахамски Острови	0,00	0,00			0,00	0,00								
Барбадос							0,41	0,02						
Белгија	1,31	0,08	1,28	0,07	0,89	0,04	1,28	0,05	1,17	0,04	1,20	0,04	1,17	0,03
Бермуди					0,00	0,00	0,06	0,00	0,11	0,00	0,13	0,00	0,23	0,01
Босна и Херцеговина	0,70	0,04	0,20	0,01	1,00	0,05	1,32	0,05	1,82	0,06	2,54	0,08	3,39	0,10
Белизе					0,00	0,00					0,01	0,00	0,03	0,00
Британски Девствени Острови	8,72	0,54	11,80	0,67	15,85	0,76	29,44	1,16	51,31	1,73	58,11	1,85	66,98	2,00
Бугарија	24,33	1,51	27,36	1,55	42,79	2,04	62,49	2,46	86,50	2,91	92,29	2,94	116,19	3,47
Белорусија	0,01	0,00	0,01	0,00										
Канада	0,41	0,03	0,47	0,03	1,06	0,05	2,33	0,09	3,16	0,11	2,85	0,09	4,13	0,12
Кајмански Острови									-1,00	-0,03	-1,00	-0,03	-1,31	-0,04
Централно Афричка Република							0,02	0,00						
Шри Ланка							0,05	0,00						
Кина	0,93	0,06	1,08	0,06	1,41	0,07	1,51	0,06	1,30	0,04	0,95	0,03	1,01	0,03
Тајван	2,55	0,16	0,77	0,04	2,16	0,10	1,57	0,06	0,77	0,03	0,77	0,02		
Кукови Острови							1,17	0,05	1,29	0,04				
Костарика									0,19	0,01	0,19	0,01	0,26	0,01
Хрватска	15,74	0,98	20,34	1,15	30,59	1,46	44,27	1,74	53,23	1,79	55,54	1,77	72,27	2,16
Куба									0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кипар	150,53	9,35	160,81	9,09	182,23	8,68	20,53	0,81	34,90	1,18	47,93	1,53	45,69	1,36
Чешка	0,26	0,02	0,27	0,02	0,29	0,01	7,51	0,30	0,49	0,02	0,51	0,02	2,85	0,09
Данска	0,07	0,00			0,54	0,03	1,24	0,05	1,27	0,04	1,45	0,05	1,90	0,06
Доминиканска Република			-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00						
Ел Салвадор							0,00	0,00						
Естонија									0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Финска														
Франција	19,58	1,22	1,47	0,08	0,29	0,01	10,51	0,41	13,04	0,44	26,15	0,83	129,68	3,87
Грузија							0,00	0,00						0,00
Германија	70,57	4,38	64,07	3,62	64,08	3,05	85,91	3,38	66,23	2,23	61,98	1,97	71,37	2,13
Гибралтар	0,44	0,03	0,51	0,03	0,70	0,03	0,79	0,03						0,00
Грција	264,10	16,40	279,21	15,78	320,40	15,27	387,14	15,21	450,70	15,18	380,31	12,11	431,55	12,88
Хонг Конг									0,04	0,00	0,05	0,00	0,04	0,00
Унгарија	354,40	22,01	350,01	19,79	350,35	16,69	421,25	16,55	410,56	13,83	388,75	12,38	346,77	10,35
Исланд							8,14	0,32	12,15	0,41	11,62	0,37	3,26	0,10
Индија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
Иран	0,08	0,01	0,04	0,00	0,03	0,00	0,04	0,00	0,04	0,00	0,03	0,00	0,04	0,00
Ирак	0,02	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	-0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ирска							0,03	0,00	0,01	0,00	0,40	0,01	0,41	0,01
Израел					0,01	0,00	4,27	0,17	4,11	0,14	3,99	0,13	4,39	0,13
Италија	32,09	1,99	37,69	2,13	44,39	2,12	46,50	1,83	55,54	1,87	55,85	1,78	58,50	1,75
Јапонија							-0,17	-0,01						

Табела 26
Состојба на директни инвестиции во Република Македонија - по земји - 1997-2010

во милиони евра

Земји	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %	Вредност	Учество во %
Џонстон Остров					0,02	0,00								
Јордан									0,00	0,00			0,00	0,00
Кореја, Република													0,03	0,00
Либан			0,01	0,00					0,00	0,00	0,31	0,01	0,41	0,01
Либија														
Лихтенштајн	1,48	0,09	2,46	0,14	6,70	0,32	1,57	0,06	2,05	0,07	1,65	0,05	18,09	0,54
Литванија														0,00
Луксембург	10,83	0,67	15,16	0,86	25,42	1,21	71,85	2,82	69,14	2,33	62,03	1,97	16,10	0,48
Малезија	0,00	0,00												
Малта	-0,12	-0,01	-0,18	-0,01	-0,13	-0,01	-0,05	0,00	0,06	0,00	-0,03	0,00	-0,02	0,00
Маврициус							0,01	0,00	0,01	0,00	0,06	0,00	0,06	0,00
Мексико														
Молдавија			-0,05	0,00	-0,02	0,00	0,01	0,00	0,11	0,00	0,09	0,00	0,06	0,00
Црна Гора							0,18	0,01	0,24	0,01	0,22	0,01	2,48	0,07
Холандија	103,23	6,41	213,35	12,06	211,99	10,10	431,31	16,95	435,57	14,67	523,56	16,67	554,43	16,55
Холандски Антили	98,87	6,14	69,52	3,93	54,71	2,61	17,96	0,71	0,01	0,00	0,11	0,00	0,61	0,02
Нигерија									0,01	0,00				
Норвешка	-0,08	-0,01					0,41	0,02	0,85	0,03	1,02	0,03	0,83	0,02
Маршалски Острови	0,28	0,02	0,02	0,00	0,02	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Пакистан	-0,01	0,00	-0,01	0,00	-0,02	0,00	-0,55	-0,02	-0,32	-0,01	0,00	0,00	0,01	0,00
Панама	2,98	0,19	3,24	0,18	4,13	0,20	8,64	0,34	11,12	0,37	10,58	0,34	11,70	0,35
Полска	0,06	0,00	0,12	0,01	0,53	0,03	0,48	0,02	0,50	0,02	0,41	0,01	0,40	0,01
Португалија					1,81	0,09	2,24	0,09	2,28	0,08	1,58	0,05	1,54	0,05
Романија	0,47	0,03	0,43	0,02	0,05	0,00	0,45	0,02	-0,26	-0,01	0,87	0,03	1,78	0,05
Русија	1,38	0,09	1,34	0,08	1,35	0,06	1,52	0,06	1,32	0,04	1,22	0,04	4,93	0,15
Сент Ките и Невис							2,97	0,12	2,94	0,10	2,97	0,09	2,92	0,09
Сент Винсент и Гренадин			36,09	2,04	17,55	0,84	19,35	0,76	62,14	2,09	48,02	1,53	94,59	2,82
Сан Марино	0,70	0,04	0,76	0,04	0,88	0,04	2,39	0,09	2,40	0,08				
Саудиска Арабија									0,03	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00
Србија							66,33	2,61	62,31	2,10	83,72	2,67	84,53	2,52
Сејшелски Острови	2,06	0,13	-0,01	0,00	0,08	0,00	0,11	0,00	0,01	0,00	2,52	0,08	-0,15	0,00
Сингапур			0,02	0,00			2,00	0,08					0,00	0,00
Словачка	0,07	0,00	0,18	0,01	0,00	0,00	0,07	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	-0,02	0,00
Словенија	101,85	6,33	106,79	6,04	126,71	6,04	165,84	6,52	262,78	8,85	391,21	12,45	415,73	12,41
Јужна Африка	0,01	0,00												
Шпанија	-0,04	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	-0,20	-0,01	-0,13	0,00	-0,86	-0,03	0,17	0,00
Шведска	2,51	0,16	2,47	0,14	2,57	0,12	2,70	0,11	-1,76	-0,06	3,56	0,11	5,11	0,15
Швајцарија	143,90	8,94	164,20	9,28	150,78	7,18	166,82	6,55	200,73	6,76	202,07	6,43	152,26	4,54
Сирија	0,15	0,01	0,15	0,01										
Обединети Арапски Емирати	0,06	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Турција	26,49	1,65	25,06	1,42	27,72	1,32	34,91	1,37	42,98	1,45	49,74	1,58	47,96	1,43
Украина	0,64	0,04	3,55	0,20	3,28	0,16	1,89	0,07	0,89	0,03	0,65	0,02	-14,03	-0,42
Египет														0,00
Велика Британија	27,66	1,72	26,37	1,49	53,36	2,54	80,60	3,17	114,83	3,87	76,73	2,44	110,87	3,31
Џерси									0,45	0,02				
Човечки остров														
САД	25,62	1,59	29,84	1,69	45,32	2,16	35,88	1,41	47,79	1,61	48,78	1,55	35,94	1,07
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,83	0,05	0,86	0,05	1,24	0,06	7,56	0,30	6,99	0,24	6,54	0,21	5,65	0,17
Узбекистан	0,00	0,00			-0,09	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Србија и Црна Гора	29,50	1,83	32,83	1,86	53,77	2,56								
Меѓународна финасиска корпорација														
Европска банка за реконструкција и развој	13,17	0,82	13,60	0,77	15,43	0,74	21,64	0,85	30,76	1,04	36,52	1,16	20,87	0,62
Банка за развој на Централно африкански земји					0,01	0,00								
Северноатланска алијанса за соработка					0,94	0,04	1,72	0,07						
ВКУПНО	1.610,22	100,00	1.768,97	100,00	2.098,57	100,00	2.545,17	100,00	2.968,75	100,00	3.141,38	100,00	3.350,69	100,00

Табела 27

Состојба на директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008 / 1

(во милиони евра)

Дејности	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%
СДИ во Република Македонија																								
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И РИБАРСТВО	1,05	0,75	0,60	0,22	0,90	0,25	0,78	0,13	2,67	0,26	3,73	0,32	9,81	0,76	23,09	1,43	22,98	1,30	23,11	1,10	27,00	1,06	30,86	1,04
РУДАРСТВО И ЕКСТРАКЦИЈА	0,27	0,19	0,42	0,15	0,68	0,19	9,89	1,71	13,60	1,31	16,94	1,46	15,53	1,20	22,37	1,39	39,27	2,22	45,30	2,16	50,74	1,99	168,52	5,68
ПРОИЗВОДСТВО	67,45	47,76	165,33	61,15	222,08	61,70	294,83	50,83	396,21	38,13	457,70	39,43	490,36	37,95	664,92	41,29	775,32	43,83	801,86	38,21	907,35	35,65	886,28	29,85
ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,74	0,06	5,17	0,32	6,21	0,35	157,08	7,49	161,70	6,35	164,33	5,54
ГРАДЕЖНИШТВО	0,58	0,41	0,83	0,31	5,63	1,56	32,94	5,68	47,04	4,53	56,06	4,83	65,91	5,10	64,49	4,01	61,08	3,45	70,48	3,36	87,05	3,42	117,25	3,95
ВКУПНО УСЛУГИ	68,31	48,37	98,12	36,29	124,93	34,71	236,89	40,84	574,38	55,27	619,61	53,38	702,51	54,37	822,03	51,05	854,22	48,29	984,55	46,92	1.302,69	51,18	1.601,52	53,95
НЕ АЛОЦИРАНИ	3,56	2,52	5,07	1,87	5,70	1,58	4,73	0,82	5,25	0,51	6,66	0,57	7,26	0,56	8,15	0,51	9,89	0,56	16,19	0,77	9,10	0,36	0,00	0,00
СУБ-ТОТАЛ	141,22		270,37		359,90		580,05		1.039,15		1.160,71		1.292,14		1.610,22		1.768,97		2.098,57		2.545,17		2.968,75	
ВКУПНО	141,22	100,00	270,37	100,00	359,90	100,00	580,05	100,00	1.039,15	100,00	1.160,71	100,00	1.292,14	100,00	1.610,22	100,00	1.768,97	100,00	2.098,57	100,00	2.545,17	100,00	2.968,75	100,00

1/ претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 28

**Меѓународна инвестициска позиција:
надворешни средства и обврски**

(во милиони САД долари)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Девизни средства	855,95	888,02	1.211,95	1.724,01	2.055,55	1.917,38	1.958,47	1.968,79
Валуту и депозити	768,61	863,28	1.177,39	1.514,40	1.322,23	345,05	665,53	462,27
Со монетарни власти	705,98	685,16	1.073,79	913,94	1.064,78	129,90	665,53	462,27
Со банки	62,63	178,12	103,60	600,46	257,45	215,15		
Хартии од вредност	87,34	24,74	34,56	209,61	733,32	1.572,34	1.292,94	1.506,52
Акции								
Обврзници и записи	87,34	24,74	34,56	209,61	733,32	1.572,34	1.292,94	1.506,52
Инструменти на Пазар на пари								
Финансиски деривати, нето								
Останати побарувања								
Обврски	3.867,52	4.673,33	4.804,17	5.741,15	7.475,31	8.069,03	8.919,06	8.859,94
Директни инвестиции во земјата	1.614,65	2.190,55	2.086,86	2.763,82	3.739,36	4.185,34	4.504,11	4.449,71
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	1.477,00	1.858,46	1.863,48	2.454,03	3.271,35	3.393,98	3.557,64	3.509,50
Побарувања од директните инвеститори (-)								
Обврски кон директните инвеститори	1.477,00	1.858,46	1.863,48	2.454,03	3.271,35	3.393,98	3.557,64	3.509,50
Останат капитал	137,65	332,09	223,38	309,79	468,01	791,36	946,47	940,22
Побарувања од директните инвеститори (-)	-59,96	-49,93	-87,93	-106,56	-155,90	-160,66	-243,69	-305,15
Обврски кон директните инвеститори	197,61	382,02	311,31	416,35	623,91	952,02	1.190,15	1.245,37
Портфолио инвестиции	107,24	71,62	273,93	364,73	445,25	373,49	590,69	524,71
Сопственички хартии од вредност	80,48	39,99	52,77	114,01	194,77	187,93	195,57	181,74
Банки	12,60	19,06	29,53	106,21	90,88	99,69	107,12	107,45
Останати сектори	67,88	20,94	23,25	7,79	103,89	88,24	88,45	74,30
Должнички хартии од вредност	26,76	31,63	221,15	250,73	250,48	185,55	395,11	342,96
Обврзници и записи	26,76	31,63	221,15	250,73	250,48	185,55	395,11	342,96
Монетарни власти								
Држава	26,76	31,63	221,15	250,73	250,48	185,55	395,11	342,96
Банки								
Останати сектори								
Инструменти на Пазар на пари								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Финансиски деривати								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Останати инвестиции	2.145,63	2.411,16	2.443,39	2.612,59	3.290,70	3.510,20	3.824,26	3.885,52
Трговски кредити	398,16	469,80	441,08	486,21	854,50	914,41	914,57	877,88
Држава						4,92	3,53	2,18
Долгорочни						4,92	3,53	2,18
Краткорочни								
Останати сектори	398,16	469,80	441,08	486,21	854,50	909,49	911,04	875,70
Долгорочни	61,76	30,96	13,02	25,80	21,36	33,23	27,49	18,08
Краткорочни	336,40	438,84	428,06	460,41	833,14	876,26	883,55	857,62
Заеми	1.657,16	1.788,12	1.820,15	1.853,31	1.991,89	2.180,86	2.338,13	2.420,42
Монетарни власти	68,35	62,54	62,13	55,83				
Кредити и заеми од Фондот	68,35	62,54	62,13	55,83				
Останати долгорочни								
Краткорочни								
Држава	1.256,52	1.351,15	1.292,19	1.152,62	1.068,43	1.087,27	1.114,92	1.132,21
Долгорочни	1.256,52	1.351,15	1.292,19	1.152,62	1.068,43	1.087,27	1.114,92	1.132,21
Краткорочни								
Банки	90,92	85,47	127,06	192,69	317,80	283,57	372,93	498,91
Долгорочни	80,03	75,90	125,52	192,69	293,56	283,57	315,58	493,99
Краткорочни	10,89	9,57	1,53		24,24		57,35	4,93
Останати сектори	241,37	288,96	338,78	452,17	605,66	810,03	850,27	789,30
Долгорочни	219,85	282,46	276,21	436,82	547,89	789,01	839,39	730,01
Краткорочни	21,52	6,50	62,56	15,35	57,77	21,02	10,88	59,29
Валуту и депозити	68,95	70,55	86,89	148,60	238,27	245,36	284,98	260,04
Монетарни власти								
Држава								
Банки	68,95	70,55	86,89	148,60	238,27	245,36	284,98	260,04
Останати сектори								
Останати обврски	21,36	82,70	95,26	124,47	206,04	169,57	286,59	327,17
Монетарни власти		13,01	11,97	12,64	13,24	12,90	102,87	101,48
Долгорочни		13,01	11,97	12,64	13,24	12,90	102,87	101,48
Од кои СДР Алокација		13,01	11,97	12,64	13,24	12,90	102,87	101,48
Краткорочни								
Држава							0,30	0,55
Долгорочни								
Краткорочни							0,30	0,55
Банки		11,66	12,57	14,15	13,76	12,55	13,42	6,01
Долгорочни								
Краткорочни		11,66	12,57	14,15	13,76	12,55	13,42	6,01
Останати сектори	21,36	58,03	70,72	97,68	179,04	144,12	170,01	219,14
Долгорочни					0,53	0,51	0,52	14,41
Краткорочни	21,36	58,03	70,72	97,68	178,51	143,62	169,49	204,73

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 29

**Меѓународна инвестициска позиција:
надворешни средства и обврски**

(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Девизни средства	684,98	652,76	1.027,34	1.309,04	1.399,09	1.360,04	1.365,93	1.482,52
Валуте и депозити	615,09	634,58	998,04	1.149,89	899,97	244,75	464,17	348,10
Со монетарни власти	564,97	503,65	910,22	693,96	724,73	92,14	464,17	348,10
Со банки	50,12	130,93	87,82	455,93	175,23	152,61		
Хартии од вредност	69,89	18,19	29,30	159,16	499,13	1.115,29	901,76	1.134,43
Акции								
Обврзници и записи	69,89	18,19	29,30	159,16	499,13	1.115,29	901,76	1.134,43
Инструменти на Пазар на пари								
Финансиски деривати, нето								
Останати побарувања								
Обврски	3.095,01	3.435,26	4.072,37	4.359,26	5.088,01	5.723,53	6.220,57	6.671,64
Директни инвестиции во земјата	1.292,14	1.610,22	1.768,97	2.098,57	2.545,17	2.968,75	3.141,38	3.350,69
Акционерски капитал и реинвестирани добивки	1.181,98	1.366,11	1.579,62	1.863,35	2.226,62	2.407,42	2.481,27	2.642,69
Побарувања од директните инвеститори (-)								
Обврски кон директните инвеститори	1.181,98	1.366,11	1.579,62	1.863,35	2.226,62	2.407,42	2.481,27	2.642,69
Останат капитал	110,16	244,11	189,36	235,23	318,55	561,33	660,11	708,00
Побарувања од директните инвеститори (-)	-47,98	-36,70	-74,54	-80,91	-106,11	-113,96	-169,96	-229,78
Обврски кон директните инвеститори	158,14	280,82	263,89	316,14	424,66	675,29	830,07	937,78
Портфолио инвестиции	85,82	52,65	232,20	276,94	303,06	264,92	411,97	395,11
Сопственички хартии од вредност	64,40	29,40	44,73	86,57	132,57	133,31	136,40	136,86
Банки	10,08	14,01	25,03	80,65	61,85	70,71	74,71	80,91
Останати сектори	54,32	15,39	19,71	5,92	70,71	62,59	61,69	55,95
Должнички хартии од вредност	21,42	23,25	187,47	190,38	170,49	131,62	275,57	258,25
Обврзници и записи	21,42	23,25	187,47	190,38	170,49	131,62	275,57	258,25
Монетарни власти								
Држава	21,42	23,25	187,47	190,38	170,49	131,62	275,57	258,25
Банки								
Останати сектори								
Инструменти на Пазар на пари								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Финансиски деривати								
Монетарни власти								
Држава								
Банки								
Останати сектори								
Останати инвестиции	1.717,05	1.772,39	2.071,20	1.983,75	2.239,79	2.489,86	2.667,22	2.925,84
Трговски кредити	318,63	345,34	373,90	369,18	581,61	648,61	637,86	661,06
Држава						3,49	2,46	1,64
Долгорочни						3,49	2,46	1,64
Краткорочни								
Останати сектори	318,63	345,34	373,90	369,18	581,61	645,12	635,40	659,41
Долгорочни	49,42	22,76	11,04	19,59	14,54	23,57	19,17	13,62
Краткорочни	269,21	322,58	362,86	349,59	567,07	621,55	616,23	645,80
Заеми	1.326,15	1.314,40	1.542,90	1.407,22	1.355,76	1.546,93	1.630,72	1.822,61
Монетарни власти	54,70	45,97	52,67	42,39				
Кредити и заеми од Фондот	54,70	45,97	52,67	42,39				
Останати долгорочни								
Краткорочни								
Држава	1.005,54	993,20	1.095,36	875,19	727,22	771,22	777,60	852,57
Долгорочни	1.005,54	993,20	1.095,36	875,19	727,22	771,22	777,60	852,57
Краткорочни								
Банки	72,76	62,83	107,70	146,31	216,31	201,14	260,10	375,69
Долгорочни	64,04	55,79	106,40	146,31	199,81	201,14	220,10	371,98
Краткорочни	8,71	7,04	1,30		16,50		40,00	3,71
Останати сектори	193,16	212,41	287,17	343,33	412,24	574,57	593,02	594,35
Долгорочни	175,94	207,63	234,14	331,68	372,92	559,66	585,43	549,71
Краткорочни	17,22	4,78	53,03	11,65	39,32	14,91	7,59	44,64
Валуте и депозити	55,18	51,86	73,66	112,83	162,18	174,04	198,76	195,82
Монетарни власти								
Држава								
Банки	55,18	51,86	73,66	112,83	162,18	174,04	198,76	195,82
Останати сектори								
Останати обврски	17,09	60,79	80,75	94,51	140,24	120,28	199,88	246,36
Монетарни власти		9,56	10,14	9,60	9,01	9,15	71,74	76,42
Долгорочни		9,56	10,14	9,60	9,01	9,15	71,74	76,42
Од кои СДР Алокација		9,56	10,14	9,60	9,01	9,15	71,74	76,42
Краткорочни								
Држава							0,21	0,41
Долгорочни								
Краткорочни							0,21	0,41
Банки		8,57	10,66	10,74	9,36	8,90	9,36	4,52
Долгорочни								
Краткорочни		8,57	10,66	10,74	9,36	8,90	9,36	4,52
Останати сектори	17,09	42,66	59,95	74,17	121,86	102,23	118,57	165,01
Долгорочни					0,36	0,36	0,36	10,85
Краткорочни	17,09	42,66	59,95	74,17	121,50	101,87	118,21	154,17

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 30

Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба /*

(Во милиони евра)

	Претходни податоци																			
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007 ¹⁾	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010 ²⁾	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010 ²⁾	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	600,40	721,01	786,69	1.115,71	1.031,96	1.143,09	1.328,26	1.321,91	1.388,03	1.317,53	1.325,21	1.346,99	1.361,28	1.449,48	1.356,41	1.418,78	1.540,94	1.519,17	1.573,14	1.645,64
4.1 Краткорочни обврски	370,02	475,84	435,42	727,89	643,68	727,10	808,90	738,32	790,61	710,65	721,70	742,04	773,01	859,50	773,95	844,61	904,30	873,34	911,36	973,37
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	4,78	53,03	11,65	39,32	24,35	16,37	16,51	14,91	17,02	11,31	9,11	7,59	18,50	47,73	39,76	44,64	6,00	5,45	9,00	3,09
4.1.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.4. Комерцијални кредити	322,58	362,86	349,59	567,07	539,02	626,80	703,70	621,55	671,20	593,67	604,61	616,23	632,52	680,49	596,02	645,80	768,38	728,73	760,84	817,15
4.1.5. Останати обврски	42,66	59,95	74,17	121,50	80,30	83,92	88,69	101,87	102,39	105,67	107,98	118,21	122,00	131,28	138,17	154,17	129,93	139,15	141,52	153,13
Достасани неплатени обврски	42,66	58,40	74,17	121,50	80,30	83,92	88,69	101,87	102,39	105,67	107,98	118,21	122,00	131,28	138,17	154,17	129,93	139,15	141,52	153,13
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочни обврски	230,39	245,18	351,27	387,81	388,28	415,99	519,36	583,59	597,42	606,88	603,50	604,95	588,27	589,98	582,46	574,17	636,64	645,83	661,78	672,27
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	207,63	234,14	331,68	372,92	371,83	397,35	499,36	559,66	574,94	584,87	581,46	585,43	569,51	572,81	566,44	549,71	613,43	624,21	641,50	653,32
4.2.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	11,04	19,59	14,54	16,10	18,28	19,64	23,57	22,13	21,65	21,68	19,17	18,38	16,79	15,63	13,62	12,82	11,67	10,78	9,87
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,38	0,39	0,39	10,85	10,40	9,95	9,50	9,07
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	284,52	269,57	329,30	430,77	588,22	664,41	685,47	682,70	724,38	763,92	791,48	837,56	939,29	955,77	969,13	949,72	976,61	944,06	925,51	890,44
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	3,70	5,68	13,16	6,11	4,30	5,46	6,35	7,40	6,12	5,98	6,64	7,49	7,89	11,57	9,88	11,94	10,21	11,41	9,87	12,76
Краткорочни обврски	2,70	4,68	12,16	5,61	3,80	4,21	5,37	6,54	5,25	5,11	5,71	6,57	6,91	10,55	8,81	10,89	9,13	11,41	9,87	12,76
Долгорочни обврски	1,00	1,00	1,00	0,50	0,50	1,26	0,98	0,87	0,87	0,87	0,93	0,92	0,98	1,02	1,07	1,05	1,08	0,00	0,00	0,00
5.2. Обврски кон директните инвеститори	280,82	263,89	316,14	424,66	583,92	658,95	679,12	675,29	718,26	757,94	784,85	830,07	931,40	944,20	959,25	937,78	966,40	932,65	915,64	877,68
Краткорочни обврски	189,58	112,22	162,51	219,65	213,84	243,62	266,16	246,37	279,16	241,27	258,88	271,24	298,38	311,73	316,75	309,57	273,47	281,40	273,78	308,66
Долгорочни обврски	91,23	151,67	153,63	205,01	370,08	415,33	412,96	428,92	439,10	516,67	525,97	558,83	633,02	632,47	642,50	628,21	692,94	651,24	641,86	569,02
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	2.080,17	2.528,23	2.503,42	2.841,05	2.858,77	3.058,16	3.292,55	3.304,16	3.416,30	3.375,39	3.729,94	3.780,36	3.863,83	4.060,79	3.983,95	4.133,82	4.496,48	4.599,70	4.573,58	4.874,81
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ-без обврски на монетарната власт по репо договори																	4.496,48	4.481,46	4.484,87	4.642,28
Меморандум ставки																				
Јавен долг	1.211,44	1.487,93	1.270,37	1.057,35	1.037,38	1.045,22	1.047,77	1.109,94	1.119,05	1.108,11	1.352,66	1.324,87	1.357,64	1.413,78	1.387,43	1.424,32	1.661,52	1.783,79	1.774,48	2.060,17
<i>Јавен долг без обврски на монетарната власт по репо договори</i>																	<i>1.661,52</i>	<i>1.665,54</i>	<i>1.685,77</i>	<i>1.827,64</i>
Приватен долг	868,73	1.040,31	1.233,06	1.783,70	1.821,39	2.012,94	2.244,78	2.194,23	2.297,25	2.267,28	2.377,28	2.455,49	2.506,2	2.647,0	2.596,5	2.709,5	2.834,96	2.815,91	2.799,1	2.814,64
Јавен долг % БДП	27,27	30,91	24,29	17,73	15,44	15,55	15,59	16,52	16,69	16,53	20,18	19,76	19,66	20,47	20,09	20,63	22,74	24,41	24,28	28,19
<i>Јавен долг без обврски на монетарната власт по репо договори % од БДП</i>																	<i>22,74</i>	<i>22,79</i>	<i>23,07</i>	<i>25,01</i>
Приватен долг % од БДП	19,56	21,61	23,57	29,90	27,10	29,95	33,40	32,65	34,27	33,82	35,46	36,63	36,30	38,33	37,60	39,24	38,80	38,53	38,30	38,52
Краткорочен долг	629,63	674,16	725,53	1.131,28	1.003,62	1.113,76	1.253,77	1.162,58	1.228,24	1.119,85	1.213,62	1.242,25	1.206,23	1.293,75	1.246,61	1.328,67	1.316,58	1.442,34	1.411,73	1.649,35
Долгорочен долг	1.450,54	1.854,08	1.777,89	1.709,77	1.855,15	1.944,40	2.038,78	2.141,58	2.188,06	2.255,54	2.516,32	2.538,11	2.657,61	2.767,04	2.737,33	2.805,15	3.179,90	3.157,36	3.161,85	3.225,46

¹⁾ Од 2007 година извор на податокот за трговските кредити е прашалникот КИПО.²⁾ Од 2010 година во податокот е вклучена и акумулирана камата.³⁾ Обврски на НБРМ по основ на репо договори. Имајќи предвид дека кај бруто побарувањата во еднаков износ се јавуваат побарувања по обратни репо договори, овие состојби немаат ефект врз нето долгот.

*/ Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 31

Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба / *

(Во милиони евра)

	Претходни податоци																			
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007 ¹⁾	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010 ²⁾	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	197,77	253,94	336,54	447,43	490,79	540,12	588,92	507,00	461,68	479,80	483,89	440,22	504,33	555,72	581,03	572,64	686,09	698,13	726,22	722,60
4.1 Краткорочни побарувања	196,55	253,46	335,63	445,09	486,45	534,86	583,89	501,91	455,95	472,73	477,72	434,25	499,76	548,82	570,96	562,07	673,99	687,92	719,03	716,06
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	0,00	0,20	0,00	0,31	0,23	0,46	0,68	0,88	0,95	0,42	0,41	0,26	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,05	0,05
4.1.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,21	0,39	0,13	0,18	0,04	0,23	0,07	0,06	0,06	0,02	0,11	0,08	0,03	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05
4.1.4. Комерцијални кредити*	196,12	252,79	334,82	443,51	463,85	512,13	559,94	477,14	430,57	447,76	452,35	408,19	481,72	530,57	552,39	543,50	655,91	669,86	700,28	696,89
4.1.5. Останати побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,36	24,48	24,90	25,77	17,91	18,17	18,54	18,53	18,03	17,97	18,66	19,05
Достасани неплатени побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,36	24,48	24,90	25,77	17,91	18,17	18,54	18,53	18,03	17,97	18,66	19,05
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочни побарувања	1,23	0,49	0,91	2,34	4,35	5,26	5,04	5,09	5,73	7,08	6,17	5,98	4,56	6,90	10,07	10,57	12,10	10,21	7,19	6,54
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,66	6,73	5,94	4,92	4,24	1,45	0,00
4.2.2. Заеми	1,23	0,10	0,25	1,57	3,83	4,10	4,07	4,12	4,95	6,30	5,58	5,39	4,38	4,05	3,24	4,62	5,65	5,96	5,74	6,54
4.2.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	0,00	0,39	0,66	0,77	0,52	1,17	0,97	0,97	0,78	0,78	0,58	0,58	0,18	0,19	0,09	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.5. Остатни побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,52	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47,98	95,87	95,60	123,11	130,14	138,32	127,95	133,29	155,47	188,33	183,76	194,56	211,33	205,26	231,54	265,82	263,73	283,83	300,09	321,03
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11,28	21,33	14,69	17,00	16,81	17,53	17,93	19,33	20,48	19,82	20,24	24,60	25,05	25,45	30,71	36,03	39,00	39,63	37,89	39,42
Краткорочни побарувања	11,28	18,31	12,99	15,79	15,60	15,65	15,97	17,24	18,32	17,52	17,14	20,68	20,88	20,68	25,20	30,11	32,46	33,12	31,52	33,22
Долгорочни побарувања	0,00	3,02	1,70	1,21	1,21	1,88	1,96	2,10	2,16	2,30	3,10	3,92	4,16	4,77	5,50	5,92	6,54	6,51	6,37	6,19
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36,70	74,54	80,91	106,11	113,34	120,78	110,02	113,96	134,99	168,51	163,52	169,96	186,28	179,80	200,83	229,78	224,73	244,20	262,20	281,62
Краткорочни побарувања	21,78	24,71	29,46	66,31	59,09	66,61	55,85	57,14	64,89	65,72	75,39	80,30	114,18	115,77	143,90	132,90	126,55	117,62	132,33	150,45
Долгорочни побарувања	14,92	49,82	51,45	39,80	54,24	54,17	54,17	56,82	70,09	102,79	88,13	89,66	72,10	64,04	56,93	96,89	98,17	126,58	129,87	131,17
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊА	1.530,00	2.026,19	2.427,38	2.634,87	2.565,51	2.621,61	2.802,90	2.392,10	2.179,34	2.183,20	2.493,38	2.498,49	2.477,73	2.638,23	2.759,33	2.893,65	3.188,06	3.387,51	3.396,95	3.914,72
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊА-без побарувања на монетарната власт по обратни репо договори																	3.188,06	3.269,26	3.308,24	3.681,65

Меморандум ставки

Краткорочни побарувања	1.513,01	1.971,55	2.213,07	2.075,67	1.373,19	1.427,32	1.574,12	1.193,28	1.130,48	1.238,92	1.575,11	1.473,51	1.352,33	1.483,07	1.548,26	1.623,77	1.730,89	1.836,17	1.875,46	2.355,99
Долгорочни побарувања	16,99	54,64	214,31	559,20	1.192,33	1.194,29	1.228,78	1.198,83	1.048,85	944,27	918,27	1.024,98	1.125,40	1.155,16	1.211,07	1.269,88	1.457,17	1.551,34	1.521,49	1.558,72

¹⁾ Од 2007 година извор на податокот за трговските кредити е прашалникот КИПО.²⁾ Од 2010 година во податокот е вклучена и акумулирана камата.³⁾ Побарувања на НБРМ по основ на обратни репо договори. Имајќи предвид дека кај бруто долгот во еднаков износ се јавуваат обврски по репо договори, овие состојби немаат ефект врз нето долгот.

*/Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 32

Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба /*

(Во милиони евра)

	Претходни податоци																			
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009	30.09.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.09.2010	31.12.2010 ¹⁾	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	402,63	467,07	450,15	668,28	541,17	602,97	739,33	814,91	926,35	837,73	841,32	906,77	856,96	893,76	775,38	846,14	854,85	821,04	846,92	923,04
4.1 Краткорочни обврски	173,47	222,38	99,79	282,81	157,23	192,24	225,01	236,41	334,66	237,92	243,98	307,79	273,25	310,67	202,99	282,54	230,31	185,41	192,33	257,32
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	4,78	52,83	11,65	39,01	24,13	15,92	15,83	14,02	16,07	10,89	8,70	7,33	18,48	47,73	39,76	44,64	6,00	5,40	8,95	3,02
4.1.3. Валути и депозити	0,00	0,00	-0,21	-0,39	-0,13	-0,18	-0,04	-0,23	-0,07	-0,06	-0,06	-0,02	-0,11	-0,08	-0,03	-0,05	-0,05	-0,04	-0,05	-0,05
4.1.4. Комерцијални кредити	126,47	110,07	14,77	123,56	75,17	114,67	143,76	144,40	240,63	145,91	152,26	208,04	150,80	149,92	43,63	102,30	112,47	58,87	60,56	120,26
4.1.5. Останати обврски	42,23	59,48	73,57	120,63	58,07	61,83	65,47	78,21	78,03	81,19	83,08	92,44	104,09	113,11	119,63	135,64	111,89	121,18	122,87	134,09
Достасани неплатени обврски	42,23	57,94	73,57	120,63	58,07	61,83	65,47	78,21	78,03	81,19	83,08	92,44	104,09	113,11	119,63	135,64	111,89	121,18	122,87	134,09
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочни обврски	229,16	244,69	350,36	385,47	383,94	410,72	514,32	578,50	591,69	599,80	597,34	598,98	583,71	583,08	572,39	563,60	624,54	635,62	654,59	665,72
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2,66	-6,73	-5,94	-4,92	-4,24	-1,45	0,00
4.2.2. Заеми	206,40	234,04	331,43	371,35	368,00	393,25	495,29	555,54	569,98	578,57	575,88	580,03	565,13	568,76	563,19	545,09	607,78	618,25	635,76	646,78
4.2.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	10,65	18,93	13,77	15,58	17,11	18,67	22,60	21,35	20,87	21,10	18,58	18,19	16,60	15,54	13,60	12,82	11,67	10,78	9,87
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,38	0,39	0,39	10,85	8,88	9,95	9,50	9,07
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	236,54	173,71	233,70	307,66	458,08	526,10	557,52	549,40	568,91	575,59	607,72	643,00	727,96	750,51	737,59	683,90	712,88	660,23	625,41	569,41
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	-7,57	-15,65	-1,53	-10,89	-12,51	-12,07	-11,58	-11,93	-14,36	-13,84	-13,60	-17,10	-17,16	-13,88	-20,83	-24,09	-28,79	-28,22	-28,03	-26,66
Краткорочни обврски	-8,58	-13,63	-0,83	-10,18	-11,80	-11,45	-10,60	-10,70	-13,07	-12,41	-11,43	-14,11	-13,98	-10,13	-16,40	-19,23	-23,32	-21,71	-21,65	-20,47
Долгорочни обврски	1,00	-2,02	-0,70	-0,71	-0,71	-0,62	-0,98	-1,23	-1,29	-1,42	-2,17	-2,99	-3,18	-3,75	-4,43	-4,87	-5,47	-6,51	-6,37	-6,19
5.2. Обврски кон директните инвеститори	244,11	189,36	235,23	318,55	470,58	538,17	569,09	561,33	583,27	589,43	621,33	660,10	745,12	764,40	758,42	708,00	741,68	688,45	653,44	596,07
Краткорочни обврски	167,80	87,51	133,05	153,35	154,75	177,01	210,30	189,23	214,26	175,55	183,49	190,94	184,20	195,96	172,85	176,67	146,91	163,78	141,46	158,22
Долгорочни обврски	76,31	101,85	102,18	165,20	315,84	361,16	358,79	372,10	369,01	413,88	437,84	469,17	560,92	568,44	585,57	531,32	594,76	524,67	511,99	437,85
НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	550,17	502,05	76,05	206,18	293,26	436,55	489,65	912,06	1.236,96	1.192,19	1.236,56	1.281,86	1.386,10	1.422,56	1.224,62	1.240,17	1.308,42	1.212,20	1.176,63	960,09
Меморандум ставки																				
Краткорочен долг	-883,39	-1.297,39	-1.487,53	-944,38	-369,57	-313,56	-320,35	-30,70	97,76	-119,08	-361,49	-231,27	-146,11	-189,31	-301,64	-295,10	-414,31	-393,82	-463,73	-706,64
Долгорочен долг	1.433,55	1.799,43	1.563,58	1.150,57	662,82	750,11	810,00	942,75	1.139,21	1.311,26	1.598,05	1.513,13	1.532,21	1.611,88	1.526,26	1.535,27	1.722,73	1.606,02	1.640,36	1.666,73

¹⁾Од 2010 година во податокот е вклучена и акумулирана камата.

*/Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 33

ОФИЦИЈАЛНИ ДЕВИЗНИ РЕЗЕРВИ/1

(во милиони евра)

	Девизни резерви							ВКУПНО
	Монетарно злато	Специјални права на влечење - SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизни резервни средства		Други резервни средства		
				Валуты и депозити	Хартии од вредност			
2003	29,7	0,3	0,0	615,1	69,9	0,0	715,0	
2004	63,6	0,6	0,0	635,8	17,0	0,0	716,9	
2005	94,9	0,7	0,0	998,7	28,6	0,0	1.122,9	
2006	105,4	2,3	0,0	1.150,5	158,5	0,0	1.416,7	
2007	124,3	1,0	0,0	900,5	498,5	0,0	1.524,4	
2008	133,9	1,0	0,0	245,3	1.114,7	0,0	1.494,9	
2009	168,1	63,5	0,0	464,8	901,2	0,0	1.597,5	
Кв.1	179,6	65,4	0,0	341,0	1.020,5	0,0	1.606,6	
Кв.2	222,0	70,4	0,0	359,2	1.056,7	0,0	1.708,3	
Кв.3	210,2	1,0	0,0	362,2	1.115,9	0,0	1.689,3	
Кв.4	231,8	0,9	0,0	348,0	1.133,8	0,0	1.714,5	
2010	231,8	0,9	0,0	348,0	1.133,8	0,0	1.714,5	
I	212,3	0,1	0,0	263,1	1.231,4	0,0	1.706,8	
II	223,6	0,0	0,0	248,0	1.230,9	0,0	1.702,5	
III	221,7	0,1	0,0	360,5	1.317,7	0,0	1.900,0	
IV	224,9	0,5	0,0	290,6	1.361,2	0,0	1.877,2	
V	235,0	0,1	0,0	237,2	1.410,4	0,0	1.882,8	
VI	228,2	1,2	0,0	216,5	1.386,5	0,0	1.832,4	
VII	247,0	1,2	0,0	177,4	1.385,8	0,0	1.811,4	
VIII	275,1	0,2	0,0	182,1	1.386,1	0,0	1.843,5	
IX	261,1	1,4	0,0	228,8	1.356,5	0,0	1.847,8	
X	264,8	1,4	0,0	187,3	1.385,1	0,0	1.838,6	
XI	282,5	0,6	0,0	162,3	1.401,1	0,0	1.846,4	
XII	267,0	0,6	0,0	407,0	1.394,3	0,0	2.068,9	
Кв.1	221,7	0,1	0,0	360,5	1.317,7	0,0	1.900,0	
Кв.2	228,2	1,2	0,0	216,5	1.386,5	0,0	1.832,4	
Кв.3	261,1	1,4	0,0	228,8	1.356,5	0,0	1.847,8	
Кв.4	267,0	0,6	0,0	407,0	1.394,3	0,0	2.068,9	
2011	267,0	0,6	0,0	407,0	1.394,3	0,0	2.068,9	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци

Табела 34

Девизен курс на денарот (просек за периодот)

		100	100	100	100	100	1	1	1	100
		ATS	FRF	ITL	DEM	CHF	GBP	USD	EUR	JPY
1993	/1	2,0127	4,1226	1,4832	14,1617	15,9867	35,3541	23,5722	-	-
1994		3,7833	7,7828	2,6792	26,6162	31,5905	66,0911	43,2351	-	-
1995		3,7722	7,6206	2,3369	26,5390	32,1770	60,0303	38,0354	-	-
1996		3,7787	7,8183	2,5929	26,5848	32,3948	62,4691	39,9935	-	-
1997		4,0780	8,5259	2,9225	28,6980	34,3423	81,6392	49,8299	-	-
1998		4,3993	9,2329	3,1357	30,9525	37,5788	90,2462	54,4506	-	-
1999		4,4052	9,2409	3,1306	30,9927	37,8747	92,0413	56,8964	-	-
2000		4,4131	9,2575	3,1362	31,0482	38,9892	99,6905	65,8856	60,7250	61,1533
2001		4,4267	9,2862	3,1459	31,1445	40,3381	97,9875	68,0421	60,9133	56,0157
2002		-	-	-	-	41,5689	97,0365	64,7341	60,9783	51,6839
2003		-	-	-	-	40,3117	88,6405	54,3031	61,2639	46,8292
2004		-	-	-	-	39,7337	90,4298	49,4105	61,3377	45,6661
2005		-	-	-	-	39,5872	89,6186	49,2919	61,2958	44,7895
2006		-	-	-	-	38,8981	89,7611	48,7854	61,1885	41,9345
2007		-	-	-	-	37,2534	89,4324	44,7184	61,1838	37,9705
2008		-	-	-	-	38,6300	77,1265	41,8646	61,2654	40,7177
2009		-	-	-	-	40,5769	68,8041	44,0766	61,2728	47,1313
2010		-	-	-	-	44,5956	71,7150	46,4574	61,5150	52,9905
2011		-	-	-	-	49,9881	70,8931	44,2281	61,5289	55,5402
2007	Q1	-	-	-	-	37,8609	91,2615	46,6974	61,1809	39,1234
	Q2	-	-	-	-	37,1487	90,0730	45,3961	61,1741	37,6175
	Q3	-	-	-	-	37,1335	90,0013	44,5585	61,1750	37,8021
	Q4	-	-	-	-	36,8825	86,4403	42,2718	61,2053	37,3601
2008	Q1	-	-	-	-	38,2826	81,0138	40,9350	61,2908	38,8218
	Q2	-	-	-	-	38,0241	77,2550	39,2020	61,2579	37,5382
	Q3	-	-	-	-	37,9561	76,9805	40,7035	61,1776	37,8493
	Q4	-	-	-	-	40,2469	73,3003	46,5786	61,3356	48,6062
2009	Q1	-	-	-	-	41,0135	67,5760	47,0742	61,4067	50,4188
	Q2	-	-	-	-	40,5226	69,6867	45,0823	61,3386	46,2837
	Q3	-	-	-	-	40,2498	70,2639	42,8182	61,1774	45,7428
	Q4	-	-	-	-	40,5307	67,6727	41,4079	61,1720	46,1421
2010	Q1	-	-	-	-	41,9384	69,2109	44,3686	61,4015	48,9037
	Q2	-	-	-	-	43,6691	72,0352	48,3614	61,5465	52,4391
	Q3	-	-	-	-	46,2249	73,9430	47,7731	61,5522	55,6637
	Q4	-	-	-	-	46,4822	71,6201	45,3020	61,5577	54,8607
2011	Q1	-	-	-	-	47,8172	72,0363	45,0214	61,5126	54,7356
	Q2	-	-	-	-	49,1081	69,7580	42,7593	61,5531	52,4042
	Q3	-	-	-	-	52,9254	70,0699	43,5196	61,5431	55,9701
	Q4	-	-	-	-	50,0451	71,7208	45,6134	61,5068	58,9994
2010	1	-	-	-	-	41,4189	69,2566	42,8267	61,1798	46,8747
	2	-	-	-	-	41,8753	70,1393	44,9312	61,4225	49,7987
	3	-	-	-	-	42,5149	68,3266	45,4022	61,6042	50,1244
	4	-	-	-	-	43,0267	70,3153	45,9023	61,5988	49,1079
	5	-	-	-	-	43,4104	71,6068	48,7870	61,5285	52,8646
	6	-	-	-	-	44,5787	74,1980	50,3806	61,5127	55,3306
	7	-	-	-	-	45,7495	73,6661	48,2471	61,5171	55,1205
	8	-	-	-	-	45,8521	74,6177	47,7062	61,5102	55,8324
	9	-	-	-	-	47,1013	73,5319	47,3526	61,6319	56,0508
	10	-	-	-	-	45,8029	70,3719	44,3729	61,6227	54,2038
	11	-	-	-	-	45,7145	71,9099	44,9678	61,5474	54,5373
	12	-	-	-	-	47,9046	72,5878	46,5545	61,5027	55,8305
2011	1	-	-	-	-	48,1809	72,4702	45,9858	61,5116	55,7828
	2	-	-	-	-	47,4083	72,6380	45,0951	61,5075	54,5762
	3	-	-	-	-	47,8229	71,0588	43,9906	61,5183	53,8322
	4	-	-	-	-	47,4222	69,7080	42,6383	61,5200	51,1740
	5	-	-	-	-	49,0049	70,0430	42,8266	61,5297	52,8060
	6	-	-	-	-	50,9005	69,5135	42,8109	61,6103	53,2191
	7	-	-	-	-	52,2133	69,5330	43,1423	61,6168	54,2742
	8	-	-	-	-	55,0191	70,1998	42,9071	61,5086	55,7053
	9	-	-	-	-	51,4977	70,4906	44,5426	61,5027	57,9962
	10	-	-	-	-	50,0403	70,6839	44,9128	61,5042	58,6108
	11	-	-	-	-	49,9897	71,6720	45,3129	61,5025	58,4943
	12	-	-	-	-	50,1034	72,8051	46,6049	61,5134	59,8769

1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 35
Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

	EUR	DEM	ITL	USD	ATS	FRF	GBP	CHF 1/
	1	100	100	1	100	100	1	100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489
30.04.2007	61,1621			44,8304			89,6476	3.722,3602
31.05.2007	61,1920			45,5976			90,0545	3.716,0381
30.06.2007	61,1692			45,2973			90,7555	3.695,3543
31.07.2007	61,1658			44,7806			90,5757	3.721,2265
31.08.2007	61,1716			44,9461			90,2236	3.729,5208
30.09.2007	61,1940			43,1582			87,8215	3.686,1635
31.10.2007	61,1821			42,4669			87,7540	3.652,4446
30.11.2007	61,2935			41,5888			85,7552	3.713,6322
31.12.2007	61,2016			41,6564			83,2901	3.685,9552
31.01.2008	61,4240			41,4747			82,6258	3.806,8795
29.02.2008	61,2338			40,4959			80,4279	3.818,2827
31.03.2008	61,2664			38,7860			77,4740	3.893,6384
30.04.2008	61,3856			39,4230			77,8067	3.800,2600
31.05.2008	61,1654			39,4412			77,8186	3.758,0118
30.06.2008	61,1741			38,8456			77,2059	3.810,7581
31.07.2008	61,1879			39,2507			77,7779	3.750,4076
31.08.2008	61,1642			41,5095			75,9804	3.783,9767
30.09.2008	61,1689			42,6294			76,8550	3.860,4544
31.10.2008	61,4099			47,1115			77,6652	4.149,3176
30.11.2008	61,4030			48,2462			73,9884	3.973,0184
31.12.2008	61,4123			43,5610			63,0387	4.104,2772
31.01.2009	61,4129			47,9189			68,4000	4.129,7088
28.02.2009	61,4129			48,5708			68,7637	4.138,0567
31.03.2009	61,4135			46,5501			66,1000	4.051,2897
30.04.2009	61,4115			46,2924			68,3299	4.076,7061
31.05.2009	61,4128			43,5614			70,3549	4.059,5452
30.06.2009	61,1642			43,5085			72,0724	4.008,1389
31.07.2009	61,1704			43,5284			71,7626	3.994,4103
31.08.2009	61,1761			42,8764			69,4867	4.015,7608
30.09.2009	61,1741			42,0469			67,0916	4.044,8360
31.10.2009	61,1741			41,3339			68,4465	4.045,1035
30.11.2009	61,1741			41,0069			67,2908	4.060,9466
31.12.2009	61,1732			42,6651			67,6695	4.111,6548
31.01.2010	61,3673			43,9405			70,8180	4.185,4658
28.02.2010	61,5058			45,3248			68,8986	4.201,79
31.03.2010	61,5200			45,6312			68,8682	4.297,29
30.04.2010	61,5628			46,4415			70,9371	4.290,69
31.05.2010	61,5025			49,6629			72,3601	4.313,54
30.06.2010	61,5467			50,4564			75,9461	4.422,23
31.07.2010	61,5063			47,2109			73,6691	4.522,23
31.08.2010	61,5814			48,4893			75,4212	4.717,07
30.09.2010	61,6363			45,2842			71,5204	4.636,05
31.10.2010	61,5838			44,4424			70,9001	4.492,54
30.11.2010	61,5044			46,7856			72,8725	4.643,37
31.12.2010	61,5050			46,3140			71,5008	4.302,26
31.01.2011	61,5050			44,8614			71,4427	4.752,36
28.02.2011	61,5050			44,6919			71,9104	4.805,45
31.03.2011	61,5162			43,6595			69,2223	4.734,56
30.04.2011	61,5125			41,3947			68,9834	4.780,64
31.05.2011	61,6141			43,1713			71,0577	5.072,37
30.06.2011	61,6200			42,7175			68,4819	5.196,44
31.07.2011	61,6029			43,1998			70,4154	5.395,24
31.08.2011	61,5063			42,4562			69,5301	5.018,2
30.09.2011	61,5040			45,1737			70,6415	5.384,2
31.10.2011	61,5050			43,4357			69,9437	5.368,5
30.11.2011	61,5114			46,1243			72,0569	5.082,6
31.12.2011	61,5050			47,5346			73,6322	5.596,4

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 36

НЕДК и РЕДК на денарот

(индекс, 2006=100)

година	Квартал	Номинален ефективен девизен курс на денарот	Реален ефективен девизен курс на денарот		
			Индекс на трошоци на живот	Индекс на цени на производители на индустријски производи	Индекс на трошоци на работна сила по единица производ
2002	Квартал 4	93,0	109,9	109,2	
2003	Квартал 4	96,4	110,1	107,5	105,3
2004	Квартал 4	99,4	105,7	103,9	111,1
2005	Квартал 4	99,8	100,3	99,8	109,0
2006	Квартал 4	99,3	98,5	97,7	97,8
2007	Квартал 4	99,5	97,4	96,7	85,5
2008	Квартал 4	101,2	98,0	95,0	90,9
2009	Квартал 4	106,8	98,2	99,7	
2010	Квартал 4	107,2	96,7	100,0	
2011	Квартал 4	107,7	95,9	101,8	
2002	Квартал 1	89,3	110,7	109,6	
	Квартал 2	90,6	111,5	110,9	
	Квартал 3	92,6	110,5	110,3	
	Квартал 4	93,0	109,9	109,2	
2003	Квартал 1	94,4	109,7	109,2	132,3
	Квартал 2	95,4	110,8	108,9	128,2
	Квартал 3	95,0	109,4	106,9	118,1
	Квартал 4	96,4	110,1	107,5	105,3
2004	Квартал 1	96,9	109,0	105,7	110,4
	Квартал 2	97,0	106,3	103,7	110,4
	Квартал 3	98,0	104,9	104,2	108,0
	Квартал 4	99,4	105,7	103,9	111,1
2005	Квартал 1	99,8	104,5	102,0	109,8
	Квартал 2	99,6	102,7	101,1	92,9
	Квартал 3	99,8	101,3	102,2	95,2
	Квартал 4	99,8	100,3	99,8	109,0
2006	Квартал 1	99,9	100,9	100,4	107,4
	Квартал 2	100,6	100,9	101,5	95,4
	Квартал 3	100,1	99,7	100,4	99,4
	Квартал 4	99,3	98,5	97,7	97,8
2007	Квартал 1	99,5	97,6	96,7	88,3
	Квартал 2	99,8	97,4	96,5	85,3
	Квартал 3	99,6	96,4	96,3	82,4
	Квартал 4	99,5	97,4	96,7	85,5
2008	Квартал 1	100,6	100,3	97,2	79,6
	Квартал 2	101,0	99,6	98,8	76,6
	Квартал 3	99,7	96,7	97,7	72,7
	Квартал 4	101,2	98,0	95,0	90,9
2009	Квартал 1	106,4	101,5	97,4	82,6
	Квартал 2	106,3	100,0	97,8	83,8
	Квартал 3	106,8	98,9	99,2	80,9
	Квартал 4	106,8	98,2	99,7	
2010	Квартал 1	106,1	98,6	99,0	
	Квартал 2	104,9	96,6	99,5	
	Квартал 3	105,9	95,9	99,8	
	Квартал 4	107,2	96,7	100,0	
2011	Квартал 1	106,6	97,5	101,6	
	Квартал 2	106,1	96,7	101,9	
	Квартал 3	107,2	95,9	101,9	
	Квартал 4	107,7	95,9	101,8	

Извор: НБРМ.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоците за БДП по производен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: „Ресторани и хотели“ и „Останати услуги неспомнати на друго место“.

Цените на производителите на индустриски производи - ЦПИП (Producer price index-PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустриски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустриски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индекс на индустриското производство

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираа според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во целата економија

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД. Од јануари 2009 година со примената на концептот на "бруто плати" настанаа структурни промени во податоците за бруто-плати поради вклучувањето на надоместоците за храна и превоз во платите.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации.

Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на останатите депозитни институции (банки и штедилници) и билансот на Народната банка на Република Македонија (НБРМ) се поделени согласно со секторскиот и валутниот критериум, како и со финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во прикажаните биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите коишто се изразени во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно со индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација, дефинирана во Прирачникот за монетарна и финансиска статистика на ММФ (во согласност со секторизацијата дадена во СНА93 и ЕСА95), комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата „резиденти“ постојат пет сектори: финансиски институции, нефинансиски друштва, држава, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

- Секторот „финансиски институции“ го сочинуваат пет потсектори:
 - Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);
 - Останати депозитни институции (банки и штедилници);
 - Останати финансиски институции;
 - Осигурителни друштва и пензиски фондови;
 - Останати финансиски посредници, освен осигурителните друштва и пензиските фондови и помошните финансиски институции.
- Секторот „нефинансиски друштва“ опфаќа два потсектора: јавни нефинансиски претпријатија и приватни нефинансиски претпријатија.
- Секторот „држава“ е поделен на: централна државна власт (Буџет и органи на централната државна власт, фондови за социјално осигурување и други фондови и агенции, како и установи на јавниот сектор (училишта, болници и сл.)) и локална власт.
- Секторот „домаќинства“ опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.
- Секторот „непрофитни институции“ коишто им служат на домаќинствата вклучува непрофитни и нефинансиски институции (институции со социјално-хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

За потребите на монетарните биланси, секторот на домаќинствата и секторот на непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата се прикажани заедно како сектор на останати резиденти.

Народната банка на Република Македонија и останатите депозитни институции (банките и штедилниците) ги сочинуваат депозитните институции на Република Македонија.

Средствата и обврските на депозитните институции се класифицирани во следниве агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити (вклучувајќи ги трансферабилните депозити и останатите депозити), хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, останати побарувања и обврски (вклучувајќи ги и трговските кредити и други сметки).

Табела бр. 7 Биланс на Народната банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и други средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: средства на девизните резерви и останати девизни средства. Во девизните резерви се опфаќаат: монетарното злато, девизите во форма на ефективни странски пари, трансферабилни и останатите депозити на НБРМ во странски банки, пласманите во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласманите во девизи кај меѓународни финансиски институции и држењето специјални права на влечење (СПВ). Останатите девизни средства ги опфаќаат останатите девизи, чековите, трансферабилните и останатите депозити во странска валута, хартиите од вредност и акциите во странска валута и останатите побарувања од нерезиденти во денари и во странска валута коишто не се дел од девизните резерви.

Побарувањата на НБРМ од Државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку кој се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во согласност со склучениот договор помеѓу државата и централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: побарувања на НБРМ од други сектори врз основа на своето тековно работење, основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: монетарна база, готови пари кај останатите депозитни институции, останати обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции, ограничени депозити, девизни обврски, депозити на државата и останати обврски на НБРМ.

Монетарната база ги вклучува: готовите пари во оптек, готовината во благajnата, сметките на банките и штедилниците кај НБРМ, сметките на останатите финансиски институции кај НБРМ (главно на фондот за осигурување на депозити). Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек коишто ги држат небанкарските субјекти. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва во денари на останатите финансиски институции кај НБРМ и издвоената задолжителна резерва на банките во странска валута. Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва коишто се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците се засноваат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Готовите пари кај останатите депозитни институции се однесуваат на готовината во благajnата на банките и штедилниците.

Останатите обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции главно ги опфаќаат обврските на НБРМ врз основа на издадени благајнички записи. Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ којшто се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чијашто рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување аукции коишто можат да бидат организирани како „тендер со износи“ или „тендер со каматни стапки“ (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел да се зголеми нивната ефикасност и успешно да се остварат поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата, почнувајќи од март 2006 година, се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, коишто се депонираат на посебна сметка. Имено, на 07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезидентите врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските врз основа на искористени кредити од Меѓународниот монетарен фонд. Во оваа категорија е опфатена и алокацијата на специјалните права на влечење (СПВ).

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва, вредносните прилагодувања и алокација на СПВ. Во оваа категорија се опфатени и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва и вредносните прилагодувања. Во оваа категорија се и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Табела бр.8. Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Билансот на останатите депозитни институции се изготвува врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на банките и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите останати депозитни институции. Месечниот биланс на останатите депозитни институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно со националната дефиниција) на останатите депозитни институции (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Податоците се класифицирани во

стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на останатите депозитни институции вклучуваат: валути и депозити, хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, финансиски деривати, останати побарувања, нефинансиски средства.

Валутите и депозитите се поделени согласно со валутната структура во денари и странска валута. Валутите ги опфаќаат банкнотите и кованите пари во благајните на останатите депозитни институции коишто се издадени од централната банка и девизите коишто се издадени од централните банки на странски држави. Депозитите ги сочинуваат трансферабилните депозити коишто ги вклучуваат тековните сметки на останатите депозитни институции кај НБРМ (што ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и сметките на банките во странство. Во групата на депозитите се вклучени и депозитите по видување, штедните и други депозити (коишто го вклучуваат и задолжителниот депозит на банките во НБРМ).

Хартиите од вредност различни од акции се класифицирани според валутната структура и секторот и ги опфаќаат благајничките записи, трезорските записи, државните обврзници, компаниските обврзници, комерцијалните хартии од вредност, преносливите депозитни сертификати и сл.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто се дадени на различни сектори од страна на останатите депозитни институции. Податоците за кредитите ја вклучуваат пресметаната камата, додека очекуваните загуби, резервациите за кредити и исправките на вредност се исклучени од оваа категорија. Кредитите се класифицирани во денарски и девизни, според валутната распределба.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност ги опфаќаат финансиските инструменти коишто на имателот му даваат право на сопственост на друштвото коешто ги издало.

Останатите побарувања ги вклучуваат трговските кредити и аванси коишто се однесуваат на финансиските услуги што останатите депозитни институции ги даваат на други финансиски и нефинансиски институции. Оваа категорија ги содржи и сите останати ставки коишто не се опфатени во другите категории на финансиски инструменти, а се однесуваат на дивидендите, побарувањата во пресметка, ставките во процес на наплата и сл.

Нефинансиските средства ги вклучуваат материјалните средства (фиксни средства, залихи и сл.) и нематеријалните средства за кои нема евидентирани соодветни обврски (патенти, лиценци, софтвер и сл.).

Б. Обврските на останатите депозитни институции ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, останати обврски и акции и други сопственички хартии од вредност.

Депозитите се поделени на депозити вклучени и исклучени од парична маса, а понатаму се класифицирани во депозити во денари и странска валута.

Депозитите вклучени во паричната маса ги опфаќаат трансферабилните депозити и останатите депозити на домашните депозитни институции коишто се вклучени во националната дефиниција на паричната маса. Оваа категорија ги вклучува депозитите на останатите финансиски институции, нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата и локалната самоуправа.

Депозитите исклучени од парична маса ги опфаќаат трансферабилните и останатите депозити на државата (освен на локалната самоуправа), депозитните институции и нерезидентите.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијалните хартии од вредност емитирани од страна на останатите депозитни институции коишто се во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто останатите депозитни институции ги добиваат од различни институционални сектори.

Останатите обврски вклучуваат: трговски кредити (добиеени при купување стоки и услуги од домаќинства, непрофитни институции и нефинансиски друштва) и аванси примени за тековни работи или работи коишто треба да отпочнат, како и авансни плаќања за стоки и услуги. Во оваа категорија се вклучени и обврските во пресметка, обврски по дивиденди, резервации за загуби за оштетени финансиски средства, акумулирана амортизација и загуби коишто произлегуваат од исправката на вредноста и останати обврски. Останатите обврски ги вклучуваат сите сметки што не се класифицирани на друго место во билансната шема на останатите депозитни институции.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва, алокација на специјалните права на влечење (СПВ) и вредносни прилагодувања.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва и вредносни прилагодувања.

Табела бр.9 Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Прегледот на депозитните институции претставува консолидиран преглед на сметките на банките, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинираниите средства и обврски на монетарниот систем во однос на останатите резидентни и нерезидентни субјекти. Основни извори за изработка на прегледот на депозитни институции се прегледот на НБРМ и прегледот на останатите депозитни институции.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово постојано следење. Истовремено, прегледот овозможува и анализа на соработката на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, надворешниот и монетарниот сектор.

Месечниот преглед на депозитните институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни компоненти на Прегледот на депозитните институции се: нето девизни средства, домашни кредити, парични средства, депозити (ограничени и останати), обврски кон останатите финансиски институции, капитални сметки и останати ставки (нето).

Нето девизните средства претставуваат разлика од девизните средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции (банки и штедилници). Сите девизни средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции се агрегирани и се прикажани како нето девизни средства на монетарниот систем.

Домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните институции (НБРМ, банки и штедилници) од државата (прикажани на нето-основа), побарувања од локалната самоуправа, јавните нефинансиски институции, приватниот сектор и останатите финансиски институции (прикажани на бруто основа).

Побарувања од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и трговски кредити и аванси. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори. Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност (издадени од државата во процесот на санација на една банка, издадени обврзници за старото девизно штедење).

Побарувањата од локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна валута.

Побарувањата од јавните нефинансиски друштва се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна и странска валута на јавните претпријатија.

Побарувањата од приватниот сектор ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции на приватниот сектор врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции и останати пласмани. Побарувањата од приватниот сектор ги содржат: побарувањата од останатите нефинансиски друштва, побарувањата од домаќинства и побарувањата од непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Побарувањата од останати финансиски институции ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции.

Паричните средства ги опфаќаат готовите пари во оптек (готови пари надвор од останатите депозитни институции), депозитните пари на локалната самоуправа и останатите финансиски институции кај НБРМ и депозитните пари на секторот на држатели на пари кај банките и штедилниците.

Ограничените депозити ги вклучуваат депозитите чијашто употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис. Овие депозити се наменети за покривање отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.

Останатите депозити ги опфаќаат орочените, штедните и девизните депозити на секторите вклучени во дефиницијата на парична маса, кај НБРМ, банките и штедилниците.

Обврските кон останатите финансиски институции ги опфаќаат вкупните обврски на депозитните институции врз основа на депозити, хартии од вредност и примени кредити.

Капиталните сметките ги обединуваат капиталните сметки на НБРМ, банките и штедилниците.

Останатите ставки (нето) ги прикажуваат сите категории коишто не се опфатени во претходно прикажаните категории, како и сите неklasифицирани средства и обврски на депозитните институции.

Табела бр. 10 Кредити на недржавниот сектор дадени од банки и штедилници

Кредитите коишто останатите депозитни институции ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута. Понатаму се класифицирани во краткорочни и долгорочни кредити, пресметана камата и сомнителни и спорни побарувања. Краткорочните и долгорочни кредити се поделени на кредити со и без валутна клаузула. Кредитите на недржавниот сектор ги опфаќаат кредитите на следниве сектори: нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, локална самоуправа и останати финансиски институции.

Табела бр. 11 Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно со степенот на нивната ликвидност, се дефинирани во согласност со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно со методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ)). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следниве сектори: останати финансиски институции, локалната самоуправа, нефинансиски друштва (приватни и јавни), домаќинства (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Паричната маса M1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековните сметки кај банките и штедилниците и тековните сметки на останатите финансиски институции кај НБРМ.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на банките, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса M2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат M1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, во денари и странска валута.

Парична маса M4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат M2 и долгорочните депозити т.е. депозитите орочени над една година, во денари и странска валута.

Табела бр. 12 Вкупни побарувања на останати депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Побарувањата на останатите депозитни институции се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, акциите и достасаните ненаплатени побарувања и сомнителните и спорни побарувања врз основа на кредити. Пласманите на останатите депозитни институции се поделени по сектори, рочности и валути. Согласно со прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација, т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на банките и штедилниците од нефинансиски друштва (приватни и јавни) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити, хартии од вредност и акции. Сите категории се поделени по валута, а кредитите и по рочност. Останатите депозитни институции одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања врз основа на долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките и штедилниците во хартии од вредност на нефинансиски друштва. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата акции се однесуваат на финансиските инструменти коишто им даваат на останатите депозитни институции право на сопственост врз нефинансиското друштво коешто ги издало.

Побарувањата на банките и штедилниците од домаќинствата (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметана камата врз основа на кредити, достасани ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити. Побарувањата од домаќинствата се поделени по валута, рок и намена. Според намената, кредитите се делат на: потрошувачки кредити, автомобилски кредити, кредити за станбена изградба, рамковни кредити (кредитни картички и негативни салда на тековни сметки), останати кредити и кредити

за вршење самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност).

Побарувањата на банките и штедилниците од непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата, останатите финансиски институции и локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции.

Побарувањата на останатите депозитни институции од Државата се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странските кредити, кредитните линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност.

Табела бр. 13 Обврски на останатите депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Согласно со доминантната класична депозитно-кредитна активност на **останатите депозитни институции, обврските кон нефинансиските друштва** вклучуваат депозити на нефинансиските друштва и кредити добиени од нефинансиските друштва. Покрај депозитите и кредитите во оваа категорија се вклучени и хартиите од вредност издадени од нефинансиските друштва. Депозитите се поделени од аспект на нивната рочна и валутна структура. Кредитите и хартиите од вредност се делат согласно со нивната валутна структура.

Обврските на останатите депозитни институции кон домаќинствата ги вклучуваат тековните сметки, депозитите по видување, орочените депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничените депозити наменети за покривање акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти - непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, кон локалната самоуправа, кон останатите финансиски организации, како и обврските кон државата, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови депозити поделени според нивната рочна и валутна структура, како и обврски врз основа на хартии од вредност и други кредитни обврски изразени во денари и странска валута.

Табела бр.14 Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.15 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.
5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.16 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.17 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.18-23 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (НДНП);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

- опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;
- класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот

ц.и.ф. за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорт: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дизагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Останати услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Прилагодување се врши кај услугите за финансиско посредување, преку прераспределување на дел од доходот од инвестиции, а врз основа на пресметка на извозот и увозот на услуги за финансиско посредување мерени индиректно (ФИСИМ). Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од портфолио инвестиции: Во податоците на страната на приливот се опфатени наплатените камати од странски должнички хартии од вредност и пресметаните камати од странски должнички хартии од вредност во рамки на девизните резерви. На страната на одливот се опфатени платените дивиденди по сопственички хартии од вредност и платените камати по основ на домашни должнички хартии од вредност. Извор се податоците од платниот промет на банките со странство, извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви и годишниот прашалник за директни инвестиции.

Доход од останати инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни и долгорочни заеми. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Кај платените и наплатени камати по краткорочни и долгорочни заеми се применува принципот на пресметна камата. Извор се податоците од НДНП кои задолжително се регистрираат во НБРМ. Прилагодување се врши кај доходот од инвестиции, преку прераспределување на дел од овој доход во ставката услуги за финансиско посредување, а врз основа на пресметка на извозот и увозот на услугите за финансиско посредување мерени индиректно (ФИСИМ).

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар и останатите трансфери од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалидните и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за еден дел од другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години. Податоците за заемите во рамките на другиот капитал се добиваат од системот за известување на надворешниот долг и побарувања.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство. Дополнителен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стокната размена од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и отплатите по краткорочни и долгорочни заеми. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за

среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на НДНП кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутни и депозити: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефектива на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефектива на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Трансакциите се пресметуваат како промена во состојбата на одделни компоненти на официјалните резерви, со исклучување на курсните разлики и ценовните промени. Извор на податоци се извештаите на НБРМ.

Табели бр.24 и 25 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.** а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.26 и 27 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајта од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.28 и 29 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на

резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и депозити ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.30-32 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг

1. Општи методолошки објаснувања

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народна банка на Република Македонија (во продолжение: Народна банка) како надлежна институција согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешен долг во основа се изготвува согласно Прирачникот за статистика на надворешниот долг¹ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешен долг во даден момент е еднаков на износот на тековни и безусловни обврски кои бараат плаќања на главнина и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти од страна на резидентите на една економија. Согласно ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главнина, достасани неплатени обврски по главнина и камата, акумулирана камата како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања по основ на должнички инструменти кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардната презентација се состои од поделба по институционални сектори, рачност и инструменти на долг.

Согласно Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државен сектор (вклучува јавна власт и нејзини агенции- владини единици на сите нивоа-централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарна власт (централна банка или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарски сектор (финансиски посредници кои вршат активности на прибирање на депозити и давање на кредити);

¹ External Debt Statistics: Guide for compilers and Users, IMF, 2003

-останати сектори (небанкарски финансиски посредници, нефинансиски трговски друштва, домаќинства и непрофитни институции).

Понатаму, во рамките на секој сектор, извршено е разграничување по рочност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување на кредит од добавувач (испорачател) врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);
- должнички хартии од вредност (креирање на долг или побарувања преку емисија/купување на хартии од вредност како дел од портфолио инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);
- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезиденти кои располагаат со истите. Обврските по основ на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезиденти, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и
- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката останато се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи допеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување на компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициона позиција, каде овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата директни инвестиции (останат капитал).

Од аспект на вреднувањето, согласно Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост е конзистентно со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициона позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски, акумулираната камата и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народна Банка на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народна Банка на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата, акумулирана камата и пресметана задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето промените од трансакции, туку истата ги вклучува и остварените курсни разлики.

2. Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешен долг на државниот сектор:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) како и податоци за пазарната вредност на издадените должнички хартии од вредност на датумот на состојбата на долг.;

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во земјата и купени од нерезиденти се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на хартиите од вредност. - за категоријата заеми се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (НД) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасани неплатени обврски за одредена кредитна работа како и пресметување на акумулирана камата и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (НП) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасани ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа, акумулирана камата и сл.

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот монетарна власт:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата валути и депозити - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата заеми - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) како и извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата останати обврски се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и претставува задолжување на Народна банка кон Меѓународниот монетарен фонд преку распределба на специјални права за влечење (СПВ).

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот банки:

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата валути и депозити се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;

- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП).

Извори на податоци за нето надворешен долг на останатите сектори:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на странски должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од резиденти, се користат податоци за пазарната вредност на купените должнички хартии од вредност на датумот на состојбата на долг, добиени од резидентите овластени за учество на странски пазари на капитал;

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);

- за категоријата валути и депозити се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);

- за категоријата краткорочни трговски кредити се користат податоци од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал ;
- за категоријата долгорочни трговски кредити се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП);
- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП) како и податоци за договорен откуп на побарувања и преземање на обврски меѓу резиденти и нерезиденти од прашалникот на известување за договорен откуп на обврски и побарувања (ПОЗ)

Извори на податоци за нето надворешен долг на меѓусебно поврзани субјекти - директни инвестиции:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат:
 - за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (НД) и системот за известување за надворешните побарувања (НП), каде постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците;
 - за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал;
 - за побарувањата и обврските по други основи како дополнителен извор на податоци се користат податоците од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11).

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна, додека почнувајќи од 2006 година истите се објавуваат на квартална основа во евра и САД Доллари. Почнувајќи од 01.01.2010 година, податоците вклучуваат и акумулирана камата.

Табела бр.33 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Злато: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Депозити во злато: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Депозити кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства на ностро сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покритие за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефектива во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вредност: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Табели бр.34 и 35 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.